

การตัดสินใจดำรงครุภัณฑ์และการปรับตัวของมารดานอกสมรสในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ภาสนันท์ อัครวิเศษ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6900-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Decision to Keep the Babies and the Adjustment Process of Unmarried Mothers in
Bangkok Metropolis

Miss Passanan Assavarak

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6900-8

นางสาว ภาสนันท์ อัครวัชร : การตัดสินใจดำรงครอบครัวและการปรับตัวของมารดานอกสมรสในเขตกรุงเทพมหานคร. (THE DECISION TO KEEP THE BABIES AND THE ADJUSTMENT PROCESS OF UNMARRIED MOTHERS IN BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ จำนวน 311 หน้า. ISBN 974-17-6900-8.

การศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจดำรงครอบครัวและการปรับตัวของมารดานอกสมรสในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนให้มารดานอกสมรสตัดสินใจที่จะมีบุตร เพื่อสร้างความเข้าใจในโลกของมารดานอกสมรสในมุมมองของมารดานอกสมรส อีกทั้งเป็นการโต้แย้งภาพตายตัว (Stereotypes) ของสังคมที่มีความเชื่อว่ามารดานอกสมรสเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี ผู้หญิงใจง่าย ท้องก่อนแต่ง เป็นต้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สังคมสร้างความเป็นอื่นให้กับมารดานอกสมรส รวมทั้งพิจารณาถึงกระบวนการปรับตัวและรับมือกับสภาพสังคม วัฒนธรรมที่มีค่านิยมทางเพศแฝงอยู่จากการรับรู้และการให้ความหมายของมารดานอกสมรสเอง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ คือ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปและมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน คอนโด และบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพฯ โดยทำการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้ใช้วิธีวิจัยโดยอาศัยแบบสอบถามและการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ในส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยคือ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก และการศึกษาประวัติชีวิต โดยใช้เวลาเก็บข้อมูลทั้งหมด 2 ปี

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อของมารดานอกสมรสคือความผูกพันระหว่างมารดากับลูกในครรภ์ ศีลธรรม และความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลคือฐานะทางเศรษฐกิจและการได้รับบริการสังคม ในประเด็นการปรับตัวนั้นได้นำเอาแนวคิดของHeynsมาวิเคราะห์กับกรณีมารดานอกสมรส พบว่าประสบการณ์ชีวิตของมารดานอกสมรสได้ก่อให้เกิดความเครียดและความคับข้องใจ ดังนั้นมารดานอกสมรสจึงต้องค้นหาวิธีการจัดการกับปัญหาเพื่อลดความเครียดและความคับข้องใจ หากบรรลุเป้าหมายจะนำมาสู่ความรู้สึกพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ เคารพตนเองและนับถือตนเอง มีจิตใจเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถปรับตัวสู่บทบาทความเป็นแม่ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย นอกจากนี้มารดานอกสมรสยังเริ่มเปิดใจยอมรับตนเองและยอมรับคนรอบข้างมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมย่อยขึ้นในกลุ่มของมารดานอกสมรส การสร้างวัฒนธรรมย่อยจะช่วยให้มารดานอกสมรสมีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและคนอื่นดียิ่งขึ้น

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชาสังคมวิทยา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2547	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4581156124 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: UNMARRIED MOTHER / ADJUSTMENT PROCESS / DECISION MAKING /

PASSANAN ASSAVARAK : THE DECISION TO KEEP THE BABIES AND THE ADJUSTMENT PROCESS OF UNMARRIED MOTHERS IN BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF. NGAMPIT SATSAGUAN PH.D., THESIS COADVISOR: ASSOC.PROF.SANYA SANYAWIWAT PH.D. , 311 PP. ISBN 974-17-6900-8.

The aim of the research entitled "THE DECISION TO KEEP THE BABIES AND THE ADJUSTMENT PROCESS OF UNMARRIED MOTHERS IN BANGKOK METROPOLIS" is to study factors supporting unmarried mothers decision to have babies, to understand the world of unmarried mothers according to their own points of view, and at the same time, to oppose stereotypes of society holding the view that unmarried mothers are bad, light-hearted or are made pregnant, which is the way society attributes unfaithfulness to unmarried mothers, and, through unmarried mothers' perception, take in to consideration their adjustment and dealing with social condition and the culture of latent sexual value.

The studied subjects were unmarried mothers who were over 5 months pregnant and those who were living in Don Muang Emergency House as well as in House for Children and Family in Rajathewi, Bangkok after having given birth. Both quantitative data and qualitative data were collected in 2 years, the former by means of questionnaires and secondary data, and the later by participant observation, in-depth interview and life history.

The result of the research shows that factors influencing the decision of unmarried mothers are the ties of affection between mothers and the baby in the womb, morality, and good relationship among people living in the same family, whereas factors of no influence are economic condition and social services. In terms of adjustment process, Heyn's concept was applies in analysis of unmarried mothers. It is found that unmarried mothers's experiences cause strain and pent-up anger. Therefore, unmarried mothers try to find ways to get rid of problems in order to relieve strain and pent-up anger. Once they were successful, their success would bring them the satisfaction of their own status, their self-respect, firm attitude as well as the ability of self adjustment to proper motherhood. Moreover, unmarried mothers began to hold that they and people around them were all the more acceptable. This resulted in the creation of sub-culture in groups of unmarried mothers, which will enable them to have more positive attitude towards themselves and other people as well.

Department Sociology and Anthropology Student's signature.....

Field of study Sociology Advisor's signature.....

Academic year 2004 Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

แรกเริ่มเดิมทีวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก่อร่างสร้างตัวมาจากความสนใจใคร่รู้ในการแสวงหาความจริงของปรากฏการณ์ทางสังคมของผู้วิจัย แต่ในการที่ได้มาซึ่งความจริงนั้นย่อมพบอุปสรรคนานัปการจนบ่อยครั้งเกิดความท้อแท้ แต่ก็อยากที่จะก้าวเดินต่อไปผ่านประตูของโลกแห่งความเป็นจริง จากความสนใจใคร่รู้ถูกแต่งเติมด้วยความเห็นอกเห็นใจ จากกลุ่มตัวอย่างกลายเป็นทั้งครู เพื่อน น้องสาวและพี่สาว ความอยากที่จะค้นหาคำตอบและอยากมีส่วนช่วยเหลือกลายเป็นพลังและกำลังใจให้ผู้วิจัยฝ่าฝืนอุปสรรคไปได้ โดยทั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรมที่ได้ไว้วางใจให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนเผยแพร่และตีพิมพ์แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งบนเส้นทางสู่ความสำเร็จนี้จะเป็นจริงไม่ได้เลยหากขาด รศ.ดร.งามพิศ สัตย์สงวน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ประสานวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ ร่วมแก้ปัญหา และให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา อาจารย์สัญญา สัญญาวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งมอบมุมมองต่างๆ ในการมองปรากฏการณ์สังคมให้แก่ผู้วิจัย อาจารย์สุพัตรา สุภาพ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้ความรู้ในแง่มุมใหม่ๆ ที่มีประโยชน์และทันต่อสถานการณ์เสมอ อาจารย์ ดร.จুলณี เทียนไทย หากขาดอาจารย์วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงขาดสี่สันทนาการเก็บข้อมูลเชิงมานุษยวิทยา และที่ขาดไม่ได้คือ รศ.ดร.นิเทศ ตินณะกุล ที่ได้กรุณามาเป็นประธานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และรศ.สุรัชย์ หวันแก้ว อาจารย์ที่คอยเหลาปัญญาของนิสิตให้แหลมคมอยู่เสมอ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้

มารदानอกสมรสสตรีผู้ไม่ยอมแพ้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างสุดใจ ท่านเป็นผู้สอนโลกแห่งความจริง ซึ่งบางครั้งความจริงนั้นเจ็บปวดจนต้องเสียน้ำตา ผู้วิจัยขออภัยท่านที่บางครั้งความไม่รู้ของผู้วิจัยได้ไปสะกิดแผลใจของพวกท่าน ขอขอบพระคุณพี่ปริยาพร นักสังคมสงเคราะห์คนเก่งที่ได้ให้คำแนะนำดีๆ กับผู้วิจัยเสมอมา เพื่อนๆ ปริญญาโทผู้อยู่เคียงข้างร่วมฝ่าฝืนจนประสบความสำเร็จ และขอขอบพระคุณเบื้องหลังภาพแห่งความสำเร็จ พ่อจ๊าะ แม่เจี๊ยบคงไม่มีถ้อยคำใดที่จะกล่าวขอบพระคุณในสิ่งที่ท่านได้ทำให้ลูกคนนี้ตั้งแต่เกิดจนโต คุณย่าผู้อ่อนโยนที่คอยให้กำลังใจและส่งเสริมการศึกษาแก่หลานๆ ตลอดมา คุณยาย ผู้หวังดีและอยากให้หลานได้รับสิ่งที่ดีที่สุด คุณตาผู้ที่คอยพร่ำบอกด้วยความหวังดีว่า “ตั้งใจเรียนนะ” ตั้งแต่หลานจำความได้ตราบนานวันสุดท้ายของชีวิตท่าน หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้พอมีประโยชน์อยู่บ้างขออุทิศความดีนี้แต่คุณตาผู้ซึ่งเป็นที่รักของหลานๆ ตลอดไป

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญ.....	ช
	สารบัญแผนภูมิ.....	ฅ
	สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่		
1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	13
	1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2	ทบทวนวรรณกรรม.....	14
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ(Decision Making).....	16
	2.2 แนวคิดการปรับตัว (Adjustment).....	18
	2.3 แนวคิดมารดานอกสมรส (Unmarried Mother).....	20
	2.4 แนวคิดความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ (Attachment).....	29 32
	2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการสังคม (Social Welfare).....	35
	2.6 วัฒนธรรมย่อย (Subculture).....	36
	2.7 หลักศาสนา (Religion).....	38
	2.8 แนวคิดปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism).....	40
	2.9 แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity).....	41
	2.10 แนวคิดกระบวนการสร้างคนชายขอบ (Marginalization).....	43
	2.11 แนวคิดความเป็นอื่น (The Otherness).....	43
	2.12 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย.....	47
	2.13 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	49
	2.14 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50

บทที่

หน้า

	2.15 ตัวแปรและสมมติฐาน.....	50
	2.16 นิยามศัพท์.....	57
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	59
	3.1 รูปแบบของการวิจัย.....	59
	3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
	3.3 ขอบเขตการศึกษา.....	62
	3.4 การเก็บข้อมูล.....	63
	- การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation).....	63
	- แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ (Interview Questionnaire).....	64
	- การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview).....	65
	- การศึกษาประวัติชีวิต (Life History).....	66
	- การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data).....	67
	3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	3.6 กิจกรรมและขั้นตอนในการทำวิจัย.....	69
4	ผลการศึกษา.....	70
	4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	70
	4.2 ข้อมูลเชิงมานุษยวิทยา.....	127
5	ผลการวิจัยและการพิสูจน์สมมติฐาน.....	197
6	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	269
	6.1 อภิปรายผล.....	269
	6.2 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	274
	6.3 ข้อเสนอแนะ.....	274
	รายการอ้างอิง.....	284
	ภาคผนวก	285
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	324

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แผนภูมิเปรียบเทียบการจดทะเบียนสมรสในกรณีที่มีการตั้งครรภ์ปัจจุบันเป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรก.....	73
2 แผนภูมิเปรียบเทียบการจดทะเบียนสมรสในกรณีที่มีการตั้งครรภ์ปัจจุบันมิใช่การตั้งครรภ์ครั้งแรก.....	74
3 แผนภูมิแสดงเหตุผลของการจดทะเบียนสมรส.....	75
4 แผนภูมิแสดงเหตุผลของการไม่จดทะเบียนสมรส.....	76
5 แผนภูมิแสดงความรู้สึกวิตกกังวลต่อการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส (87 ความเห็น).....	93
6 แผนภูมิแสดงความรู้สึกไม่วิตกกังวลต่อการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส (23 ความเห็น).....	94
7 แผนภูมิแสดงเหตุผลที่ทำให้มารดานอกสมรสเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อและไม่ทำแท้ง (119 ความเห็น).....	104
8 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสกับข้อความ "ยิ่งนานวันความผูกพันระหว่างแม่กับลูกในครรภ์ยิ่งมากขึ้น".....	105
9 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสกับข้อความ "ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องที่บาปแต่อย่างใด".....	107
10 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสในกรณีที่มารดานอกสมรสมีฐานะการเงินดี (มีเงินทำแท้ง) มารดานอกสมรสจะตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้ง.....	109
11 แผนภูมิแสดงการเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลังการตัดสินใจตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส.....	111
12 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสต่อภาพที่สังคมสร้างในมุมมองมารดานอกสมรส (131 ความเห็น).....	113
13 แผนภูมิแสดงความรู้สึกของมารดานอกสมรสต่อภาพที่สังคมมองมารดานอกสมรส (97 ความเห็น).....	114

แผนภูมิที่

หน้า

14	แผนภูมิแสดงสิ่งที่มีมารดานอกสมรสได้เรียนรู้หลังจากได้มาใช้ชีวิต ร่วมกับเพื่อน ๆ ที่มีชีวิตคล้ายกัน (119 ความเห็น).....	115
15	แผนภูมิแสดงปัญหาในด้านต่าง ๆ เมื่อทราบที่ตั้งครรภ์ (163 ความเห็น).....	116
16	แผนภูมิแสดงการจัดการกับปัญหาระหว่างมารดานอกสมรสตั้งครรภ์ (109 ความเห็น).....	117
17	แผนภูมิแสดงปัญหาในด้านต่าง ๆ เมื่อมีบุตร (140 ความเห็น).....	118
18	แผนภูมิแสดงการจัดการกับปัญหาหลังมารดานอกสมรสคลอดบุตร (90 ความเห็น).....	119
19	แผนภูมิแสดงผู้ช่วยแบ่งเบาปัญหาของมารดานอกสมรส (171 ความเห็น).....	120
20	แผนภูมิแสดงวิธีแบ่งเบาปัญหาของผู้ที่ช่วยแบ่งเบาปัญหาของมารดา นอกสมรส (128 ความเห็น).....	121
21	แผนภูมิแสดงสิ่งที่ช่วยให้กำลังใจมารดานอกสมรส (171 ความเห็น)..	122
22	แผนภูมิแสดงคติเตือนใจของมารดานอกสมรส (96 ความเห็น).....	123
23	แผนภูมิแสดงแผนการในอนาคตของมารดานอกสมรส (125 ความเห็น).....	125
24	แผนภูมิแสดงแผนการในอนาคตสำหรับบุตรของมารดานอกสมรส (84 ความเห็น).....	126

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงอายุเฉลี่ยของมารดานอกสมรส.....	68
2 ตารางแสดงอายุเฉลี่ยของชายที่มีสัมพันธ์ทางเพศกับมารดานอกสมรส..	68
3 ตารางแสดงร้อยละการนับถือศาสนาของมารดานอกสมรส.....	69
4 ตารางแสดงร้อยละการนับถือศาสนาของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดา นอกสมรส.....	69
5 ตารางแสดงร้อยละการจดทะเบียนสมรสของมารดานอกสมรส.....	70
6 ตารางแสดงร้อยละสถานภาพการสมรสของมารดานอกสมรสในกรณี ที่มารดานอกสมรสเคยจดทะเบียนสมรสกับสามี.....	74
7 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของมารดานอกสมรส.....	74
8 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดา นอกสมรส.....	75
9 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของบิดา.....	75
10 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของมารดา.....	76
11 ตารางแสดงร้อยละอาชีพของมารดานอกสมรส.....	77
12 ตารางแสดงร้อยละภูมิภาคของมารดานอกสมรส.....	77
13 ตารางแสดงร้อยละของเหตุผลที่มารดานอกสมรสย้ายเข้ามาอยู่ใน กรุงเทพฯ.....	78
14 ตารางแสดงร้อยละของคนที่รู้จักที่อยู่ในกรุงเทพฯ ก่อนมารดานอกสมรส ย้ายเข้ามา.....	78
15 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยระยะเวลาที่มารดานอกสมรสย้ายเข้ามาอยู่ใน กรุงเทพฯ.....	79
16 ตารางแสดงร้อยละของที่พักก่อนตั้งครรภ์.....	79
17 ตารางแสดงร้อยละของบุคคลที่มารดานอกสมรสพักด้วยก่อน ตั้งครรภ์.....	80
18 ตารางแสดงร้อยละของเหตุผลที่มารดานอกสมรสตัดสินใจมาพักที่บ้าน ลูกเงิน.....	80

ตารางที่	หน้า
19 ตารางแสดงร้อยละของบุคคลที่มารदानอกสมรสตัดสินใจพักด้วยหลังออกจากบ้านพักฉุกเฉิน.....	81
20 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยรายได้ของมารदानอกสมรส (ก่อนตั้งครรภ์).....	81
21 ตารางแสดงร้อยละของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือมารदानอกสมรสในเรื่องการเงิน.....	82
22 ตารางแสดงร้อยละรายจ่ายที่มารदानอกสมรสใช้จ่ายมากที่สุดก่อนการตั้งครรภ์.....	82
23 ตารางแสดงร้อยละรายจ่ายที่มารदानอกสมรสใช้จ่ายมากที่สุดระหว่างตั้งครรภ์หรือหลังคลอดบุตร.....	83
24 ตารางแสดงร้อยละของผู้ที่รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่าย (ก่อนตั้งครรภ์)....	83
25 ตารางแสดงร้อยละลำดับการเกิดของมารदानอกสมรสในครอบครัว...	84
26 ตารางแสดงร้อยละของจำนวนพี่น้องในครอบครัว (ไม่รวมมารदानอกสมรส).....	88
27 ตารางแสดงร้อยละความสัมพันธ์ในครอบครัวของมารदानอกสมรส....	89
28 ตารางแสดงร้อยละการตั้งครรภ์ครั้งแรกของมารदानอกสมรส.....	89
29 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยอายุครรภ์เมื่อรู้ว่าเริ่มตั้งครรภ์.....	90
30 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยจำนวนเดือนการตั้งครรภ์ปัจจุบัน กรณีมารदानอกสมรสกำลังตั้งครรภ์ (67 คน).....	90
31 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่ผ่านมาหลังจากคลอดบุตร กรณีมารदानอกสมรสคลอดบุตรแล้ว (54 คน)	91
33 ตารางแสดงร้อยละและสาเหตุของการตั้งครรภ์.....	91
34 ตารางแสดงความรู้สึกต่อการตั้งครรภ์ของมารदानอกสมรส.....	92
35 ตารางแสดงร้อยละการรับทราบของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารदानอกสมรสเรื่องการตั้งครรภ์.....	94
36 ตารางแสดงร้อยละการยอมรับของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารदानอกสมรสเรื่องการตั้งครรภ์.....	95

ตารางที่

หน้า

37	ตารางแสดงร้อยละความรู้สึกรู้สึกของมารดานอกสมรสต่อการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ดูแลของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรส.....	96
38	ตารางแสดงร้อยละความตั้งใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส.....	98
39	ตารางแสดงร้อยละของและความคิดที่จะทำแท้งของมารดานอกสมรส..	103
40	ตารางแสดงลักษณะประชากรโดยรวมของผู้ให้ข่าวสำคัญ.....	130
41	ตารางแสดงอายุเฉลี่ยของผู้ให้ข่าวสำคัญ.....	197
42	ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของผู้ให้ข่าวสำคัญ.....	197
43	ตารางแสดงร้อยละอาชีพของผู้ให้ข่าวสำคัญ.....	198
44	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์.....	199
45	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณเบญจมาศกับลูกในครรภ์...	200
46	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณนารีกับลูกในครรภ์.....	201
47	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณเฟื่องฟ้ากับลูกในครรภ์.....	202
48	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณผกากรองกับลูกในครรภ์....	203
49	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณการเวกกับลูกในครรภ์.....	204
50	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณพฤษภากับลูกในครรภ์.....	205
51	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณชมพูชกับลูกในครรภ์.....	206
52	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณลีลาวดีกับลูกในครรภ์.....	207
53	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณพวงชมพูกับลูกในครรภ์....	208
54	ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณช่อแก้วกับลูกในครรภ์.....	209
55	ตารางแสดงความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส.....	210
56	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรส.....	211
57	ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณเบญจมาศ.....	212
58	ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณนารี.....	213
59	ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณเฟื่องฟ้า.....	214
60	ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณผกากรอง.....	215
61	ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณการเวก.....	215

ตารางที่	หน้า
62 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณพ่อกษา.....	217
63 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณชมพูนุช.....	218
64 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณลีลาวดี.....	219
65 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณพวงชมพู.....	220
66 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณช่อแก้ว.....	221
67 ตารางแสดงควมมีศีลธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของ มารดานอกสมรส.....	222
68 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว.....	223
69 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณเบญจมาศ.....	224
70 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณนารี.....	225
71 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณเฟื่องฟ้า (ตอนที่อยู่กับน้ำ).....	226
72 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณผกากรอง.....	227
73 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณการเวก.....	228
74 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณพฤษภา.....	229
75 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณชมพูนุช.....	230
76 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณลีลาวดี.....	231
77 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณพวงชมพู (ตอนอยู่กับน้ำ).....	232
78 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณช่อแก้ว.....	233
79 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจมีบุตรของมารดานอกสมรส.....	234
80 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ ต่อของมารดานอกสมรส.....	235
81 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณเบญจมาศ.....	236

ตารางที่

หน้า

82	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณนารี.....	236
83	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณเฟื่องฟ้า....	237
84	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณ ผกากรอง.....	237
85	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณการเวก....	238
86	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณพฤษภา....	238
87	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณชมพูชอุ่ม....	239
88	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณลีลาวดี....	239
89	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณพวงชมพู..	240
90	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ของคุณช่อแก้ว....	240
91	ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดา นอกสมรส.....	241
92	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส.....	242
93	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณเบญจมาศ.....	243
94	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณนารี.....	244
95	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณเฟื่องฟ้า.....	245
96	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณผกากรอง.....	245
97	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณการเวก.....	245
98	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณพฤษภา.....	247

ตารางที่

หน้า

99	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณชมพูนุช.....	247
100	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณสีลาวดี.....	248
101	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณพวงชมพู.....	249
102	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณช่อแก้ว.....	249
103	ตารางแสดงการให้บริการสังคมกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส.....	250
104	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของมารดานอกสมรส.....	251
105	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณเบญจมาศ.....	252
106	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณนารี.....	253
107	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณเฟื่องฟ้า.....	253
108	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณผกากรอง.....	254
109	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณการเวก.....	255
110	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณพฤษภา.....	255
111	ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณชมพูนุช.....	256

ตารางที่	หน้า
112 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อ การปรับตัวของคุณลีลาวดี.....	257
113 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อ การปรับตัวของคุณพวงชมพู.....	257
114 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อ การปรับตัวของคุณช่อแก้ว.....	258
115 ตารางแสดงการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของ มารดานอกสมรส.....	259
116 ตารางสรุปการทดสอบสมมติฐาน.....	259

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

จากแผนพัฒนาสตรีซึ่งเป็นแผนงานหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จัดทำโดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว 20 ปี (2535 – 2554) มุ่งเน้นที่การมองไปในอนาคต และการพัฒนาศักยภาพของสตรี โดยในแผนพัฒนาสตรีได้กล่าวถึงปัญหาอย่างหนึ่งในปัญหาของสตรีกับสุขภาพอนามัย คือการที่สตรียังมีปัญหาการป่วยและการตายเนื่องมาจากภาวะแทรกซ้อนของการตั้งครรภ์ การคลอดและระยะหลังคลอด รวมทั้งการตั้งครรภ์ที่ไม่ปรารถนา ปัญหาที่กล่าวมานี้จัดเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพของสตรีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

แผนงานหลักสตรีระยะยาว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ครอบครัวขาดบิดาหรือมารดามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและการขาดข้อมูลในด้านการศึกษาถึงผลกระทบของสภาพครอบครัวไร้คู่ที่มีต่อสตรีและเด็ก อีกทั้งได้กล่าวถึงสภาพปัญหาอันเกี่ยวข้องกับสุขภาพของสตรีคือ อัตราการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและการตั้งครรภ์นอกสมรสมีเพิ่มขึ้นและอัตราการทำแท้งผิดกฎหมายมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

จากแผนพัฒนาสตรีทำให้ผู้วิจัยมองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งปัญหาที่นำวิตกังวลในปัจจุบันนี้ได้แก่ ปัญหาการขาดอกสมรส ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมแล้วยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศอีกด้วย

แผนงานหลักสตรีระยะยาว 20 ปี (2535 – 2554) *

สภาพปัญหา	นโยบายที่เสนอแนะ	เหตุผล	มาตรการ	หน่วยงาน
<p>- จากสถิติของกรมประชาสงเคราะห์พบว่าจำนวนเด็กแรกเกิดถูกทอดทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2520 จำนวน 673 คน มาเป็น 5,641 คน ในปี 2531 อันเป็นปัญหาที่เนื่องมาจากสาเหตุที่หญิงและชายขาดความรับผิดชอบร่วมกันในการทำหน้าที่พ่อ – แม่ นอกจากนี้ผลงานวิจัยพบว่าสาเหตุที่เด็กถูกทอดทิ้งนั้นเกิดจากการตั้งครรรณ์ออกสมรสถึง 80 %</p>	<p>1. นโยบายระยะสั้น (แผน 5 ปี)</p> <p>1.1 รณรงค์ให้มีการสร้างเสริมสถาบันครอบครัว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์</p> <p>1.2 เร่งรัดและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐแสวงหาและพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมทดแทนให้แก่เด็กที่ถูกทอดทิ้ง</p> <p>2. นโยบายระยะยาว</p> <p>2.1 การสร้างเจตคติที่ดีต่อชีวิตเพศและชีวิตครอบครัว</p>	<p>1. เพื่อให้หญิง – ชายตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นพ่อ – แม่ และมี การเตรียมพร้อมที่จะเป็นผู้ให้กำเนิดบุตรที่จะเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมที่มีคุณภาพ</p> <p>2. เพื่อเป็นการป้องกันและบรรเทา มิให้เกิดสภาพการทอดทิ้งเด็กแรกเกิดเป็นจำนวนมากในระยะต่อไป</p>	<p>1. จัดให้มีการให้ความรู้ด้านเพศศึกษาอย่างถูกต้อง</p> <p>2. จัดให้มีสวัสดิการให้คำปรึกษาหรือหารือเกี่ยวกับครอบครัว</p>	<p>1. หน่วยงานหลักได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>2. สื่อมวลชน</p> <p>3. กรมประชาสงเคราะห์</p> <p>4. โรงพยาบาล</p>
<p>- จากผลการวิจัยพบว่าสภาพครอบครัวที่ขาดพ่อหรือขาดแม่มีแนวโน้มสูงขึ้น และพบว่าครอบครัวที่ขาดพ่อ มีแต่แม่เป็นผู้รับภาระจะมีจำนวนสูงขึ้น</p> <p>- ขาดข้อมูลในด้านการศึกษาถึงผลกระทบของสภาพครอบครัวไร้คู่ที่มีต่อสตรีและเด็ก</p>	<p>- จัดสวัสดิการให้ความช่วยเหลือแก่สตรีที่ไร้คู่ที่ต้องรับภาระครอบครัว</p>	<p>- เพื่อให้สถาบันครอบครัวได้ทำหน้าที่ในการสร้างคนที่มีคุณภาพออกสู่สังคม</p> <p>- เพื่อลดปัญหาของการมีครอบครัวแตกแยกและเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาที่จะกระทบต่อเด็กและเยาวชน</p> <p>- เพื่อมีข้อมูลเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางแก้ไขให้ถูกต้อง</p>	<p>- จัดให้มีสวัสดิการคุ้มครองสตรีที่ประสบปัญหาครอบครัว</p> <p>- จัดให้สวัสดิการในด้านการให้คำปรึกษาด้านการทำหน้าที่เป็นพ่อและแม่เด็ก</p> <p>- สนับสนุนในด้านเงินทุนเพื่อการศึกษาวิจัย</p>	<p>1. กรมประชาสงเคราะห์</p> <p>2. องค์การเอกชน</p> <p>1. คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ</p>

แผนงานหลักในการพัฒนาสุขภาพสตรีระยะยาว (2535 – 2554) *

สภาพปัญหา	นโยบายที่เสนอแนะ	เหตุผล	มาตรการ	หน่วยงาน
1. อัตราการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา การตั้งครรภ์นอกสมรส รวมทั้งการตั้งครรภ์ในสตรีต่ำกว่าอายุ 20 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - วัยรุ่นสตรี/นักเรียนสตรีปีสุดท้ายร้อยละ 90 มีความรู้ด้านเพศศึกษา การเลือกคู่ การตั้งครรภ์ ฯลฯ ที่สามารถดูแลสุขภาพของตนตามวัยต่างๆ ได้เพียงพอ - สามารถหาข้อมูลที่ต้องการและมีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและดำเนินงานต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - สตรีทุกคนควรพึงพาตนเองได้ในเรื่องสุขภาพของตน และการมีบุตรตามที่ปรารถนา รวมทั้งสิทธิการได้รับบริการทำแท้งที่ปลอดภัยอย่างเสมอภาคกัน เพื่อลดอัตราการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเสี่ยงต่อชีวิตของสตรีอย่างมาก - การคุมกำเนิดในสตรีอายุ 15 – 19 ปี ยังมีน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ใช้แรงงานและกลุ่มธุรกิจบริการ - การทำแท้งผิดกฎหมายมีอัตราเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตสูง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนบริการทำแท้งที่ถูกกฎหมาย ไม่เสี่ยงต่อชีวิตและเป็นที่ยอมรับของสังคม 2. บริการให้คำปรึกษาการคุมกำเนิดแก่วัยรุ่นสตรีและสตรีที่เป็นโสดให้กว้างขวางแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม 3. สร้างค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องเพศสัมพันธ์ 4. บริการให้คำปรึกษาการวางแผนครอบครัว 5. ให้บริการสุขภาพจิตเป็นส่วนหนึ่งของการให้คำปรึกษา 6. ปรับปรุงการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลจริง 7. ให้ความรู้เพศศึกษา วิธีสอนเพศศึกษาลูกและการดูแลเอาใจใส่เด็กวัยรุ่น 8. ลดการย้ายถิ่นของประชากร 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงสาธารณสุข - มหาวิทยาลัย - เอกชน - ร้ายขายยา
2. อัตราการทำแท้งผิดกฎหมายสูงเป็นร้อยละ 64.9 ของการทำแท้งทั้งหมดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงกฎหมายอาญาในการทำแท้งให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันและอนาคต 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งผิดกฎหมายสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการให้บริการทำแท้งอย่างถูกต้องมาก 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการบริการทำแท้งถูกกฎหมายแก่คู่สมรสที่ยากจนและตั้งครรภ์จากการคุมกำเนิดล้มเหลว - มีบทลงโทษหนักต่อผู้ทำแท้งผิดกฎหมาย - มีบริการให้คำปรึกษาการคุมกำเนิดและวิธีการคุมกำเนิดรวมทั้งบริการคุมกำเนิดที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงสาธารณสุข และสถานบริการสุขภาพที่มีสูตินารีแพทย์

สภาพปัญหา	นโยบายที่เสนอแนะ	เหตุผล	มาตรการ	หน่วยงาน
		<ul style="list-style-type: none"> - สตรีทำแท้งผิดกฎหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 85 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้วแต่ยากจนขาดการศึกษา เป็นชาวนาและอยู่ในชนบทห่างไกล (จากภาคอีสานกว่าร้อยละ 50) - 1 ใน 3 ของผู้ทำแท้งใช้วิธีคุมกำเนิดอยู่ในขณะตั้งครรภ์ - มีการตั้งครรภ์ไม่ปรารถนาเพิ่มขึ้น เพราะสามีทอดทิ้ง 	<p>แก้สตรีโสดและสตรีสมรสในสถานบริการสุขภาพทุกแห่งทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเน้นวิธีคุมกำเนิดระยะยาว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงการสอนเพศศึกษาและครอบครัวศึกษา รวมทั้งการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัวในชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรภาคบังคับในมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา ทุกแห่งให้ได้ผลจริงจัง 2. สร้างค่านิยมที่ถูกต้องและความรับผิดชอบในเรื่องเพศสัมพันธ์ให้มีขึ้นในสังคม 	

* ส่วนหนึ่งของแผนงานหลักในการพัฒนาสุขภาพสตรีระยะยาว

จากการพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1-2 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2504-2509 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510 – 2514) พบว่า ทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 จะมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศเป็นหลัก โดยจะมุ่งเน้นที่การสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ผลจากการเร่งรัดพัฒนาประเทศและการมุ่งเน้นในการสร้างรายได้มากกว่าการกระจายรายได้และการบริการ ทำให้เกิดปัญหาการเกิดช่องว่างระหว่างกลุ่มคนในสังคมขึ้น อีกทั้ง

กระบวนการที่ค้นคว้าความทันสมัยที่ครอบงำการดำเนินงานพัฒนาประเทศต่างๆในทศวรรษ 1960 (พ.ศ.2493-2513)¹ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตะวันตก อันทำให้เกิดความคาดหวังในชีวิตเกินกว่าจะสนองได้² จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวทำให้กลุ่มสตรีถูกมองว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีการพัฒนาช้าที่สุด ประกอบกับโครงสร้างของสังคมไทยที่เพศชายจะมีบทบาทเหนือเพศหญิงในทุกๆ ด้าน ทำให้สตรีไทยมีการจำกัดบทบาทเฉพาะในบ้านเท่านั้น ซึ่งโครงสร้างทางสังคมและค่านิยมของสตรีในสังคมขณะนั้นส่งผลให้สตรีมีบทบาทในสังคมน้อยมาก ดังจะเห็นจากแผนการพัฒนาฉบับที่ 1 ที่เน้นการคหกรรมพื้นฐานได้สะท้อนให้เห็นถึงการจำกัดบทบาทของสตรี ในแผนพัฒนาฉบับที่ 2 เริ่มมุ่งเน้นความสำคัญของสตรีมากขึ้น กล่าวคือ เน้นที่การรวมกลุ่มของสตรี และการพัฒนาความเป็นผู้นำของสตรี แต่ถึงอย่างไรก็ตามบทบาทของสตรีก็ยังคงไม่ได้รับการยอมรับในสังคมมากนัก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2515-2519 มีการดำเนินงานเกี่ยวกับสตรีมากขึ้น และสหประชาชาติได้กำหนดปี พ.ศ.2518 เป็นปีสตรีสากล (International Women's Year) แต่ในทางปฏิบัติรัฐบาลในสมัยนั้นยังไม่จริงจังต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมากนัก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2520-2524 การดำเนินงานยังคงต่อเนื่องจากแผนที่สาม แต่ในแผนที่สี่ได้มีการระบุสภาพปัญหาทั่วไป เพื่อนำไปวิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ขัดต่อสิทธิความเสมอภาคของสตรี³ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529 ได้ระบุแนวนโยบายและมาตรการในการพัฒนาสตรีไว้ค่อนข้างละเอียดกว่าแผนพัฒนาที่ผ่านมาอีกทั้งยังมีการจัดทำแผนพัฒนาสตรีอีกด้วย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 นี้มีได้เน้นสตรีเป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่จะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 มุ่งเน้นไปที่การให้สวัสดิการแรงงาน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 นั้นมีประเด็นเกี่ยวกับสตรีค่อนข้างมาก มีการคำนึงถึงสิทธิสตรีว่าเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่มอง

¹ กรวิภา บุญเชื้อ , **แนวคิดการพัฒนาสตรี : มุมมองการวิเคราะห์เชิงหญิงชาย** (กรุงเทพฯ : โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538), หน้า 75.

² ป้าต๋าย วิถีวัฒนา, **การพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย , 2535) , หน้า25.

³ เรื่องเดียวกัน

ประเด็นสตรีในการเชื่อมโยงกับมิติต่างๆ อย่างกว้างขวางและครอบคลุม ทั้งมิติด้านความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของงานพัฒนาสตรีในระดับสากล

จากที่กล่าวมาข้างต้นหากพิจารณาแผนงานต่างๆ ที่ผ่านมามีพบว่า รัฐบาลให้ความสำคัญในประเด็นสตรีมากขึ้นตามลำดับ แต่ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาสตรีมากกว่าสองทศวรรษแล้วแต่ปัญหาเกี่ยวกับสตรีนั้นกลับมิได้ลดลงเลย ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับสตรีที่ควรเร่งป้องกันและแก้ไข เช่น ปัญหามารดานอกสมรส การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ปัญหาเด็กแรกเกิดถูกทอดทิ้ง เป็นต้น จากข้อมูลของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ (สส.สส.) ระบุว่า บ้านพักฉุกเฉิน ตั้งแต่การให้บริการครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา 22 ปี มีจำนวนผู้หญิงและเด็กที่เดือดร้อนมากกว่า 46,000 คน และผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นเป็นหนึ่งในกลุ่มคนที่บ้านพักฉุกเฉินได้ให้ความช่วยเหลือ โดยในปี 2542 มีผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ 143 คน ปี 2543 มีจำนวน 142 คน และในปี 2544 มีจำนวน 148 คน และจากรายงานของกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติได้กล่าวถึงปัญหาและผลกระทบอันเกิดจากการที่สิทธิด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของทั้งชายและหญิงถูกมองข้าม หรือเกิดจากการที่สิทธิไม่ได้รับการยอมรับนับถือเท่าที่ควร และได้ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น จำนวนผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ประมาณ 175 ล้านรายในแต่ละปีจะมีผู้หญิงจำนวน 75 ล้านรายที่มีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งทำให้เกิดการทำแท้งสูงประมาณ 45 ล้านราย และในจำนวนที่ทำแท้งนี้มีประมาณ 20 ล้านราย ที่ทำแท้งโดยไม่ปลอดภัย⁴

ในปัจจุบันสังคมไทยเผชิญกับปัญหามารดานอกสมรสและผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเริ่มที่จะหาผู้ที่ปรึกษาปัญหาเรื่องการท้องไม่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้นในระยะ 4 เดือนที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่จะเป็นเด็กหญิงวัยประมาณ 16-19 ปี ในเด็กผู้หญิงที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จะรู้สึกโดดเดี่ยว เครียด และรู้สึกขาดที่พึ่ง ซึ่ง ทิชา ณ นคร รองผู้อำนวยการสหทัยมูลนิธิ กล่าวว่า เด็กหญิงที่ประสบปัญหาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และยังอยู่ในวัยเรียนควรที่จะได้โอกาสทางการศึกษาโดยทางโรงเรียนและอาจารย์ควรที่จะให้คำปรึกษา และให้กำลังใจเด็กในการศึกษาต่อ⁵ นอกจากนี้ สายด่วนของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก ระบุว่า มีนักเรียนโทรศัพท์มาปรึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อายุประมาณ 14-20 ปี การตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย และเมื่อเด็กผู้หญิงตั้งครรภ์

⁴ แนวหน้า วันที่ 16 เมษายน 2543 หน้า 9

⁵ Bangkok Post , 24 December 2000, p.2

เพื่อนชายของตนจะปฏิเสธความรับผิดชอบ ส่งผลให้เด็กผู้หญิงส่วนหนึ่งคิดที่จะฆ่าตัวตาย อีกทั้งมูลนิธิคุ้มครองเด็กยังกล่าวอีกว่า นักเรียนจำนวน 3,219 คน จากทั้งหมด 10,373 คน ที่โทรศัพท์มาปรึกษากับบริการสายด่วนมีปัญหาทางจิตใจ โดยมีความเครียดจากการขาดความเข้าใจและขาดความอบอุ่นทั้งจากทางบ้านและ โรงเรียน⁶

ในประเด็นการตั้งครม.นอกสมรสนั้น มีอยู่ในสังคมทุกยุคทุกสมัย ความรุนแรงของปัญหาขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียม ประเพณี และ วัฒนธรรมของแต่ละสังคม⁷ ในสังคมไทยมารดานอกสมรสจัดเป็นกลุ่มประชากรชายขอบ (Marginal Man) ซึ่งไม่เพียงแต่ถูกกันออกจากโอกาสทางเศรษฐกิจและอำนาจ มารดานอกสมรสยังถูกสังคมสร้างความรู้ ความจริง ขึ้นมาองเขา แทนตัวเขา ความรู้และความจริงเหล่านี้กลายเป็น “สามัญสำนึก” ที่รับรู้ เข้าใจกันได้ในสังคมโดยไม่ต้องตั้งคำถาม⁸ ความรู้ ความจริงที่สังคม เสกสรรปั้นแต่งขึ้นมาขึ้นนี้แท้จริงคือ ระบบที่มองไม่เห็นที่ผลึกให้มารดานอกสมรสกลายเป็น “ผู้อื่น” (The Otherness) ในสังคม เป็นการสร้างวาทกรรม “คนอื่น” ที่มีชีวิตต่างไปจากตนเอง ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคมขึ้น เบื้องหลังความคิดที่คับแคบเช่นนี้ได้รับอิทธิพลมาจากการคิดแบบสองขั้ว (Binary Oppositions) ซึ่งหากเราพยายามจะยึดยึดความเป็นจริงลงไปในช่วงสองขั้ว คนบางคนหรือบางกลุ่มก็จำต้องถูกผลักเข้าไปอยู่ในตำแหน่งที่ไม่พึงปรารถนา⁹ ดังเช่นกรณีของมารดานอกสมรส

ในขณะที่มารดานอกสมรสได้ถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี แต่สังคมกลับมิได้กล่าวหาเพศชายซึ่งเป็นต้นตอของปัญหานี้แต่อย่างใด การที่สังคมใช้สองมาตรฐาน (Double Standard) เป็นเกณฑ์ในการวัดค่าของคนจากความแตกต่างทางเพศ* สะท้อนให้เห็นว่าใน

⁶ Bangkok Post , 26 September 2000, p.4

⁷ สุพร เกิดสว่าง, **ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศไทย** (กรุงเทพฯ : ธีระการพิมพ์, 2523) หน้า 114.

⁸ ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, **ชีวิตชายขอบ ตัวตนกับความหมาย** (กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2546) หน้า 12.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

* ผู้หญิง ผู้ชาย แตกต่างกันเฉพาะเพศ (sex) ซึ่งถูกกำหนดโดยธรรมชาติเท่านั้น ส่วนบทบาทความเป็น ผู้หญิง ผู้ชาย (gender) นั้นกำหนดขึ้นมาภายหลังและขึ้นอยู่กับแบบแผนการปฏิบัติ ประเพณี วัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ จะกำหนดให้บทบาทหญิง ชาย เป็นอย่างไร (ทิชา ณ นคร , ความรุนแรงต่อผู้หญิง...ปัญหาส่วนตัวหรือโครงสร้าง. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่อง มิติสตรี วิถีสังคมไทย, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันพฤหัสบดีที่ 26 มิถุนายน 2546)

ปัจจุบันความเท่าเทียมกันทางเพศนั้นในทางปฏิบัติยังไม่เกิดขึ้น สังคมไทยยังคงเป็นสังคมที่ชายเป็นใหญ่ตั้งแต่อดีตตราบจนปัจจุบัน ส่งผลให้มารดานอกสมรสถูกปิดให้อยู่ชายขอบของพื้นที่ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจที่จะมีบุตร จากสถิติของบ้านพักฉุกเฉิน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2523 จนถึง เดือนสิงหาคม 2545 พบว่า เกิดปัญหามารดานอกสมรสค่อนข้างมากถึง 17,134 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ของการช่วยเหลือโดยบ้านพักฉุกเฉินต่อผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งหมด

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนมารดานอกสมรสในบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมืองระหว่างปี 2543-2546

มารดานอกสมรส	จำนวน
ปี 2543	152
ปี 2544	152
ปี 2545	155
ปี 2546	176
รวม	635

จากตารางแสดงจำนวนมารดานอกสมรสในบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมืองระหว่างปี 2543-2546 พบว่า มารดานอกสมรสนั้นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งอาจมาจากความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลต่อประเด็นปัญหานี้ยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก อีกทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตและค่านิยมของสังคมเมืองนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อพิจารณาปัญหา มารดานอกสมรสยังพบว่าเป็นปัญหาลูกโซ่ กล่าวคือ เป็นปัญหาที่อาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น ปัญหาการทำแท้งผิดกฎหมาย ปัญหาเด็กแรกเกิดถูกทอดทิ้ง และปัญหาเด็กเร่ร่อนขอทาน เป็นต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าหากสังคมพยายามทำความเข้าใจในประเด็นมารดานอกสมรสให้ชัดเจนลึกซึ้งและเป็นธรรมมากขึ้นก็จะสามารถลดความรุนแรงของปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

ในสังคมไทยมารดานอกสมรสนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคม จากแรงงานเกษตรกรรมก็มีแนวโน้มออกมารับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดเป็นแรงงานย้ายถิ่นส่งผลให้สถานภาพของครอบครัวไทยเปลี่ยนไปจากเดิม โดยเปลี่ยนจากครอบครัวขยาย (Extended Family) มาสู่ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) การเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายที่ประกอบไปด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง มาเป็น

ครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ส่งผลให้ครอบครัวขาดที่พึ่งพาอาศัยยามเดือดร้อน พ่อ แม่ ไม่มีเวลาให้กับลูกเพราะต้องทำงาน ประกอบกับไม่มีญาติพี่น้อง คอยดูแลทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น และนำไปสู่สถาบันครอบครัวที่สั่นคลอน นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจแล้ว ค่านิยมของสังคมไทยนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ข้อมูลข่าวสารสามารถส่งถึงกันอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมไทยรับอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตกอย่างง่ายดายขึ้น ค่านิยมแบบไทยๆ จึงเปลี่ยนแปลงไป โดยในอดีตสตรีไทยนั้นต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่สามารถออกไปเที่ยวกับเพื่อนชายได้อย่างเปิดเผย บางยุคสมัยสตรีไทยไม่สามารถแม้กระทั่งเลือกคู่ครองได้ด้วยตนเอง แต่ในปัจจุบันการออกไปเที่ยวกับเพื่อนชายนั้นสามารถออกไปได้อย่างเปิดเผยและถือว่าเป็นเรื่องปกติ การเลือกคู่ครองก็เช่นเดียวกัน สตรีไทยสามารถเลือกคู่ครองได้ด้วยตนเอง ไม่ถูกคลุมถุงชนเหมือนเช่นในอดีต และการที่สตรีไทยในปัจจุบันมีอิสระในการคบหาเพื่อนชายจึงอาจนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างกันจนเกิดการตั้งครรภ์และเกิดสภาวะมารดานอกสมรสในที่สุด ในกรณีที่มารดานอกสมรสไม่สามารถรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากสาเหตุความจำเป็นต่างๆ ตลอดจนการไม่ยอมรับของคนในสังคม อาจส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจที่จะทิ้งบุตรที่ตนพึงคลออดไว้ตามโรงพยาบาล ซึ่งเป็นที่มาของเด็กยากไร้ เด็กอนาถา เด็กเหล่านี้ขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าวเด็กเหล่านี้จึงตกอยู่ในสภาวะการเป็นภาระของสังคม ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กที่เป็นทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคตตกกลับกลายเป็นเด็กที่ขาดโอกาสในการศึกษา ขาดความมั่นคงในชีวิต ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเอง เป็นต้น และความด้อยโอกาสนี้เองที่อาจผลักดันให้เด็กเหล่านี้กลายเป็นเด็กที่สร้างปัญหาต่อสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคม จึงอาจถือได้ว่าเป็น พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior)

จากสภาพการณ์เกี่ยวกับมารดานอกสมรสได้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหามารดานอกสมรสนั้นยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทยและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้น ดังจะเห็นจากรายงานล่าสุดจากโรงพยาบาลศิริราชพบว่า มีผู้มาขอคำปรึกษาเรื่องการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา 314 ราย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นวัยรุ่นถึง 83.7% และรายงานจากคลินิกดาวพระศุกร์ โรงพยาบาลราชวิถีพบว่าในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา(ปี2541) มีหญิงตั้งครรภ์มาขอรับการปรึกษา 1,123 ราย ทุกรายเป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและต้องการให้แพทย์ช่วยทำแท้งให้ทั้งสิ้น นางสุชาดา รัชชกุล

นักวิชาการคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวอีกว่า ผู้หญิงส่วนมากที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาได้หันไปใช้บริการของหมอเถื่อน¹⁰

มารดานอกสมรสที่สิ้นหวัง และท้อแท้มักตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการทำแท้ง ซึ่งทางออกของปัญหานั้นไม่จำเป็นต้องทำแท้งแต่เพียงอย่างเดียว มารดานอกสมรสยังมีทางเลือกที่จะตั้งครรภ์และคลอดบุตรต่อไป เพราะการทำแท้งนอกจากจะขัดต่อจารีตศีลธรรมอันดีของสังคมไทยแล้วยังขัดต่อกฎหมายอาญาในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 ถึง 305* อีกด้วย

ดังนั้นสังคมไทยจึงควรที่จะเข้าใจและเห็นใจในตัวมารดานอกสมรสอย่างแท้จริง เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นจะได้ไม่ถูกตีตรา (Labelling) ว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี อีกทั้งการถูกสังคมตีตราจะทำให้ผู้หญิงเหล่านี้คิดว่าการเป็นมารดานอกสมรสกลายเป็นตราบาป (Stigma) ซึ่งสังคมกำลัง

¹⁰ มติชน 19 สิงหาคม 2542 หน้า 5

* ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 - 305

หมวด 3 ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

มาตรา 301 หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา 302 ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา 303 ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นไม่ยินยอม ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา 304 ผู้ใดเพียงแต่พยายามกระทำความผิดตาม **มาตรา 301** หรือ **มาตรา 302** วรรคแรก ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา 305 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวใน **มาตรา 301** และ **มาตรา 302** นั้น เป็นการกระทำของนายแพทย์และ

(1) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือ

(2) หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ใน **มาตรา 276** **มาตรา**

277 **มาตรา 282** **มาตรา 283** หรือ **มาตรา 284** ผู้กระทำไม่มีความผิด

ทำลายความมั่นใจและยิ่งไปกว่านี้สังคมกำลังทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพวกเขาเอง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีใช้การวิเคราะห์เพื่อการตีตราบาปแก่ผู้อื่น หากแต่เพื่อเข้าใจและหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

สำหรับแนวทางในอนาคตเกี่ยวกับประเด็นการป้องกันการเกิดมารดานอกสมรสนั้น รัฐบาลยังไม่มีนโยบายแก้ไขปัญหาย่างจริงจังนัก ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาสตรีระยะยาวและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังมีได้กล่าวเกี่ยวกับประเด็นนี้มากนักดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และในประเด็นแนวทางการช่วยเหลือนี้รัฐบาลยังไม่มีแนวทางการช่วยเหลือในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคม (Welfare) แก่กลุ่มสตรีด้วยโอกาส เช่น กลุ่มมารดานอกสมรสมากนัก ซึ่งต่างไปจากประเทศตะวันตกซึ่งมีการจัดสวัสดิการสังคมแก่สตรีกลุ่มนี้อย่างจริงจัง ในประเทศไทยยังไม่มีพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคม มีเพียงแต่ร่างพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคม โดยในร่างพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคมได้กล่าวในส่วนที่ 3 มาตรา 17 โดยกล่าวถึงการให้สวัสดิการสังคมแก่สตรียากจน สตรีกำลังตั้งครรภ์หรือเพิ่งคลอดบุตร สตรีที่ถูกหลอกหลวงหรือสามีทอดทิ้งและไร้ที่พึ่ง ให้พึงได้รับสวัสดิการสังคม แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่ออกมาเป็นพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคม เพราะฉะนั้นการช่วยเหลือกลุ่มสตรีด้วยโอกาสของสังคมไทยจึงอยู่ในรูปของการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือแต่เพียงระยะสั้นเท่านั้นในขณะที่สภาพปัญหานี้ ยังคงปรากฏในสังคมไทย ถึงแม้ว่าการป้องกันแก้ไขและการให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสจะยังไม่มีความชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามสังคมก็มีแนวโน้มที่จะตระหนักถึงกลุ่มสตรีด้วยโอกาสมากขึ้น ดังนั้นในอนาคตหากเราเข้าใจในตัวของมารดานอกสมรสอย่างแท้จริง พวกเขาเหล่านั้นอาจไม่ถูกมองว่าเป็นภาระของสังคมเช่นในปัจจุบัน

งานวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับมารดานอกสมรสในประเทศไทยยังคงมีไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยในทางสังคมสงเคราะห์ เช่น งานวิจัยของอัจฉรา อักษรวิทย์(2529) เรื่องปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการบุตรและความไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นงานวิจัยในเชิงปริมาณ งานวิจัยของ สุภารัตน์ สวัสดิ์มงคล(2535) เรื่องสภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช เป็นต้น และงานวิจัยในทางพยาบาลศาสตร์ เช่น งานวิจัยของวิวัน เข่งคุ่ม(2542) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดาและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับความผูกพันต่อทารกในครรภ์ของมารดานอกสมรส เป็นต้น ในทางสังคมวิทยานั้น งานวิจัยจะเน้นไปที่ประเด็นของการที่มารดานอกสมรสตัดสินใจที่จะทำแท้ง ซึ่งในประเด็นการทำแท้งนั้นมีงานวิจัยค่อนข้างเยอะ เพราะเป็นประเด็นที่ทำทนายต่อ

ขอบเขตของกฎหมาย สิทธิมนุษยชน ความเชื่อทางศาสนา และศีลธรรมอันดีของสังคมไทย อีกทั้งยังเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจอีกด้วย ในขณะที่งานวิจัยมุ่งศึกษาแต่ประเด็นการทำแท้งทำให้ละเลยอีกมิติหนึ่งของมารดานอกสมรสซึ่งก็คือ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์และตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร มิติที่เสมือนถูกกลืนนี้ได้กลับปรากฏเป็นปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในประเด็นของมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจจะมีบุตร โดยคำถามเบื้องต้นของผู้วิจัย คือ มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อจนกระทั่งคลอดบุตรในท่ามกลางสังคมที่ประณามและดูถูกพวกเขา แต่พวกเขากลับต่อสู้กับตนเองและสังคมรอบข้างนั้นมีสาเหตุมาจากอะไรและมารดานอกสมรสมีวิธีรับมือกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ซึ่งมีค่านิยมทางเพศแฝงอยู่อย่างไร ซึ่งเป็นการศึกษาถึงวิถีคิด โลกทัศน์ วัฒนธรรมย่อยของมารดานอกสมรสเพื่อสร้างความเข้าใจในมารดานอกสมรสอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ประเด็นต่อมาที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญคือในประเด็นการตั้งครรภ์ โดยจะเห็นว่าการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสนั้นอาจส่งผลกระทบต่อทางลบทั้งต่อตนเอง เช่น การเกิดความเครียด ความกดดันจากสังคมรอบตัว เป็นต้น และต่อสังคม เช่น ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เป็นต้น ในขณะที่มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทำแท้งจะส่งผลกระทบต่อทางลบต่อตนเอง แต่ในส่วนของปัญหาสังคมจะปรากฏในลักษณะนามธรรมมากกว่าปัญหาที่เป็นรูปธรรม เช่น ศีลธรรมเสื่อมโทรม จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าถึงแม้การตัดสินใจตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสจะส่งผลกระทบมากมายในทุกปริมาณของชีวิตพวกเขา แต่พวกเขาก็เลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ ซึ่งในประเด็นนี้ได้ย้อนกลับมาสู่คำถามเบื้องต้นของผู้วิจัย นั่นคือ ทำไมมารดานอกสมรสถึงเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อจนกระทั่งคลอดบุตรและพวกเขารับมือกับสภาพปัญหาอย่างไร ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการขัดขึ้นต่อวาทกรรมที่สังคมเสกสรรปั้นแต่งขึ้น

มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตรนั้นมีความกดดันค่อนข้างสูง ซึ่งการตัดสินใจมีบุตรนั้นก็มิใช่เป็นความผิดแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นสังคมจึงควรเปลี่ยนค่านิยมจากการดูถูกมาเป็นการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพราะอย่างน้อยที่สุดพวกเขาก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นเดียวกัน

ประเด็นในการทำวิจัยจึงอยู่ในปริมาณของความคิด ตัวตนและการตัดสินใจของมารดานอกสมรส ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากได้มีการศึกษาในประเด็นการมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรสจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในปัญหานี้เพิ่มมากขึ้น เป็นการยับยั้งที่ต้นตอของปัญหา และเป็นการบรรเทาปัญหาอื่นๆที่ตามมา เช่น ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวได้เป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาในประเด็นการมีบุตรและการปรับตัว

ของมารดานอกสมรส เพื่อสร้างความเข้าใจในตัวมารดานอกสมรสให้กระจ่างขึ้นและยังเป็นการผลักดันให้กลุ่มสตรีด้วยโอกาสที่อยู่ชายขอบของสังคมได้กลับเข้าสู่สังคมอย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นการลดการทำลายทรัพยากรบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจอีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนให้มารดานอกสมรสตัดสินใจที่จะมีบุตร
2. เพื่อสร้างความเข้าใจในโลกของมารดานอกสมรส ที่ประกอบด้วย วิธีคิด (thinking) ปรัชญาชีวิต (motto) และวิถีการดำเนินชีวิต (lifestyle) ในมุมมองของมารดานอกสมรส
3. เพื่อได้แง่ภาพตายตัว (Stereotypes) ของสังคมที่มีความเชื่อว่ามารดานอกสมรสเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี ผู้หญิงใจง่าย ท้องก่อนแต่ง เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สังคมสร้างความเป็นอื่น (The Otherness) ให้กับมารดานอกสมรส และภาพตายตัวนี้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของมารดานอกสมรสอย่างไร
4. เพื่อศึกษาว่ามารดานอกสมรสมีการปรับตัวและรับมือกับสภาพสังคม วัฒนธรรมที่มีค่านิยมทางเพศแฝงอยู่ จากการรับรู้และการให้ความหมายของมารดานอกสมรสอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. งานวิจัยชิ้นนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจในโลกของมารดานอกสมรส ที่ประกอบไปด้วย วิธีคิด การดำเนินชีวิตและการปรับตัวของมารดานอกสมรสอย่างชัดเจนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นการผลักดันให้มารดานอกสมรสที่เป็นเสมือนกลุ่มคนชายขอบนั้นสามารถที่จะมีพื้นที่สาธารณะเท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยข้อมูลที่ได้รับอาจนำมาเผยแพร่สู่สาธารณะในรูปแบบบทความ การจัดสัมมนา เป็นต้น
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่สนใจในประเด็นเกี่ยวกับสตรีศึกษาในแง่มุมมองของมารดานอกสมรส สวัสดิการของผู้หญิงชายขอบ การถูกสังคมตีตราและสิทธิของหญิงที่ถูกจัดอยู่ชายขอบของสังคม เป็นต้น
4. เพื่อสร้างความเข้าใจในมารดานอกสมรสอย่างลึกซึ้ง ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหามารดานอกสมรส อีกทั้งยังนำมาประยุกต์ใช้และสร้างแนวทางในการป้องกันปัญหาลูกใช้อื่นๆ ที่อาจเกิดตามมา เช่น ปัญหาการทำแท้ง การทอดทิ้งบุตร ได้ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจดำรงกรรมและการปรับตัวของมารดานอกสมรสในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเสนอสาระเป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Decision making)

1.1 กระบวนการตัดสินใจ กรณีมารดานอกสมรส

2. แนวคิดการปรับตัว (Adjustment)

2.1 การปรับตัว กรณีมารดานอกสมรส

3. มารดานอกสมรส

3.1 ความหมายของมารดานอกสมรส

3.2 สภาพปัญหาของมารดานอกสมรส

3.3 สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส

3.4 ผลกระทบของปัญหามารดานอกสมรส

4. แนวคิดความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์

4.1 ปัจจัยด้านมารดา

4.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการสังคม

5.1 ความหมายของบริการสังคม

5.2 คุณลักษณะทั่วไปของบริการสังคม

5.3 บริการสังคมสำหรับหญิงตั้งครรภ์นอกสมรส

6. แนวคิดหลักศาสนา

7. แนวคิดวัฒนธรรมย่อย (Subculture)

7.1 วัฒนธรรมย่อย กรณีมารดานอกสมรส

8. แนวคิดปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism)

9. แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity)

10. แนวคิดกระบวนการสร้างคนชายขอบ (Marginalization)

9.1 นิยามของคนชายขอบ

9.2 กระบวนการสร้างคนชายขอบ กรณีมารดานอกสมรส

11. แนวคิดความเป็นอื่น (The Otherness)

10.1 การสร้างความเป็นอื่น กรณีมารดานอกสมรส

12. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

11.1 ในประเทศ

11.2 ต่างประเทศ

13. ตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย

14. นิยามศัพท์

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Decision Making)

ปรางทิพย์ อุจะรัตน์¹ กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อการเลือกวิธีการปฏิบัติจากหลายทางเลือกที่คิดค้นไว้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

Marquis และ Huston (1998)² ได้กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจไว้ 9 ขั้นตอน คือ

1. ระบุเรื่องราวหรือปัญหาที่จะต้องทำการตัดสินใจให้ชัดเจนว่าจะทำการตัดสินใจในเรื่องอะไร โดยทำการเรียงลำดับความสำคัญก่อนและหลังของเรื่องราวหรือปัญหานั้นๆ
2. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือปัญหานั้นๆ
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจสำหรับ เรื่องราวหรือปัญหานั้นๆ
4. ระบุเกณฑ์ที่ยอมรับได้สำหรับการตัดสินใจนั้นๆ ซึ่งเกณฑ์จะเป็นแนวทางสำหรับผู้ทำการตัดสินใจในการนำไปสู่การปฏิบัติ
5. กำหนดทางเลือกหลายๆ ทางเลือก
6. ประเมินทางเลือกโดยกำหนดทั้งข้อดีและข้อเสีย
7. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและเป็นไปได้มากที่สุด ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
8. นำทางเลือกที่ตัดสินใจเลือกไปปฏิบัติ
9. ประเมินผลการตัดสินใจ

จากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการคิด วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อการเลือกวิธีปฏิบัติจากหลายๆ ทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหานั้นๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

¹ ปรางทิพย์ อุจะรัตน์, การบริหารการพยาบาลกรุงเทพ(กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์, 2541)หน้า18.

² Marquis, Bessie L., Management decision making for nurses : 124 case studies (Philadelphia : Lippincott, 1998)p.63

กระบวนการตัดสินใจ กรณีมารดานอกสมรส

หญิงที่ตั้งครรภ์โดยที่ยังไม่ได้แต่งงานนั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เนื่องจากวาทกรรมของคำว่า “ครอบครัว” ในบริบทของสังคมไทยถูกสร้างหรือถูกปลูกฝังว่า ครอบครัวต้องประกอบด้วย บิดา มารดาและบุตร อีกทั้งบิดา มารดา ต้องผ่านการจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายถึงจะสามารถอยู่ร่วมกันฉันท์สามี ภรรยาได้ การตั้งครรภ์โดยที่ยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสและไม่มีสามีรับผิดชอบในการตั้งครรภ์จึงเป็นการฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมไทย ส่งผลให้มารดานอกสมรสถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะเบี่ยงเบนกลุ่มหนึ่งในสังคม พวกเขาถูกสังคมประณาม ดูถูก และไม่ได้รับโอกาสและสิทธิอันชอบธรรมที่พึงได้ เช่น ผู้หญิงที่ทำงานโรงงานมักถูกกดดันให้ลาออกจากงานเมื่อนายจ้างทราบว่าตนตั้งครรภ์ เนื่องจาก ตามกฎหมายแรงงาน ระบุว่า ลูกจ้างที่ตั้งครรภ์สามารถลาคลอดได้ 90 วัน และได้รับเงินชดเชย 45 วัน ซึ่งทำให้นายจ้างเสียเปรียบทางออกของนายจ้าง คือ การกดดันให้ลูกจ้างคนนั้นลาออกเอง จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าพวกเธอนั้นขาดโอกาสและถูกกดดันทั้งทางด้านเศรษฐกิจหรือสังคม เมื่อมารดานอกสมรสทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ พวกเธอจึงต้องตัดสินใจว่าจะตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้ง หากเลือกที่จะทำแท้งก็เสมือนเป็นการยุติปัญหาทั้งหมดคงเหลือแต่ตราประทับในจิตใจ ถ้ามารดานอกสมรสเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อพวกเธอต้องเผชิญหน้ากับสังคมที่ประณามพวกเธอและต้องรับสภาพความเป็นจริงว่าพวกเธอจะต้องตั้งครรภ์และเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง อีกทั้งโอกาสในชีวิตก็จะถูกจำกัดมากขึ้น ในการศึกษาเรื่องการตัดสินใจของมารดานอกสมรสผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Marquis เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการตัดสินใจของมารดานอกสมรส

1. ระบุปัญหาให้ชัดเจนว่าต้องการตั้งครรภ์ต่อหรือไม่
2. หากลังเลว่าจะตั้งครรภ์ต่อหรือไม่ มารดานอกสมรสต้องตัดสินใจว่าหากไม่ต้องการตั้งครรภ์ต่อจะทำอย่างไร
3. มองสภาพปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรส
4. สร้างเกณฑ์ทางเลือก
5. มีทางเลือกอะไรบ้างหากไม่ต้องการตั้งครรภ์ต่อ
6. มารดานอกสมรสต้องคิดว่าการตั้งครรภ์นั้นมีข้อดี ข้อเสีย อย่างไรและการทำแท้งมีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร
7. ตัดสินใจว่าจะตั้งครรภ์ต่อหรือไม่

ในการทำวิจัยครั้งนี้จะสิ้นสุดแค่ขั้นตอนการตัดสินใจของมารดานอกสมรสว่าจะตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้ง

แนวคิดการปรับตัว

สถานการณ์ในชีวิตต่างมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข กระบวนการที่เป็นแบบแผนที่มนุษย์ใช้เพื่อจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ เรียกว่า “การปรับตัว” (Adjustment)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์³ กล่าวว่า การปรับตัว (Adjustment) เป็นการปรับพฤติกรรมของบุคคลให้เข้ากับพฤติกรรมที่ผู้อื่นคาดหวังอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแสดงบทบาทของผู้อื่น

ในเรื่องการปรับตัวนี้ เราอาจแยกพูดถึงการปรับตัวออกเป็น การปรับตัวทางกาย การปรับตัวทางอารมณ์และการปรับตัวทางสังคม นั่นคือ การปรับตัวเป็นกระบวนการทางสังคมและจิต ที่ใช้ในการเผชิญกับปัญหาหรือแรงผลักดันทั้งภายในตนเองและภายนอก เพื่อให้เกิดภาวะความสมดุลทางจิตและเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบข้าง

กระบวนการในการปรับตัว (Adjustment Process)

Heyns (อ้างถึงใน จารุวรรณ รังสิมันตุชาติ)⁴ ได้ให้ทัศนะว่า “กระบวนการของการปรับตัวเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการที่มีความต้องการจำเป็น ความตึงเครียด หรือแรงขับที่ถูกเร่งเร้าจนกระทั่งความต้องการนั้นจะได้รับการตอบสนอง ความตึงเครียดลดลง หรือแรงขับนั้นได้หมดไป”

นักจิตวิทยา บางคนได้แยกแยะกระบวนการในการปรับตัว ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงขับขึ้น
2. พฤติกรรมในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ
3. บรรลุถึงเป้าหมาย
4. ความตึงเครียดลดลง

³ สัญญา สัญญาวิวัฒน์, **หลักสังคมวิทยา** (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523) หน้า 54.

⁴ จารุวรรณ รังสิมันตุชาติ, **การปรับตัวของผู้ต้องขังเข้าใหม่ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544) หน้า 52.

การปรับตัว กรณีมารดานอกสมรส

สังคมไทยให้ความหมายมารดานอกสมรสว่าเป็นผู้ที่ยึดมั่นไปจากบรรทัดฐานที่ดีของสังคม การให้ความหมายเช่นนี้ส่งผลให้สถานภาพมารดานอกสมรสไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมและยิ่งกว่านั้นมารดานอกสมรสยังถูกตีตรา (labelling) ว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ใจง่าย การที่สังคมให้ภาพมารดานอกสมรสว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ทำให้พวกเขาไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น พวกเขาอยู่ในสภาพที่กดดันทั้งจากการที่ต้องตั้งครุฑและเลี้ยงดูบุตรตามลำพังแต่ยังถูกสังคมดูถูกอีกด้วย ทางเลือกของพวกเขา คือการปรับตัว ยอมรับสภาพความเป็นจริงและใช้ชีวิตต่อไปในสังคมอย่างมีความสุข การปรับตัวทำให้มารดานอกสมรสคลายความเครียดและความกดดันต่างๆ และยังส่งผลให้มารดานอกสมรสเห็นคุณค่าในตัวเองเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของการปรับตัวนั้นผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของ Heyns มาปรับใช้ในการวิเคราะห์กระบวนการในการปรับตัวของมารดานอกสมรสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มารดานอกสมรส

ความหมายและสภาพปัญหาของมารดานอกสมรส

มารดานอกสมรส (Unmarried Mother or Illegitimate Mother or Unwed Mother) หมายถึง หญิงที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายกับชายที่เป็นบิดาของเด็ก และใช้ชีวิตในลักษณะการอยู่ด้วยกัน หรือแยกกันอยู่ หรือพบปะเพียงชั่วคราวหรือลักลอบได้เสียกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงหญิงที่ตั้งครรภ์ภายหลังจากหย่าจากชายที่เคยสมรสถูกต้องตามกฎหมาย⁵

สภาพปัญหาของมารดานอกสมรส

การมีภาวะเป็นมารดานอกสมรสนั้น ก่อนที่จะบรรลุความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น เกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น บุคคลยังมีภาระการศึกษาเล่าเรียน ยังพึ่งตนเองไม่ได้ในทางการเงิน ยังไม่พร้อมในการทำหน้าที่มารดา ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากความไม่พร้อมทางเศรษฐกิจ ประกอบกับยังไม่บรรลุวุฒิภาวะ(Maturity) ไม่พร้อมในการทำหน้าที่ภรรยา สาเหตุอาจเนื่องมาจากความไม่พร้อมของฝ่ายชาย เช่น ฝ่ายชายมีครอบครัวอยู่แล้วหรือฝ่ายชายขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น

สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส

Alfred C. Kinsey⁶ ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสก็คือ การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส(Premarital Sex) หมายถึง การมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยยังไม่ได้แต่งงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมีการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้น (Unwanted

⁵ วิวัฒน์ เข้มคุ้ม, ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดา และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม กับความผูกพันต่อทารก ในครรภ์ของมารดานอกสมรส(วิทยานิพนธ์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542) หน้า 24.

⁶ Alfred, C.K. and other. Sexual Behavioral the Human Female (Philadelphia : W.B.Saunders Co. 1953) p.76

Pregnancy) ทำให้เด็กที่เกิดมากลายเป็นบุตรที่ไม่ต้องการ(Unwanted Child) ถึงแม้ว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสนั้นค่านิยมของสังคมจะถือว่าเป็นการผิดศีลธรรม แต่ก็ยังมีบุคคลเป็นจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานเพราะ

1. เป็นการสนองความต้องการความปรารถนาทางเพศ
2. เป็นการสนองความพอใจทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นต้น
3. เป็นการพิสูจน์ว่ามีความสามารถทางเพศ
4. เป็นการปรับความต้องการทางเพศของทั้งสองฝ่ายให้เข้ากันได้
5. เป็นการเตรียมก่อนเข้าสู่ภาวะการสมรส
6. เป็นการเตรียมเทคนิคและความสามารถในเรื่องเพศก่อนสมรส
7. เป็นการรู้ความต้องการความปรารถนาและปัญหาของอีกฝ่ายหนึ่งก่อนสมรส
8. เป็นการทดสอบว่า ถ้ามีความสัมพันธ์ก่อนแต่งงานล้มเหลวไม่สามารถไปกันได้ในเรื่องเพศจะดีกว่าการมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวในเรื่องเพศหลังจากสมรสแล้ว
9. เป็นการแสดงว่าคุณคนนั้นมีความต้องการทางเพศเป็นปกติธรรมดา (Heterosexual intercourse) ไม่ได้มีความผิดปกติทางเพศ เช่น รักร่วมเพศ(Homosexual intercourse) ฯลฯ
10. เป็นการทำความแน่ใจให้เกิดขึ้นว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสอาจนำไปสู่การสมรสได้หรือเป็นการผูกมัดฝ่ายตรงข้ามไว้ได้
11. เป็นการกระทำตามความนิยมของสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้มีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้ผิดปกติและกระทำเหมือนกับคนอื่นในสังคม

นอกจากนี้สาเหตุของการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสก็อาจเป็นไปได้ว่าเกิดจากถูกล่อลวง ชักจูง หรือการเป็นหญิงบริการบางประเภท รวมทั้งการถูกข่มขืน แต่ไม่ว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสจะมีสาเหตุมาจากสิ่งใดก็ตาม หากเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นก็มีโอกาสที่จะเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา โดยฝ่ายหญิงจะเป็นฝ่ายถูกประนามจากสังคมฝ่ายเดียว ถูกรังเกียจ ได้รับความดูถูกว่าเป็นคนไม่ดี ไม่รักนวลสงวนตัว ไม่รักศักดิ์ศรี ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ อดดีใจง่าย ปัญญาอ่อน กามตัณหาจัด ฯลฯ นอกจากตัวเธอเองจะถูกคุกคามด้วยสายตาและคำพูดต่างๆ ดังกล่าวแล้ว บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง ผู้ปกครองก็มักจะรู้สึกอับอายขายหน้า บางคนลงโทษโดยการขับไล่ใส่ไล่ส่งตัด

นอกจากครอบครัว วงศ์ตระกูล โดยคิดว่าจะเป็นการ “ล้างอาย” หรือขจัดภาพพจน์ที่เสียหายของคนออกไป โดยไม่ได้คำนึงว่าบุตรของตนที่ทำผิดพลาดไปนั้นจะตกอยู่ในสภาพร่างกายและจิตใจอย่างไร เด็กสาวถึงขณะนี้กลายเป็นมารดานอกสมรสไปแล้วจึงไม่อาจหวังพึ่งบิดา-มารดา ญาติพี่น้อง ผู้ปกครองได้อีกต่อไป ปัญหาต่อมาก็คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ เมื่อบิดา-มารดา ญาติพี่น้อง ผู้ปกครองได้อีกต่อไป ปัญหาต่อมาก็คือ

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เมื่อบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองไม่ช่วยเหลือทางการเงิน หญิงเหล่านี้จะต้องหันไปพึ่งผู้อื่นหรือพึ่งตนเองซึ่งก็เป็นการยากที่จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้ทุกอย่าง ทั้งที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า การรักษาพยาบาล นอกจากนี้เธอยังจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับทารกในครรภ์ ดังนั้นหญิงที่เป็นมารดานอกสมรสจึงมีทางเลือกอยู่ 4 ประการ คือ

1. การแต่งงาน ซึ่งอาจเป็นโอกาสที่น้อยที่สุด โดยเฉพาะถ้าทั้งคู้อยู่ในวัยที่ศึกษาเล่าเรียนหรือฝ่ายชายเป็นคู่สมรสของผู้อื่นอยู่ก่อนแล้ว และถ้าถึงแม้ว่าจะมีการแต่งงานเกิดขึ้น การแต่งงานนั้นก็อาจสิ้นสุดด้วยการหย่าร้าง เพราะเป็นการแต่งงานที่อยู่ในภาวะจำยอม หรือไม่พร้อมในทุกๆ ทาง

2. การทำแท้ง อาจจะเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง แต่กฎหมายนั้นยอมรับให้มีการทำแท้งได้เพียงบางลักษณะ เช่น ถูกข่มขืน หรือการตั้งครรภ์ซึ่งอาจทำให้มารดานั้นได้รับอันตรายถึงชีวิต ซึ่งได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301 และมาตรา 302 และเป็นที่น่าสังเกตว่า สตรีที่ตั้งครรภ์นอกสมรสส่วนใหญ่มักจะเคยพยายามลักลอบทำแท้งมาก่อน โดยการซื้อยาขับประจำเดือนมารับประทานหรือทำแท้งโดยผู้ที่มีเชื้อแพทย์ การลักลอบทำแท้งนี้บางรายก็ประสบผลสำเร็จ แต่บางรายก็ไม่ประสบผลสำเร็จ มีอาการแทรกซ้อนเกิดขึ้นจนต้องส่งเข้ารับการรักษาต่อยังโรงพยาบาล และในบางรายที่โชคร้ายมีอาการแทรกซ้อนติดเชื้อจากการลักลอบทำแท้งถึงเสียชีวิตก็มี (สุกานดา สุวณิช-ชาติ, 2503)⁷

3. การปล่อยให้ครรภ์ดำเนินต่อไปจนคลอด ซึ่งอาจมีสาเหตุจากพยายามทำแท้งแล้วแต่ไม่สำเร็จเนื่องจากอายุครรภ์มากเกินไปจนกว่าจะทำได้ หรือในบางรายไม่ทราบสถานที่ที่จะทำแท้ง

⁷ สุกานดา สุวณิชชาติ, " การป้องกันที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา " , ใน **ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศไทย** , รวบรวมและจัดพิมพ์โดยสุพร เกิดสว่าง (กรุงเทพฯ ฯ : ธีระการพิมพ์, 2503) หน้า155.

หรือไม่กล้าทำกั้วอันตราย เป็นต้น ดังนั้นการดูแลครรภ์ในระหว่างนี้ส่วนใหญ่จึงมักไม่ค่อยให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม สุขภาพจิตของมารดาย่อมเสียไปด้วยเมื่อคลอดบุตรจึงมีผลทำให้บุตรได้ชื่อว่าเป็นบุตรนอกสมรส (Illegitimate Child) ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิที่ตราบนั่นจะจะมีการจดทะเบียนรับรองบุตรจากบิดาเท่านั้น เด็กเหล่านี้จะเป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคมต่อไปในอนาคตได้

4. การทอดทิ้งเด็ก เป็นวิธีการที่มักจะพบเห็นกันอยู่เสมอตามหน้าหนังสือพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ทิ้งไว้ตามโรงพยาบาล กองขยะ สาธารณสถาน เป็นต้น บางรายทอดทิ้งเด็กในรูปของการให้ผู้อื่นอุปการะเลี้ยงดู มีบางรายที่จ้างเลี้ยงหรือส่งเข้ารับบริการตามสถานให้บริการทางสังคม เช่น สหทัยมูลนิธิแต่ต่อมาภายหลังก็อาจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่นต่อไป ทั้งนี้เพราะบุตรนั้นเป็นภาระในการเลี้ยงดู ประกอบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจจึงทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหรืออาจเกิดจากความไม่ต้องการให้บุตรนั้นเป็นเครื่องย้ำเตือนให้สังคมประณามตนเองถึงความผิดพลาดที่ผ่านมา

มารดานอกสมรสบางรายที่ตัดสินใจรับบุตรกลับไปเลี้ยงดูเองภายหลังคลอด ทั้งนี้ เพราะได้รับการยอมรับและความช่วยเหลือจากบิดา-มารดา ญาติพี่น้อง นายจ้าง เพื่อน ตลอดจนหน่วยงานที่ให้บริการ ดังนั้นจะเห็นว่า มารดานอกสมรสมีทางเลือกของปัญหาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมของแต่ละบุคคล

มารดานอกสมรสจะต้องรับภาระหนัก ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ และการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุตร ซึ่งตนจะต้องรับบทบาทเป็นทั้งบิดา-มารดา ในขณะเดียวกันต้องรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรต้องทำงานมากขึ้นเป็นสองเท่า เพราะสามีไม่รับผิดชอบเลี้ยงดูและจากการที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส หญิงเหล่านี้ไม่มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องค่าเลี้ยงดูได้เลย ทำให้จำเป็นต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งแรงงานนั้นให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ โอกาสในการเลือกงานไม่มี ประกอบกับงานบางอย่างจำกัดอยู่แค่เฉพาะหญิงที่ไม่มีภาระเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น เช่น งานโรงงาน งานบ้าน ซึ่งนายจ้างไม่อนุญาตให้นำบุตรไปอยู่ด้วย ดังนั้นสภาวะการณ์ของมารดานอกสมรสในขณะนั้นจึงเป็นข้อจำกัดอันใหญ่หลวงต่อการประกอบอาชีพ

เพราะเหตุนี้มารดานอกสมรสจึงหาทางออกโดยการทอดทิ้งบุตรไว้ตามโรงพยาบาลหรือสถานที่ต่างๆ แต่สำหรับผู้ศึกษายังเชื่อเสมอว่ามารดาทุกคนย่อมรักบุตร การตัดสินใจทิ้งบุตรนั้นเพราะมองไม่เห็นทางออก ขาดผู้ชี้แนะจากประสบการณ์ ผู้ศึกษาพบว่า มารดานอกสมรสบางกลุ่มก่อนที่จะ

ตัดสินใจยกบุตรให้กับสถานสงเคราะห์จะสอบถามถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการเลี้ยงดู ที่อยู่อาศัย รวมทั้งการติดตามเยี่ยมเยียนและมารดานอกสมรสมักจะมีเชื่อว่าจะสถานสงเคราะห์จะให้การเลี้ยงดูบุตรได้ดีกว่าตน ซึ่งยอมแสดงให้เห็นแล้วว่า มารดานั้นมีความรักและผูกพันต่อบุตรอย่างมาก หากได้รับการแนะนำช่วยเหลือที่เหมาะสมแล้วทางเลือกในการทอดทิ้งบุตรอาจจะไม่เกิดขึ้น

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสนั้น คือ การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสและเมื่อมีภาวะเป็นมารดานอกสมรสแล้วก็จะก่อให้เกิดผลกระทบของปัญหาในลักษณะกว้างๆ ได้ดังต่อไปนี้

ผลกระทบของปัญหามารดานอกสมรส

ปัญหามารดานอกสมรสส่งผลกระทบในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้⁸

1. ปัญหาครอบครัว

1.1 ปัญหาทางสภาวะอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรส

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสนั้นก่อให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้⁹ เนื่องจากมารดานอกสมรสมีความรู้สึกที่ว่าคนทำผิดเกิดความละอายต่อภาวะของการมีบุตรนอกสมรส เกิดความคิดว่าคงไม่มีใครต้องการตนอีกต่อไป ซึ่งนับได้ว่าเป็นการลงโทษจากสังคมโดยทางอ้อม นอกจากนี้ภาวะทางอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรสจะมีปัญหามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับครอบครัวเดิมว่าครอบครัวเดิมยอมรับหรือไม่ การที่สังคมประณามว่าตนเป็นคนใจง่ายหรือชอบในเรื่องเพศ (สำส่อน) และการต้องออกจากการศึกษา (ถ้ายังอยู่ในวัยเรียน) อาจเป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาการฆ่าตัวตายได้ นอกจากนี้สภาวะอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรสนี้ยังมีผลต่อเด็กในครรภ์

1.2 ปัญหาทางสภาวะอารมณ์และจิตใจของเด็ก

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสนั้นไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดปัญหาทางสภาวะอารมณ์และจิตใจให้กับตัวมารดานอกสมรสเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดปัญหาทางสภาวะอารมณ์และจิตใจของ

⁸ วันทนีย์ วาสิกะสิน , การสังคมสงเคราะห์กับปัญหามารดานอกสมรส (การศึกษาวิจัยเสริมหลักสูตร คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2528) หน้า10.

⁹ วันทนีย์ วาสิกะสิน , ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2526) หน้า 126-127.

บุตรด้วย ศาสตราจารย์นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว (อ้างในอัจฉรา อักษรวิทย์, 2529) ได้ตัดตอนข้อความจากหนังสือจิตวิทยาของ “LEMKAU” ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับการยกย่องในอเมริกาและอังกฤษ ได้กล่าวถึงสุขภาพจิตของหญิงมีครรภ์ว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตเด็กในอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ของมารดาและเด็กใกล้เคียงกันมาก ชีวิตและอนาคตของชีวิตเริ่มแต่นาทีแรกที่ไข่และสเปิร์มผสมกันในครรภ์มารดา สิ่งแวดล้อมอันแรกของชีวิตคือมดลูก¹⁰ ซึ่งแพทย์หญิงสุพัฒนา เตชะติวงศ์ ณ อยุธา (อ้างในอัจฉรา อักษรวิทย์, 2529) ได้กล่าวไว้ว่า “ความขัดแย้งทางอารมณ์ (Emotional Conflict) ของมารดาอาจไปสู่อารมณ์ผ่านทางระบบเอ็นโดไครมและฮัยโปทาลามัส (Endocrine and Hypothalamus) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการหดตัวของมดลูกและต่อปริมาณเลือดและออกซิเจนที่มาหล่อเลี้ยง จึงทำนายได้ว่า ทารกในครรภ์มีโอกาสที่จะได้รับอิทธิพลจากความทุกข์ใจของมารดา และรับรู้ด้วยว่ามารดาไม่ยินดีที่จะให้เขาเกิดมา” นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาพบว่า มารดาที่ไม่ค่อยมีความสุข มักแท้งบุตรเสมอๆ เพราะสภาพจิตใจที่ผิดปกติ จึงเป็นผลทำให้มดลูกบีบตัวอยู่เสมอ มารดาที่มีปัญหาขณะตั้งครรภ์นั้น เด็กที่คลอดออกมามักจะเป็นเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ เนื่องจากการไหลเวียนของเลือดของเด็กในครรภ์มาจากรก เมื่อมารดาไม่สบายใจ เด็กที่ได้เลือดจากมารดาที่ผิดปกติจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ได้¹¹

อย่างไรก็ตามไม่สามารถสรุปได้ว่าเด็กที่มาจากครอบครัวซึ่งมีมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูบุตรแม่โดยลำพัง(มารดานอกสมรส) จะมีปัญหาทุกคนไป ผู้ที่เป็นมารดานอกสมรสสามารถจะเลี้ยงดูบุตรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีความรักและความต้องการบุตรอย่างแท้จริง บางครั้งอาจต้องการคำแนะนำและพึงบริการทางสังคมเมื่อมีปัญหาก็ไม่สามารถจัดการเองได้ เพราะบริการซึ่งจัดให้มันต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเติบโตในครอบครัวของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจที่เหมาะสมต่อไป

¹⁰ อัจฉรา อักษรวิทย์, วิทยานิพนธ์เรื่องปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการบุตรและความไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร (คณะสังคมสงเคราะห์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529) หน้า 29.

¹¹ เรื่องเดียวกัน

1.3 ปัญหาการไม่ยอมรับจากสังคมเพราะสังคมมีค่านิยมสองมาตรฐาน(Double Standard)

ค่านิยมสองมาตรฐาน คือ ค่านิยมที่ยกย่องให้เพศชายเป็นใหญ่กว่าเพศหญิง เพศชายสามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส หรือนอกเหนือการสมรสได้ นอกจากนี้ยังมีค่านิยมว่าเพศหญิงไม่จำเป็นต้องมีความสุขในเรื่องเพศ ผู้หญิงไม่ควรแสดงความต้องการทางเพศแม้แต่ในชีวิตสมรส เพศหญิงเป็นแต่ฝ่ายตอบสนองความต้องการทางเพศของฝ่ายชายเท่านั้น

สังคมพิจารณาเรื่องทางเพศของผู้หญิงด้วยระดับมาตรฐานและความคาดหวังต่างกัน มากกว่าเพศชาย เพศหญิงถูกคาดหวังให้ตอบสนองกิจกรรมทางเพศต่อฝ่ายชายมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายเสนอ และมองว่าผู้หญิงมักมีความต้องการทางเพศน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมทางเพศกับคนที่หญิงนั้นไม่รัก และคนทั่วไปก็มักจะคาดหวังว่าผู้ชายมักจะมีอารมณ์ในเรื่องเพศอยู่เสมอโดยไม่คำนึงถึงอารมณ์ สถานการณ์ ผู้ชายสามารถจะประกอบกิจกรรมทางเพศได้ทุกเมื่อที่มีโอกาส ความเชื่อนี้จะแสดงถึงวิถีทางในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของฝ่ายชายและฝ่ายหญิง¹²

1.4 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างมารดานอกสมรสกับครอบครัวของมารดานอกสมรส

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรส จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะเมื่อเป็นปัญหาของเด็กวัยรุ่นที่เป็นมารดานอกสมรส บิดามารดาจะยอมรับสภาพของการมีบุตรสาวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เดิมของบิดา มารดาต่อบุตรสาว ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดี ครอบครัวเดิมของมารดานอกสมรสก็อาจจะยอมรับได้ โดยทั่วไปที่ไม่ยอมรับเป็นเพราะความอับอายผู้อื่น

1.5 ปัญหาครอบครัวของครอบครัวที่มารดานอกสมรสไม่มีความสัมพันธ์ด้วย

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสอาจสร้างปัญหาให้กับครอบครัวผู้อื่นได้ ในกรณีมารดานอกสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับชายที่มีภรรยาอยู่ก่อน (ปัญหาอาจจะเกิดก่อนการมีภาวะเป็นมารดานอกสมรสก็ได้) ปัญหาครอบครัวก็อาจเกิดในลักษณะ ทำให้เกิดความแตกร้างในครอบครัวผู้อื่น เกิดความเดือนร้อนวุ่นวายใจ เกิดปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ ปัญหาการแยกกันอยู่หรืออาจจะนำไปสู่การหย่าร้างได้ ซึ่งทำให้เกิดความไม่สงบสุขในครอบครัวของผู้อื่น

¹² วันทนี วาสิกะสิน, ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์ ใน สังคมไทยกับค่านิยมในเรื่องเพศ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526)หน้า54.

1.6 ปัญหาเศรษฐกิจของมารดานอกสมรส

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสมีส่วนทำให้เกิดปัญหาการทอดทิ้งเด็กหรือมิฉะนั้นก็เลี้ยงดูด้วยความไม่เต็มใจ หรือทารุณทุบตี

1.7 ปัญหาการทอดทิ้งหรือทำทารุณเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสสามารถก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจได้ โดยเฉพาะถ้ามารดานอกสมรสยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จากรายงานประจำปี 2545 ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี พบว่า ในปี 2544 ที่บ้านเด็กและศูนย์เลี้ยงเด็กอ่อนมีเด็กที่อยู่ในความดูแลทั้งหมด 178 ราย¹³ นอกจากนี้ยังมีเด็กประเภทเดียวกันนี้ตามสถานที่ให้บริการอื่นๆ อีก เด็กพวกนี้จะตกอยู่ในสภาวะการณ์เป็นเด็กกำพร้าอนาถากลายเป็นเด็กขาดรักและมีปัญหา

เด็กถูกทอดทิ้งมีอยู่ 2 ประเภท คือ¹⁴

1. เด็กที่เกิดมาแล้วพ่อแม่ไม่ต้องการ อาจเกิดโดยความพลัดพรกของผู้เยาว์หรือจากครอบครัวที่ยากจนหรือครอบครัวแตกแยก เด็กเหล่านี้มักถูกนำมาอยู่ในสถานสงเคราะห์ สถานกักกันต่างๆ
2. เด็กที่อยู่พร้อมพ่อพร้อมแม่ อยู่กับครอบครัวแต่ไม่ได้รับความสุขและความเอาใจใส่เท่าที่ควร

1.8 ปัญหาบุตรนอกสมรส

บุตรนอกสมรสนั้นมีปัญหาตั้งแต่อยู่ในครรภ์กระทั่งคลอดจากครรภ์มารดา คือ

- (1) มารดาของเด็กนั้นถูกประนามว่ากระทำในสิ่งที่ผิดและเด็กเกิดมาจากการกระทำผิดของมารดาเป็นเด็กที่ไม่ถูกต้อง (Unwanted Child)
- (2) บิดาของเด็กไม่ยอมรับกำเนิดของเด็ก
- (3) แบบแผนการเลี้ยงดูเด็กไม่ถูกต้อง

¹³ รายงานประจำปี 2545 , สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ,2545.

¹⁴ วันเพ็ญ บุญประกอบ, “เด็กขาดรัก” , ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลักลอบทำแท้งในประเทศไทย, รวบรวมและจัดพิมพ์โดย สุพร เกิดสว่าง (กรุงเทพฯ : ธีระการพิมพ์ , 2523)หน้า144-148.

(4) บุตรนอกสมรสจะมีสิทธิตามกฎหมายในเรื่องการรับมรดกจากฝ่ายบิดา
ได้เฉพาะกรณีที่บิดาจดทะเบียนรับรองเป็นบุตร

2. ปัญหาสังคม

2.1 การทำแท้งผิดกฎหมาย(Illegal Abortion)

การทำแท้งเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ที่จะมาเป็นมารดานอกสมรส ซึ่งจะตามมาด้วยปัญหาทางอารมณ์และจิตใจของผู้หญิงที่ทำแท้ง รวมทั้งอันตรายจากการทำแท้งของผู้ที่มีไข้แพทย์และการมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้แก่ มาตรา 301,302,303,304และ305

2.2 การให้บริการทางสังคมจากรัฐบาล(Social Welfare)

รัฐบาลต้องให้บริการกับมารดานอกสมรสที่ทอดทิ้งบุตรโดยรัฐต้องจัดสถานสงเคราะห์ให้บริการสำหรับเด็กที่ถูกทอดทิ้ง นอกจากบริการของรัฐนั้นยังมีหน่วยงานเอกชน มูลนิธิที่ให้บริการทางสังคมแก่มารดานอกสมรสเช่นกัน แต่มารดานอกสมรสไม่ทุกรายที่จะทอดทิ้งบุตร ในรายที่ต้องการเลี้ยงบุตรด้วยตนเองก็มีความจำเป็นต้องพึ่งพาบริการทางสังคมเช่นกัน เช่น ที่พักระหว่างการรอคลอด ที่พักหลังคลอด ทุนประกอบอาชีพ บริการฝากเลี้ยงซึ่งคร่าว สงเคราะห์นมผงและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น บริการต่างๆ ที่จัดให้แก่มารดานอกสมรสมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มารดาได้ทำหน้าที่การเลี้ยงดูบุตรได้อย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.3 สถานภาพของสตรีไทยยังต่ำต้อย (Women's status)

สถานะการณืเป็นมารดานอกสมรสชี้ให้เห็นถึง สถานภาพของสตรีไทยว่ายังไม่มั่นคงเพศชายยังคงเอาเปรียบและขาดความรับผิดชอบ และการเอารััดเอาเปรียบสตรีก็ยังคงดำเนินต่อไปในสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้ส่งผลต่อสตรีที่ถูกเอารััดเอาเปรียบเพียงผู้เดียว แต่ยังส่งผลถึงบุคคลรอบข้างและส่งผลเป็นปัญหาโดยส่วนรวมด้วย

2.4 คุณภาพชีวิตของประชากร(Quality of life)

สถานะการณืเป็นมารดานอกสมรสชี้ให้เห็นถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของตัวมารดาและบุตรนอกสมรส หากพิจารณาบุตรนอกสมรสก็จะมีชีวิตที่ขาดคุณภาพมาตั้งแต่ก่อนเกิด เพราะคุณภาพชีวิตของคนเรานั้นเริ่มตั้งแต่บิดามารดาสมรสกัน จะเห็นได้ว่าปัญหามารดานอกสมรสมีผลกระทบมากมายที่ติดตัวมารดานอกสมรสเอง ซึ่งหน่วยงานรัฐมีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาี้โดยจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้การช่วยเหลือดูแลมารดานอกสมรสและบุตรนอกสมรส

แนวคิดความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์

ความหมายของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์

ในระยะ 20 กว่าปีมานี้มีการศึกษาและวิจัยกันอย่างกว้างขวางถึงความผูกพันใกล้ชิดระหว่างมารดาและทารก เพราะงานวิจัยในระยะแรกที่ผ่านมาค่อนข้างเน้นไปที่ทารกและเด็กที่เพิ่มมากขึ้นในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าหรือพลัดพรากจากมารดา ซึ่งพบว่า มีพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาล่าช้า มีพฤติกรรมซึมเศร้าและเป็นโรคขาดสารอาหาร¹⁵ ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกอย่างกว้างขวางเพิ่มมากขึ้น โบลบี้ กล่าวว่า การพลัดพรากทารกจากมารดาจะก่อให้เกิดผลเสียทางด้านจิตใจแก่ทารกเป็นอย่างมาก เพราะในแนวคิดของโบลบี้ถือว่า ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นและยืนนานระหว่างมารดาและทารกนั้นเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก¹⁶ และในช่วง 2 ปีแรกมีความสำคัญมากในการเจริญพัฒนาทางอารมณ์ สมองและชาร์ปปีญญาและในการปรับตัวต่อไปในสังคม (Bowlby,1971)

โบลบี้ (Bowlby,1969 อ้างใน อภรณ์ ภูพัทธยากร)¹⁷ เป็นผู้เริ่มใช้คำว่า "ความ ผูกพัน" (Attachment) เป็นคนแรก โดยให้ความหมายของความผูกพันว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสองคน ความรู้สึกผูกพันดังกล่าวจะค่อยๆ เกิดขึ้นทีละน้อยอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นความรู้สึกที่มีลักษณะพิเศษและคงทนตลอดไป

แครนเลย์¹⁸ กล่าวถึงความผูกพันระหว่างมารดาและทารกว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างพื้นฐานทางด้านขบวนการทางสังคมของทารก โดยพฤติกรรมของมารดาที่แสดงออกจะบ่งบอกถึง

¹⁵ วันเพ็ญ บุญประกอบ.การเลี้ยงดูลูกด้วยนมแม่และการพัฒนาด้านจิตใจ. ใน อารี วัลยะเสวีและคณะ, บรรณาธิการ.อาหารและโภชนาเพื่อสุขภาพ(กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์ จำกัด,2534)หน้า42.

¹⁶ Bowlby,J.Attachment and loss(New york:Basic Books.1980)p.5

¹⁷ อภรณ์ ภูพัทธยากร. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการตั้งครรภ์ ความรู้สึกถึงคุณค่าตนเองกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2529)หน้า 23.

¹⁸ Cranley,M.S,Development of a Tool for the Measurement of maternal attachment During Pregnancy.(Nursing Research.1981)p.134

ความเชื่ออาทร ความรักใคร่ และมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์และเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเลี้ยงดูบุตร

คลอสและเคนเนล¹⁹ ให้ความหมายว่า ความผูกพันระหว่างมารดาและทารกเป็นความรู้สึกที่ผูกพันลึกซึ้งมากกว่าความผูกพันใดๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการอยู่รอดของทารกและส่งผลต่อความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความผูกพันระหว่างมารดาและทารกเป็นความรู้สึกผูกพันลึกซึ้งมากกว่าความผูกพันใดๆ เป็นกระบวนการที่เกิดจากปัจจัยซับซ้อนหลายปัจจัย ค่อยๆ เกิดขึ้นทีละน้อยตั้งแต่เริ่มมีการวางแผนการตั้งครรภ์ ขณะตั้งครรภ์ จนถึงหลังคลอด และเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นความรู้สึกที่พิเศษและคงทนตลอดไป และยังเป็นปัจจัยพื้นฐานด้านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของทารกอีกด้วย

3.1 พัฒนาการความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์

ความผูกพันระหว่างมารดาและทารกเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทีละเล็กทีละน้อย และค่อยๆ พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระบวนการของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกนั้นมีการพัฒนาตั้งแต่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ ขณะตั้งครรภ์ จนถึงหลังคลอด (Cropley²⁰) ดังนี้

ระยะก่อนการตั้งครรภ์

1. มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า

ระยะตั้งครรภ์

2. มีการตรวจสอบการตั้งครรภ์ให้เป็นที่แน่นอน
3. มีการยอมรับการตั้งครรภ์
4. มีการรับรู้การดิ้นของบุตรในครรภ์

¹⁹ Klaus,M.H.,and Kennell,J.H.Parent – Infant Bonding(Saint Louis:The C.V. Mosby Company.1982)p.3-9

²⁰ Cropley,C.Assessment of mothering behavior.In Johnson (ed.),High – risk Parenting : Nursing assessment and strategies for the family at risk(Phikadelphia : J.B. Lippincott.1979)p.56

5. เริ่มยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์

ระยะเจ็บครรภ์

ระยะคลอด

ระยะหลังคลอด

6. การได้เห็นรูปร่างหน้าตาของบุตร

7. การได้สัมผัสสัมผัสกับบุตร

8. การเลี้ยงดูบุตร

9. การยอมรับว่าบุตรเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งแยกไปจากตน

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทีละเล็กทีละน้อยอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ ดังที่เกรซ (Grace²¹) ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของความผูกพันระหว่างมารดาและทารก พบว่า เมื่ออายุครรภ์มากขึ้น การสร้างความผูกพันระหว่างมารดาและทารกจะมีเพิ่มมากขึ้น

3.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาวะการณ์ต่างๆ ที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตและพัฒนาการของบุคคล ซึ่งสามารถป้องกันการเกิดโรคและสามารถทำให้เกิดโรคได้(Nightingale²²)

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกภาวะการณ์ที่อยู่รอบตัวบุคคล และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มชน และมีอิทธิพลต่อการปรับตัวต่อภาวะสุขภาพ

สิ่งแวดล้อมตามแนวคิดของไนติงเกล

ไนติงเกลได้แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ด้านคือ

1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment)

²¹ Grace J.T. ,Development of maternal-fetus attachment during pregnancy(Nursing Research 38(4).1989)p.228-232

²² Elena O. Nightingale and Melissa, Before birth : prenatal testing for genetic disease (GoodmanCambridge, Mass. : Harvard University Press.1990)p.89

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย ความสะอาด การระบายอากาศ อากาศบริสุทธิ์ แสงสว่าง เป็นต้น

2) สิ่งแวดล้อมด้านจิตใจ (Psychological environment)

สิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้ป่วย ดังนั้นบุคคลที่เจ็บป่วยจึงต้องการการกระตุ้นด้านจิตใจจากสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ป่วยจะกระตุ้นให้ผู้ป่วยรู้สึกสดชื่น อารมณ์ดี เช่น รูปภาพที่มีสีสันแจ่มใส แจกันดอกไม้ ในด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ป่วยแย่ลง เช่น การได้รับฟังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของผู้ป่วย

3) สิ่งแวดล้อมด้านสังคม (Social environment)

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอยู่ภายในบ้านและบริเวณชุมชน จะมีอิทธิพลต่อการป้องกันการเกิดโรคและส่งเสริมกระบวนการฟื้นฟูร่างกาย

3.2.1 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของมารดานอกสมรส

การตั้งครรรณ์นอกสมรสเป็นการตั้งครรรณ์ที่สังคมไทยไม่ยอมรับ เพราะผู้หญิงจะสามารถตั้งครรรณ์ได้จะต้องผ่านการสมรส อันเป็นเครื่องแสดงหรือสัญลักษณ์ถึงการอนุญาตทางประเพณี กฎหมายและศาสนาเท่านั้น (ประสิทธิ์ สวาสดีญาตี²³) ดังนั้นเมื่อเกิดการตั้งครรรณ์นอกสมรสจึงเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้ตั้งครรรณ์ได้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสอันเป็นตราบาป และส่งผลกระทบต่อจิตใจ สังคมและอนาคตของมารดานอกสมรสได้ ดังนั้นหญิงตั้งครรรณ์นอกสมรสจึงอาจตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการทำแท้ง หรือถ้าทำแท้งไม่สำเร็จและต้องตั้งครรรณ์ต่อไปจนกระทั่งคลอดก็อาจทอดทิ้งบุตรไว้ตามโรงพยาบาล ดังนั้นหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนจึงได้จัดบริการสังคมและบ้านพักฉุกเฉินสำหรับมารดานอกสมรสขึ้น เพื่อช่วยเหลือมารดานอกสมรสในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสม บ้านพักฉุกเฉินจัดเป็นสถานที่สำหรับการตั้งครรรณ์และการฟื้นฟูหลังคลอดบุตรโดยที่มารดานอกสมรสไม่อับอายใคร บ้านพักฉุกเฉินจึงเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสคลายความวิตกกังวล มีโอกาสพบทบทวนปัญหาของตนเองและได้พบกับบุคคลรอบข้างที่มีปัญหา

²³ ประสิทธิ์ สวาสดีญาตี , ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม(กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)หน้า21.

คล้ายกัน ซึ่งจะทำให้มารดานอกสมรสยอมรับและมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์มากขึ้น ดังนั้น ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมจึงส่งผลต่อความรัก ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก

แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการสังคม

ความหมายของบริการสังคม

กิติพัฒน์ นนทบุรีมธุลย์²⁴ กล่าวว่า การบริการสังคมเป็นการบริการที่ดำเนินงานโดย รัฐบาลหรือเอกชน เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพของประชาชนในด้านหน้าที่ทางสังคมให้สามารถปรับตัว อย่างเหมาะสม พื้นฟูสภาพจากการสูญเสียการหน้าที่ทางสังคมไปให้กลับมาปรับตัวอย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาให้บรรลุการหน้าที่ทางสังคมตามศักยภาพ

ความเข้าใจในความหมายของบริการสังคมยังหลากหลายและแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละ ฝ่ายหรือองค์กรมีแนวคิด ความเชื่อ ทศนคติ การรับรู้และภูมิหลังทางวิชาการที่แตกต่างกัน ดังนั้นใน ความหมายของ “บริการสังคมของมารดานอกสมรส” จึงหมายถึง บริการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ รัฐบาลหรือเอกชนจัดขึ้น โดยมีหลักการไม่แสวงหากำไร และเพื่อช่วยเหลือมารดานอกสมรสในการ หาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังป้องกันปัญหาในระดับต่างๆ ทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม ตลอดจนฟื้นฟูทางด้านบุคลิกภาพ ความสามารถและจิตใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁴ กิติพัฒน์ นนทบุรีมธุลย์. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537)หน้า9.

คุณลักษณะทั่วไปของบริการสังคม

มีหลักการพิจารณาดังนี้ (ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์²⁵)

1. ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์โดยตรง คือ ประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรงจากบริการนั้นๆ เพื่อการตอบสนองของความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งของเขา
2. เป็นการจัดสรรบริการอย่างมีมาตรฐาน ทั้งวิธีดำเนินการและสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนพึงได้รับ
3. การจัดสรรบริการแก่กลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้
4. มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม คือ เป็นการบริการที่เกิดผลในการให้ความคุ้มครองดูแลสังคมโดยส่วนรวม
5. ไม่เป็นบริการที่ซื้อขายได้กฎเกณฑ์ทางธุรกิจ

บริการสังคมสำหรับหญิงตั้งครรภ์นอกสมรส

รองศาสตราจารย์ วันทนีย์ วาสิกะสิน²⁶ สรุปบริการสังคมสำหรับหญิงตั้งครรภ์นอกสมรส ได้ดังนี้

1. เป็นที่พักชั่วคราวระหว่างตั้งครรภ์ คลอดและหลังคลอด
2. การดูแลจากแพทย์ระหว่างตั้งครรภ์ คลอดและหลังคลอด
3. เป็นที่พึ่งทางใจหรือบุคคลที่มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจให้โอกาสหญิงนอกสมรสได้ระบายความคับแค้นใจได้
4. ความรู้เกี่ยวกับสิทธิทางกฎหมาย ความรู้เรื่องเพศศึกษา การปฏิบัติตัวก่อนและหลังคลอด การคุมกำเนิด การเลี้ยงดูเด็กและคำแนะนำเกี่ยวกับบริการช่วยเหลือต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม

²⁵ ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์, ระบบความมั่นคงทางสังคม(กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535)หน้า90

²⁶ วันทนีย์ วาสิกะสิน, การศึกษาวิจัยเสริมหลักสูตรเรื่องการสังคมสงเคราะห์กับปัญหาทารกนอกสมรส(คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528)หน้า112-113.

5. บริการปรึกษาและให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อสวัสดิภาพของตนเองและบุตร

การได้รับบริการสังคมของมารดานอกสมรสจะเป็นการช่วยเหลือทั้งทางด้านเศรษฐกิจและจิตใจ ซึ่งถ้ามารดานอกสมรสได้รับความช่วยเหลือที่เพียงพออาจส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจที่จะมีบุตร

วัฒนธรรมย่อย (Subculture)

Brake²⁷ กล่าวว่า วัฒนธรรมย่อยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชาติหรือวัฒนธรรมหลัก (national culture) ที่มีการสร้างภาพลักษณ์ ค่านิยม และพฤติกรรมเฉพาะกลุ่มแตกต่างไปจากวัฒนธรรมชาติของคนส่วนใหญ่

Hall และ Jefferson (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ²⁸) กล่าวว่า วัฒนธรรมย่อยเป็นวิธีการที่กลุ่มย่อยใช้ในการจัดการกับชีวิตทางวัตถุและวิถีชีวิตด้านอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่นๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างอัตลักษณ์ (Identity) วิธีการนี้เป็นปฏิบัติการที่กลุ่มดำเนินการอย่างมีความหมายและมีสำนึก ไม่ว่าจะเป็น “วัตถุ/ความสัมพันธ์/ระบบค่านิยม/ระบบความเชื่อที่ผลิตออกมา(what they produce)” และวิธีการที่ผลิต (how they produce) ล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม

การสร้างวัฒนธรรมย่อย กรณีมารดานอกสมรส

การสร้างวัฒนธรรมย่อยของมารดานอกสมรส คือ การสร้างชุดของค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมหลัก วัฒนธรรมหลักได้สร้างภาพตายตัว (Stereotype) ของมารดานอกสมรสในทางลบ ซึ่งเป็นการลดทอนและบิดเบือนคุณสมบัติอันหลากหลายของมารดานอกสมรสให้เหลือเพียงบางคุณสมบัติ (โดยส่วนใหญ่เหลือคุณสมบัติที่เป็นลบ) เช่น มารดานอกสมรสเป็นหญิงใจง่าย ท้องก่อนแต่ง เป็นต้น การอยู่ภายใต้การให้ความหมายตามโครงสร้างอำนาจของกลุ่มคนที่

²⁷ Brake Mike, The sociology of youth culture and youth subcultures: sex and drugs and rock 'n' roll?, (London : Routledge & Kegan Paul. 1980)p.46

²⁸ กาญจนา แก้วเทพ, ศาสตร์หนังสือและวัฒนธรรมศึกษา (กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์, 2544)หน้า148.

สร้าง ซึ่งหมายถึง กลุ่มคนในวัฒนธรรมหลักนั้นส่งผลทำให้มารดานอกสมรสถูกกีดกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พวกเขาจึงรู้สึกว่าคุณไม่มีค่า บางคนถึงกับพยายามฆ่าตัวตาย การสร้างวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มมารดานอกสมรสจึงเป็นการสร้างความรู้สึกว่าคุณเองเป็นที่ยอมรับและตนเองไม่ได้ประสบปัญหาเช่นนี้คนเดียว แต่ยังมีอีกหลายคนที่มีปัญหาเหมือนตน พวกเขาได้รับกำลังใจและให้กำลังใจแก่ผู้อื่นที่ประสบปัญหา การสร้างวัฒนธรรมย่อยจึงเป็นส่วนหนึ่งของการปรับตัวของมารดานอกสมรส เพื่อสร้างกำลังใจและทัศนคติเชิงบวกให้กับตนเองเพิ่มขึ้น

หลักศาสนา

(1) หลักกรรม พุทธศาสนามีลักษณะเด่นในแง่ที่เป็นศาสนาที่ยึดหลักกรรมในแง่ต่อไป²⁹

ก. การสนองความต้องการด้วยการกระทำของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการเงิน ความต้องการตำแหน่ง ความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นต้น ท่านต้องทำเอง ขวนขวายเอง จะไปอ้อนวอนคนอื่นหรือบวงสรวงเทวดาฟ้าดินให้มาช่วยไม่ได้

ข. ความวิริยะ หลักกรรมของพุทธศาสนาหมายถึงความวิริยะ อุตสาหะ บากบั่น พากเพียร ด้วยตัวของท่านเอง ในการสนองความต้องการใด ๆ ที่ท่านพึงมี ดังนั้น การสนองความต้องการของพุทธศาสนิกชน นอกจากจะต้องทำเองตามหลักกรรมของศาสนาแล้ว จะต้องตามมาด้วยความพากเพียรพยายาม ทำกิจการนั้นจนสำเร็จประสงค์ของท่าน

ค. กฎแห่งกรรม ความหมายของหลักกรรมในพุทธศาสนารวมถึงกฎแห่งกรรม อันหมายถึง ความเป็นเหตุเป็นผลของความคิดและการกระทำ เช่น การคิดอย่างมีเหตุผล ผลอย่างไรโดยย่อเนื่องมาจากเหตุมีเหตุต้องมีผล มีผลจะไม่มีเหตุย่อไม่ได้ เป็นการผิดกฎแห่งกรรม คำที่เราคุ้นเคย ก็คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

²⁹ สันญา สันญาวิวัฒน์, **สังคมวัฒนธรรมพุทธ**(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545)หน้า4-5.

ง. กรรมเก่า สืบเนื่องมาจากหลักกรรมในแวดวงพุทธศาสนิกชน จึงมีเรื่องของกรรมใหม่ หรือกรรมการกระทำในปัจจุบัน กับกรรมเก่าการกระทำในอดีต แล้วก็กลายเป็นความเชื่อว่าชาตินี้เป็นอย่างไรก็เนื่องมาจากชาติก่อน อยากรจะเป็นอย่างไรอยากสะดวงสบายในชาติหน้าก็ต้องทำบุญกุศลในชาติให้มาก รวมถึงถ้าไม่อยากเกิดอีกแล้ว อยากรให้ชีวิตสั้นสุดกันในชาตินี้ ก็ต้องปฏิบัติธรรมให้ถูกต้อง ถึงขนาดหนึ่งก็จะบรรลุนิพพาน (ความสว่าง ความเป็นอิสระ ความสุขสุดยอด) อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของพุทธศาสนา

(2) หลักปัญญา ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา นอกจากหลักการแล้ว ยังมีหลักปัญญา อีกประการหนึ่ง หมายความว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา เน้นเรื่องใช้ปัญญาในการดำรงชีวิต ในการแก้ปัญหาชีวิตด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้ศาสนานี้แตกต่างจากศาสนาที่มีพระเจ้าที่มุ่งจะขอความช่วยเหลือจากพระเจ้า แต่ศาสนาพุทธสนับสนุนให้ชาวพุทธช่วยเหลือตนเอง พยายามพึ่งตนเอง พยายามเป็นอิสระจาวัตถุ จากคนอื่นแล้วก็ป็นอิสระจากตนเอง (นิพพาน)

(3) หลักเมตตา ลักษณะเด่นประการต่อมาของพุทธศาสนา คือ หลักความเมตตา ศาสนาพุทธพัฒนาคนพุทธให้มีความเมตตากรุณาประจำใจ เช่น ธรรมะหมวดที่ว่าด้วย พรหมวิหาร สังคม วัตถุประสงค์ นั่นคือ ไม่ให้ชาวพุทธเห็นแก่ตัว ในทางตรงกันข้ามสอนให้ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สอนให้มุ่งช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะปกติ หรือกำลังตกทุกข์ได้ยากก็ตาม มีโอกาสมีความสามารถช่วยได้จะต้องช่วย แต่ทั้งนี้ก็ต้องใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองทำอย่างไรจึงจะช่วยได้ดีที่สุด หรือมีเมตตาด้วยปัญญา

(4) หลักความไม่ประมาท ลักษณะเด่นประการสุดท้ายที่จะกล่าวถึงของพุทธศาสนา คือ หลักความไม่ประมาท หรือหลักการมีสติรู้ตัวอยู่เสมอ มีความตื่นตัวอยู่เสมอ เพราะเมื่อมีสติก็จะมีปัญญา เมื่อมีทั้งสติและปัญญาก็จะทำให้ชาวพุทธสามารถทำงานด้วยความรอบคอบ มีประสิทธิภาพได้ผลดี

สังคมไทยนั้นมีความเชื่อในเรื่องของศาสนา เช่น เรื่องกฎแห่งกรรม หลักความเมตตา เป็นต้น ความเชื่อดังกล่าวถูกฝังหยั่งรากลึกตั้งแต่ครั้งยังเยาว์วัย และคนส่วนใหญ่ในสังคมยังมีความเชื่อ

ดังกล่าวอยู่ ดังนั้นการที่มารดานอกสมรสตัดสินใจไม่ทำแท้ง อาจสืบเนื่องมาจากหลักกฎแห่งกรรม เนื่องจากสังคมไทยยังถือว่าการทำแท้งเป็นบาปนั้นขัดต่อหลักศาสนา

แนวคิดปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism)

มุมมองของแนวคิดปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์³⁰ มาจากงานเขียนของนักปรัชญาอเมริกัน อย่างเช่น Mead, Cooley และ Dewey ซึ่งนำเสนอผลงานเขียนในช่วงสามทศวรรษแรกของ ศตวรรษที่ 20 สำหรับ George Herbert Mead นั้นถือได้ว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ แม้ว่าคำว่า “symbolic interactionism” ถูกสร้างขึ้นมาภายหลังโดยสาธุศิษย์ของ Mead ชื่อ Herbert Blumer งานชิ้นสำคัญที่สุดของ Mead ก็คือ การรวบรวมคำบรรยายของเขาที่มีชื่อว่า Mind, Self and Society ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1934 หลังจากที่เขาเสียชีวิตไปแล้ว 3 ปี ในงานเขียนชิ้นนี้ Mead อธิบาย ถึงกรอบความคิดในการศึกษาของเขาว่าเป็น “Social Behaviourism” เนื่องจากเขาต้องการชี้ให้เห็น ว่าเขากำลังแตกหักทางความคิดกับการวิเคราะห์จิตวิทยาแนวพฤติกรรมนิยม (Behaviourist Psychology) ซึ่งมองการกระทำของมนุษย์ว่าเป็นการตอบสนองต่อแรงกระตุ้นที่เกิดจากการเรียนรู้ใน สภาพแวดล้อม

Mead ไม่เห็นด้วยกับมุมมองที่ว่ามนุษย์ตอบสนองต่อแรงกระตุ้นที่มาจากภายนอกแบบกลไก เขาต้องการนำเอาความคิดเรื่องจิตที่อยู่ “ภายใน” หรือประสบการณ์เชิงอัตวิสัย (subjective experience) มาใช้ในการศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) สำหรับ Mead แล้ว มนุษย์ตอบสนองต่อแรงกระตุ้นในสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วยการพิจารณา “ความหมาย” ของแรง กระตุ้นนั้น ๆ และด้วยการเลือกสรรแสดงชุดของพฤติกรรมที่ตนคิดว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ใน ขณะนั้น มนุษย์สามารถกระทำสิ่งนี้ได้เนื่องจากมนุษย์มี “จิต” และ “ตัวตน” ซึ่งช่วยทำให้ สามารถตอบสนองในลักษณะที่มีเจตจำนงมากกว่าที่แนวคิดพฤติกรรมนิยม (behaviourism) มอง

³⁰ เซซุรา พวงหัตถ์, เอกสารรายงานการวิจัยเรื่อง Structure – Agency (ไม่ปรากฏที่พิมพ์, 2547) หน้า 48.

ปัจเจกบุคคลที่มีความกระตือรือร้นและมีความคิดสร้างสรรค์ (Active and Creative Individual)

ความสนใจของ Mead ในเรื่องกระบวนการทางความคิดที่อยู่ภายในตัวปัจเจกบุคคลถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญในการทำความเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคลทั้งหลายกับสังคม มนุษย์ได้ถูกล้อมรวมเข้ากับจารีตประเพณีของสังคมและกลุ่มทางสังคมโดยผ่าน “จิต” (mind) และ “ตัวตน” (self) ในทฤษฎีของ Mead ไม่มีปัจเจกบุคคลคนใดที่แยกออกต่างหากจากสังคมได้ ทั้งสองอย่างนี้ (ปัจเจกบุคคลและสังคม) มีความเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ปัจเจกบุคคลเกิดขึ้นมาในสังคมที่ถูกกำหนดไว้แล้ว และเขา/หล่อนเกิดขึ้นมาจากและถูกให้ความหมายในรูปของการทำกิจกรรมทางสังคมที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ตัวตนและจิตของบุคคลจึงเป็นกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นจากภายใน

จิตและตัวตนช่วยทำให้บุคคล “คิด” เกี่ยวกับความเป็นไปได้และผลที่น่าจะเกิดขึ้นจากกระทำก่อนที่จะลงมือกระทำในด้วยตัวเอง มนุษย์มิได้ตอบสนองต่อแรงกระตุ้นทางสังคมในลักษณะกลไก แต่มนุษย์คาดการณ์ล่วงหน้าว่าสถานการณ์จะคลี่คลายไปอย่างไร และเลือกที่จะหาคำตอบที่เหมาะสมมากที่สุดกับสถานการณ์ที่ตนคาดการณ์เอาไว้ล่วงหน้าแล้ว ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและเจตนารมณ์ของตน การตอบสนองหรือคำตอบที่บุคคลสร้างขึ้นมานั้นจะขึ้นอยู่กับประเภทของสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญหน้าอยู่ (สถานการณ์ฉุกเฉิน การพบปะกันในชีวิตประจำวัน เป็นต้น) อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับประเภทของความสัมพันธ์ที่ตนมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น (เช่น เพื่อนฝูง พ่อแม่และลูก คนแปลกหน้าบนรถประจำทาง)

การที่ผู้วิจัยนำแนวคิดปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์มาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เนื่องจากเห็นว่าจะช่วยอธิบายสิ่งที่อยู่เบื้องหลังภาพมารดานอกสมรส เพื่อทำความเข้าใจและสามารถอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรสโดยผ่านการรับรู้ และการให้ความหมายของมารดานอกสมรส การให้คำอธิบายถึงความเป็นมา สถานการณ์ หรือจุดพลิกผันของการเป็นมารดานอกสมรส การตีความหมายกับบางเรื่อง บางวัตถุ บางสถานการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าค้นหา อีกทั้งยังเป็นการเดินทางสู่ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตและบริบทแวดล้อมรอบตัวอีกด้วย

แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity)

อัตลักษณ์คือความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่นโดยผ่านการมองเห็นตนเองและคนอื่นมองเราในขณะนั้น กล่าวคือ “ความเป็นผู้กระทำ” ของแนวคิดนี้มีได้ให้ภาพปัจเจกตัดขาดจากสังคม “ความเป็นตัวตน” หรือ “ความเป็นตัวฉัน” (self) ก่อตัวขึ้นได้ในบริบททางสังคมเท่านั้น มโนทัศน์ความเป็นตัวตน (self) ของแนวคิดนี้จึงประกอบไปด้วยความรู้สึกที่เรามีต่อตัวเองและความรู้สึกที่เราคิดว่าคนอื่นมีต่อตัวเรา ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อัตลักษณ์จึงเป็นการเชื่อมต่อระหว่างความเป็นปัจเจกและสังคม (social aspect)³¹

เมื่อบุคคลตั้งคำถามกับตนเองว่า “ฉันคือใคร” เขาจะได้รับคำตอบ 2 ทางคือ จากตัวเองและจากสังคม อัตลักษณ์ทางสังคมจะสร้างโดยตัวบุคคลเองหรือโดยบุคคลอื่นๆ ก็ได้ นั่นคือ ในขณะที่บุคคลสามารถสร้างหรือแสดงภาพลักษณ์แก่สังคมเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์ทางสังคมที่เขาต้องการ ผู้อื่นก็สามารถกำหนดอัตลักษณ์ทางสังคมให้แก่บุคคลนั้นตามสายตาของผู้ชม (audiences) ภายใต้งานไขการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดอัตลักษณ์ทางสังคมจากตัวแทนการควบคุมทางสังคม เช่น แพทย์ ตำรวจ จิตแพทย์ เป็นต้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดการคล้อยตามในอัตลักษณ์ส่วนบุคคลหรือไม่ก็ได้ ในบุคคลบางคนอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคมอาจไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากเป็นการตัดสินใจตามสายตาของการกระทำและผู้มองที่แตกต่างกัน ดังนั้นการประสานอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่ยากพอสมควร

การเป็นมารดานอกสมรสในกรณีนี้มิใช่แค่การมีลูกกับผู้ชายที่ตนยังไม่ได้แต่งงานด้วยเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวพันถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการนิยามความหมายของบุคคลด้วย ในขอบเขตของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้มารดานอกสมรสมักจะถูกจัดเป็นเสมือนวัตถุทางสังคม (social object) และถูกวางในสภาพชายขอบ (marginal status) ดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไป การมีลูกโดยที่ยังมิได้แต่งงานนั้นขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมไทย มารดานอกสมรสจึงถูกสังคมมองว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ดีใจง่าย การถูกสร้างความสำเร็จเช่นนี้ได้สร้างวิกฤตและความยุ่งยากต่างๆ ให้กับมารดานอกสมรส พวกเขาอาจถูกปฏิเสธหรือถูกลืมจากความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น จากครอบครัว งานและเพื่อน

³¹ อภิญา เฟื่องฟูสกุล, **อัตลักษณ์ (Identity)** (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546) หน้า 5.

เป็นต้น การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความหมายให้กับตนเองในฐานะมารดานอกสมรส การสร้างความหมายของมารดานอกสมรสนี้เกิดจากการมองตนเองและการที่ถูกคนอื่นมอง ซึ่งการให้ความหมายนี้ถูกมองผ่านการสร้างอัตลักษณ์

แนวคิดกระบวนการสร้างคนชายขอบ (Marginalization)

นิยามของคนชายขอบ

คนชายขอบ(marginal people) คือ กลุ่มคนที่ถูกกีดกันออกจากโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กลุ่มคนกลุ่มนี้มักไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมและถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนกลุ่มใหญ่ ในกรณีมารดานอกสมรสจัดได้ว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มคนชายขอบเพราะเป็นกลุ่มคนที่สังคมส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ

นิยามประชากรชายขอบ

“ .. ในสังคมใหญ่ทุกแห่งมี “ประชากรชายขอบ” ซึ่งอาศัยอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม คนกลุ่มนี้ขาดอำนาจการต่อรอง ขาดการศึกษา ขาดเครื่องมือที่เข้าถึงอำนาจ และถูกกีดกันออกจากระบบการต่อรองอำนาจและการจัดสรรทรัพยากร อำนาจ และความมั่งคั่งในสังคม ลักษณะของกลุ่มประชากรชายขอบอาจจะแตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของสังคมในแง่ของชาติพันธุ์ ผิวพรรณ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคม ฯลฯ ตัวอย่างของประชากรชายขอบได้แก่ ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ประชากรที่อาศัยอยู่ในสลัม ชาวนาชาวไร่ในชนบท โสเภณี แรงงานไร้ทักษะฝีมือ แรงงานข้ามชาติ ฯลฯ.”³²

มโนทัศน์การกลายเป็นชายขอบ

ความเป็นชายขอบเกิดขึ้นได้ทั้งต่อคน พื้นที่ ประเด็นปัญหา และต่อประเทศหรือภูมิภาค Simmel ได้ให้คำนิยามคนแปลกหน้า (คนชายขอบ) ไว้ดังนี้

1. ฐานที่คนอยู่ตรงชายขอบจะดำรงตนอยู่ในกลุ่มสังคมส่วนหนึ่งและอยู่นอกอีกส่วน

³² สุริชัย หวันแก้ว. กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ (Marginalization) (กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,2546)หน้า13.

2. ภาวะผสมทั้งรู้สึกห่างเหินระคนใกล้ชิดระหว่างคนแปลกหน้ากับสมาชิกกลุ่ม
3. บทบาทของคนแปลกหน้ากับการปฏิสัมพันธ์ของเขากับคนในกลุ่ม

แหล่งที่มาของมโนทัศน์การกลายเป็นคนชายขอบมีที่มา 3 แหล่งที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อสังคมศาสตร์เป็นอย่างมากคือ สังคมวิทยาพัฒนาการ สำนักนี้ให้ความสำคัญกับวิกฤติของการพัฒนาที่เบียดบังคนกลุ่มหนึ่งออกจากระบบ ทำให้คนกลุ่มนี้รวมตัวกันเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (new social movement) สำนักที่ 2 คือสำนักแนวคิดวัฒนธรรมศึกษา ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มต่างๆ เช่นวัยรุ่น ซึ่งมารดานอกสมรสก็จัดว่าอยู่ในกลุ่มนี้ แนวคิดนี้ไม่ได้นิยามวัยรุ่นจากอายุ หรือสรีระ แต่เป็นการให้นิยามทางสังคมคือวัฒนธรรมย่อยของพวกเขา โดยแต่ละกลุ่มจะมีแบบแผนประสบการณ์ต่างกันไป คนชายขอบในลักษณะนี้ไม่จำเป็นที่จะต่อต้านอำนาจรัฐเสมอไปเพียงแต่ไม่ทำตามแบบผู้อื่น และเลือกที่จะแสดงตัวให้โดดเด่น สำนักที่ 3 แนวคิดการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่ถูกกดทับไว้ กลุ่มที่ถูกกดทับมีลักษณะที่ถูกกีดกันได้ ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนทางชนชั้น มโนทัศน์สำคัญของกลุ่มนี้ คือ ความเป็นชนชั้นในตัวของมันเอง ชนชั้นเพื่อตัวมันเอง กระบวนการยกจิตสำนึกทางชนชั้นเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

กระบวนการสร้างคนชายขอบกรณีมารดานอกสมรส

ปริตตา เฉลิมเผ่า ได้นิยามคนชายขอบไว้ดังนี้ คนชายขอบ คือ กลุ่มคนซึ่งขาดอำนาจ ถูกมองข้าม ถูกมองว่าแปลกแยกจากคนส่วนใหญ่ แยกแยกจากบรรทัดฐาน กฎระเบียบ และศีลธรรม คนกลุ่มดังกล่าวอาจถูกเรียกหรือถูกนิยามแตกต่างกันไป เช่น เรียกว่าพวกนอกกริตนอกคอก นอกระเบียบ พวกผิดปกติ พวกไร้การศึกษา พวกชั้นต่ำ พวกไม่มีหัวนอนปลายเท้า พวกที่สังคมรังเกียจ พวกด้อยโอกาส พวกมีปัญหา พวกจิตวิปริต และอื่นๆ อีกมากมาย คำเรียกที่ยกตัวอย่างมานั้นแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความมีอคติบางอย่างของสังคมที่พยายามกีดกันคนบางประเภทออกไปจากระเบียบแบบแผนและจารีตประเพณี³³ มารดานอกสมรสก็เป็นหนึ่งในหลายกลุ่มคนที่สังคมไม่ให้การยอมรับ เพียงเพราะพวกเขาใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ ส่งผลให้มารดานอกสมรสถูกสังคมรังเกียจและไม่ได้รับความยุติธรรมจากสังคมต่างๆ ที่มารดานอกสมรสก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นเดียวกับคนทั่วไป

³³ ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, *ชีวิตชายขอบ ตัวตนกับความหมาย* (กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2546) หน้า 1.

แนวคิดความเป็นอื่น (The Otherness)

การสร้างความเป็นอื่นกรณีมารดานอกสมรส

วาทกรรมในเรื่องความเป็นอื่นได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดแบบสองขั้ว (Binary Oppositions) ซึ่งเป็นการพยายามแบ่งแยกสิ่งต่างๆ ในทางตรงกันข้าม เช่น ผู้หญิง-ผู้ชาย, ชาว-ดำ, ทนสมัย-ล้ำสมัย, ดี-เลว เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาแล้วพบว่าในด้านที่ตรงกันข้ามนี้ มักมีด้านหนึ่งที่อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ หากสังคมพยายามยึดเหี้ยมวาทกรรมลงไปในช่วงสองขั้ว กรณีมารดานอกสมรสก็คงถูกจัดให้ไปอยู่ในขั้วที่ไม่พึงปรารถนา จากแนวคิดนี้ส่งผลให้เกิดภาวะ “คนอื่น” ขึ้นในสังคม เป็นภาวะที่สร้างความไม่เท่าเทียมกันในชีวิตมนุษย์ เป็นการสร้างระบบของคนที่มีอำนาจมากกว่าสามารถที่จะเอาเปรียบคนที่มีอำนาจน้อยกว่า ส่งผลให้คนที่มีอำนาจน้อย เช่น มารดานอกสมรสนั้นจะถูกสังคมเอาเปรียบ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความไม่เท่าเทียมกันนี้เป็นกระบวนการที่ถูกสร้างผ่านวาทกรรม “ความเป็นอื่น”

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา ยอดเพชร³⁴ ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาหญิงที่ถูกสามีละทิ้ง ซึ่งมาขอรับความช่วยเหลือจากงานสงเคราะห์ครอบครัว กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร” เก็บข้อมูลแบบสำรวจประชากรกลุ่มผู้หญิงที่ถูกสามีละทิ้งและมารับบริการขอความช่วยเหลือจากงานสงเคราะห์ครอบครัวจำนวน 50 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงที่ถูกสามีละทิ้งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง เนื่องจากการศึกษาน้อย และมีฐานะยากจน อีกทั้งการศึกษาอุปนิสัยใจค่อนั้นจะใช้เวลาค่อนข้างสั้นคือ ไม่ถึง 1 ปี ผลกระทบทางกายและจิตใจสำหรับผู้หญิงที่ถูกละทิ้งส่วนใหญ่ไม่มี

³⁴ อัจฉรา ยอดเพชร, การศึกษาปัญหาหญิงถูกสามีละทิ้ง ซึ่งมาขอรับความช่วยเหลือจากงาน สงเคราะห์ครอบครัว กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520) หน้า1.

อาการผิดปกติ แต่จะมีอาการผิดปกติในผู้หญิงที่มีบุตรที่ยังเล็ก ๆ เช่น มีอาการปวดศีรษะ คิดมาก นอนไม่หลับ ในด้านสาเหตุของการทอดทิ้งนั้น ส่วนใหญ่มาจากการมีภรรยาใหม่ของฝ่ายชาย และการแต่งงานครั้งที่ 2 จะแต่งงานอย่างไม่มีพิธีรีตองและไม่จดทะเบียนสมรส

อัจฉรา อักษรวิทย์³⁵ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการบุตรและความไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการบุตรได้แก่ การยอมรับจากครอบครัว ความรู้สึกรัก และเป็นเจ้าของบุตร ภายหลังคลอด ส่วนใหญ่จะไม่เคยทราบหรือใช้บริการสังคมมาก่อน ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนความไม่ต้องการบุตร คือ การไม่ยอมรับจากครอบครัว การวิตกกังวลต่อภาวะที่จะต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตร ตามลำพัง ส่วนใหญ่ไม่เคยรับบริการสังคมสงเคราะห์มาก่อน จึงไม่มีโอกาสทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริการ ช่วยตัดสินใจบุตร นอกจากนี้ยังมีประวัติการยกบุตรให้สามีและผู้อื่น รวมทั้งการทำแท้งก่อนคลอด โดยที่มีความรู้สึกเฉยๆ ต่อการทำแท้ง เนื่องจากไม่มีทางเลือก ส่วนใหญ่ต้องการบริการปรึกษาและยกบุตร ให้โรงพยาบาล

ชวนชม สกนธวัฒน์³⁶ ศึกษาความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับเพศ การเจริญพันธุ์ และการคุมกำเนิดในวัยรุ่น ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนอาชีวะในจังหวัดขอนแก่น พบว่า หากนักเรียนในโรงเรียนหรือคู่ของตนเกิดตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจแล้วส่วนใหญ่ต้องการพบแพทย์เพื่อขอทราบคำยืนยัน มีเพียงส่วนน้อยที่ปรึกษาคู่ของตนเองและตัดสินใจร่วมกัน ทางออกส่วนใหญ่คือ การแต่งงาน เพราะแต่งงานแล้วสามารถย้ายเวลาเรียนของผู้หญิงไปไว้รอบค่ำ โดยไม่ต้องลาออกหรือพักการเรียน บางรายยินดีตั้งครรภ์ต่อโดยไม่ทำอะไร และไม่คิดแต่งงานกับคู่ของตนหรือยุติการตั้งครรภ์

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁵ อัจฉรา อักษรวิทย์ (อ้างแล้ว), หน้า 132-137.

³⁶ ชวนชม สกนธวัฒน์, การศึกษาความรู้ ทักษะคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับเพศ การเจริญพันธุ์ และการคุมกำเนิดในวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนอาชีวะในจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530) หน้า 73-74.

สุธิดา ฉายาลักษณ์³⁷ ศึกษาเรื่อง “สาเหตุและปัญหาของการเป็นมารดาวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยสุติกรรมโรงพยาบาลราชวิถี ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2531” ผลการศึกษาปรากฏว่ามีมารดาวัยรุ่นร้อยละ 32.29 มีปัญหาทั้งสามมิติต้องตั้งแยกทางกัน หรือถูกฝ่ายชายทอดทิ้ง ปฏิเสธความรับผิดชอบ ส่วนสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างมารดาวัยรุ่นและสามี พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมของสามี คือ การไม่แสดงบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ ดื่มสุรา เจ้าชู้ ไม่ประกอบอาชีพ สาเหตุรองลงมาคือ ความขาดแคลนทางเศรษฐกิจ ไม่มีรายได้ หรือรายได้ไม่เพียงพอแก่ค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังพบว่า เกือบทั้งหมดของมารดาวัยรุ่นประสบปัญหาไม่ว่าจะด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ จิตใจ ทว่าระดับความรุนแรงของปัญหาอาจแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การได้รับการยอมรับหรือความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือหน่วยงานที่ให้บริการทางสังคมสงเคราะห์

รวีวรรณ พงษ์เทพ³⁸ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยจำนวน 204 คน ผลการวิจัยพบว่า หญิงตั้งครรภ์ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ครอบครัว และการวางแผนตั้งครรภ์ มีความผูกพันแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 และระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของครอบครัว การวางแผนตั้งครรภ์ อัตมโนทัศน์ การสนับสนุนทางสังคมและสัมพันธภาพของคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

³⁷ สุธิดา ฉายาลักษณ์, การศึกษาสาเหตุและปัญหาของการเป็นมารดาวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยสุติกรรม โรงพยาบาลราชวิถี ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2531 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531) หน้า3.

³⁸ รวีวรรณ พงษ์เทพ, ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร กับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533) หน้า1.

สุภารดี สวัสดิมงคล³⁹ ศึกษาเรื่องสภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช มารดานอกสมรสทราบว่า มีบริการสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหา ส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือในด้านคำปรึกษาพยาบาล ส่วนสภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดา นอกสมรสที่ไม่มีผลต่อการทอดทิ้งบุตร ได้แก่ การรับทราบบริการสังคมสงเคราะห์และการได้รับการบริการทางสังคมของมารดานอกสมรส

ตริงเนตร พรรณดวงเนตร⁴⁰ ศึกษาเรื่องบริการสังคมที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องการ พบว่า กลุ่มหญิงที่เลือกตั้งครรภ์ต่อไปต้องการใช้บริการในด้านทำให้ที่พักชั่วคราวระหว่างตั้งครรภ์ และพักผ่อนหลังคลอด ความต้องการการยอมรับและค่าใช้จ่ายตามลำดับ ในส่วนกลุ่มหญิงที่เลือกยุติการตั้งครรภ์ต้องการใช้บริการในด้านค่าใช้จ่าย ความต้องการการยอมรับในการทำแท้งและการวางแผนดำเนินชีวิตต่อไปตามลำดับ

กมลวรรณ เปรมวิชัย⁴¹ ศึกษาเรื่องบริการในสถาบันสำหรับสตรีที่เป็นมารดานอกสมรส วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษามารดานอกสมรสทั้งหมดที่มาใช้บริการเป็นระยะเวลา 1 เดือนขึ้นไป จากบ้านพักเด็กและครอบครัว บ้านพักฉุกเฉิน บ้านสายสัมพันธ์ บ้านพระคุณและสำนักภคินีศรีชุมพาบบาล จำนวน 51 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ พบว่า มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-50 ปี การตั้งครรภ์เกิดจากความผิดพลาดในการคุมกำเนิด และการให้บริการสามารถแก้ไขและบรรเทาปัญหาได้อย่างเหมาะสม

วิวัน แซ่คุ่ม⁴² ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดาและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับความผูกพันต่อทารกในครรภ์ของมารดานอกสมรส พบว่า ความผูกพันต่อทารกในครรภ์

³⁹ สุภารดี สวัสดิมงคล, สภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535) หน้า 1.

⁴⁰ ตริงเนตร พรรณดวงเนตร, บริการสังคมที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538) หน้า 1.

⁴¹ กมลวรรณ เปรมวิชัย, บริการในสถาบันสำหรับสตรีที่เป็นมารดานอกสมรส (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540) หน้า 1.

⁴² วิวัน แซ่คุ่ม (อ้างแล้ว), หน้า 1.

ของมารดานอกสมรสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านมารดา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อุตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อทารกในครรภ์ของมารดานอกสมรสอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ.05 ในส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อทารกในครรภ์ของมารดานอกสมรส

มาลี จิรวัดมนานนท์⁴³ ศึกษาเรื่อง “กระบวนการเข้าสู่การเป็นครอบครัวแม่คนเดียว” ใช้ระเบียบวิธีศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตการณ์และการเยี่ยมบ้านจำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเข้าสู่การเป็นครอบครัวแม่คนเดียวแบ่งเป็น 3 ช่วง ช่วงแรกเป็นช่วงเวลาก่อนที่ชีวิตครอบครัวจะสิ้นสุดลงและจบสิ้นลงในที่สุด ช่วงสอง เป็นช่วงหลังจากชีวิตคู่ถึงจุดจบ สิ้นสุดลงแล้ว ณ เวลาสถานการณ์นั้น ๆ มีเงื่อนไขอันนำไปสู่การเป็นครอบครัวแม่คนเดียว ช่วงที่สาม ช่วงของการเป็นครอบครัวแม่คนเดียว พบว่าในช่วงนี้มีระยะปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน และผลการศึกษาพบว่า การจัดหาบริการโดยหน่วยงานสวัสดิการสังคมทางภาครัฐบาลและเอกชนมีบทบาทที่สำคัญในการประคับประคองให้ครอบครัวแม่คนเดียวสามารถดำรงอยู่ได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

แครนเลย์ (Cranley⁴⁴) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความ ผูกพันระหว่างมารดาและบุตรในระยะตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ในระยะที่ 3 ของการตั้งครรภ์ จำนวน 71 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรในระยะตั้งครรภ์ นอกจากนี้ยังพบว่าหญิง ตั้งครรภ์ที่มีความเครียดในระหว่างการตั้งครรภ์จะมีคะแนนความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรในระยะตั้งครรภ์ต่ำด้วย

แดเนียลและคณะ (Daniele) ได้ศึกษาการทำแท้งของมารดานอกสมรสวัยรุ่น กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร เวียดนาม เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 259 คน และใช้วิธีการสัมภาษณ์จำนวน

⁴³ มาลี จิรวัดมนานนท์, กระบวนการเข้าสู่การเป็นครอบครัวแม่คนเดียว(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2545)หน้า1.

⁴⁴ Cranley (Ibid)p.87

20 คน พบว่า สาเหตุสำคัญที่มารดานอกสมรสวัยรุ่นตัดสินใจทำแท้ง คือ การมีการศึกษาต่ำและมีความสามารถที่จำกัด

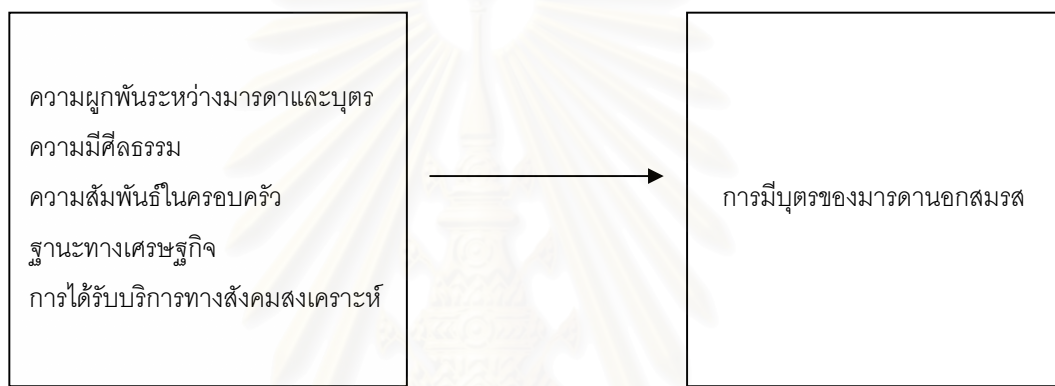
ลินตัน กูและคณะ (Leighton Ku) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในเรื่องกิจกรรมทางเพศกรณีศึกษากลุ่มวัยรุ่นชายในเมือง เก็บข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในแบบสำรวจวัยรุ่นชาย (National Survey of Young Men 1979,1988 และ National Survey of Adolescent Males 1995) พบว่า ทักษะคิดในเรื่องเพศแบบเก่าและการให้การศึกษาในเรื่องโรคเอดส์ทำให้การมีเพศสัมพันธ์ลดลง ในด้านสังคมปัจจัยที่ทำให้การมีเพศสัมพันธ์ลดลง คือ การกลัวต่อโรคเอดส์และการตระหนักในปัญหาวัยรุ่นหญิงท้องก่อนแต่งงาน

แพทริเซีย คริสโทเฟอร์ (Patricia) ได้ศึกษามารดาวัยรุ่นกับสวัสดิการสังคมทางด้านการให้คำปรึกษา การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์มารดาวัยรุ่นอายุ 15-17 ปี ในหลากหลายวัฒนธรรม พบว่าวัยรุ่นจะมาขอคำปรึกษาเมื่อกำลังเผชิญปัญหาการตั้งครรภ์มากกว่ามาเพื่อปรึกษาวิธีการ ป้องกันการตั้งครรภ์ อีกทั้งควรมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ครู นักจิตแพทย์ กรมอนามัยและสวัสดิการสังคม ในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการตั้งครรภ์

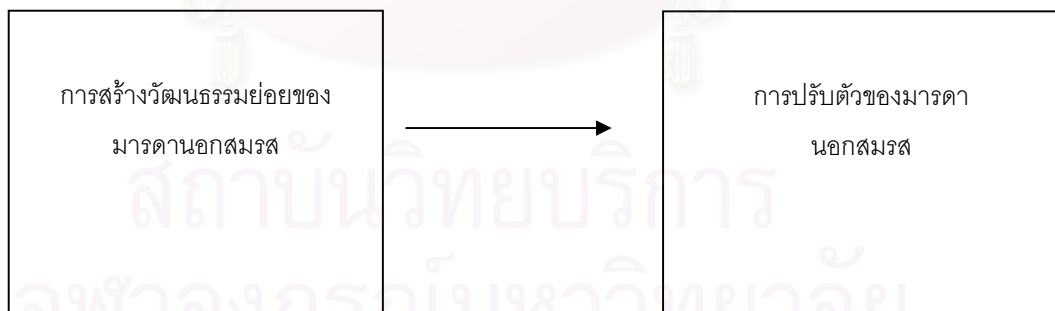
ข่าวเครือข่ายสตรีนานาชาติ (Women's International Network News) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจำนวนมารดาที่เลี้ยงลูกตามลำพังระหว่างประเทศอเมริกากับประเทศญี่ปุ่นในปี 1994 พบว่า ในประเทศญี่ปุ่นอัตราการเกิดของทารกที่เกิดจากมารดาที่ยังไม่แต่งงานคิดเป็นร้อยละ 1.1 ซึ่งเพิ่มขึ้นน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ในขณะที่ในประเทศอเมริกาอัตราการเกิดของทารกที่เกิดจากมารดาที่ยังไม่แต่งงานนั้นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 30.1 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้อัตราการเกิดของทารกที่เกิดจากมารดาที่ยังไม่แต่งงานในประเทศญี่ปุ่นลดลง เนื่องจาก ความกดดันทางสังคม มารดาที่เลี้ยงลูกตามลำพังต้องเผชิญกับการถูกกีดกันทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยที่ยังไม่ได้แต่งงานมักจะทำแท้ง ในขณะที่ประเทศอเมริกานั้นมีสวัสดิการสนับสนุนให้ผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานสามารถมีบุตรได้โดยมีการช่วยเหลือทางการเงิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การมีบุตรของมารดานอกสมรส

การปรับตัวของมารดานอกสมรส

ตัวแปรและสมมติฐาน

การมีบุตรของมารดานอกสมรส

มีตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตร
2. ความมีศีลธรรม
3. ความสัมพันธ์ในครอบครัว
4. สถานะทางเศรษฐกิจ
5. การได้รับบริการทางสังคมสงเคราะห์

ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจมีบุตรของมารดานอกสมรส

การปรับตัวของมารดานอกสมรส

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมย่อยของมารดานอกสมรส

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

- 1.1 ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส
- 1.2 ความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรสมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส
- 1.3 ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส
- 1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส
- 1.5 การได้รับบริการทางสังคมสงเคราะห์มีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

2. การปรับตัวของมารดานอกสมรส

- 2.1 การสร้างวัฒนธรรมย่อยช่วยให้มารดานอกสมรสมองตัวเองในแง่ดีและมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อธิบายสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1

ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

หมายความว่า ยิ่งความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรมีมากเท่าไร มารดานอกสมรสยิ่งมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจดำรงครอบครัวมากขึ้น

โบลบี้ (Bowlby, 1969) กล่าวถึงความผูกพันนั้นจะเกิดขึ้นที่ละเล็กละน้อยจนกลายเป็นความผูกพันที่ลึกซึ้งและถาวร อีกทั้ง คโรปเลย์ (Cropley, 1979) ได้กล่าวถึงความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรว่ามีพัฒนาการตั้งแต่ระยะก่อนการตั้งครรภ์จนกระทั่งถึงหลังคลอด ซึ่งเมื่ออายุครรภ์มากขึ้น ความผูกพันก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการที่มารดานอกสมรสนั้นตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อและไม่ต้องการทำแท้งอาจเนื่องมาจากเกิดความรู้สึกผูกพันระหว่างตนเองกับลูกในครรภ์ โดยความรู้สึกผูกพันนั้นยิ่งนานวันยิ่งมากขึ้นตามแนวคิดของโบลบี้

ตามแนวคิดข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าความผูกพันเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 2

ความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรสมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

หมายความว่า ยิ่งมารดานอกสมรสมีศีลธรรมมากเท่าไร ยิ่งมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจตั้งครรภ์มากขึ้น

หลักของศาสนาพุทธนั้นมีความเชื่อในเรื่องหลักกรรม โดยสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2545) กล่าวถึงเรื่องของกรรมใหม่ กรรมการกระทำในปัจจุบัน และกรรมเก่าการกระทำในอดีต แล้วจึงกลายเป็นความเชื่อที่ว่า ชาตินี้เป็นอย่างไรก็เนื่องมาจากชาติก่อน ดังนั้นหากทำแห่งยอมเกิดกรรมซึ่งมารดานอกสมรสจะต้องชดใช้กรรมที่ก่อขึ้น เนื่องจากในสังคมไทยมีความเชื่อว่าการทำแห่งนั้นเป็นเรื่องที่บาป ผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย เป็นเสมือนการฆ่าคนๆ หนึ่ง อีกทั้งในเรื่องของกรรมยังเห็นได้จากสาระที่แฝงในสุภาษิตที่ว่า กรรมใดใครก่อกรรมนั้นย่อมสนอง, ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วและกงกรรมกงเกวียน เป็นต้น อีกทั้งในศีล 5 ซึ่งเป็นคำสอนที่พุทธศาสนิกชนควรที่จะประพฤติปฏิบัติตามได้กล่าวในศีลข้อที่ 1 ว่าห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ซึ่งหมายรวมถึงการห้ามฆ่าคน โดยสังคมไทยเชื่อว่าผลของการกระทำผิดนั้นคือต้องตกนรก ข้อห้ามในเรื่องของเวรกรรมนั้นได้ถูกปลูกฝังตั้งแต่เด็กและส่งผลกระทบต่อความเชื่อและพฤติกรรมของคนในสังคม

ดังนั้นมารดานอกสมรสอาจมีความเกรงกลัวต่อบาปหากตนตัดสินใจที่จะทำแห่งในงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการตัดสินใจตั้งครรภ์และการทำแห่งมักละเลยในเรื่องของความมีศีลธรรม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าในบริบทของสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมพุทธศาสนานั้นความเชื่อในเรื่องเวรกรรมยังคงมีอิทธิพลอยู่มากตั้งแต่อดีตตราบจนปัจจุบัน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการมีศีลธรรมของมารดานอกสมรสอาจเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร

สมมติฐานข้อที่ 3

ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

หมายความว่า ยิ่งมารดานอกสมรสมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมากเท่าไร ยิ่งมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจตั้งครรภ์มากขึ้น

จากงานวิจัยของอัจฉรา อักษรวิทย์ (2529) พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนความต้องการบุตรของมารดานอกสมรสได้แก่ การยอมรับจากครอบครัว ในขณะที่ปัจจัยที่สนับสนุนความไม่ต้องการบุตรได้แก่ การไม่ยอมรับจากครอบครัว จากงานวิจัยของอัจฉราสามารถกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส โดยหากมารดานอกสมรสมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวก็จะมีแนวโน้มในการตั้งครรภ์ต่อมากกว่ามารดานอกสมรสที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครอบครัว จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าครอบครัวมีบทบาทต่อการตัดสินใจของมารดานอกสมรส เนื่องจากครอบครัวมีส่วนในการให้กำลังใจมารดานอกสมรสและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น ช่วยเหลือทางการเงิน ที่พักอาศัย ส่งผลให้มารดานอกสมรสมีความรู้สึกสบายใจและมีความพร้อมที่จะตั้งครรภ์มากขึ้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวของมารดานอกสมรสอาจเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 4

ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

หมายความว่า ยิ่งมารดานอกสมรสมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำเท่าไร ยิ่งมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจดำรงครรภ์มากขึ้น

Kinsey(1953) กล่าวถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจของมารดานอกสมรสว่าเมื่อครอบครัวไม่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือมารดานอกสมรสไม่มีเงินเพื่อที่จะไปทำแท้งเธออาจต้องตัดสินใจดำรงครรภ์ต่อไป ฐานะทางเศรษฐกิจจึงคาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจมีบุตรของมารดานอกสมรส เนื่องจาก มารดานอกสมรสส่วนหนึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องการคุมกำเนิด และเมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ก็มักจะทำอะไรต่อไป บางคนทราบว่าตั้งครรภ์ก็เมื่ออายุครรภ์มากแล้ว หากทำแท้งก็อาจมีอันตรายต่อตนเองได้ หรือเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ก็ไม่มีเงินไปทำแท้ง อีกทั้งยิ่งอายุครรภ์มากค่าทำแท้งก็ยิ่งแพง ส่งผลให้มารดานอกสมรสที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำไม่มีทางเลือกในการตัดสินใจมากนัก ถึงแม้ว่าพวกเขาอยากที่จะทำแท้งแต่ก็ไม่สามารถทำได้เนื่องจากข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจอาจเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร

สมมติฐานข้อที่ 5

การได้รับบริการทางสังคมสงเคราะห์มีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

หมายความว่า ยิ่งมารดานอกสมรสได้รับบริการสังคมสงเคราะห์มากเท่าไร ยิ่งมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจดำรงครรภ์มากขึ้น

จากงานวิจัยของมาลี จิรวฒนานนท์ (2545) พบว่า การจัดหาบริการโดยหน่วยงานสวัสดิการสังคมทั้งภาครัฐบาลและเอกชนมีบทบาทที่สำคัญในการระคับระคองให้ครอบครัวแม่คนเดียวสามารถดำรงอยู่ได้ จากงานวิจัยในช่วงต้นอาจกล่าวได้ว่าการได้รับบริการทางสังคมสงเคราะห์มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส เนื่องจาก บริการทางสังคมสงเคราะห์

นั้นได้ให้ช่วยเหลือทั้งทางด้านเศรษฐกิจและยังมีเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ช่วยในการให้คำปรึกษา ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของมารดานอกสมรส อีกทั้งให้คำแนะนำในการใช้ชีวิต, การเลี้ยงดูบุตร และการประกอบอาชีพในอนาคต ส่งผลให้มารดานอกสมรสลดภาวะการเกิดความเครียดและความกดดันทั้งจากตนเองและคนรอบข้างในเรื่องการตั้งครรรภ์ลง ซึ่งอาจทำให้มารดานอกสมรสมีความสบายใจและมีความพร้อมในการตั้งครรรภ์มากขึ้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การได้รับบริการทางสังคมสงเคราะห์อาจเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อจนคลอดบุตร

สมมติฐานข้อที่ 6

การสร้างวัฒนธรรมย่อยของมารดานอกสมรสส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมารดานอกสมรส โดยมารดานอกสมรสจะมองตัวเองในแง่ดีและมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

หมายความว่า การสร้างวัฒนธรรมย่อยของมารดานอกสมรสนั้นช่วยให้มารดานอกสมรสมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

จากหนังสือชื่อ Stigma ของ Goffman ได้กล่าวว่าคนในสังคมต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมนั้น เพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่บางครั้งบุคคลก็ไม่อาจปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมได้เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ เช่น บรรทัดฐานในเรื่องครอบครัว ที่ถูกปลูกฝังว่า บิดา มารดา ต้องผ่านการจดทะเบียนสมรสก่อนจึงอยู่ร่วมกันและมีบุตรได้ สำหรับมารดานอกสมรสนั้นไม่ได้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานดังกล่าวนี้ จึงทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกล้มเหลวและเกิดเป็นปมด้อยในใจ Hall และ Jefferson กล่าวถึงการสร้างวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มว่าเป็นการสร้างความหมายและเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม การสร้างวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มมารดานอกสมรสจึงถือว่าเป็นการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งจะช่วยให้มารดานอกสมรสรับรู้ถึงสภาพปัญหาของกันและกัน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่มารดานอกสมรสมีต่อกันจะส่งผลให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับมากขึ้น มีคุณค่ามากขึ้น มารดานอกสมรสจึงมองตัวเองในแง่ดีและมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

นิยามศัพท์

นิยามตัวแปรอิสระ

ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตร หมายถึง ความรู้สึกรักและผูกพันระหว่างมารดา
นอกสมรสกับลูกในครรภ์จนไม่ยากที่จะทำแท้ง

ความมีศีลธรรม หมายถึง ความเชื่อในหลักศาสนาที่ว่าด้วยเรื่อง
กรรม โดยเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาปตามหลักทางพุทธศาสนา

ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว หมายถึง ครอบครัวของมารดานอกสมรสรับรู้
ยอมรับ และให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสเมื่อรู้ว่ามารดานอกสมรสตั้งครรภ์

ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ หมายถึง มารดานอกสมรสไม่มีเงินเพียงพอที่จะ
เป็นค่าใช้จ่ายในการทำแท้งได้

การได้รับบริการสังคมสงเคราะห์ หมายถึง ความช่วยเหลือทั้งของภาครัฐและ
เอกชนในการให้บริการปรึกษา หาที่พักชั่วคราว และให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ แก่มารดานอก
สมรส

นิยามตัวแปรตาม

การตัดสินใจดำรงครรภ์ หมายถึง ภาวะของสตรีที่ตั้งใจที่จะตั้งครรภ์
ต่อไป ซึ่งอาจยอมรับหรือไม่ยอมรับในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด

การปรับตัว หมายถึง ความสามารถในการรับมือกับสภาพ
ปัญหาที่เผชิญอยู่ระหว่างการตั้งครรภ์หรือหลังการคลอดบุตรโดยจะมองตัวเองในแง่ดีและมีทัศนคติใน
การดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

นิยามทั่วไป

มารดานอกสมรส หมายถึง สตรีที่มีได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย หรือ อยู่ในสภาพหย่าร้างและถูกฝ่ายชายทอดทิ้ง โดยจะเป็นสตรีที่มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 20 สัปดาห์ ขึ้นไปหรือ สตรีที่คลอดบุตรแล้วและใช้บริการที่พักรักษาตัวระหว่างคลอดและหลังคลอดที่บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ภาพตายตัว หมายถึง ความเชื่อของคนในสังคมที่มองว่าสิ่งใดที่ผิดไปจากบรรทัดฐานทางสังคม (norm) เป็นสิ่งที่ผิด การเป็นมารดาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามบรรทัดฐานทางสังคม ส่งผลให้มารดานอกสมรสถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

การสร้างวัฒนธรรมย่อย หมายถึง การสร้างแบบแผนค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคมในกลุ่มของมารดานอกสมรสด้วยกัน เพื่อให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับ และมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มขึ้น

การยอมรับสมมติฐาน หมายถึง การที่ผลทดสอบสมมติฐานมีค่าร้อยละตั้งแต่ 51 ขึ้นไป

การปฏิเสธสมมติฐาน หมายถึง การที่ผลทดสอบสมมติฐานมีค่าร้อยละตั้งแต่ 50 ลงไป

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การตัดสินใจดำรงชีวิตและการปรับตัวของมารดานอกสมรสในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด ดังนั้นในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยจึงใช้ระเบียบวิธีการวิจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยโดยอาศัยแบบสอบถาม (Interview Questionnaire) และการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยดังต่อไปนี้ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการศึกษาประวัติชีวิต (Life History) มารดานอกสมรส

1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation)
2. แบบสอบถาม (Interview Questionnaire)
3. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)
4. การศึกษาประวัติชีวิต (Life History)
5. การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร คือ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปและมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว กรุงเทพฯ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปและมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพฯ โดยกำหนดระยะเวลาในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 2 ปี คือ เฉพาะในช่วงเวลาระหว่างเดือนเมษายน 2546 ถึง เมษายน 2548 เนื่องจากข้อจำกัดในด้านเวลาและค่าใช้จ่าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เป็นมารดานอกสมรสที่มีปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์และต้องตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อหรือยุติการตั้งครรภ์
2. มารดานอกสมรสที่เลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ
3. มารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้ว เนื่องจากป้องกันการแท้งบุตรทั้งจากการแท้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ แต่เนื่องจากกลุ่มประชากรมีค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปด้วย เนื่องจากโอกาสที่จะทำแท้งมีน้อยมาก และตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา (บางรัฐ) กำหนดว่าผู้ที่ตั้งครรภ์สามารถทำแท้งได้แต่ต้องตั้งครรภ์ไม่เกิน 5 เดือน เพื่อความปลอดภัยในตัวมารดา อีกทั้งองค์การอนามัยโลกกำหนดว่าก่อน 20 สัปดาห์ของการปฏิสนธิ (ประมาณ 5 เดือน) จะเรียกว่าการทำแท้ง แต่หลังจาก 5 เดือน จะเรียกว่าการคลอดก่อนกำหนด ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อที่จะได้กลุ่มตัวอย่างตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีปริมาณกลุ่มตัวอย่างมากเพียงพอ
4. เป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปหรือมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว กรุงเทพฯ

กลุ่มตัวอย่างต้องผ่านเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ซึ่งเมื่อจัดประเภทของกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มย่อย คือ

1. มารดานอกสมรสที่กำลังตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไป
2. มารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้ว

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนให้มารดานอกสมรสตัดสินใจที่จะมีบุตรและการรับมือกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ซึ่งมีค่านิยมทางเพศแฝงอยู่ของมารดานอกสมรส โดยกลุ่มประชากร คือ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปและมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและใช้บริการที่พักรักษาตัวระหว่างคลอดและหลังคลอดในบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในชนชั้นระดับล่างถึงปานกลาง (lower-to-middle class citizen) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลโดยอาศัยแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้เขียนคำตอบเอง (Interview Questionnaire) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ จะให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปและมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและใช้บริการที่พักรักษาตัวระหว่างคลอดและหลังคลอดที่บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถามทุกคน (ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เต็มใจให้ข้อมูลเท่านั้น) โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 3 เดือน กล่าวคือ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 อีกทั้งในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ยังใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เจาะลึก (In – depth Interview) มารดานอกสมรส 10 คน และการศึกษาประวัติชีวิต (Life History) ประกอบด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เทคนิควิธีวิจัยและขั้นตอนการทำวิจัย

1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือแรกที่ใช้ในการวิจัยและถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยต้องการสนิทสนมกับมารดานอกสมรสเพื่อที่ผู้วิจัยจะไม่ใช้คนแปลกหน้าอีกต่อไป แต่กลายเป็นเพื่อนที่ไว้ใจได้ อีกทั้งผู้วิจัยยังสามารถสังเกตสภาพชีวิตจริงและการแสดงออกของมารดานอกสมรสได้อีกด้วย ทั้งนี้จุดประสงค์ในการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากการสังเกตสภาพชีวิตจริง ท่าทางและการแสดงออกของมารดานอกสมรสแล้วยังเป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อที่จะมาสัมภาษณ์เจาะลึกต่อไป โดยจะแบ่งระยะเวลาการใช้เทคนิคการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 1 ในขั้นตอนการทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเป็นผู้เขียนคำตอบในแบบสอบถามด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องทำตัวสนิทสนมเพื่อที่มารดานอกสมรสจะได้ไว้วางใจและตอบคำถามตามความเป็นจริงและจริงใจที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยจะทำการสังเกตมารดานอกสมรสว่ามารดานอกสมรสท่านใดให้ความสนใจในหัวข้อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจะเชิญมารดานอกสมรสคนที่สนใจ มีประวัติชีวิตที่น่าสนใจและเต็มใจให้ข้อมูลมาเข้าร่วมในการสัมภาษณ์เจาะลึกต่อไป อีกทั้งการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะเป็นการสร้าง ความคุ้นเคย ความสนิทสนม เพื่อเปลี่ยนสถานภาพของผู้วิจัยจากคนแปลกหน้าเป็นเพื่อนที่ไว้ใจได้และยังได้เรียนรู้บุคลิกและลักษณะนิสัยของมารดานอกสมรสแต่ละคน*

* การสร้างความคุ้นเคย สนิทสนมระหว่างผู้วิจัยกับมารดานอกสมรสนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการไปเยี่ยมมารดานอกสมรสสัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมระยะเวลา 5 เดือน ในการไปเยี่ยมในแต่ละครั้งผู้วิจัยจะมีของฝาก เช่น ขนม นม ผลไม้ ไปเยี่ยมมารดานอกสมรส นอกจากนี้ยังร่วมรับประทานอาหารกลางวัน ช่วยเลี้ยงลูก เปลี่ยนผ้าอ้อม ช่วยมารดานอกสมรสอาบน้ำให้ลูก ไปเยี่ยมมารดานอกสมรสที่โรงพยาบาลหลังคลอดบุตรและร่วมพูดคุยอย่างเป็นกันเอง จากการสร้างความคุ้นเคยของผู้วิจัยส่งผลให้ผู้วิจัยสนิทสนมกับมารดานอกสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับมารดานอกสมรสนั้นจึงดีขึ้นเรื่อยๆ จากที่เคยถามมาตอบไปเปลี่ยนเป็นมารดานอกสมรสพูดคุยเล่าเรื่องราวที่ตนเองประสบในชีวิตให้ผู้วิจัยฟังอย่างเป็นกันเอง สำหรับบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง มารดานอกสมรสพักอยู่ค่อนข้างมาก การทำตัวสนิทสนมจึงทำได้ยากกว่าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการขอไปพักกับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ โดยที่พักนั้นอยู่ในบริเวณเดียวกันกับที่มารดานอกสมรสพักอยู่ ผู้วิจัยจึงมีโอกาสไปใช้ชีวิตร่วมกับมารดานอกสมรส ร่วมทานอาหาร พุดคุย สร้างความสนิทสนมกับมารดานอกสมรส

ระยะที่ 2 จะใช้ในขั้นตอนการสัมภาษณ์เจาะลึกและการศึกษาประวัติชีวิต มารดานอกสมรส โดยผู้วิจัยจะสังเกตการแสดงออกต่างๆ ของมารดานอกสมรสในขณะเล่าถึง ประสบการณ์ชีวิตของตน เพื่อรับรู้ถึงโลกทัศน์ของมารดานอกสมรส

กล่าวโดยสรุปการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงความรู้สึก ทัศนคติ วิธีคิด ของมารดานอกสมรสแต่ละคน เพราะถึงแม้ว่าคำตอบของมารดานอกสมรสแต่ละคนจะมีคำตอบ เหมือนกันแต่มีน้ำเสียง ท่าทางและการแสดงออกแตกต่างกัน ย่อหมายถึงการให้ความหมายใน สิ่งนั้นๆ แตกต่างกัน การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจึงทำให้เข้าใจในมุมมองของมารดานอกสมรสได้ อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ (Interview Questionnaire)

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์เป็นหนึ่งในเครื่องมือการเก็บข้อมูลภายหลัง จากใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในระยะแรก เนื่องจากต้องการศึกษาถึงภาพรวมของประชากร และคำถามส่วนหนึ่งในแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์จะใช้เป็นเกณฑ์ในการสัมภาษณ์เจาะลึกต่อไป แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ แบบสอบถามลักษณะประชากร (Demographic Questionnaire) ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประวัติการตั้งครรภ์ ได้แก่ อายุครรภ์เมื่อ ทราบว่าตั้งครรภ์ อายุครรภ์ในปัจจุบัน สาเหตุการตั้งครรภ์ ความรู้สึกต่อการตั้งครรภ์ การทำแท้ง เป็นต้น

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรส โดยจะ เป็นคำถามเปิดให้ผู้ตอบได้อธิบายสั้นๆ คำถามในส่วนนี้จะใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์เจาะลึกต่อไป

การตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะเป็นผู้เขียนคำตอบเอง โดยข้อความจาก แบบสอบถามนั้นได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ (เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและเจ้าหน้าที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) เนื่องจากคำถามนั้นจะได้ มาตรฐานและหลีกเลี่ยงคำถามที่อาจกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้ตอบ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปและมารดานอกสมรสที่คลอดบุตรแล้วและพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) และบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพฯ โดยกำหนดระยะเวลาในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 3 เดือน คือ เฉพาะในช่วงเวลาระหว่างเดือนมกราคม 2547 ถึง มีนาคม 2547 เนื่องจากข้อจำกัดในด้านเวลาและค่าใช้จ่าย

การเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบความไม่น่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากมารดานอกสมรสทุกคน โดยกำหนดระยะเวลารวมทั้งสิ้น 3 เดือน คือ เฉพาะในช่วงเวลาระหว่าง เดือนมกราคม 2547 ถึง มีนาคม 2547

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการเก็บแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์นั้นเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม กล่าวคือ มารดานอกสมรสต้องมีความไว้วางใจผู้วิจัยก่อน จากนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มสัมภาษณ์เก็บข้อมูล การใช้แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์จะทำให้มองภาพรวมประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นหนึ่งในเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเนื่องจากผู้วิจัยต้องการค้นหาประเด็นที่เป็นคำตอบของงานวิจัยอย่างละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการตอบแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะเชิญผู้ที่ให้ข้อมูลที่น่าสนใจจากการตอบแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทราบรายละเอียดมากยิ่งขึ้น จำนวน 10 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 2 เดือน เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาและค่าใช้จ่าย โดยใช้เวลาเฉลี่ยคนละ 30 นาที สัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง ในส่วนแนวคำถามในการสัมภาษณ์นั้นได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ (เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและเจ้าหน้าที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี) เพื่อให้คำถามกระชับกระชับใจกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด แนวคำถามประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

แนวคำถามส่วนที่ 1 เรื่องการมีบุตรของมารดานอกสมรส แบ่งออกเป็น 6 ประเด็นย่อยคือ ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตร , ความมีศีลธรรม , ความสัมพันธ์ในครอบครัว , การได้รับบริการสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ

แนวคำถามส่วนที่ 2 เรื่องการปรับตัวของมารดานอกสมรส โดยจะถามตั้งแต่การสิ้นสุดชีวิตคู่ ปัญหาต่างๆ ของการเป็นมารดานอกสมรสและการปรับตัวของตนเอง

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้นเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการตอบแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เจาะลึกจะช่วยให้ผู้วิจัยทราบรายละเอียดในประเด็นที่สนใจ กล่าวคือ ประเด็นการมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรสอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

4. การศึกษาประวัติชีวิต (Life History)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาประวัติชีวิตเป็นหนึ่งในเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เนื่องจาก การศึกษาประวัติชีวิตเป็นการสร้างความเข้าใจในชีวิตของมารดานอกสมรสตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน รวมถึงเรื่องราวสำคัญต่างๆ ในชีวิตของมารดานอกสมรส ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของบุคลิกภาพ อารมณ์ และลักษณะท่าทางของมารดานอกสมรส ตลอดจนเข้าใจค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของมารดานอกสมรสต่อสิ่งต่างๆ ในมุมมองของมารดานอกสมรส การศึกษาประวัติชีวิตจะช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ได้ภาพของมารดานอกสมรสที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขั้นตอนการศึกษาประวัติชีวิตนี้เป็นขั้นตอนที่ศึกษาควบคู่กับขั้นตอนการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยผู้วิจัยจะเชิญผู้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาทำการศึกษาประวัติชีวิต ในขั้นตอนการศึกษาประวัติชีวิตจะใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 6 เดือน เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาและค่าใช้จ่าย โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์เฉลี่ยคนละ 30-45 นาที สัมภาษณ์คนละ 3-4 ครั้ง ในส่วนแนวคำถามนั้นประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

แนวคำถามส่วนที่ 1 สถานการณ์ในปัจจุบัน กล่าวคือ ศึกษาถึงสาเหตุของการตั้งครรรภ์ การตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อ สภาพจิตใจ และลักษณะการดำเนินชีวิต เป็นต้น

แนวคำถามส่วนที่ 2 ประวัติชีวิต ประกอบด้วย ภูมิหลังครอบครัว (family background) , ชีวิตในวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่, ประวัติการมีเพศสัมพันธ์, การถูกทำร้ายและ

การเกิดเหตุการณ์ที่รุนแรง (abuse and trauma history) ความเชื่อ ค่านิยม งานอดิเรกและโรคประจำตัว เป็นต้น

แนวคำถามส่วนที่ 3 ศึกษาถึงลักษณะท่าทาง พฤติกรรมและทัศนคติของมารดานอกสมรสต่อสิ่งต่างๆ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการศึกษาประวัติชีวิตเป็นขั้นตอนที่ศึกษาควบคู่กับขั้นตอนการสัมภาษณ์เจาะลึก การศึกษาประวัติชีวิตจะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจชีวิตของมารดานอกสมรสอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลทุติยภูมิเนื่องจากต้องการทราบถึงสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมารดานอกสมรส เช่น สถิติรายงานประจำปี 2545,2546 ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี สถิติการรับบริการที่พักรักษาตัวของบ้านพักเด็กและครอบครัว เป็นต้น อีกทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินรวมทั้งการให้บริการของบ้านพักฉุกเฉินแก่มารดานอกสมรส งานวิจัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของเครือข่ายผู้หญิงนานาชาติ (Women's International Network) เรื่องมารดาที่เลี้ยงลูกตามลำพังในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น และบทความที่เกี่ยวกับมารดานอกสมรส เช่น บทความเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กในประเทศไทย ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี เป็นต้น ข้อมูลทุติยภูมิจะนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมารดานอกสมรส และผู้วิจัยยังนำข้อมูลทุติยภูมิไปประกอบกับการเก็บข้อมูลวิธีอื่น เพื่อข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะมีชัดเจนและครอบคลุมประเด็นการวิจัยยิ่งขึ้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รับจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะได้ข้อมูลเชิงพรรณนาตามการจดบันทึกภาคสนามของผู้วิจัยในการร่วมกิจกรรมต่างๆ กับมารดานอกสมรส เป็นการรายงานสภาพชีวิตและสะท้อนถึงโลกทัศน์ของมารดานอกสมรสได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ ในคำถามส่วนที่ 1 และ 2 จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for The Social Science) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อันได้แก่ สถิติในรูปจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่ได้รับในคำถามส่วนที่ 3 จะนำไปสรุปผล วางแผนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างและคิดแนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึกต่อไป

ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการศึกษาประวัติชีวิตจะนำไปประมวลผลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งการวิเคราะห์แบ่งเป็นสองแนวทาง คือ แนวทางแรกเป็นการวิเคราะห์ตามความหมายทางภาษา (manifest) โดยตรง และแนวทางที่สองคือการวิเคราะห์ความหมายทางความรู้สึกหรือนัยที่แฝงอยู่ (latent) ในคำพูดเหล่านั้น

กิจกรรมและขั้นตอนในการทำวิจัย

กิจกรรม เดือนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. ประสานงานกับบ้านพักเด็ก และครอบครัว สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี และค้นคว้า หาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการ วิจัย	√	√										
2. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation)			√	√	√	√	√	√	√			
3. การใช้ แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ (Interview Questionnaire)					√	√						
4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)							√	√				
5. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)								√				
6. การศึกษาประวัติชีวิต (Life History)								√				
7. การเก็บข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Research)								√	√			
8. การประมวลผล วิเคราะห์และแปล ความหมายข้อมูล										√	√	
9. การเขียนรายงานการวิจัย												√

บทที่ 4

ผลการศึกษา : การตัดสินใจดำรงกรรมและการปรับตัวของมารดานอกสมรส

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์จากแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนย่อยตามการจำแนกของข้อมูล

ส่วนที่ 1.1 ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 1.2 ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการตั้งกรรม

ส่วนที่ 1.3 ประกอบด้วยข้อมูลปลายเปิดเรื่อง “การตัดสินใจดำรงกรรมและการปรับตัวของมารดานอกสมรส”

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงมานุษยวิทยาจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การศึกษาประวัติชีวิตและการสัมภาษณ์ เจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ผู้วิจัยจะใช้ทั้งข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถามและข้อมูลเชิงมานุษยวิทยาจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การศึกษาประวัติชีวิตและการสัมภาษณ์เจาะลึกควบคู่กัน เพื่อที่จะได้เข้าใจทั้งภาพรวมและภาพในเชิงลึกของมารดานอกสมรสอย่างสมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของแบบสอบถาม

ส่วนที่1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่1 ตารางแสดงอายุของมารดานอกสมรส

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11-20	39	32.2
21-49	80	66.1
50 ปีขึ้นไป	2	1.7
รวม	121	100.0

อายุโดยเฉลี่ยของมารดานอกสมรสคือ 26 ปี โดยมารดานอกสมรรมีอายุอยู่ในช่วง21-49 ปีมากที่สุดคือ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมาคือช่วง11-20 ปี มีทั้งหมด 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 และ50 ปีขึ้นไปมี 2คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 โดยอายุน้อยที่สุดของมารดานอกสมรสคือ อายุ 11 ปี (ถูกญาติตนเองข่มขืน)

ตารางที่2 ตารางแสดงอายุของชายที่มีสัมพันธ์ทางเพศกับมารดานอกสมรส

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11-20	14	11.6
21-49	103	85.1
50 ปีขึ้นไป	4	3.3
รวม	121	100.0

อายุโดยเฉลี่ยของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสคือ 32 ปี โดยชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรรมีอายุอยู่ในช่วง21-49ปีมากที่สุดคือ 103 คน คิดเป็นร้อยละ 85.1 รองลงมาคือช่วง11-20 ปี มีทั้งหมด 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และ50 ปีขึ้นไปมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

(ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรส” เนื่องจากผู้ชายส่วนหนึ่งไม่อาจเรียกว่าสามีได้ เช่น ในกรณีถูกข่มขืน ถูกหลอกมาค้าประเวณี เป็นต้น)

ตารางที่ 3 ตารางแสดงร้อยละการนับถือศาสนาของมารดานอกสมรส

ศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	106	87.6
อิสลาม	7	5.8
คริสต์	8	6.6
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสนับถือศาสนาพุทธมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.6 รองลงมาคือศาสนาคริสต์คิดเป็นร้อยละ 6.6 และศาสนาอิสลามร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงร้อยละการนับถือศาสนาของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรส

ศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	105	86.2
อิสลาม	10	8.2
คริสต์	6	5.0
รวม	121	100.0

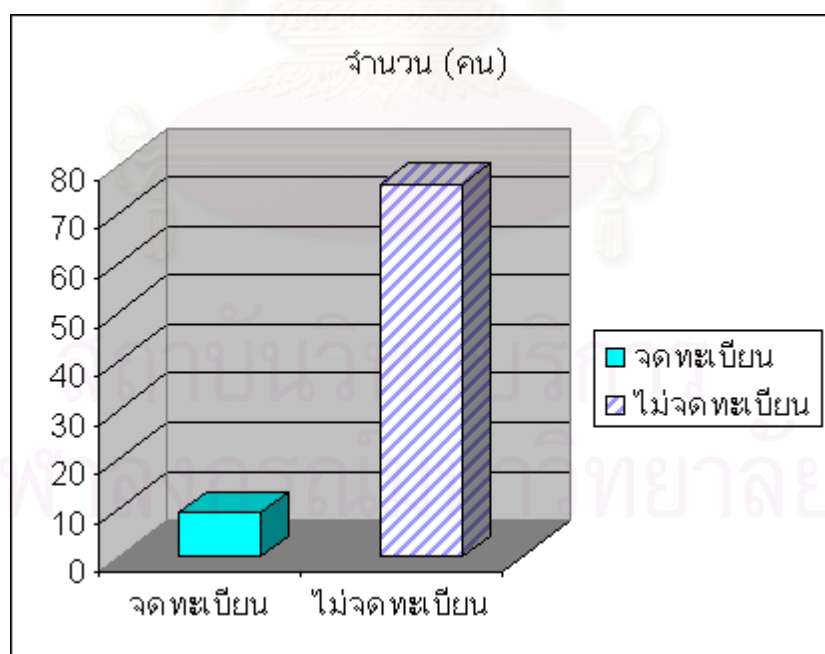
ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสนับถือศาสนาพุทธมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.2 รองลงมาคือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 8.2 และศาสนาคริสต์ร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ตารางแสดงร้อยละการจดทะเบียนสมรสของมารดานอกสมรส

จดทะเบียนสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	16	13.2
ไม่เคย	105	86.8
รวม	121	100.0

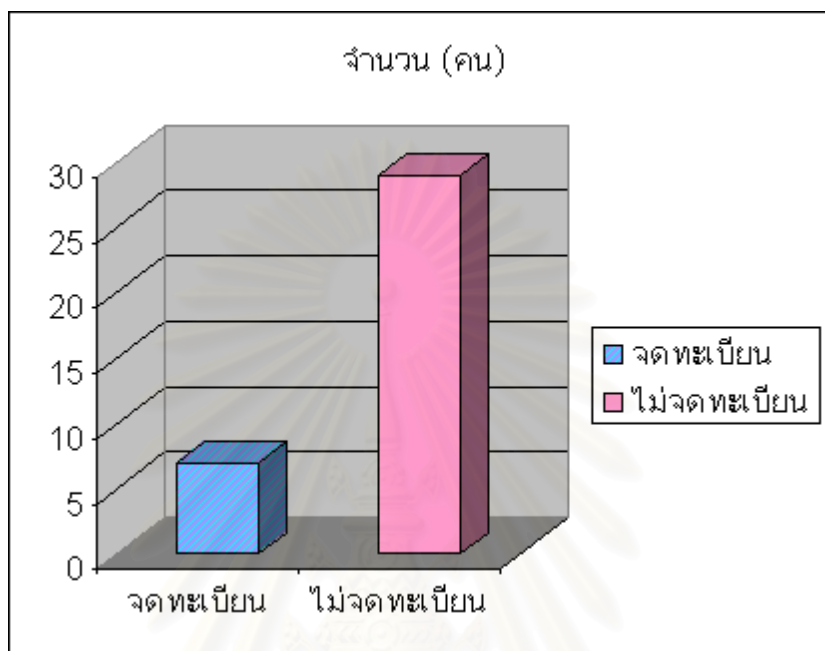
มารดานอกสมรสที่จดทะเบียนสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 13.2 และมารดานอกสมรสที่ยังไม่เคยจดทะเบียนสมรสคิดเป็นร้อยละ 86.8 (เหตุผลในการจดทะเบียนสมรสและไม่จดทะเบียนสมรสดูตามแผนภูมิที่ 3 และ 4)

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิเปรียบเทียบการจดทะเบียนสมรสในกรณีที่มีการตั้งครรภ์ปัจจุบันเป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรก

มารดานอกสมรสที่มีการตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรกที่ได้จดทะเบียนสมรสมีทั้งหมด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 และไม่ได้จดทะเบียนสมรส 76 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4

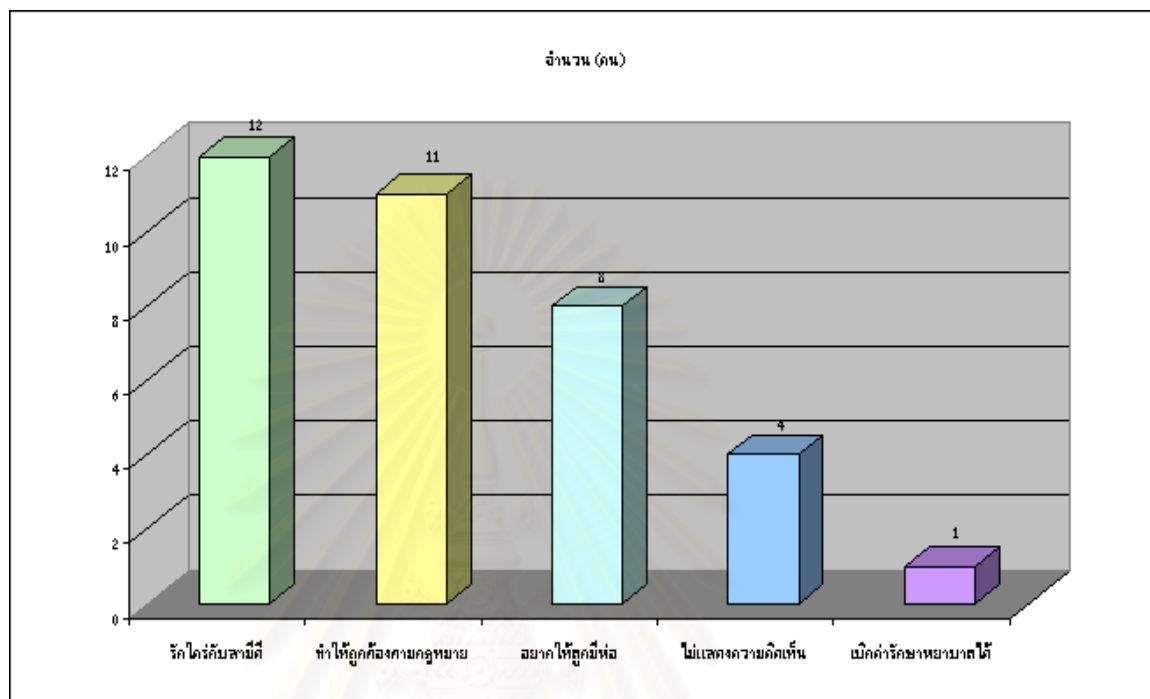
แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิเปรียบเทียบการจดทะเบียนสมรสในกรณีที่มีการตั้งครรภ์ปัจจุบันมิใช่การตั้งครรภ์ครั้งแรก

มารดานอกสมรสที่การตั้งครรภ์ครั้งนี้มิใช่การตั้งครรภ์ครั้งแรกที่ได้จดทะเบียนสมรสมีทั้งหมด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และไม่ได้จดทะเบียนสมรส 29 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6

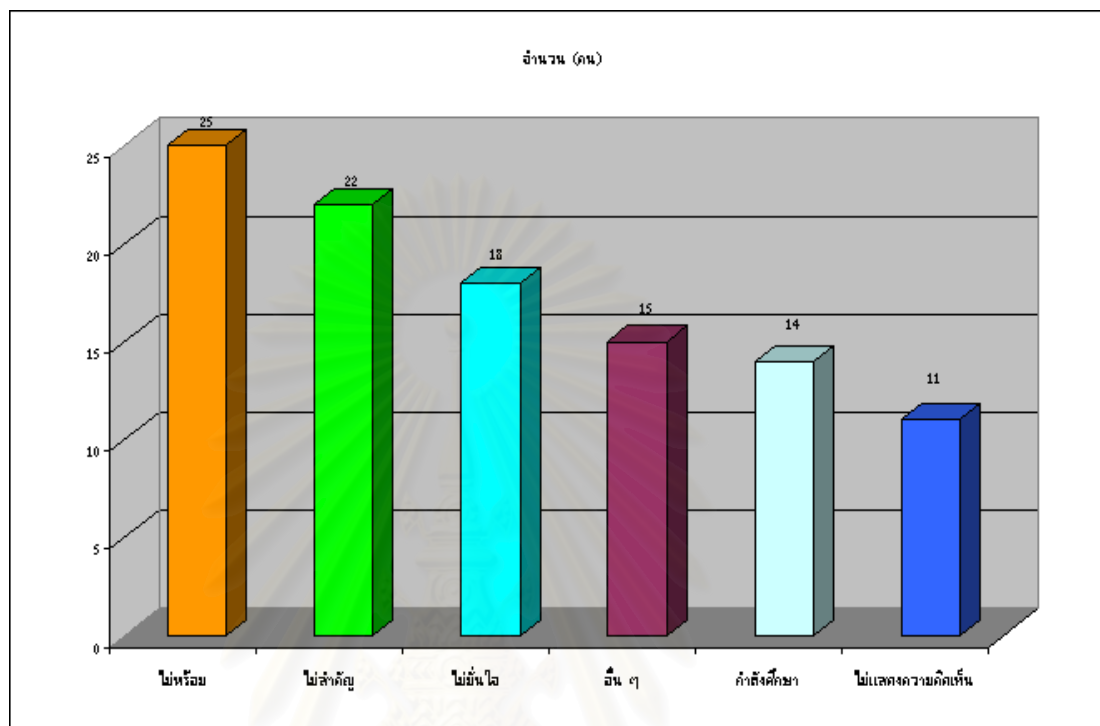
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงเหตุผลของการจดทะเบียนสมรส

เหตุผลในการจดทะเบียนสมรสของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่คือ ในช่วงเวลาที่จดทะเบียนสมรสมีความรักใคร่กับสามี โดยคิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคืออยากทำให้ถูกต้องตามกฎหมายร้อยละ 30.6 อยากให้ลูกมีพ่อร้อยละ 22.2 ไม่แสดงความเห็นร้อยละ 11.1 และสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4 แผนภูมิแสดงเหตุผลของการไม่จดทะเบียนสมรส

เหตุผลในการไม่จดทะเบียนสมรสของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่คือ ไม่พร้อมที่จะจดทะเบียนสมรสคิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมาคือ คิดว่าไม่สำคัญร้อยละ 21.0 ไม่มั่นใจในสามีร้อยละ 17.1 อื่นๆ เช่น ถูกข่มขืน โดนหลอก สามีไม่ยอม สามีมีภรรยาอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 14.3 กำลังศึกษาร้อยละ 13.3 และไม่แสดงความเห็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ตารางแสดงร้อยละสถานภาพการสมรสของมารดานอกสมรสในกรณีที่มีมารดานอกสมรสเคยจดทะเบียนสมรสกับสามี

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หย่าร้าง	8	50
แยกกันอยู่แต่ยังไม่ได้หย่าร้าง	6	37.5
อยู่ด้วยกัน	2	12.5
รวม	16	100.0

มารดานอกสมรสที่จดทะเบียนสมรสกับสามีส่วนใหญ่มีสถานภาพหย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือแยกกันอยู่แต่ยังไม่ได้หย่าร้างร้อยละ 37.5 และอยู่ด้วยกันร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของมารดานอกสมรส

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยศึกษา	4	3.3
ประถมศึกษา	42	34.7
มัธยมศึกษา	52	43.0
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	9	7.4
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)	4	3.3
อุดมศึกษา	8	6.6
อื่นๆ	2	1.7
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือประถมศึกษาร้อยละ 34.7 ประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 7.4 อุดมศึกษาร้อยละ 6.6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงร้อยละ 3.3 ไม่เคยศึกษาร้อยละ 3.3 และอื่นๆ เช่น วุฒิปริญญาตรี (ทำอาหาร, เสริมสวย) ร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรส

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยศึกษา	4	3.3
ประถมศึกษา	29	24.0
มัธยมศึกษา	42	34.7
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	8	6.6
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)	13	10.7
อุดมศึกษา	12	9.9
อื่นๆ	13	10.7
รวม	121	100.0

ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาคือ ประถมศึกษาร้อยละ 24.0 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงร้อยละ 10.7 อื่นๆ เช่น วุฒิปริญญาตรี(การช่าง)และการศึกษานอกโรงเรียนร้อยละ 10.7 อุดมศึกษาร้อยละ 9.9 ประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 6.6 และไม่เคยศึกษาร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยศึกษา	7	5.8
ประถมศึกษา	72	59.5
มัธยมศึกษา	17	14.0
ปวช.	6	5.0
ปวส.	3	2.5
อุดมศึกษา	7	5.8
อื่นๆ	9	7.4
รวม	121	100.0

บิดาของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาคือมัธยมศึกษา ร้อยละ 14.0 อื่นๆ เช่น วุฒิปริญญาชีพและการศึกษานอกโรงเรียน ร้อยละ 7.4 อุดมศึกษาร้อยละ 5.8 ไม่เคยศึกษาร้อยละ 5.8 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 5.0 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่10 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยศึกษา	22	18.2
ประถมศึกษา	70	57.9
มัธยมศึกษา	8	6.6
ปวช.	3	2.5
ปวส.	4	3.3
อุดมศึกษา	4	3.3
อื่นๆ	10	8.3
รวม	121	100.0

มารดาของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.9 รองลงมาคือไม่เคยศึกษาร้อยละ18.2 อื่นๆ เช่น วุฒิปริญญาตรีและการศึกษานอกโรงเรียน ร้อยละ8.3 มัธยมศึกษาร้อยละ6.6 อุดมศึกษาร้อยละ 3.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงร้อยละ 3.3 และประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่11 ตารางแสดงร้อยละอาชีพของมารดานอกสมรส

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค้าขาย	11	9.1
เกษตรกรรม	3	2.5
รับจ้าง	63	52.1
กำลังศึกษา	16	13.2
ว่างงาน	21	17.4
อื่นๆ	7	5.8
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือว่างงานร้อยละ17.4 กำลังศึกษาร้อยละ13.2 ค้าขายร้อยละ9.1 อื่นๆ เช่นแม่บ้าน หมอนวด ช่างเสริมสวย รับเลี้ยงเด็ก นักร้อง เป็นต้น ร้อยละ5.8 และเกษตรกรรมร้อยละ2.5ตามลำดับ

ตารางที่12 ตารางแสดงร้อยละภูมิลำเนาของมารดานอกสมรส

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	20	16.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)	47	38.8
ภาคกลาง	28	23.1
ภาคตะวันออก	9	7.4
ภาคตะวันตก	6	5.0
ภาคใต้	11	9.1
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ (อีสาน)คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือภาคกลางร้อยละ23.1 ภาคเหนือร้อยละ16.5 ภาคใต้ร้อยละ 9.1 ภาคตะวันออกร้อยละ7.4 และภาคตะวันตกร้อยละ5.0 ตามลำดับ

ตารางที่13 ตารางแสดงร้อยละของเหตุผลที่มารดานอกสมรสย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ

เหตุผลที่ย้ายเข้ามาในกรุงเทพฯ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หางานทำ	68	56.2
มาเรียนหนังสือ	20	16.5
ย้ายตามครอบครัว	18	14.9
อื่นๆ	15	12.4
รวม	121	100.0

เหตุผลส่วนใหญ่ที่มารดานอกสมรสย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯคือมาหางานทำคิดเป็นร้อยละ56.2 รองลงมาคือมาเรียนหนังสือร้อยละ 16.5 ย้ายตามครอบครัวร้อยละ14.9 และอื่นๆ เช่นปกปิดการตั้งครรภ์ หลบหนีสามี (สามีทำร้าย) ตามแฟน มาพักที่บ้านพักฉุกเฉินร้อยละ12.4 ตามลำดับ

ตารางที่14 ตารางแสดงร้อยละของคนรู้จักที่อยู่ในกรุงเทพฯ ก่อนมารดานอกสมรสย้ายเข้ามา

คนที่รู้จัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่รู้จักใคร	25	20.7
ญาติ	43	35.5
เพื่อน	38	31.4
สามี	15	12.4
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีญาติอยู่ในกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ35.5 รองลงมาคือเพื่อนร้อยละ31.4 ไม่รู้จักใครเลยร้อยละ20.7 และสามีร้อยละ12.4 ตามลำดับ

ตารางที่15 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยระยะเวลาที่มารดานอกสมรสย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ

มารดานอกสมรส	ระยะเวลา (เดือน)
ระยะเวลาเฉลี่ย	35 (เกือบ 3 ปี)
ระยะเวลาที่น้อยที่สุด	1
ระยะเวลาที่มากที่สุด	360 (30 ปี)

ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่มารดานอกสมรสย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯคือ 35 เดือนหรือประมาณ 3 ปี ระยะเวลาที่น้อยที่สุด 1 เดือนและระยะเวลาที่มากที่สุดคือ 360 เดือนหรือ 30 ปี

ตารางที่16 ตารางแสดงร้อยละของที่พักก่อนตั้งครรภ์

ที่พัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ้านตนเอง	25	20.7
เช่าบ้าน	56	46.3
บ้านญาติ	19	15.7
อื่นๆ	21	17.4
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่เช่าบ้านอยู่คิดเป็นร้อยละ46.3 รองลงมาคือพักที่บ้านตนเอง ร้อยละ20.7 อื่นๆ เช่น หอพัก โรงงาน บ้านพักคนงาน ร้อยละ17.4 และบ้านญาติร้อยละ15.7 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่17 ตารางแสดงร้อยละของบุคคลที่มารดานอกสมรสพักด้วยก่อนตั้งครรภ์

คนที่พักด้วยก่อนตั้งครรภ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดา มารดา	9	7.4
ญาติ	13	10.7
สามี	41	33.9
เพื่อน	35	28.9
อื่นๆ	23	19.0
รวม	121	100.0

ก่อนการตั้งครรภ์มารดานอกสมรสส่วนใหญ่พักอยู่กับสามีคิดเป็นร้อยละ33.9 รองลงมาคือเพื่อนร้อยละ28.9 อื่นๆ เช่น นายจ้าง ลูก และอยู่คนเดียว ร้อยละ19.0 ญาติร้อยละ10.7 และบิดา มารดาร้อยละ7.4 ตามลำดับ

ตารางที่18 ตารางแสดงร้อยละของเหตุผลที่มารดานอกสมรสตัดสินใจมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีที่พึ่ง	51	42.1
สามีทอดทิ้ง,ทำร้าย	34	28.1
ครอบครัวไม่ยอมรับ	16	13.2
ไม่ยอมยกให้ใครรู้	12	9.9
มีคนแนะนำ	8	6.6
รวม	121	100.0

เหตุผลส่วนใหญ่ที่มารดานอกสมรสมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคือ ไม่มีที่พึ่ง คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ สามีทอดทิ้ง ทำร้าย ร้อยละ28.1 ครอบครัวไม่ยอมรับ ครอบครัวบังคับให้ทำแท้งร้อยละ13.2 ไม่ยอมยกให้ใครรู้ร้อยละ 9.9 และมีคนแนะนำร้อยละ6.6 ตามลำดับ

ตารางที่19 ตารางแสดงร้อยละของบุคคลที่มารदानอกสมรสตัดสินใจพักด้วยหลังออกจากบ้านพัก
ฉุกเฉิน

คนที่พักด้วยหลังออกจากบ้านพักฉุกเฉิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดา มารดา	28	23.1
ญาติ	30	24.8
สามี	17	14.0
เพื่อน	18	14.9
อื่นๆ	28	23.1
รวม	121	100.0

มารदानอกสมรสส่วนใหญ่ตัดสินใจพักอยู่กับญาติหลังออกจากบ้านพักฉุกเฉิน คิดเป็น
ร้อยละ 24.8 รองลงมาคือบิดา มารดาร้อยละ23.1 อื่นๆ เช่น อยู่กับลูก อยู่คนเดียว ไม่ทราบว่า
จะไปไหน ร้อยละ23.1 เพื่อนร้อยละ14.9 และสามีร้อยละ14.0 ตามลำดับ

ตารางที่20 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยรายได้ของมารदानอกสมรส (ก่อนตั้งครรภ์)

มารदानอกสมรส	รายได้ (บาท)
รายได้เฉลี่ย	4,063
รายได้มากที่สุด	19,500
รายได้น้อยที่สุด	0 (ไม่มีรายได้)

มารदानอกสมรสมีรายได้เฉลี่ย 4,063 บาท โดยมารदानอกสมรสที่มีรายได้มากที่สุดมี
รายได้ 19,500 บาท ในขณะที่มารदानอกสมรสบางคนไม่มีรายได้เลย

ตารางที่21 ตารางแสดงร้อยละของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสในเรื่องการเงิน

คนที่ให้ความช่วยเหลือ ด้านการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดา มารดา	35	28.9
ญาติ	33	27.3
สามี	10	8.3
เพื่อน	23	19.0
อื่นๆ	20	16.5
รวม	121	100.0

คนที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่มารดานอกสมรสส่วนใหญ่คือ บิดา มารดา คิดเป็น ร้อยละ28.9 รองลงมาคือญาติร้อยละ27.3 เพื่อนร้อยละ19.0 อื่นๆ เช่น นายจ้าง บ้านพักฉุกเฉิน ไปกู้เงิน ไม่มีใครช่วย ร้อยละ16.5 และสามีร้อยละ8.3 ตามลำดับ

ตารางที่22 ตารางแสดงร้อยละรายจ่ายที่มารดานอกสมรสใช้จ่ายมากที่สุดก่อนการตั้งครรภ์

รายจ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในบ้าน	57	47.1
ค่ารักษาพยาบาล	14	11.6
ชำระหนี้สิน	20	16.5
ส่งเงินกลับบ้าน	19	15.7
อื่นๆ	11	9.1
รวม	121	100.0

รายจ่ายส่วนใหญ่ก่อนตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสคือ ค่าใช้จ่ายในบ้านคิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาคือชำระหนี้สินร้อยละ16.5 ส่งเงินกลับบ้านร้อยละ15.7 ค่ารักษาพยาบาลร้อยละ 11.6 และอื่นๆ เช่น ค่าเล่าเรียน ร้อยละ9.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ตารางแสดงร้อยละรายจ่ายที่มารดานอกสมรสใช้จ่ายมากที่สุดระหว่างตั้งครรภ์หรือหลังคลอดบุตร

รายจ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในบ้าน	32	26.4
ค่ารักษาพยาบาล ค่าฝากครรภ์	42	34.7
ค่าใช้จ่ายสำหรับบุตร	27	22.3
ชำระหนี้สิน	9	7.4
ส่งเงินกลับบ้าน	7	5.8
อื่นๆ	4	3.3
รวม	121	100.0

รายจ่ายส่วนใหญ่ระหว่างตั้งครรภ์หรือหลังคลอดบุตรของมารดานอกสมรสคือ ค่ารักษาพยาบาล ค่าฝากครรภ์คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในบ้านร้อยละ 26.4 ค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรร้อยละ 22.3 ชำระหนี้สินร้อยละ 7.4 ส่งเงินกลับบ้านร้อยละ 5.8 และอื่นๆ เช่น ค่าเล่าเรียน ร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ตารางแสดงร้อยละของผู้ที่รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่าย (ก่อนตั้งครรภ์)

ผู้ที่รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตัวท่าน	30	24.8
สามี	14	11.6
รับผิดชอบร่วมกัน	58	47.9
อื่นๆ	19	15.7
รวม	121	100.0

ผู้ที่รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่คือมารดานอกสมรสและสามีรับผิดชอบร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือตัวมารดานอกสมรสเองร้อยละ 24.8 อื่นๆ เช่น พ่อแม่ ญาติ กรรมการประชาสงเคราะห์ สหทัยมูลนิธิ บ้านพักฉุกเฉิน ร้อยละ 15.7 และสามีร้อยละ 11.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 ตารางแสดงร้อยละลำดับการเกิดของมารดานอกสมรสในครอบครัว

ลำดับบุตร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
บุตรคนที่ 1	58	47.9
บุตรคนที่ 2	20	16.5
บุตรคนที่ 3 ขึ้นไป	43	35.5
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือเป็นบุตรตั้งแต่คนที่ 3 ขึ้นไปร้อยละ 35.5 และเป็นบุตรคนที่ 2 ร้อยละ 16.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 ตารางแสดงร้อยละของจำนวนพี่น้องในครอบครัว(ไม่รวมมารดานอกสมรส)

จำนวนพี่น้อง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	14	11.6
1 คน	33	27.3
2 คน	27	22.3
3 คนขึ้นไป	47	38.8
รวม	121	100.0

ครอบครัวของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีจำนวนพี่น้องตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือมีพี่น้อง 1 คน ร้อยละ 27.3 มีพี่น้อง 2 คน ร้อยละ 22.3 และไม่มีพี่น้องร้อยละ 11.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ตารางแสดงร้อยละความสัมพันธ์ในครอบครัวของมารดานอกสมรส

ความสัมพันธ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รักใคร่ปรองดอง	7	5.8
ขัดแย้งกันบ้าง	5	4.1
ขัดแย้งกันประจำ	33	27.3
ไม่สนใจซึ่งกันและกัน	61	50.4
อื่นๆ	15	12.4
รวม	121	100.0

ความสัมพันธ์ในครอบครัวของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สนใจซึ่งกันและกัน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือขัดแย้งกันเป็นประจำร้อยละ 27.3 อื่นๆ เช่น ไม่มีครอบครัว เพราะพ่อแม่เสียตั้งแต่เด็ก พ่อแม่แยกย้ายกันอยู่ ร้อยละ 12.4 รักใคร่ปรองดองร้อยละ 5.8 และขัดแย้งกันบ้างร้อยละ 4.1 ตามลำดับ

ส่วนที่ 1.2 ประวัติการตั้งครรภ์

ตารางที่ 28 ตารางแสดงร้อยละการตั้งครรภ์ครั้งแรกของมารดานอกสมรส

การตั้งครรภ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตั้งครรภ์ครั้งแรก	85	70.2
ไม่ใช่การตั้งครรภ์ครั้งแรก	36	29.8
รวม	121	100.0

การตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรกคิดเป็นร้อยละ 70.2 และไม่ใช่การตั้งครรภ์ครั้งแรกร้อยละ 29.8

ตารางที่ 29 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยอายุครรภ์เมื่อรู้ว่าเริ่มตั้งครรภ์

มารดานอกสมรส	อายุครรภ์ (เดือน)
อายุครรภ์เฉลี่ยที่เริ่มรู้ว่าตั้งครรภ์	2
อายุครรภ์ที่น้อยที่สุดที่เริ่มรู้ว่าตั้งครรภ์	1
อายุครรภ์ที่มากที่สุดที่เริ่มรู้ว่าตั้งครรภ์	6

อายุครรภ์โดยเฉลี่ยของมารดานอกสมรสเมื่อรู้ว่าเริ่มตั้งครรภ์คือ 2 เดือน อายุครรภ์ที่น้อยที่สุดที่เริ่มรู้ว่าตั้งครรภ์คือ 1 เดือนและอายุครรภ์ที่มากที่สุดที่เริ่มรู้ว่าตั้งครรภ์คือ 6 เดือน

ตารางที่ 30 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยจำนวนเดือนการตั้งครรภ์ปัจจุบัน กรณีมารดานอกสมรสกำลังตั้งครรภ์ (67 คน)

มารดานอกสมรส	อายุครรภ์ (เดือน)
อายุครรภ์เฉลี่ย	6
อายุครรภ์ที่น้อยที่สุด	4
อายุครรภ์ที่มากที่สุด	9

อายุครรภ์ปัจจุบันโดยเฉลี่ยของมารดานอกสมรสคือ 6 เดือน อายุครรภ์ที่น้อยที่สุดคือ 4 เดือนและอายุครรภ์มากที่สุดคือ 9 เดือน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่31 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่ผ่านมาหลังจากคลอดบุตร กรณีมารดานอกสมรส คลอดบุตรแล้ว (54คน)

มารดานอกสมรส	คลอดบุตร (วัน)
จำนวนวันที่ผ่านมาหลังคลอดบุตรโดยเฉลี่ย	45 (เดือนครึ่ง)
จำนวนวันที่ผ่านมาหลังคลอดบุตรที่น้อยที่สุด	18
จำนวนวันที่ผ่านมาหลังคลอดบุตรที่มากที่สุด	125 (ประมาณ 4 เดือน)

จำนวนวันที่ผ่านมาหลังจากคลอดบุตรของมารดานอกสมรสโดยเฉลี่ยคือ 45 วันหรือประมาณ 1 เดือนครึ่ง จำนวนวันที่ผ่านมาหลังคลอดบุตรที่น้อยที่สุดคือ 18 วันและจำนวนวันที่ผ่านมาหลังคลอดบุตรที่มากที่สุดคือ 125 วันหรือประมาณ 4 เดือน

ตารางที่32 ตารางแสดงร้อยละสาเหตุของการตั้งครรภ์

สาเหตุของการตั้งครรภ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถูกล่วง ช่มชู้	17	14.0
ความไม่ได้ตั้งใจ	52	43.0
ความยินยอม รักใคร่ชอบพอกัน	46	38.0
ต้องการนำไปสู่การสมรส	6	5.0
รวม	121	100.0

สาเหตุส่วนใหญ่ของการตั้งครรภ์คือความไม่ได้ตั้งใจ (ส่วนใหญ่ไม่คุมกำเนิด แม้จะทราบวิธีคุมกำเนิด) คิดเป็นร้อยละ43.0 รองลงมาคือความยินยอม รักใคร่ชอบพอกันร้อยละ38.0 ถูกล่วง ช่มชู้ ร้อยละ14.0 และต้องการนำไปสู่การสมสร้อยละ5.0 ตามลำดับ

ความรู้สึกต่อการตั้งครุภัณฑ์นอกสมรส

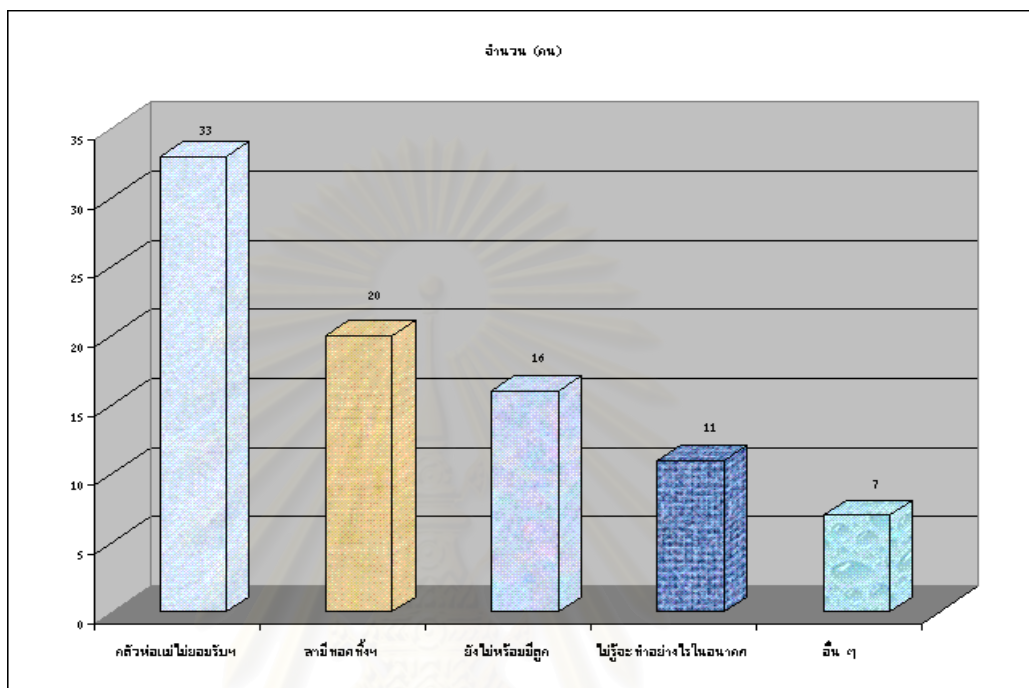
ตารางที่ 33 ตารางแสดงความรู้สึกต่อการตั้งครุภัณฑ์ของมารดานอกสมรส

ความรู้สึกต่อการตั้งครุภัณฑ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิตกกังวล	87	71.9
ไม่วิตกกังวล	16	13.2
ไม่แสดงความเห็น	18	14.9
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่รู้สึกวิตกกังวลต่อการตั้งครุภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 71.9 ไม่รู้สึกวิตกกังวลร้อยละ 13.2 และไม่แสดงความเห็นร้อยละ 14.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

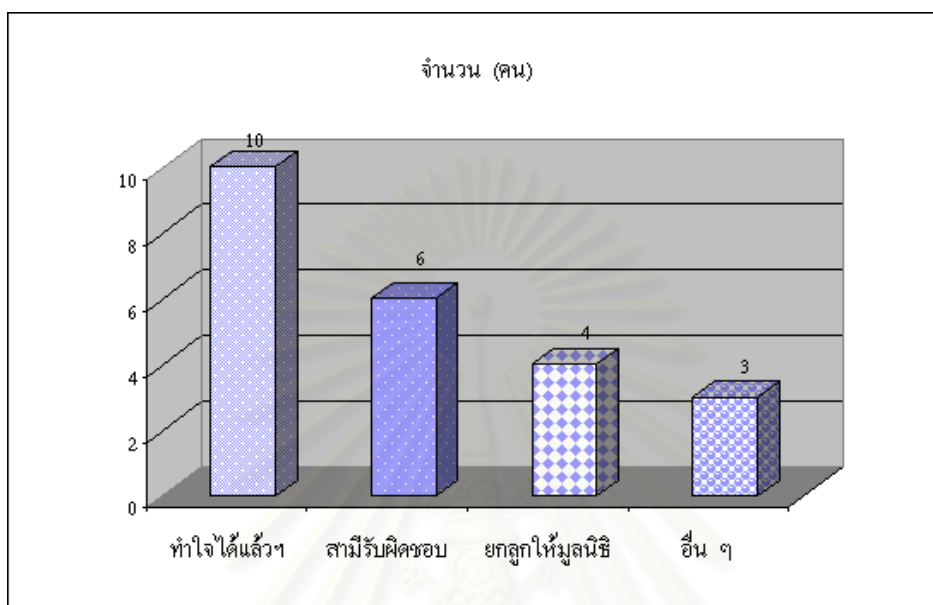
แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิแสดงความรู้สึกวิตกกังวลต่อการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส (87
ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่รู้สึกวิตกกังวลเพราะกลัวพ่อแม่ไม่ยอมรับ คนรอบข้างไม่ยอมรับ คนอื่นนินทา ดูถูกเหยียดหยามคิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาคือสามีทอดทิ้ง กลัวที่จะเลี้ยงดูตามลำพังร้อยละ 23.0 ยังไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดู เพราะไม่มีเงินและยังไม่มีงานทำร้อยละ 18.4 ยังไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรในอนาคตร้อยละ 12.6 และอื่นๆ เช่น เลี้ยงดูไม่เป็น กลัวลูกพิการ เพราะเคยพยายามทำแท้ง ร้อยละ 8.1 ตามลำดับ

ศูนย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6 แผนภูมิแสดงความรู้สึกไม่วิตกกังวลต่อการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส (23 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ไม่รู้สึกรู้สึกวิตกกังวลเพราะทำใจได้แล้ว ปรลงแล้ว คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือสามีรับผิดชอบร้อยละ 26.1 ยกลูกให้มูลนิธิร้อยละ 17.4 และอื่นๆ เช่น อยากมีลูก พ่อแม่ช่วยเลี้ยง ร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 34 ตารางแสดงร้อยละการรับทราบของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสเรื่องการตั้งครรภ์

การรับทราบของสามี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทราบ	97	80.2
ไม่ทราบ	24	19.8
รวม	121	100.0

ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสส่วนใหญ่ทราบเรื่องการตั้งครรภ์คิดเป็นร้อยละ 80.2 และมีส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ทราบคิดเป็นร้อยละ 19.8

ตารางที่35 ตารางแสดงร้อยละการยอมรับของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสเรื่องการตั้งครรภ์

การยอมรับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอมรับ	26	26.8
ไม่ยอมรับ	71	73.2
รวม	97	100.0

ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสที่ทราบเรื่องการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกไม่ยอมรับคิดเป็นร้อยละ 73.2 โดยสาเหตุของการไม่ยอมรับเช่น ไม่อยากรับผิดชอบ คิดว่าต้องกับคนอื่น การท้องเป็นความผิดหรือความโง่ของผู้หญิงเอง เป็นต้น และมีส่วน้อยเท่านั้นที่เกิดความรู้สึกยอมรับโดยคิดเป็นร้อยละ26.8

ตารางที่36 ตารางแสดงร้อยละการมีส่วนร่วมของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสในการช่วยเหลือ ดูแลมารดานอกสมรสในระหว่างตั้งครรภ์

การมีส่วนร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีส่วนร่วม	83	68.6
มีส่วนร่วมบ้างเล็กน้อย	32	26.4
มีส่วนร่วมมาก	6	5.0
รวม	121	100.0

ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ดูแลมารดานอกสมรสในระหว่างตั้งครรภ์เลย กล่าวคือไม่เคยสนใจหรือเป็นห่วง คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาคือมี ส่วนร่วมบ้างเล็กน้อย เช่น ช่วยเรื่องค่าใช้จ่าย ดูแลบ้างและพาไปพบแพทย์ ร้อยละ26.4 และมีส่วนร่วมมาก เช่น มาเฝ้าตอนคลอด ดูแลลูกคนก่อน ร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 37 ตารางแสดงร้อยละความรู้สึกของมารดานอกสมรสต่อการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรส

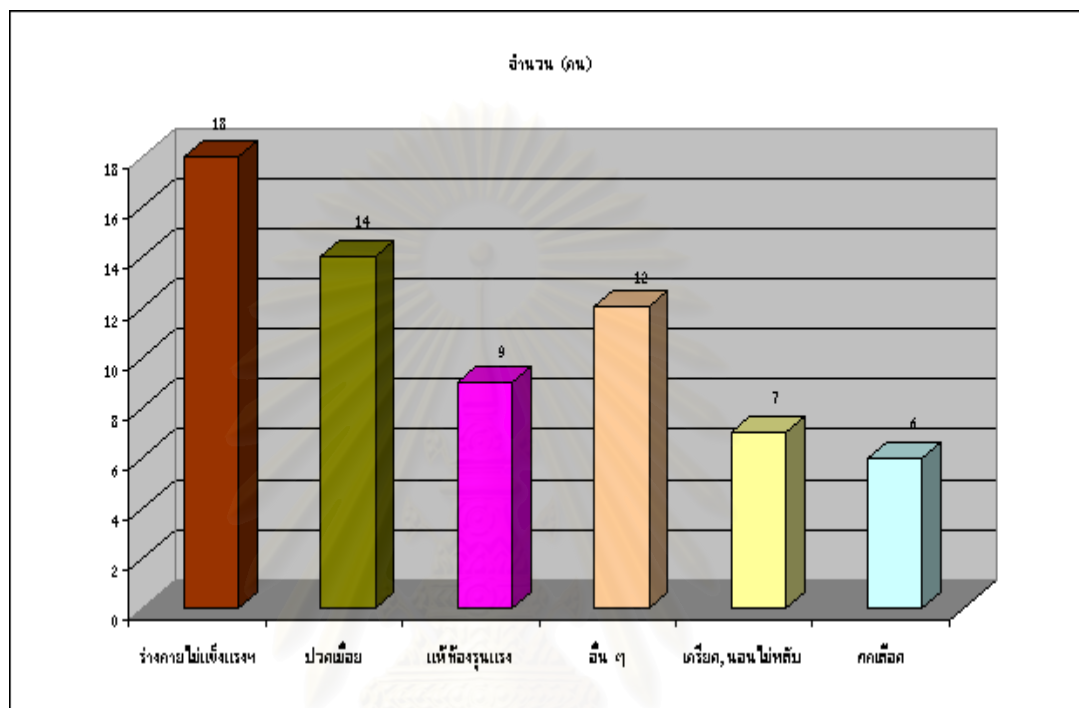
ความรู้สึกของมารดานอกสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รู้สึกดี	7	5.8
รู้สึกเฉยๆ	51	42.1
รู้สึกไม่ดี	63	52.1
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่รู้สึกไม่ดีเนื่องจาก ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสไม่ดี ไม่สนใจ มีลูกแล้วทิ้ง ขาดกำลังใจ น้อยใจ และถูกข่มขืน คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือ รู้สึกเฉยๆ เนื่องจาก ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรสช่วยด้วยความไม่เต็มใจ ไม่สนใจลูกเลย นิสสัยไม่ดีตั้งแต่แรกอยู่แล้ว ไม่เคยช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายตั้งแต่เป็นแฟนกัน แต่มารดานอกสมรสบางคน รู้สึกเฉยๆ เพราะทำใจได้แล้ว สามารถเลี้ยงลูกเองได้คิดเป็นร้อยละ 42.1 อีกทั้งมารดานอกสมรสเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความรู้สึกดีต่อชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย เนื่องจาก ดูแลในช่วงตั้งครรรภ์ รับผิดชอบมารดานอกสมรสและลูก มีความใส่ใจ คิดเป็นร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาที่มารดานอกสมรสประสบอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์

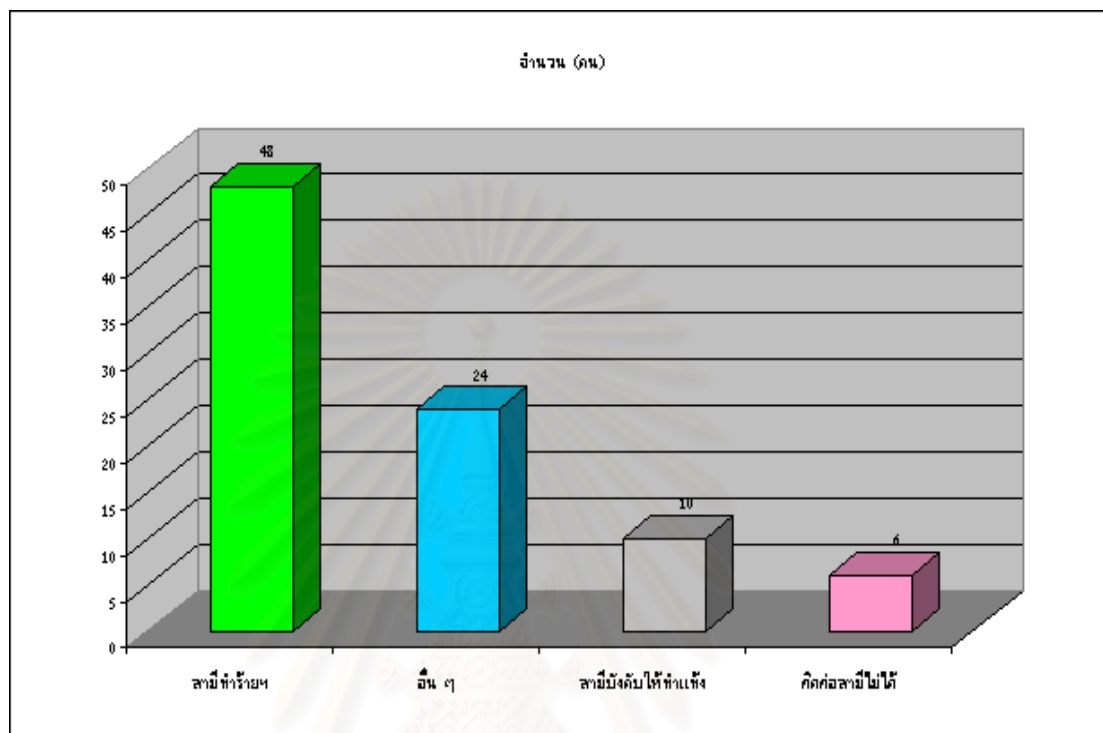
- ทางร่างกาย (66 ความเห็น)

ปัญหาที่มารดานอกสมรสประสบทางร่างกายอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์เช่น ร่างกายไม่แข็งแรง อ่อนเพลีย คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมาคือปวดเมื่อยตามตัวร้อยละ 21.2 แพ้ท้องรุนแรง ร้อยละ 13.6 อื่น ๆ เช่น แพ้ยาและติดเชื้อ HIV ร้อยละ 18.3 เครียด นอนไม่หลับร้อยละ 10.6 และ ตกเลือดร้อยละ 9.1 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

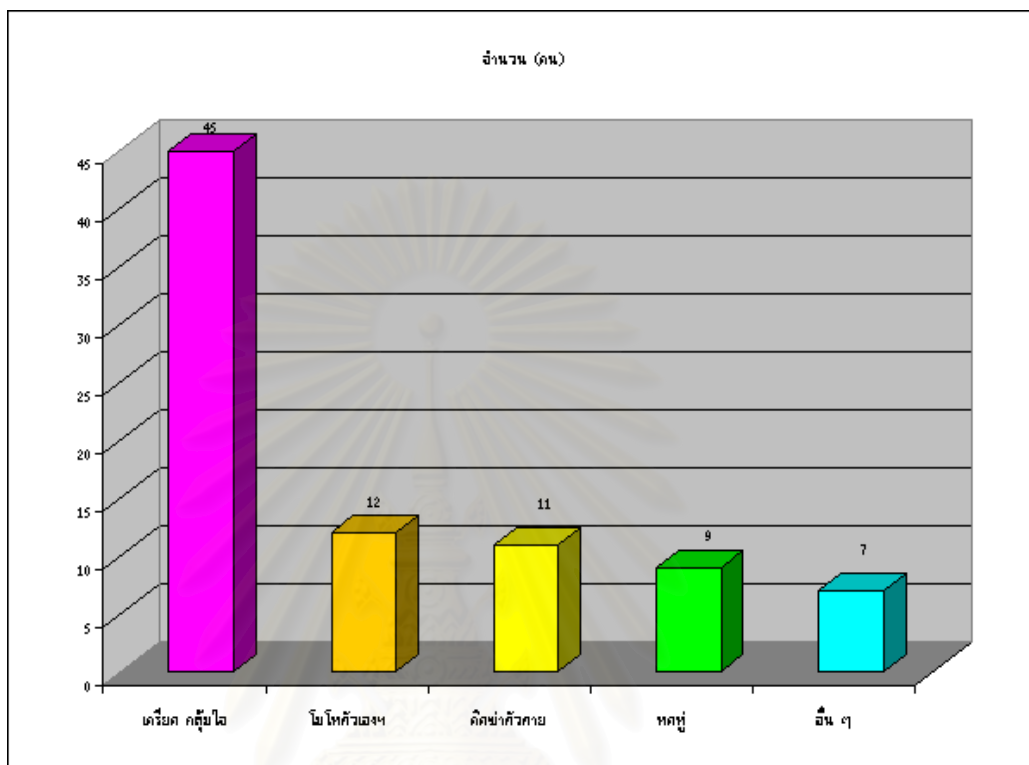
- ทางชายที่มีเพศสัมพันธ์กับมารดานอกสมรส (88 ความเห็น)

ปัญหาที่มารดานอกสมรสประสบทางชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ เช่น ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกข่มขู่ ถูกทอดทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาคือ อื่นๆ เช่น ติดคุก สามีเสียชีวิต มีภรรยาใหม่ ชอบดื่มเหล้าและเป็นหนี้ ร้อยละ 27.3 ชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยบังคับให้ทำแท้งร้อยละ 11.4 และติดต่อชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยไม่ได้ร้อยละ 6.8 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

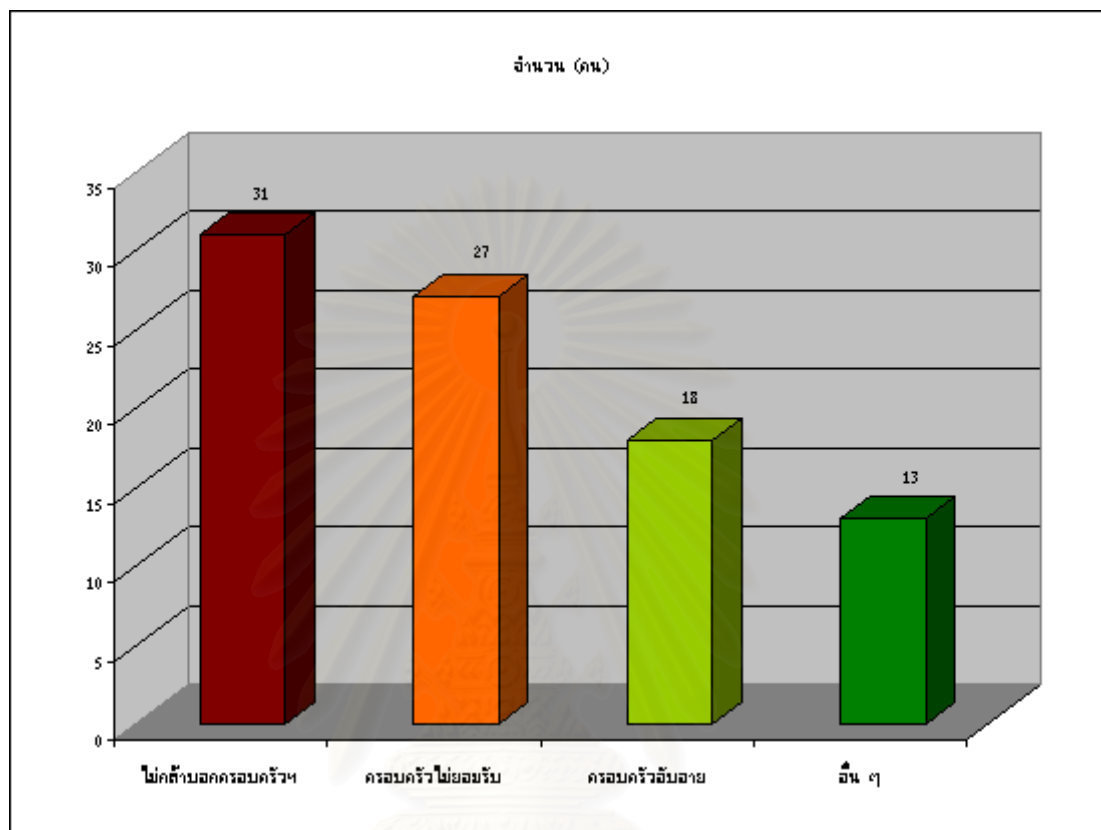
- ทางจิตใจ (73 ความเห็น)

ปัญหาที่มารดานอกสมรสประสบทางจิตใจอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ เช่น เครียด กลุ้มใจร้อยละ 53.6 รองลงมาคือโมโหตัวเอง โมโหชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย ร้อยละ 14.3 คิดฆ่าตัวตายร้อยละ 13.1 หทงูร้อยละ 10.7 และอื่นๆ เช่น เกลียดผู้ชาย อารมณ์แปรปรวน ร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

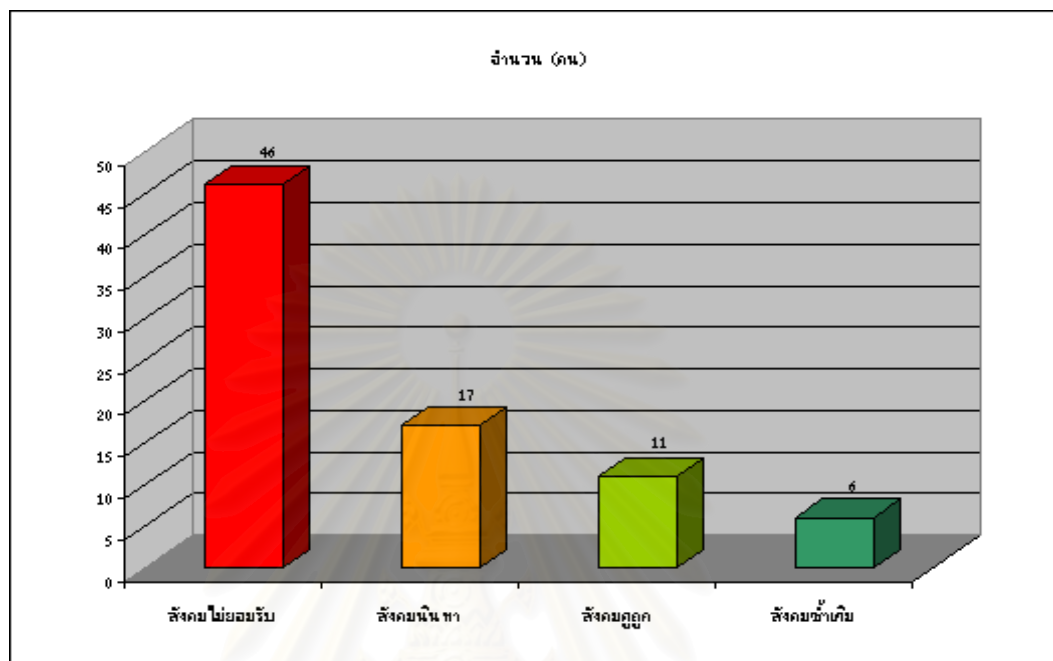
- ทางครอบครัวและบุคคลรอบข้าง (89 ความเห็น)

ปัญหาที่มารดานอกสมรสประสบทางครอบครัวและบุคคลรอบข้างอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ เช่น ไม่กล้าบอกครอบครัว เพราะกลัวครอบครัวรับไม่ได้ ครอบครัวผิดหวังร้อยละ 34.8 รองลงมาคือ ครอบครัวไม่ยอมรับร้อยละ 30.3 ครอบครัวอับอายร้อยละ 20.2 และอื่นๆ เช่น ครอบครัวสามีไม่ชอบ ไม่อยากเป็นภาระของครอบครัวร้อยละ 14.6 ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ทางสังคม (80 ความเห็น)

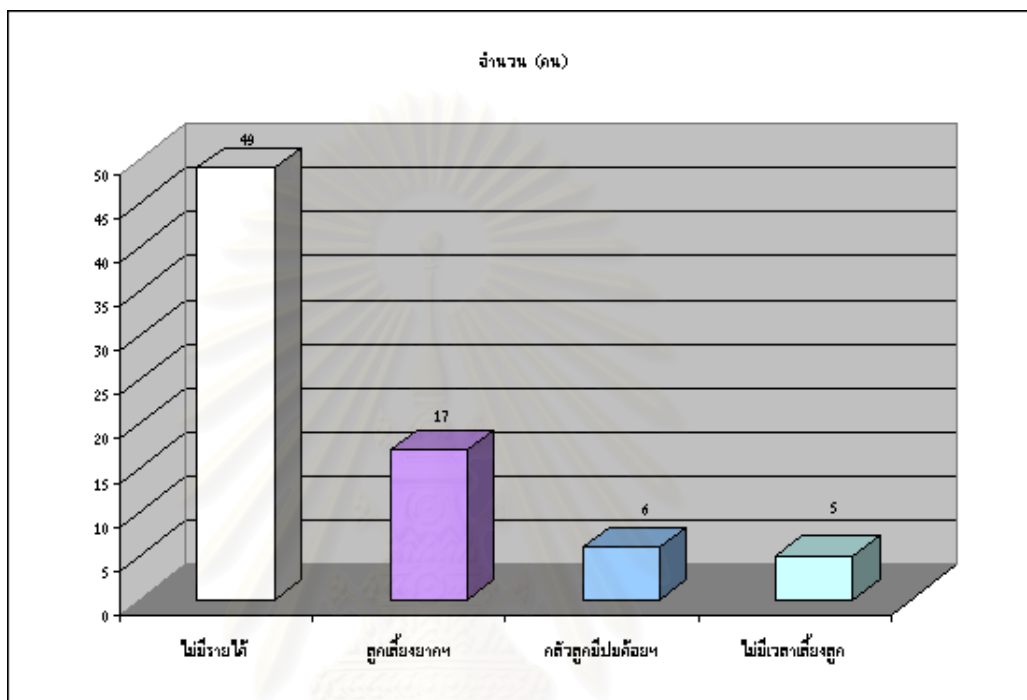

ปัญหาที่มารวดานอกสมรสประสบทางสังคมอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ เช่น สังคมไม่ยอมรับร้อยละ57.5 รองลงมาคือสังคมนินทาร้อยละ21.3 สังคมดูถูกร้อยละ13.7 และสังคมซ้ำเติมร้อยละ7.5 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาที่มารดานอกสมรสประสบในการเลี้ยงดูบุตร

- ปัญหาที่ประสบในการเลี้ยงดูบุตร (77 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่มีรายได้ร้อยละ 63.6 รองลงมาคือลูกเลี้ยงยาก เพราะลูกอ่อนแอ มีโรคประจำตัว ไม่เคยเลี้ยงลูกมาก่อนร้อยละ 22.1 กลัวลูกมีปมด้อย ครอบครัวไม่รู้ร้อยละ 7.8 และไม่มีเวลาเลี้ยงดูเพราะต้องทำงานร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 38 ตารางแสดงร้อยละความตั้งใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

การมีบุตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตั้งใจ	20	16.5
ไม่ตั้งใจ	101	83.5
รวม	121	100.0

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งใจที่จะมีบุตรคิดเป็นร้อยละ 83.5 แต่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ตั้งใจที่จะมีบุตรคิดเป็นร้อยละ 16.5

ตารางที่39 ตารางแสดงร้อยละความคิดที่จะทำแท้งของมารดานอกสมรส

การทำแท้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง	28	23.1
คิดที่จะทำแท้ง แต่ไม่ได้ทำ	67	55.4
เคยพยายามทำแท้ง	26	21.5
รวม	121	100.0

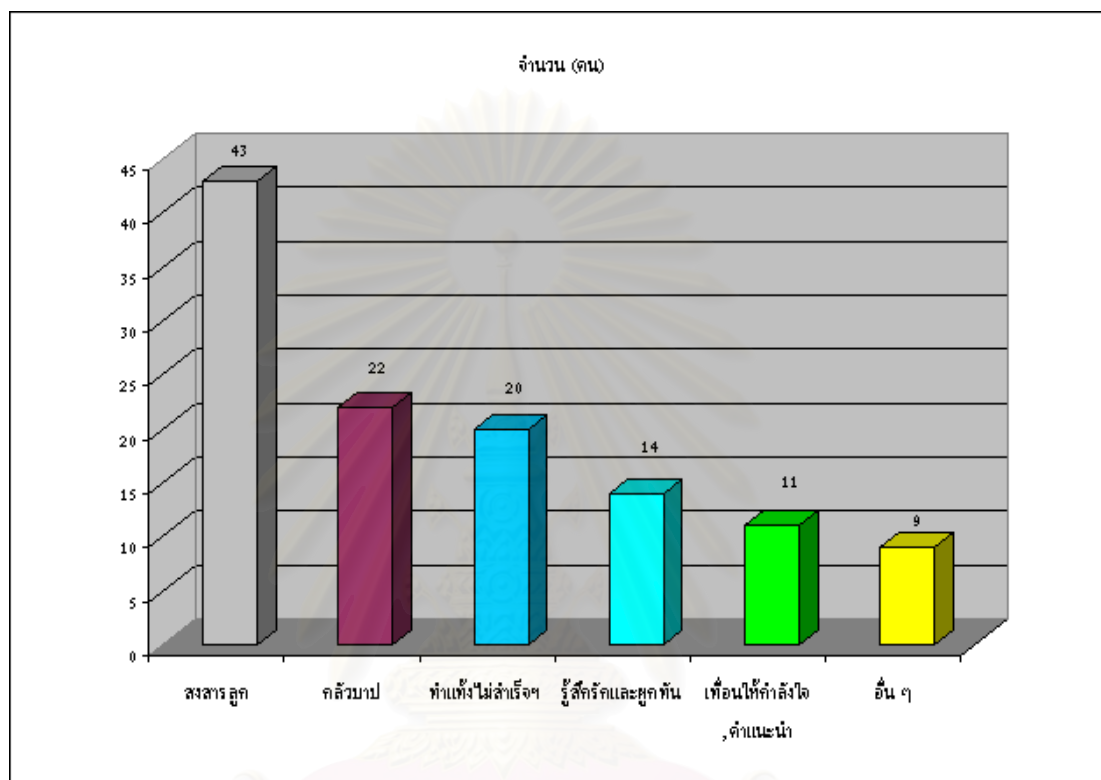
มารดานอกสมรสส่วนใหญ่คิดที่จะทำแท้งแต่ไม่ทำเพราะ กลัวบาป กลัวเจ็บ หมอไม่ให้ทำแท้ง ไม่มีเงินทำแท้ง อายุครรภ์มากคิดเป็นร้อยละ55.4 รองลงมาคือไม่มีความคิดที่จะทำแท้งเพราะสงสารลูก รักและผูกพันกับลูก กลัวอันตราย ตั้งใจให้เกิดร้อยละ23.1 และเคยพยายามทำแท้งด้วยวิธีกินยา ฉีดยา ไปดิ่งเด็ก(แต่ไม่ออก) เสพยาเสพติด ทำร้ายร่างกาย เช่น ตีท้อง พยายามตบมันได้ร้อยละ 21.5 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1.3 การมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรส

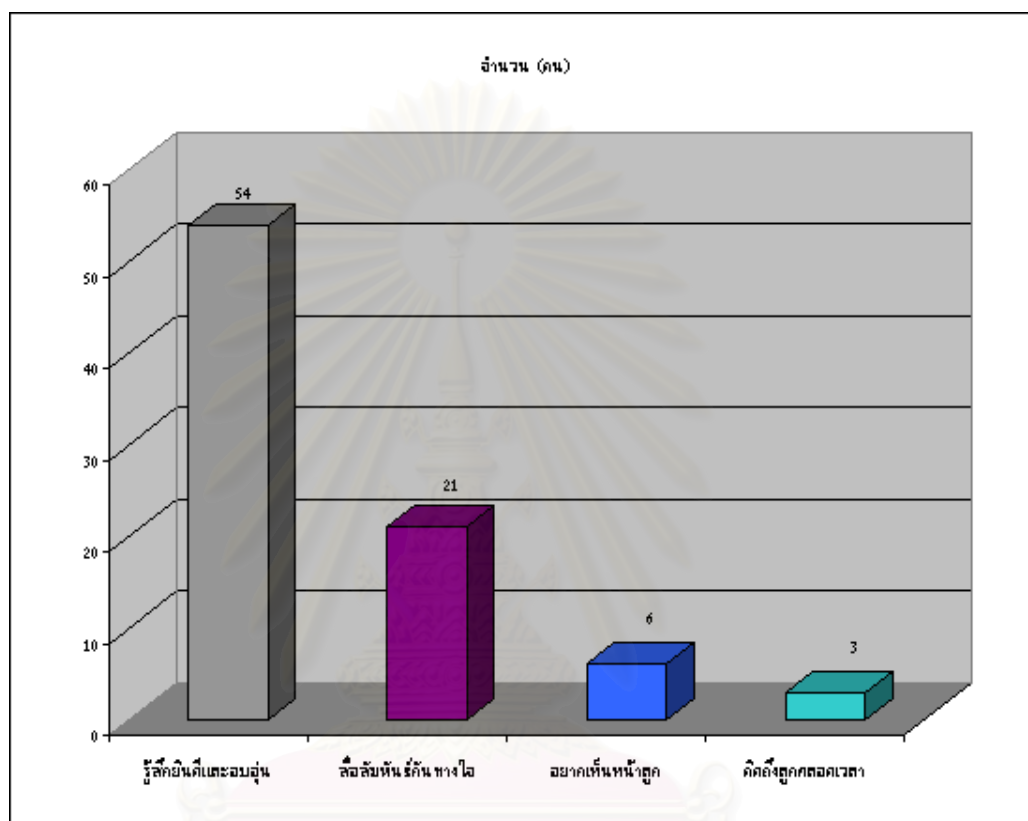
แผนภูมิที่ 7 แผนภูมิแสดงเหตุผลที่ทำให้มารดานอกสมรสเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อและไม่ทำแท้ง (119 ความเห็น)

เหตุผลที่มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อและไม่ทำแท้งเนื่องจากสงสารลูก ร้อยละ 36.1 รองลงมาคือ กลัวบาปร้อยละ 18.5 ทำแท้งไม่สำเร็จ กลัวทำแท้งจะเป็นอันตรายต่อตนเอง และลูก อายุครรภ์มาก และไม่มีเงินทำแท้ง ร้อยละ 16.8 รู้สึกรักและผูกพันร้อยละ 11.8 เพื่อนให้กำลังใจและคำแนะนำร้อยละ 9.2 และอื่นๆ เช่น ตั้งใจที่จะมีบุตร มีลูกเป็นกำลังใจร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

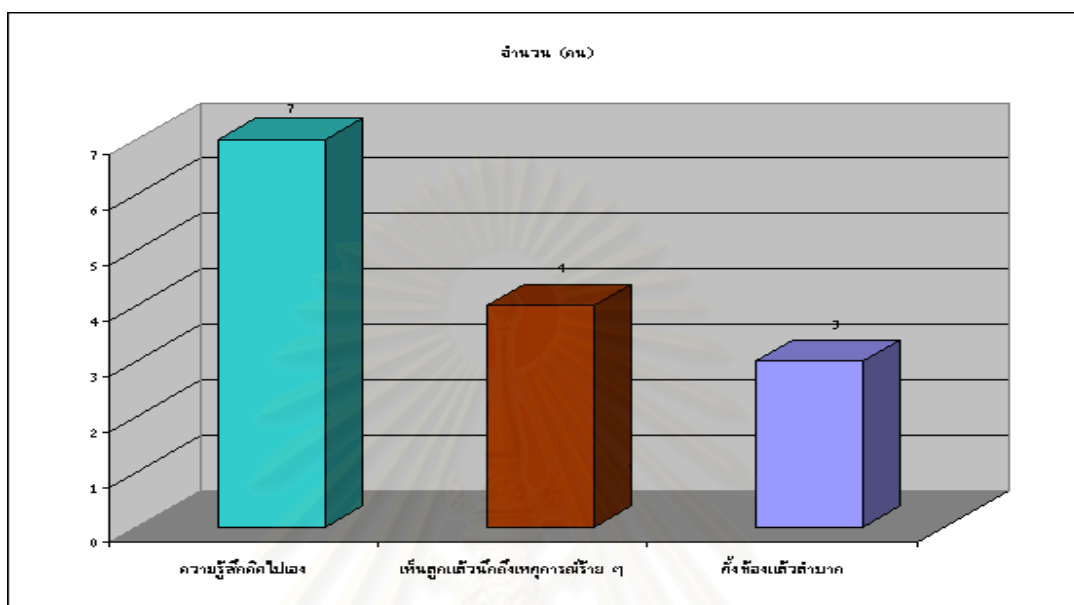
แผนภูมิที่ 8 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสกับข้อความ “ยิ่งนานวันความผูกพันระหว่างแม่กับลูกในครอบครัวยิ่งมากขึ้น”

เห็นด้วย (84 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความ “ยิ่งนานวันความผูกพันระหว่างแม่กับลูกในครอบครัวยิ่งมากขึ้น” เนื่องจากยิ่งอายุครรภ์มากขึ้นยิ่งเกิดความรู้สึกยินดีและอบอุ่นคิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาคือมีสื่อสัมพันธ์ถึงกันทางใจและทางสายเลือดร้อยละ 25.0 อยากเห็นหน้าลูกร้อยละ 7.1 และคิดถึงลูกตลอดเวลาร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

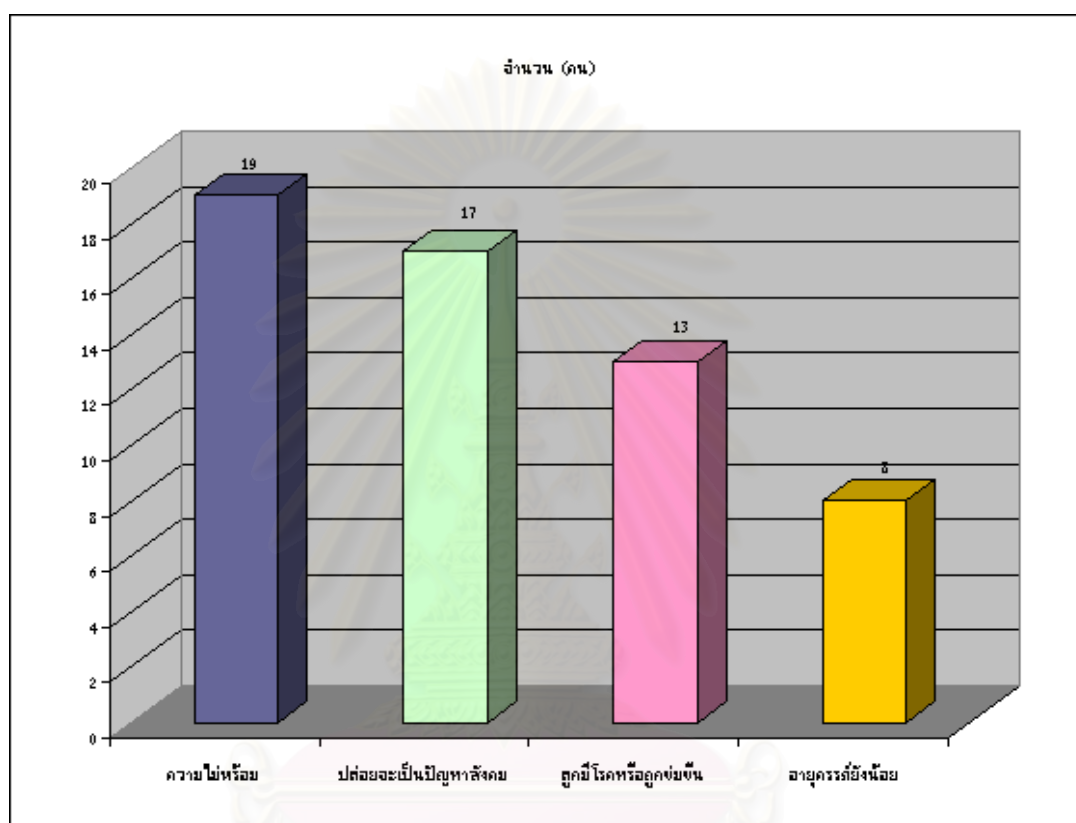
ไม่เห็นด้วย (14 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนน้อยไม่เห็นด้วยกับข้อความ “ยิ่งนานวันความผูกพันระหว่างแม่กับลูกในครอบครัวยิ่งมากขึ้น” เนื่องจากเป็นความรู้สึกที่คิดไปเองร้อยละ50 รองลงมาคือเห็นลูกแล้วนึกถึงเหตุการณ์ร้ายๆ ร้อยละ28.6 และตั้งห้องแล้วลำบากร้อยละ21.4 ตามลำดับ

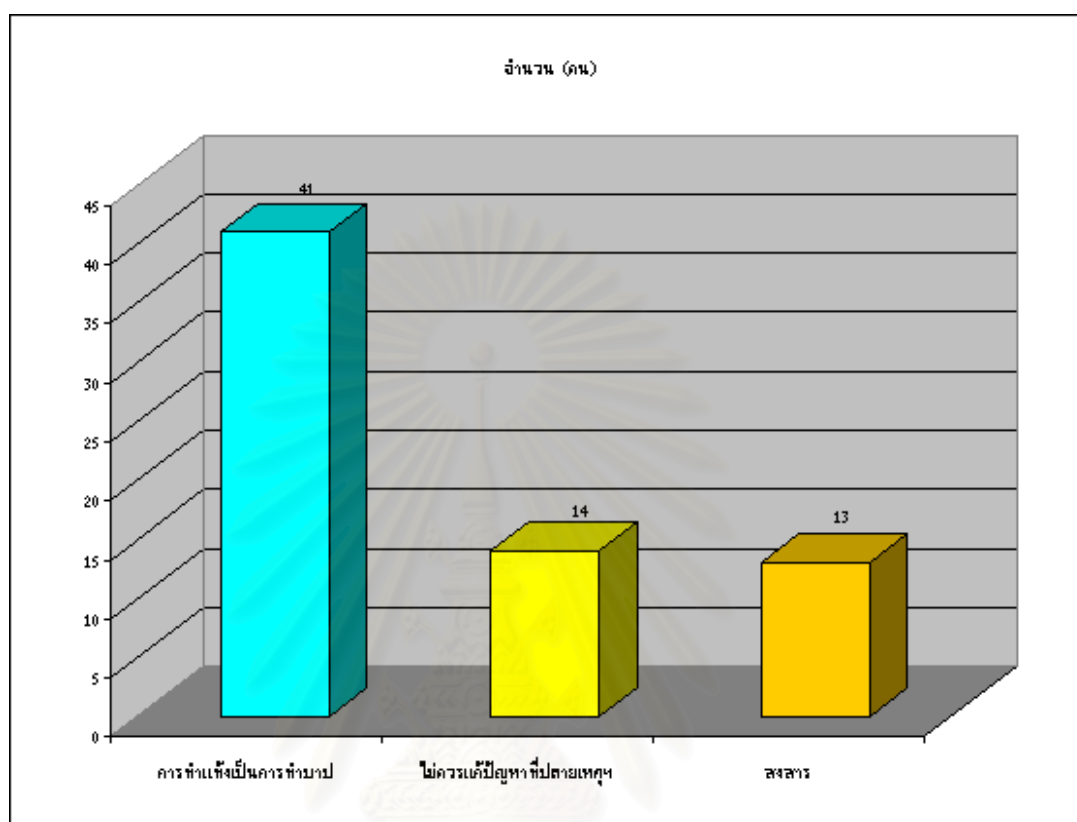
แผนภูมิที่ 9 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสกับข้อความ “ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องที่บาปแต่อย่างใด”

เห็นด้วย (57 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนน้อยเห็นด้วยกับข้อความ “ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องที่บาปแต่อย่างใด” เนื่องจาก ความไม่พร้อมร้อยละ 33.3 ถ้าปลดปล่อยจะเป็นปัญหาสังคม ร้อยละ 29.9 กรณีที่ลูกมีโรคหรือตนเองถูกข่มขืนร้อยละ 22.8 และถ้าอายุครรภ์ยังน้อยก็สามารถทำแท้งได้ร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

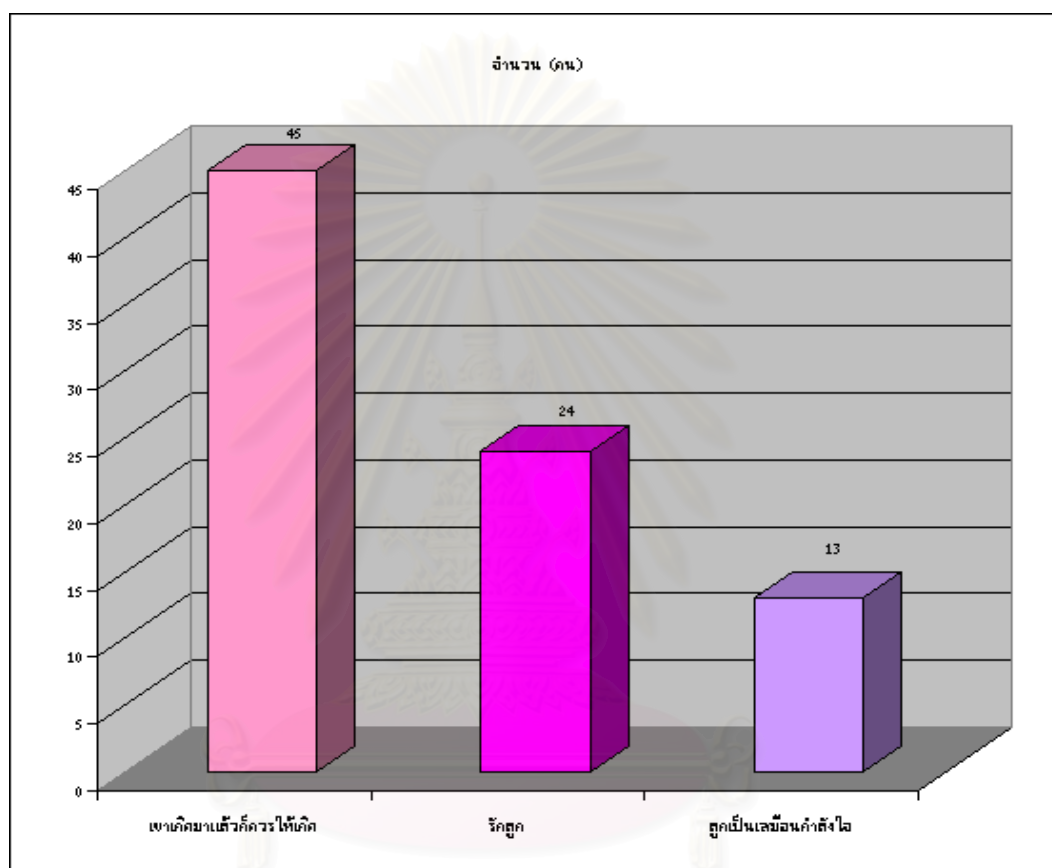
ไม่เห็นด้วย (68 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับข้อความ “ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องที่ทำบาปแต่อย่างใด” เนื่องจาก การทำแท้งเป็นการทำบาปร้อยละ60.3 รองลงมาคือไม่ควรแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ต้องรับผิดชอบ ต้องรู้จักคุมกำเนิดร้อยละ20.6 และสงสารร้อยละ19.1 ตามลำดับ

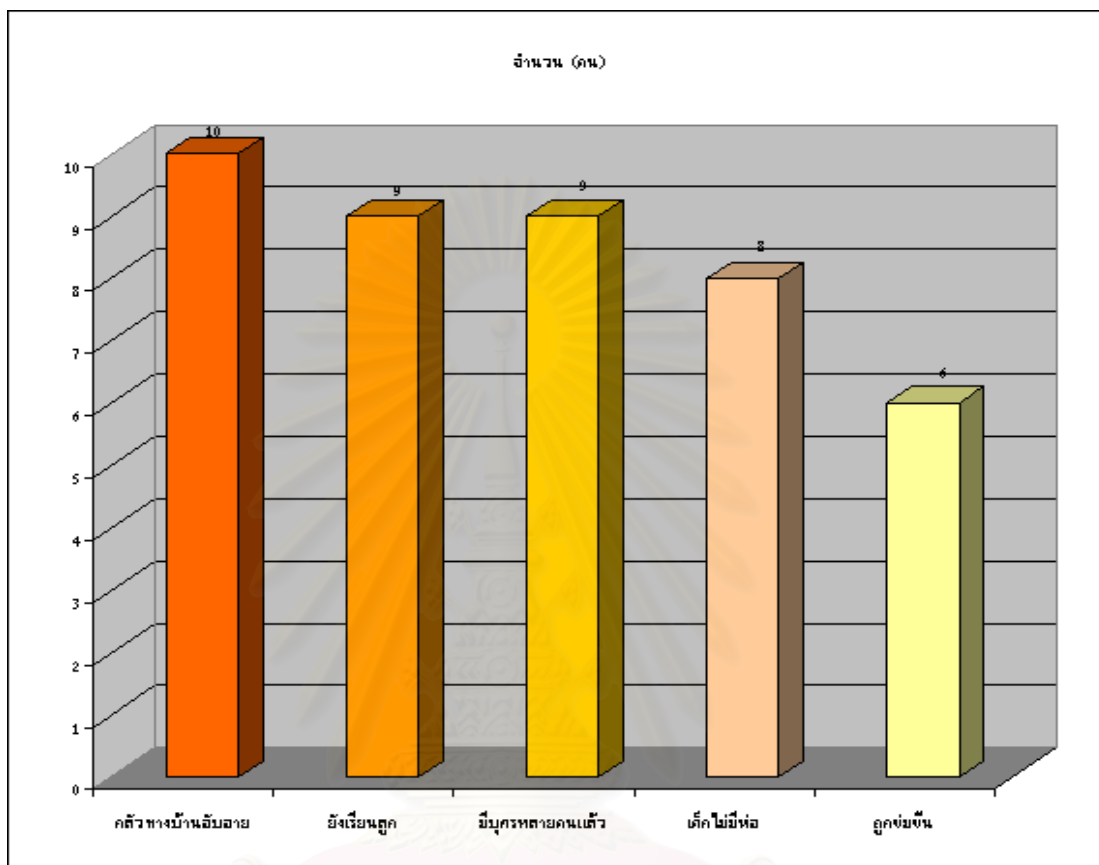
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่10 แผนภูมิแสดงความเห็นของมารดานอกสมรสในกรณีที่มีมารดานอกสมรสมีฐานะการเงินดี (มีเงินทำแท้ง) มารดานอกสมรสจะตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้ง
ตั้งครรภ์ต่อ (82 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีเหตุผลในการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อคือ เขาเกิดมาแล้วก็ควรให้เขาเกิดคิดเป็นร้อยละ 54.9 รองลงมาคือรักลูกร้อยละ 29.3 และลูกเป็นเสมือนกำลังใจร้อยละ 15.8 ตามลำดับ

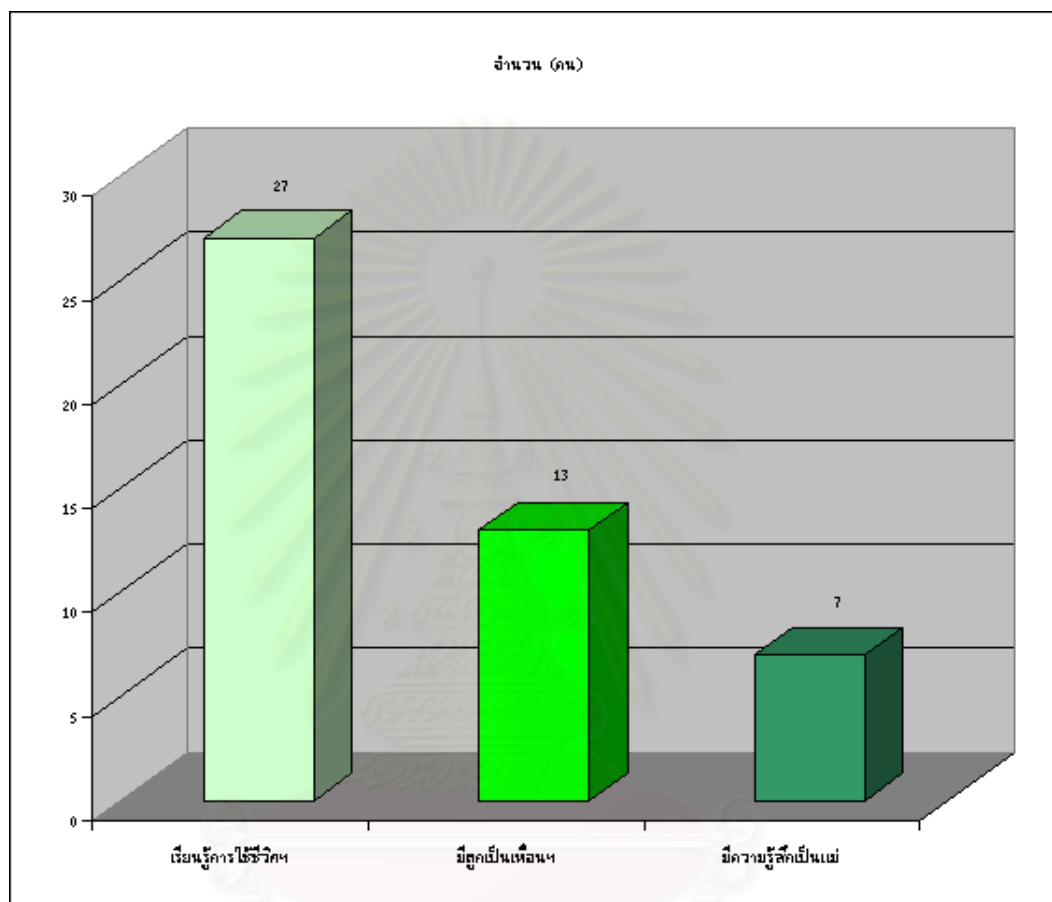
ทำแท้ง (42 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีเหตุผลในการตัดสินใจทำแท้งคือ ก้าวทางบ้านอับอายร้อยละ 23.8 รองลงมาคือยังเรียนอยู่ร้อยละ 21.4 มีบุตรหลายคนแล้วร้อยละ 21.4 เด็กไม่มีพ่อร้อยละ 19.0 และถูกข่มขืนร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

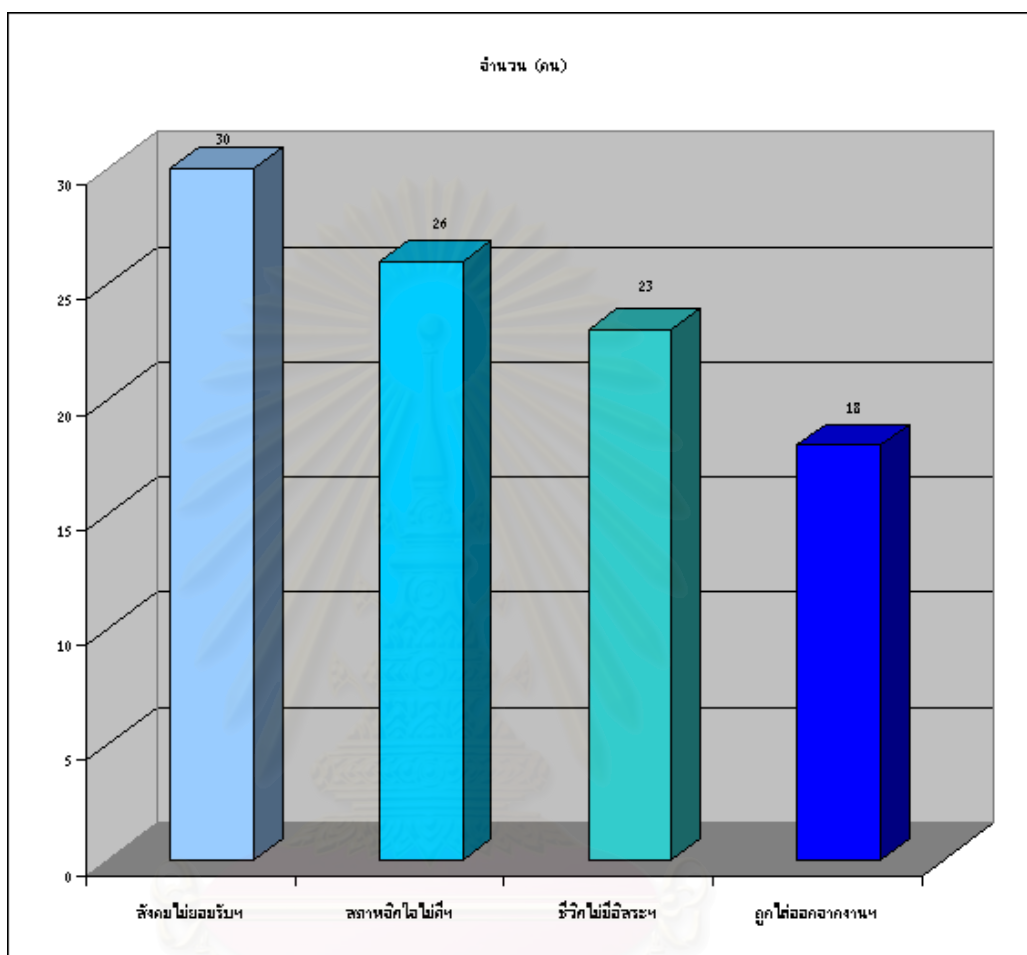
แผนภูมิที่ 11 แผนภูมิแสดงการเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลังการตัดสินใจตั้งครุฑของมารดานอกสมรส
การเปลี่ยนแปลงในทางบวก (47 ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกคือ เรียนรู้การใช้ชีวิต
ที่ผิดพลาด รับผิดชอบมากขึ้น เรียนรู้ชีวิต ใจเย็นขึ้นร้อยละ57.4 รองลงมาคือ มีลูกเป็นเพื่อน
มีกำลังใจ ไม่ได้อยู่ตัวคนเดียวร้อยละ27.7 และมีความรู้สึกเป็นแม่ร้อยละ14.9 ตามลำดับ

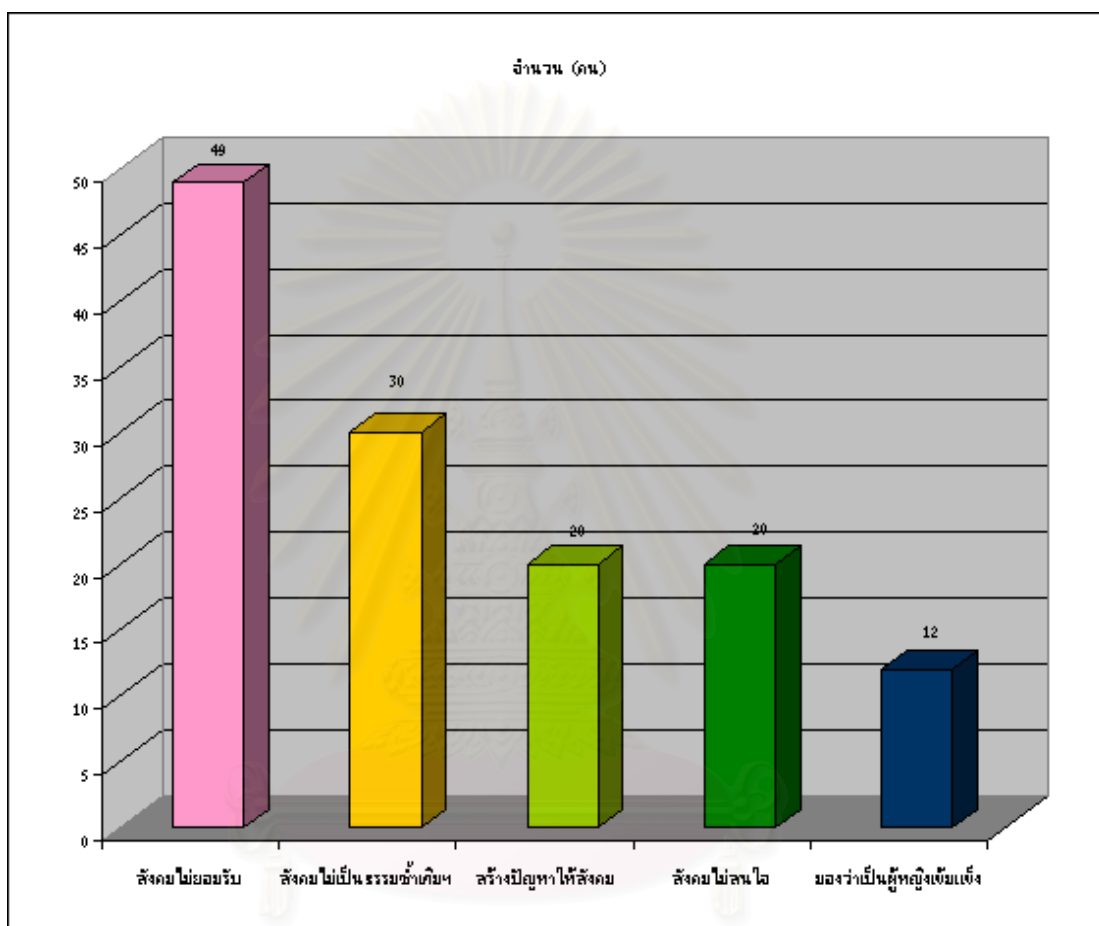

การเปลี่ยนแปลงในทางลบ (97 ความเห็น)

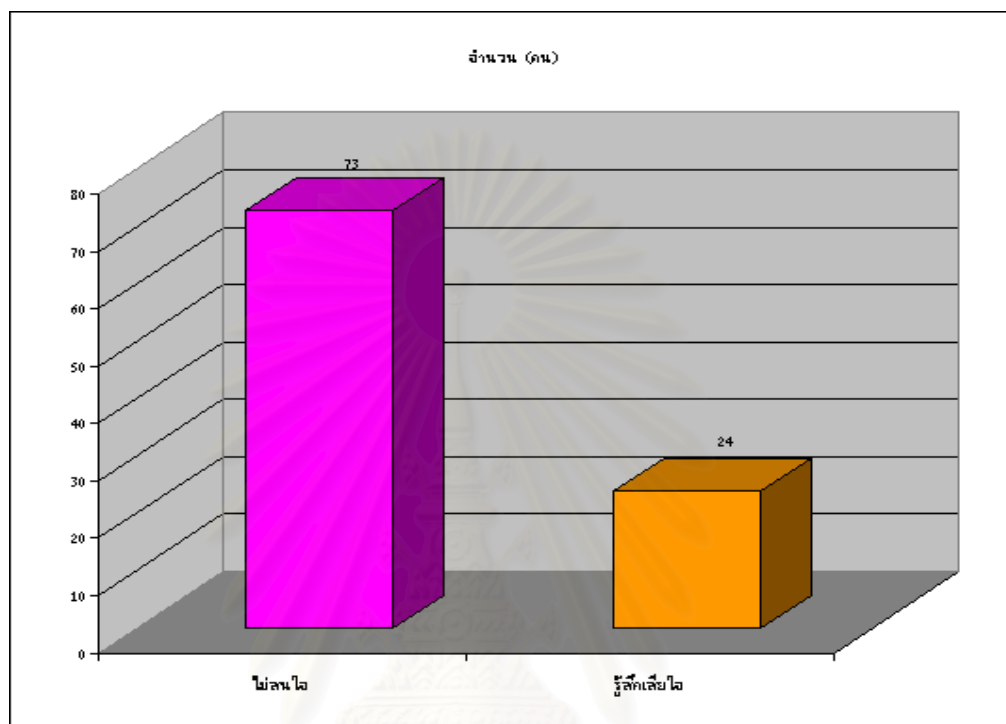
มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบคือ สังคมไม่ยอมรับ ต้องปิดบังที่บ้านและที่โรงเรียนร้อยละ 30.9 สภาพจิตใจไม่ดี หมดหวัง ร่างกายทรุดโทรม ร้อยละ 26.8 ชีวิตไม่มีอิสระ มีพันธะ มีภาระมากขึ้น ร้อยละ 23.7 และถูกไล่ออกจากงาน ไม่ได้เรียนหนังสือร้อยละ 18.6 ตามลำดับ

แผนภูมิที่12 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นของมารดานอกสมรสต่อภาพที่สังคมสร้างในมุมมองมารดา
นอกสมรส (131ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีความเห็นต่อภาพที่สังคมสร้างคือ สังคมไม่ยอมรับร้อยละ 37.4 สังคมไม่เป็นธรรมชาติเกินไป มองว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ดีร้อยละ22.9 สร้างปัญหาให้สังคม ร้อยละ15.3 สังคมไม่สนใจร้อยละ15.3 และมองว่าเป็นผู้หญิงเข้มแข็งร้อยละ9.2 ตามลำดับ

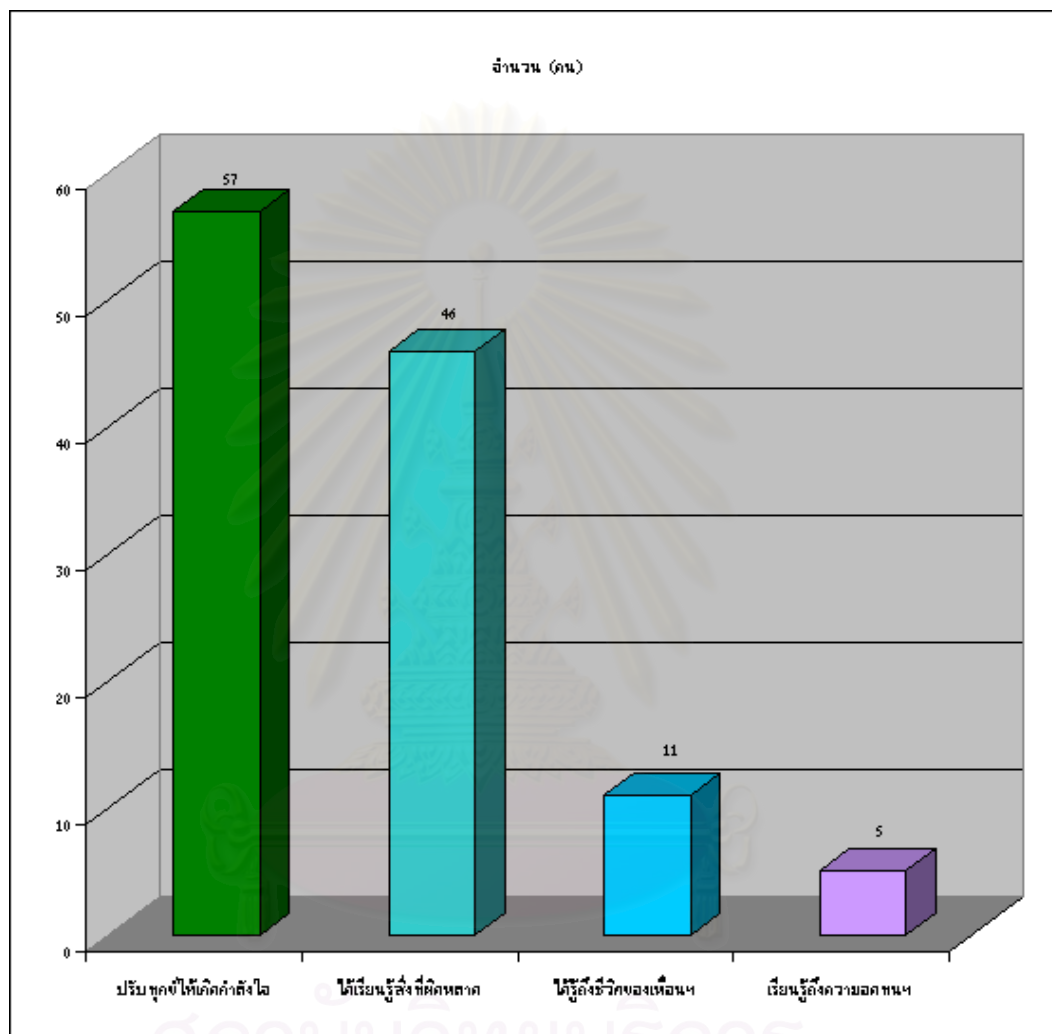
แผนภูมิที่ 13 แผนภูมิแสดงความรู้สึกของมารดานอกสมรสต่อภาพที่สังคมมองมารดานอกสมรส (97ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่รู้สึกไม่สนใจต่อภาพที่สังคมมองมารดานอกสมรสคิดเป็นร้อยละ 75.3 และรู้สึกเสียใจร้อยละ 24.7

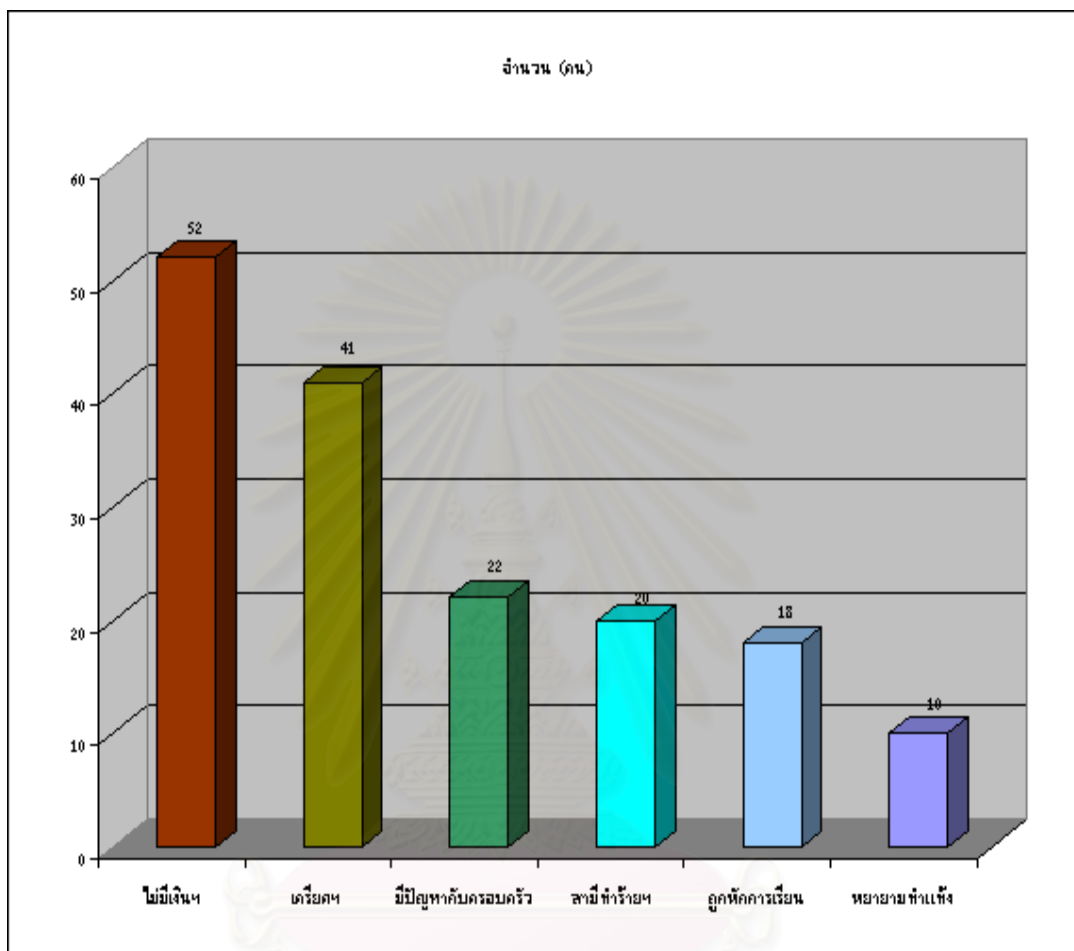
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 14 แผนภูมิแสดงสิ่งที่มารดานอกสมรสได้เรียนรู้หลังจากได้มาใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนๆ ที่มีชีวิตคล้ายกัน (119ความเห็น)

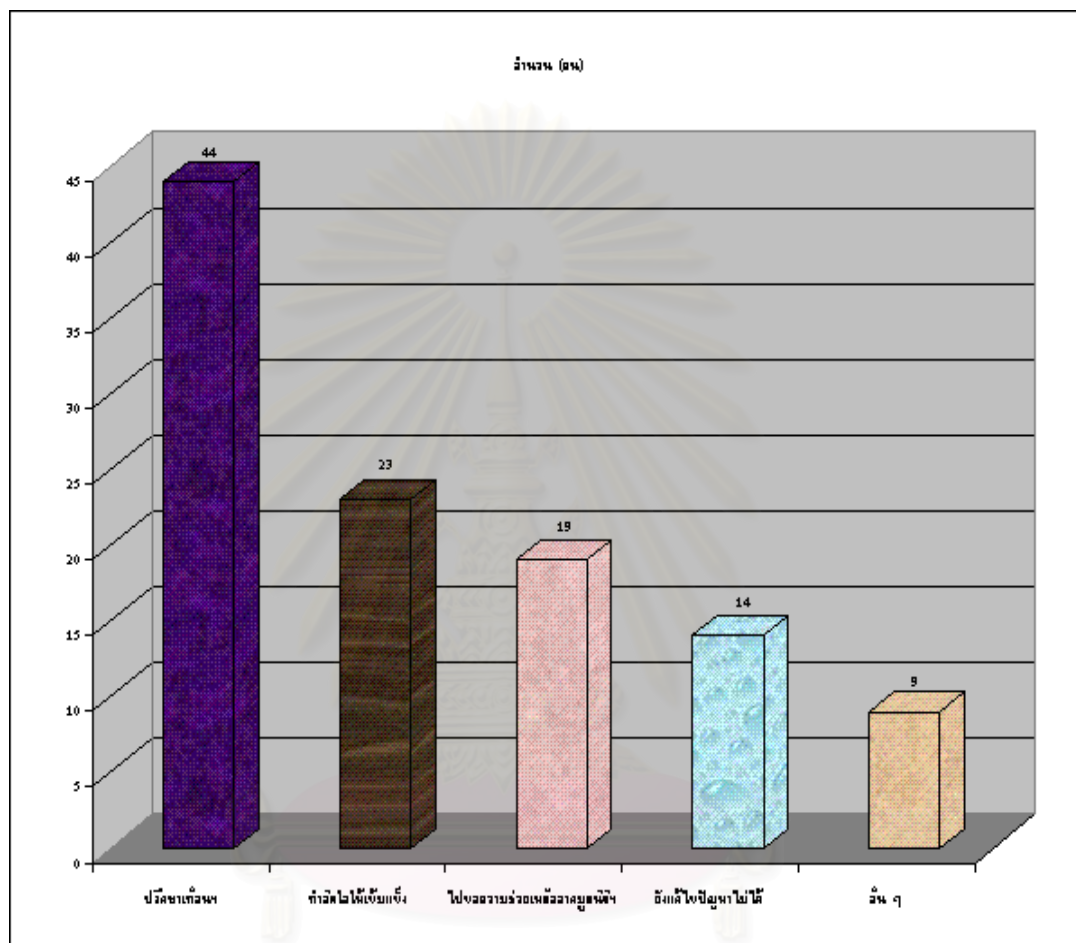
มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ถึงชีวิตของกันและกัน ปรับทุกข์ซึ่งกันและกันส่งผลให้พวกเธอเกิดกำลังใจมากขึ้นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือได้เรียนรู้สิ่งที่ไม่คาดคิดเพื่อจำไว้เป็นบทเรียน ร้อยละ 38.7 ได้รู้ถึงชีวิตของเพื่อนแล้วรู้สึกแย่ เพราะสงสารเพื่อน ร้อยละ 9.2 และเรียนรู้ถึงความอดทน ไม่ท้อแท้และต่อสู้ชีวิตต่อไปร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 15 แผนภูมิแสดงปัญหาในด้านต่างๆเมื่อทราบที่ตั้งครรภ์ (163 ความเห็น)

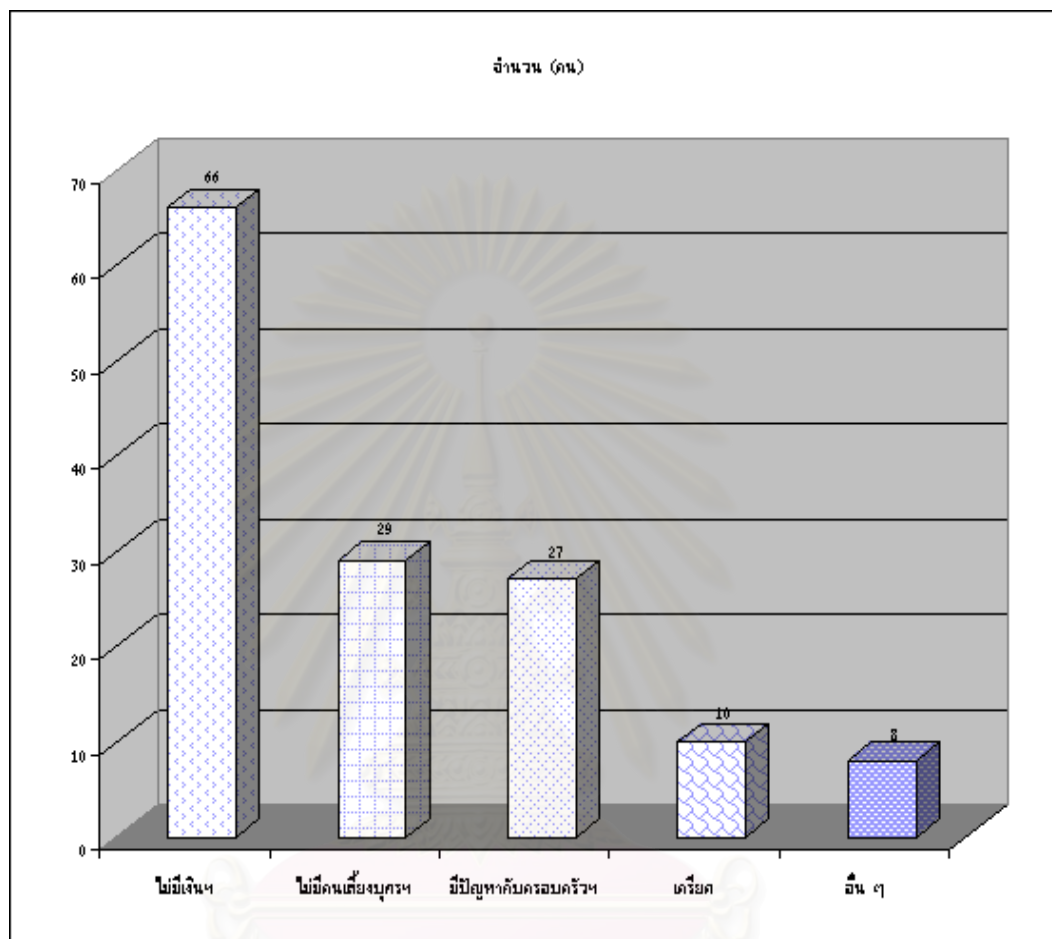
ปัญหาที่มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ประสบเมื่อทราบที่ตั้งครรภ์คือ ไม่มีเงิน ไม่มีที่อยู่ ถูกไล่ออกจากงานร้อยละ 31.9 รองลงมาคือเครียด คิดฆ่าตัวตายร้อยละ 25.2 มีปัญหากับครอบครัวร้อยละ 13.5 สามีทำร้าย ไม่ยอมรับร้อยละ 12.3 ถูกพักการเรียนร้อยละ 11.0 และพยายามทำแท้ง (บางรายทางบ้านบังคับให้ทำแท้ง) ร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 16 แผนภูมิแสดงการจัดการกับปัญหาระหว่างมารดานอกสมรสตั้งครรภ์
(109ความเห็น)

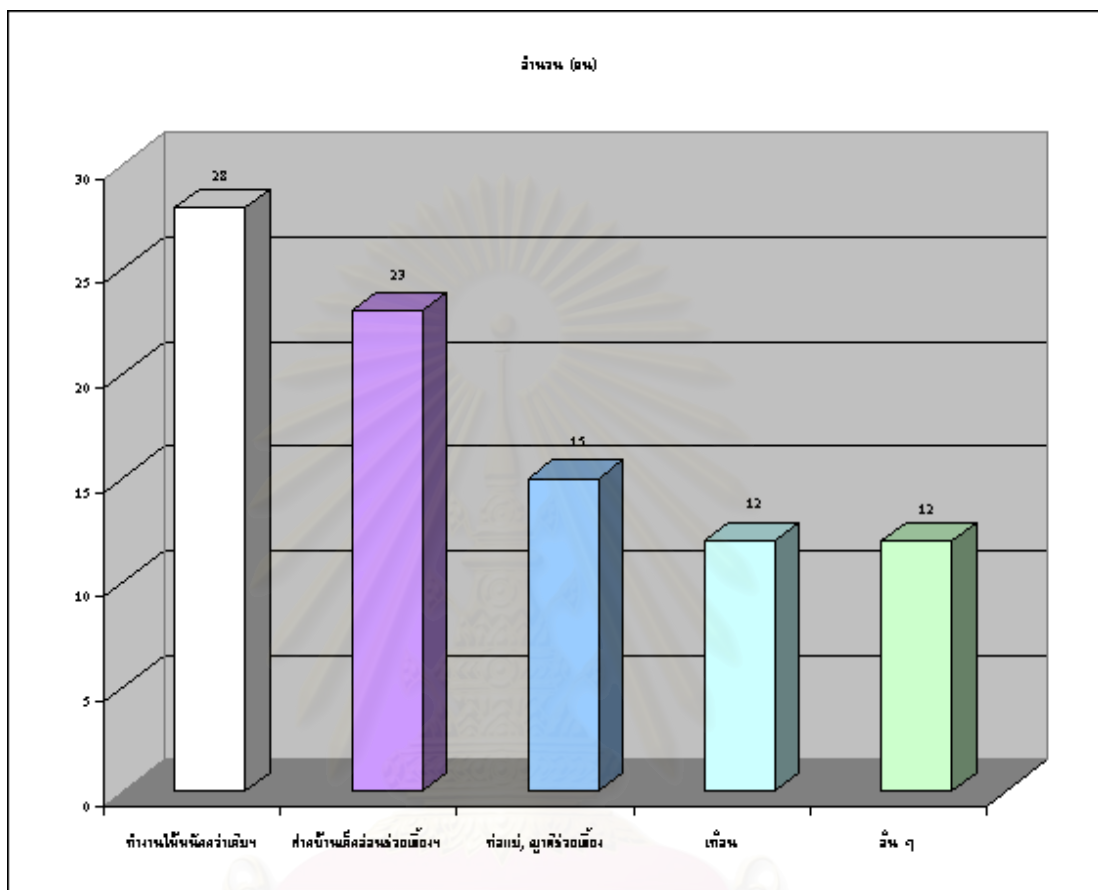
มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีวิธีจัดการกับปัญหาคือ ปรึกษาเพื่อน ปรึกษา
นักสังคมสงเคราะห์ร้อยละ 40.4 รองลงมาคือทำจิตใจให้เข้มแข็งร้อยละ 21.1 ไปขอความ
ช่วยเหลือจากมูลนิธิเช่น สหทัยมูลนิธิ และบ้านพักฉุกเฉินร้อยละ 17.4 ยังแก้ไขปัญหาไม่ได้ร้อยละ
12.8 และอื่นๆ เช่น หางานทำ ขอโทษที่บ้านร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

แผนภูมิที่17 แผนภูมิแสดงปัญหาในด้านต่างๆเมื่อมีบุตร (140ความเห็น)

ปัญหาที่มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ประสบเมื่อมีบุตรคือไม่มีเงิน ไม่มีที่อยู่ร้อยละ47.1 รองลงมาคือ ไม่มีคนเลี้ยงบุตรเพราะต้องไปทำงานร้อยละ20.7 มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว มีปัญหา ด้านการเรียนร้อยละ19.3 เครียดร้อยละ7.1 และอื่นๆ เช่น กลัวเด็กมีปมด้อย ไม่มีงานทำ สามีทิ้ง ร่างกายไม่แข็งแรง เช่น มีน้ำนมน้อย นอนไม่พอ ร้อยละ5.7 ตามลำดับ

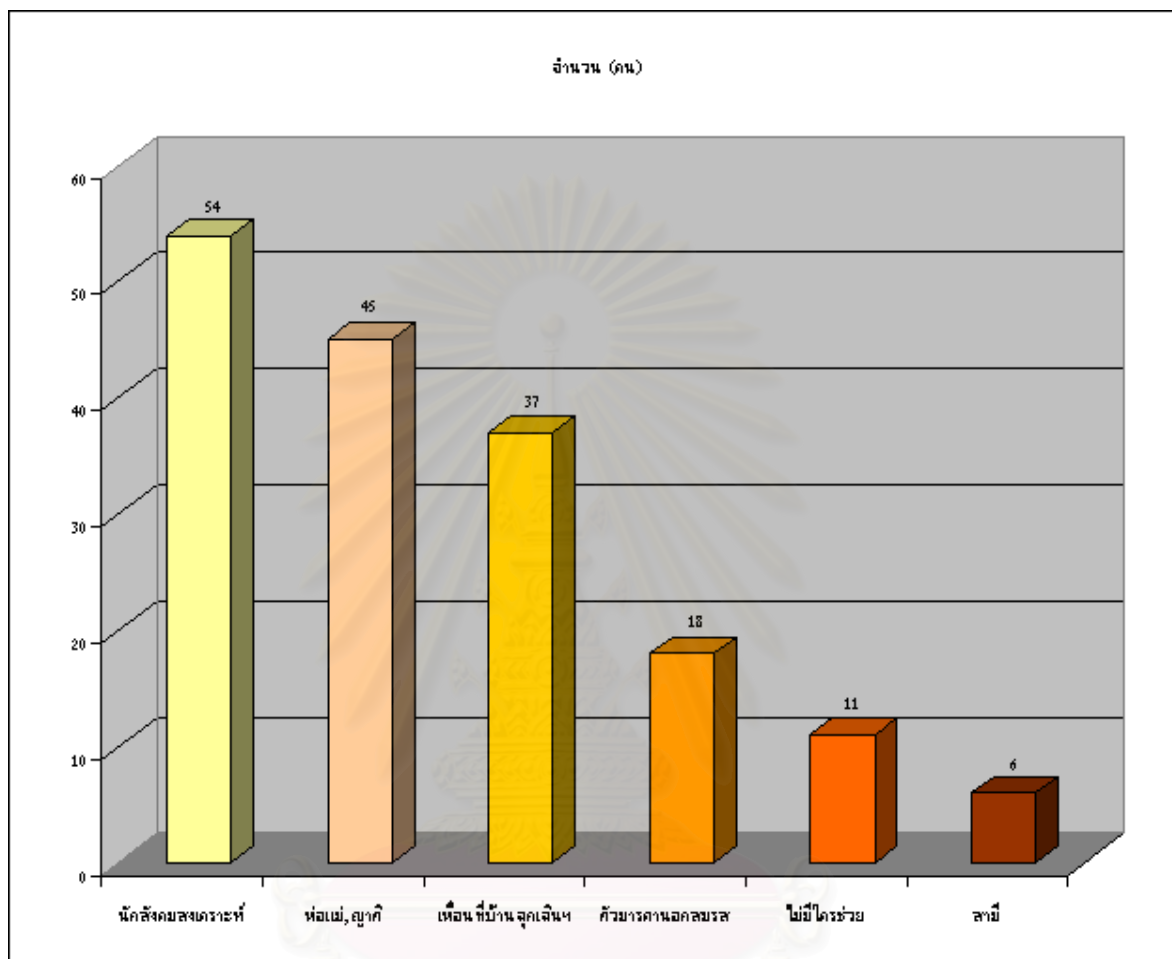
แผนภูมิที่ 18 แผนภูมิแสดงการจัดการกับปัญหาหลังมารดานอกสมรสคลอดบุตร (90ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีวิธีจัดการกับปัญหาคือทำงานให้หนักกว่าเดิม ประหยัดให้มากขึ้นร้อยละ 31.1 รองลงมาคือฝากบ้านเด็กอ่อนช่วยเลี้ยงก่อน 1 เดือน (ช่วง 1 เดือนไปหาการทำงานทำหาที่อยู่) บางรายยกลูกให้บ้านเด็กอ่อน ร้อยละ 25.6 พ่อแม่ ญาติช่วยเลี้ยงลูก ร้อยละ 16.7 ปกป้องพ่อแม่ เพื่อนร้อยละ 13.3 และอื่นๆ เช่น ยังไม่ทราบว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร สามีพยายามแก้ปัญหาให้ ร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

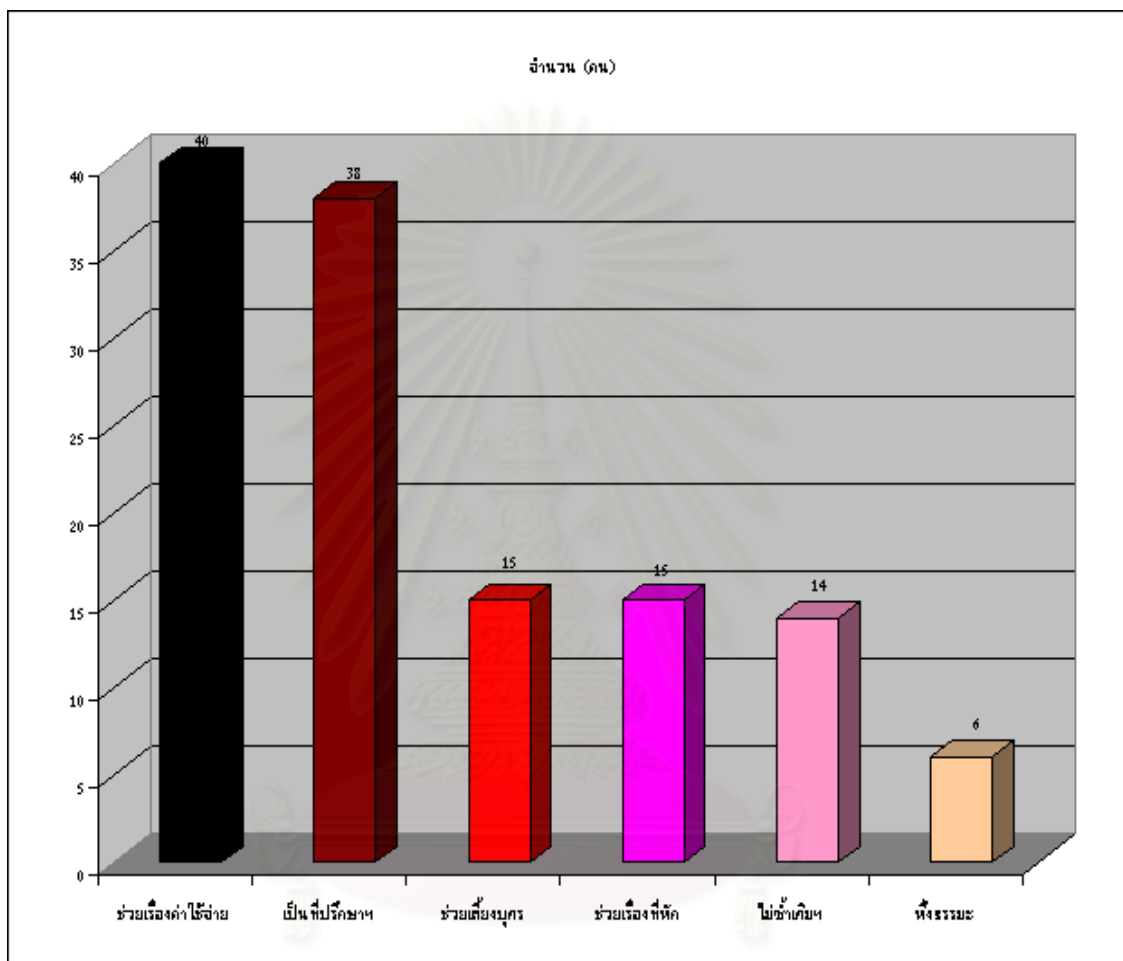

แผนภูมิที่ 19 แผนภูมิแสดงผู้ที่ช่วยแบ่งเบาปัญหาของมารดานอกสมรส (171ความเห็น)

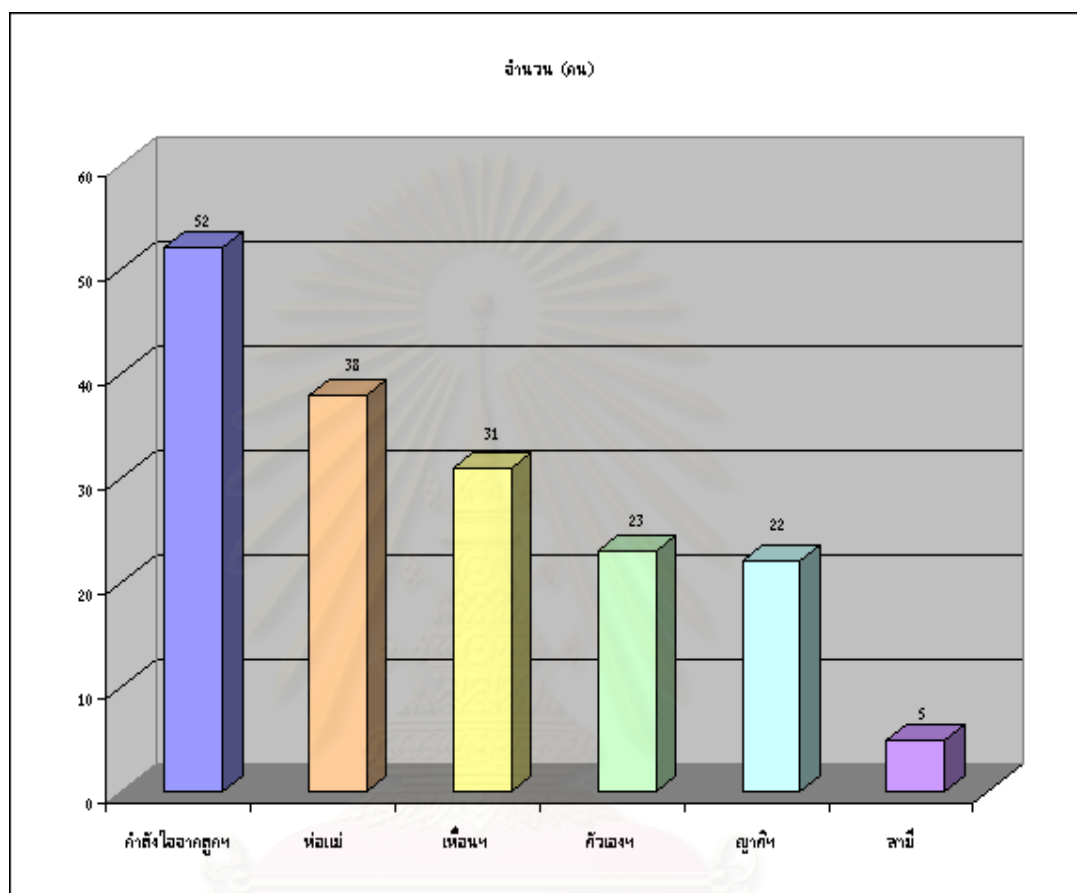
ผู้ที่ช่วยแบ่งเบาปัญหาของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่คือนักสังคมสงเคราะห์ร้อยละ 31.6 รองลงมาคือพ่อแม่ ญาติ ร้อยละ 26.3 เพื่อนที่บ้านพักฉุกเฉิน คนรอบข้างร้อยละ 21.6 ตัวมารดานอกสมรสเองร้อยละ 10.5 ไม่มีใครช่วยเลยร้อยละ 6.4 และสามีร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 20 แผนภูมิแสดงวิธีแบ่งเบาปัญหาของผู้ที่ช่วยแบ่งเบาปัญหาของมารดานอกสมรส (128 ความเห็น)

ผู้ที่ช่วยแบ่งเบาปัญหาของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีวิธีแบ่งเบาปัญหาคือช่วยดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายร้อยละ 31.1 รองลงมาคือเป็นที่ปรึกษา ปรับทุกข์ ร้อยละ 29.7 ช่วยเลี้ยงบุตรร้อยละ 11.7 ช่วยเรื่องที่พักร้อยละ 11.7 ไม่ซ้ำเติม ให้โอกาส ยอมรับร้อยละ 10.9 และฟังธรรมะร้อยละ 4.7 ตามลำดับ

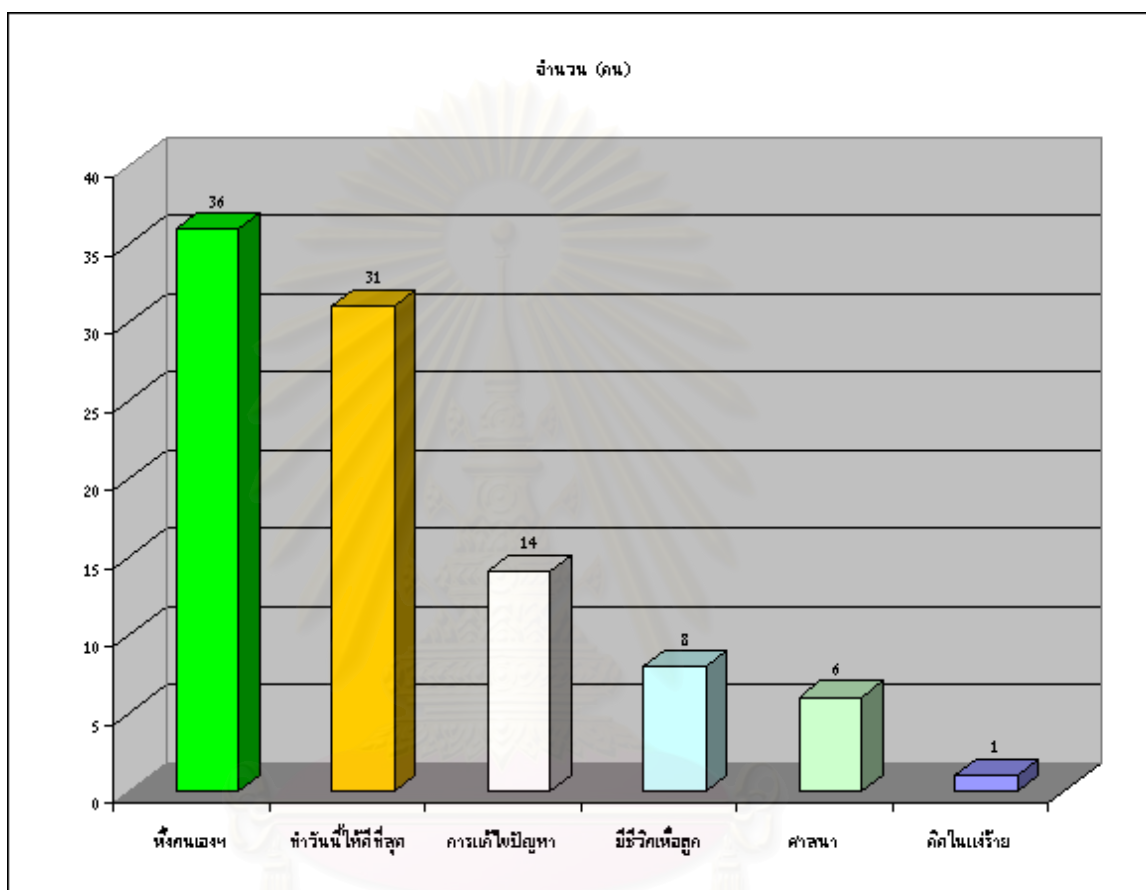
แผนภูมิที่ 21 แผนภูมิแสดงสิ่งที่จะช่วยให้กำลังใจมารดานอกสมรส (171ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ได้รับกำลังใจจากลูก (ลูกในครรภ์ ลูกที่คลอด) ร้อยละ 30.4 รองลงมาคือพ่อแม่ร้อยละ 22.2 เพื่อน เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ อาจารย์มหาวิทยาลัยร้อยละ 18.1 ตัวเอง (มองโลกในแง่ดี ฟังธรรมะ) ร้อยละ 13.5 ญาติ ลูกคนก่อนร้อยละ 12.9 และสามี ร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 22 แผนภูมิแสดงคติเตือนใจของมารดานอกสมรส (96ความเห็น)

คติเตือนใจของมารดานอกสมรสสามารถจัดประเภทตามความหมายได้ 6 ประเภท คือ

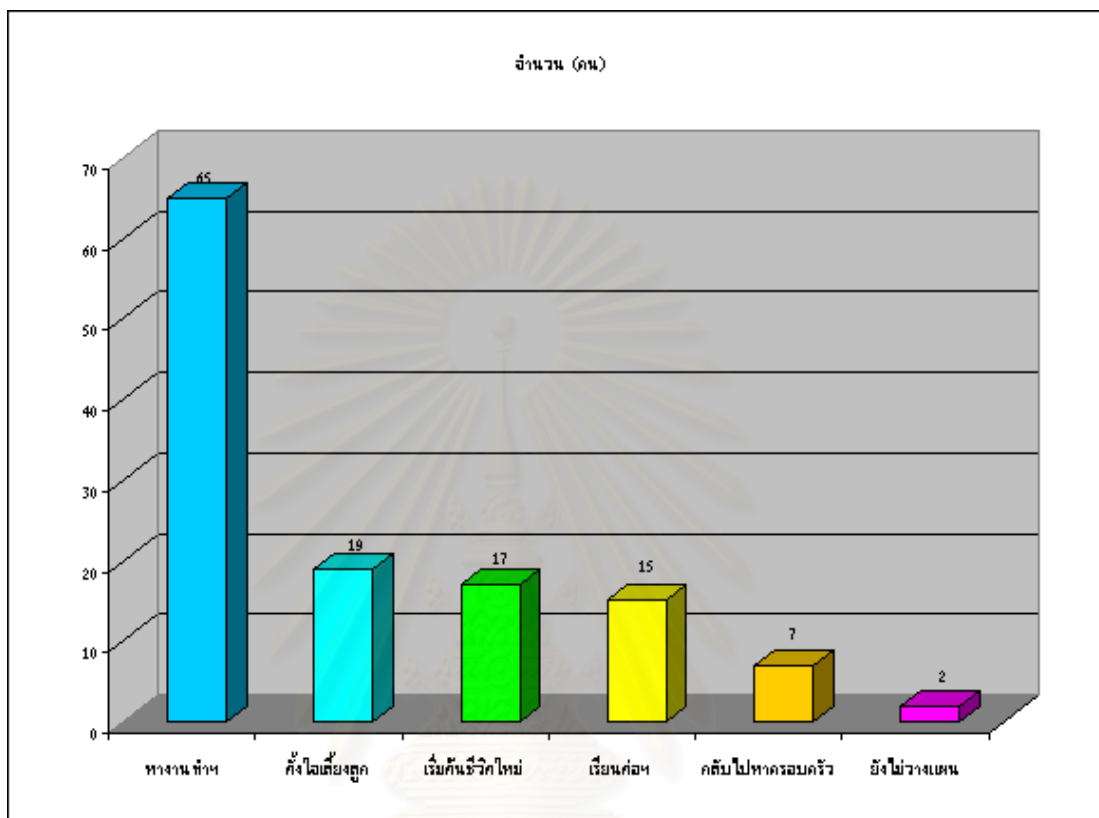

1. ต้องพึ่งตนเอง, มีความพยายาม
  - ลีขិតฟ้าหรือจะสู้มานะคน
  - ต้องอดทน เกิดเป็นคนต้องเข้มแข็ง
  - จะพัฒนาคนต้องพัฒนาที่จิตใจ จะพัฒนาใครต้องพัฒนาตัวเองก่อน
  - ชีวิตต้องสู้ / ท้อแต่ไม่ถอย สู้ต่อไป
  - ความพยายามเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ
  - วันนี้ขำมันเถอะ วันหน้าคงดีกว่านี้ จะอยู่ดูโลกไปจนกว่าชีวิตจะไม่มี
  - ตนเป็นที่พึ่งของตน
  - ไม่มีใครไม่เคยล้มเหลว

- ทำอะไรอย่าให้อายหมา
  - ต้องลบคำสบประมาทให้ได้
2. ทำวันนี้ให้ดีที่สุด
- ทำวันนี้และอนาคตให้ดีที่สุด
  - ตั้งแต่วันนี้จะคิดก่อนทำ
  - ทำวันนี้ให้ดีแล้ววันหน้าจะต้องดีกว่านี้
3. การแก้ไขปัญหา
- ทุกปัญหามีทางออก
  - ใครก็มีปัญหาทั้งนั้น เกิดเป็นคนเมื่อล้มต้องลุกได้
  - ปัญหามีไว้ให้แก้ ไม่ใช่ให้กลุ้ม
  - ค่อยๆ แก้ปัญหา เดี่ยวชีวิตก็ดีเอง
4. มีชีวิตเพื่อลูก
- อยู่เพื่อลูก
  - ลูกคือกำลังใจและชีวิต
  - ลูกคือทุกสิ่งทุกอย่าง
  - ต้องเลี้ยงลูกให้ดีที่สุด
  - ลูกจะต้องมีชีวิตดีกว่าเรา
5. ศาสนา
- ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
  - คนเราเกิดมาใช้กรรม ทำวันนี้ให้ดี อดีตคือฝันร้ายที่เราต้องลืม
6. คิดในแง่ร้าย
- อยู่ไปวันๆ เพื่อรอความตาย

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีคติเตือนใจในเรื่องต้องพึ่งตนเอง มีความพยายามร้อยละ37.5 รองลงมาคือทำวันนี้ให้ดีที่สุดร้อยละ32.3 การแก้ไขปัญหาร้อยละ14.6 มีชีวิตเพื่อลูกร้อยละ8.3 ศาสนาร้อยละ6.3 และคิดในแง่ร้ายร้อยละ1.0 ตามลำดับ

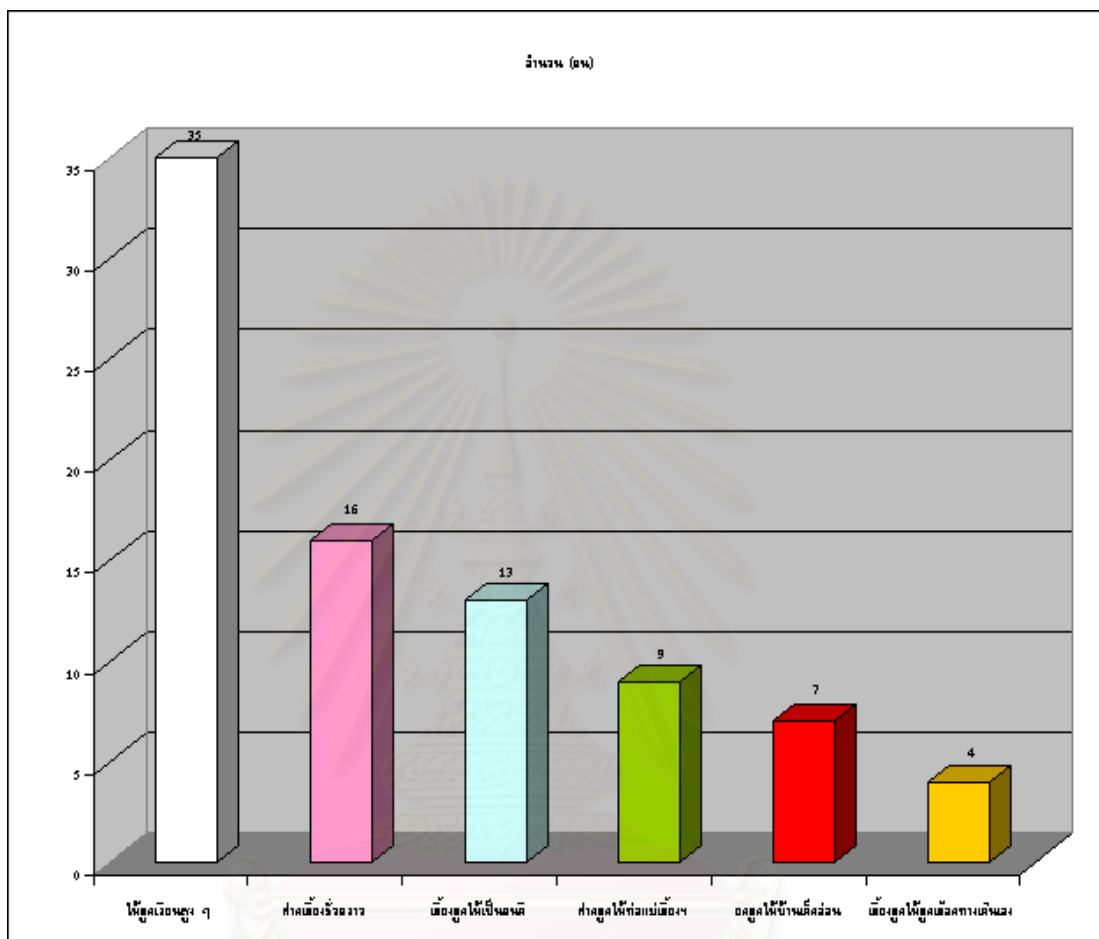
แผนภูมิที่ 23 แผนภูมิแสดงแผนการในอนาคตของมารดานอกสมรส(125ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีแผนการในอนาคตคือทำงานทำ เก็บเงินร้อยละ52.0 รองลงมาคือตั้งใจเลี้ยงดูร้อยละ15.2 เริ่มต้นชีวิตใหม่ ปรับตัวร้อยละ13.6 เรียนต่อ เรียนวิชาชีพ เช่น เย็บผ้า ช่างเสริมสวย ร้อยละ12 กลับไปหาครอบครัวร้อยละ5.6 และยังไม่วางแผนร้อยละ1.6 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 24 แผนภูมิแสดงแผนการในอนาคตสำหรับบุตรของมารดานอกสมรส(84ความเห็น)

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่วางแผนอนาคตสำหรับบุตรคือ ให้ลูกได้มีโอกาสเรียนสูงๆ ร้อยละ 41.7 รองลงมาคือฝากเลี้ยงลูกชั่วคราวร้อยละ 19.0 เลี้ยงลูกให้ลูกเป็นคนดีร้อยละ 15.5 ฝากลูกให้พ่อแม่ ญาติเลี้ยงร้อยละ 10.7 ยกลูกให้บ้านเด็กอ่อนร้อยละ 8.3 และเลี้ยงลูกให้ลูกเลิกทางเดินชีวิตของตนเองร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญ

การลงวิจัยสนาม

การทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามและสัมภาษณ์เจาะลึกที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีหรือคนทั่วไปเรียกว่า บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมืองและบ้านพักเด็กและครอบครัว ราชเทวี กรุงเทพฯ โดยแนวคำถามได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้แนวคำถามเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและไม่สะท้อนใจกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลของบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง และบ้านพักเด็กและครอบครัวนั้นผู้วิจัยมีวิธีการเก็บข้อมูลแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะทางกายภาพและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทั้งบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมืองและบ้านพักเด็กและครอบครัวมีความแตกต่างกัน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี (บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง)

ลักษณะทางกายภาพ

บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมืองมีบริเวณค่อนข้างกว้าง ภายในบริเวณประกอบด้วยอาคารสำนักงานอยู่ติดด้านหน้า ถัดมาเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ใช้เป็นสถานที่พักผ่อน ใกล้กับสระน้ำเป็นสถานที่พักสำหรับบุคคลทั่วไป (เรียกว่า we train) โดยมีลักษณะเป็นโรงแรมขนาดเล็ก ราคาไม่แพง ซึ่งรายได้จะนำมาสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนที่เข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ถัดจาก we train เข้ามาข้างหลังจะเป็นสวนขนาดใหญ่ ภายในสวนมีน้ำตกขนาดเล็ก สวนแห่งนี้เป็นที่พักผ่อนของเจ้าหน้าที่และผู้เดือดร้อนที่พักอยู่บ้านพักฉุกเฉิน ด้านหลังสวนเป็นห้องทำงานของเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์มีลักษณะเป็นตึกขนาดเล็กหนึ่งชั้น ด้านหลังห้องทำงานของเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์เป็นอาคารสำหรับผู้เดือดร้อน เป็นอาคารขนาดกลาง 2 ชั้น ชั้นล่างใช้เป็นที่สำหรับทานอาหารและที่ประชุม ชั้น 2 เป็นห้องนอน มีห้องอาบน้ำรวม 1 ห้องใหญ่ บริเวณรอบอาคารยังมีที่พักขนาดเล็กสำหรับให้ผู้เดือดร้อนพัก

กิจวัตรประจำวัน

ผู้เดือดร้อนที่พักที่บ้านพักฉุกเฉินจะตื่นนอนเวลา 05.00 น. เพื่อที่จะออกกำลังกาย โดยเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์จะเป็นผู้นำในการออกกำลังกาย หลังจากออกกำลังกายผู้เดือดร้อนที่พักที่บ้านพักฉุกเฉินส่วนหนึ่งที่เป็นเวรทำความสะอาดจะไปทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ตามที่แต่ละคนรับผิดชอบ คนที่เหลือจะพักผ่อนตามอัธยาศัย เวลา 07.00 น. รับประทานอาหารร่วมกัน

หลังจากนั้นทางบ้านพักฉุกเฉินจะมีอบรมฝึกทักษะวิชาชีพตามความสนใจและความถนัด เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ งานตัดเย็บ ช่างทำผม เป็นต้น เวลา 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ในช่วงกลางวันจะมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อตั้งครรภ์ หรือบางวันเปลี่ยนมาทำกิจกรรมกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการคิดในเชิงบวก การดูแลตนเอง เป็นต้น เวลา 18.00 น. รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน หลังจากนั้นจะร่วมประชุมจัดเวรในวันต่อไป หลังจากนั้นจะเป็นการพักผ่อนตามอัธยาศัย

ลักษณะความสัมพันธ์

- ผู้เด็กร่วมกับผู้เด็กร่วม

ลักษณะความสัมพันธ์เป็นกันเอง รู้จักกันหมด แต่ละคนจะมีกลุ่มของตนเอง ภายในกลุ่มเดียวกันจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากกว่าคนที่อยู่นอกกลุ่ม เวลารับประทานอาหารก็จะนั่งจับกลุ่มของตน ระหว่างกลุ่มก็มีความเป็นมิตรกัน เช่น เวลาไปตรวจครรภ์ที่โรงพยาบาลแม้คนที่อยู่นอกกลุ่มก็สามารถฝากชื่อของได้ ความสัมพันธ์โดยรวมจึงมีลักษณะเหมือนเป็นพี่น้องกัน

- ผู้เด็กร่วมกับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์

ลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบช่วยเหลือพึ่งพาและเป็นกันเอง ผู้ที่เด็กร่วมจะเรียกเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ว่า “แม่” ซึ่งเป็นคำที่บ่งบอกถึงความใกล้ชิดและการให้ความเคารพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านพักเด็กและครอบครัว

ลักษณะทางกายภาพ

บ้านพักเด็กและครอบครัวมีบริเวณค่อนข้างเล็ก ด้านหน้าเป็นสำนักงาน ถัดมาเป็นที่พักสำหรับผู้เดือดร้อนโดยลักษณะเป็นอาคาร 2 ชั้น บริเวณด้านขวามีลานยกระดับขนาดเล็กเป็นสถานที่ที่ผู้เดือดร้อนใช้พักผ่อน ด้านหลังตึกเป็นห้องครัว

กิจวัตรประจำวัน

ผู้เดือดร้อนที่พักที่บ้านพักถูกเงินตื่นนอนเวลา 05.00 น. จากนั้นเวลา 07.00 น. จะรับประทานอาหารเช้าร่วมกัน เวลา 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ในช่วงบ่ายจะเป็นการพักผ่อนตามอัธยาศัย บางวันเจ้าหน้าที่จะสอนการเลี้ยงลูก เช่น เปลี่ยนผ้าอ้อม การให้นมลูก เป็นต้น ก่อนรับประทานอาหารเย็นจะมีการทำเวรตามที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ซึ่งการทำเวร เช่น ทำความสะอาดที่พัก ทำความสะอาดบริเวณบ้านพักถูกเงิน (สามารถทำได้ เพราะพื้นที่ของบ้านพักถูกเงินไม่กว้าง) เวลา 18.00 น. รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน หลังจากนั้นจะเป็นการพักผ่อนตามอัธยาศัย

ลักษณะความสัมพันธ์

- ผู้เดือดร้อนกับผู้เดือดร้อน

ลักษณะความสัมพันธ์เป็นกันเอง สนทนากันทุกคน เพราะคนค่อนข้างน้อย ผู้ที่มาขอรับบริการบ้านพักถูกเงินนั้นมีลักษณะพลัดเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เนื่องจากบ้านพักถูกเงินรับผู้เดือดร้อนตลอดเวลาและส่งผู้เดือดร้อนกลับบ้านเมื่อผู้เดือดร้อนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีขึ้น และมีความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคมภายนอก อีกทั้งการที่ผู้เดือดร้อนมีจำนวนน้อย จึงมีความสนิทสนมกันมาก เมื่อครั้งที่มีผู้เดือดร้อนคนหนึ่งกลับบ้าน บางคนถึงกับร้องไห้ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เดือดร้อนกับผู้เดือดร้อนว่ามีความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกันค่อนข้างมาก

- ผู้เดือดร้อนกับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์

ลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบพึ่งพาเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้เดือดร้อน แต่ระหว่างผู้เดือดร้อนกับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์นั้นจะไม่ค่อยมีการพูดคุยเล่นกันเท่าไรนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะเกิดความรู้สึกเกรงใจต่อเจ้าหน้าที่

การเข้าไปเก็บข้อมูล

ลักษณะทางกายภาพและจำนวนของกลุ่มตัวอย่างของบ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมืองและบ้านพักเด็กและครอบครัวมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลภาคสนามแตกต่างกันดังจะกล่าวต่อไปนี้

บ้านพักฉุกเฉิน	ลักษณะทางกายภาพ	ความสัมพันธ์	การเก็บข้อมูล	เหตุผล
บ้านพักฉุกเฉิน ดอนเมือง	กว้าง	เป็นกลุ่ม	ค้างคืน	คนเยอะ สถานที่กว้าง ผู้วิจัยจึงสร้างความสนิทสนมได้ยาก จึงต้องเก็บข้อมูลโดยการค้างคืน เพื่อสร้างความสนิทสนมใกล้ชิด อีกทั้งผู้วิจัยสามารถค้างคืนกับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ได้
บ้านพักเด็กและ ครอบครัว	ไม่กว้าง	สนิทกันทุกคน	ไปเข้าเย็นกลับ	สถานที่ไม่กว้าง คนไม่มาก ทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างความสนิทสนมกับกลุ่มตัวอย่างได้อย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว ประกอบกับบ้านพักเด็กและครอบครัวมีพื้นที่ไม่กว้างและไม่มีห้องพักสำหรับคนนอก ผู้วิจัยจึงไม่สามารถค้างคืนได้

ตารางที่ 40 ตารางแสดงลักษณะประชากรโดยรวมของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ลำดับ ที่	ชื่อ (นาม สมมติ)	อายุ	การศึกษา	สาเหตุการตั้งครรภ์	เหตุผลในการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง
1.	คุณเบญจมาศ	18	ปริญญาตรี	มีเพศสัมพันธ์กับแฟน แต่เมื่อตั้งครรภ์แฟนไม่รับผิดชอบ	การศึกษาสูง และเคยมีประสบการณ์ในการทำแท้ง
2.	คุณนารี	25	มัธยมปลาย	มีเพศสัมพันธ์กับแฟน แล้วแฟนไปมีผู้หญิงใหม่	ถูกไล่ออกจากงานอย่างไม่เป็นธรรม (สาเหตุเพราะตั้งครรภ์)
3.	คุณเฟื่องฟ้า	16	มัธยมต้น	ถูกข่มขืน	ถูกบ้าขายให้คนรู้จักเพื่อชดเชย
4.	คุณผกากรอง	14	ประถมศึกษา	ถูกข่มขืน	อายุน้อย ถูกข่มขืนจากคนรู้จัก และกำลังอยู่ระหว่างดำเนินคดี
5.	คุณการเวก	15	มัธยมปลาย	มีเพศสัมพันธ์กับแฟนต่างชาติ และผู้ชายคนอื่นอีก 3-4 คน	อายุน้อย ตั้งครรภ์กับชาวต่างชาติ
6.	คุณพฤษภา	24	ปริญญาตรี	วางแผนว่าจะมีลูกกับแฟน แต่ภายหลังแฟนหนีไประหว่างตั้งครรภ์	การศึกษาสูงและแฟนหนีไประหว่างตั้งครรภ์
7.	คุณชมพูนุช	30	มัธยมต้น	ค้าประเวณี	เคยมีประสบการณ์ในการทำค้าประเวณี
8.	คุณลีลาวดี	26	มัธยมต้น	ตั้งครรภ์กับแฟนแล้ว ภายหลังเกิดอาการเครียดจิตหลอน	เป็นผู้ป่วยทางจิตประเภทจิตหลอน
9.	คุณพวงชมพู	14	มัธยมต้น	พ่อข่มขืน	อายุน้อยและถูกพ่อตนเองข่มขืน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณเบญจมาศ อายุ 18 ปี รูปร่างขาวท้วม สูงประมาณ 160 เซนติเมตร ภูมิลำเนาอยู่ จังหวัดเพชรบุรี คุณเบญจมาศศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง แถวรามคำแหง อยู่ชั้นปีที่ 1 คณะบริหารธุรกิจ คุณเบญจมาศมีลักษณะนิสัยเรียบร้อย พูดจาสุภาพ เวลาว่างคุณเบญจมาศชอบปักคลอสดิสและชอบไปเที่ยวงานประจำปีหรืองานวัด คุณเบญจมาศเป็นลูกคนเดียว พ่อแม่อยู่ในสถานภาพสมรสกัน พ่อเป็นคนเข้มงวด คุณเบญจมาศรักคุณเบญจมาศมาก ส่วนแม่เป็นคนสบาย ๆ พูดคุยได้ทุกเรื่อง ดังนั้นเวลาที่คุณเบญจมาศมีปัญหาจึงชอบที่จะปรึกษาแม่มากกว่าพ่อ พ่อของคุณเบญจมาศประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป แม่ประกอบอาชีพขายของในตลาด ฐานะทางการเงินที่บ้านพอกินพอใช้ไม่ถึงขนาดขาดสน แต่ก็ไม่สามารถพุ่มพวยได้ ตอนเด็กคุณเบญจมาศสนิทกับแม่มากกว่าพ่อ เพราะแม่ใจดีไม่ค่อยดุ อีกทั้งตอนเด็กคุณเบญจมาศอยากเป็นครูเพราะชอบสอนหนังสือ แต่ตอนนี้อยากเป็นนักประชาสัมพันธ์ อยากทำงานเป็นประชาสัมพันธ์ที่โรงแรม สมัยเรียนมัธยมต้นคุณเบญจมาศได้เกรดดี แต่ตอนมัธยมปลายไม่ตั้งใจเรียนเพราะช่วงนั้นมีแฟน เกรดจึงไม่ค่อยดี แต่ก็ไม่เคยต่ำกว่า 2.5 คุณเบญจมาศไม่ถึงขนาดเป็นเด็กเรียนแต่ก็ไม่ใช่เด็กเที่ยว คุณเบญจมาศไปเที่ยวบ้างกับเพื่อน ๆ บางครั้งก็ไปกับแฟนแต่ก็ไม่ค่อยบ่อยนัก คุณเบญจมาศมีแฟนตอนมัธยมปีที่ 5 ช่วงปิดเทอม บ้านของแฟนอยู่ตำบลเดียวกัน แต่อยู่คนละโรงเรียน วันที่เจอเขาครั้งแรกตอนนั้นอยู่ในร้านอาหารกับเพื่อน นั่งกินข้าวกันแล้วเขาก็ให้เพื่อนของเขาขอเบอร์โทรศัพท์ หลังจากนั้นจึงไปกินข้าวด้วยกันบ่อย ๆ แฟนของคุณเบญจมาศมองภายนอกเป็นคนเงียบ ๆ ลักษณะเหมือนผู้ใหญ่ อายุของแฟนเท่ากับอายุคุณเบญจมาศ ฐานะทางบ้านของแฟนก็ดี ทางบ้านเขาทำไร่ปลีประรดส่งโรงงาน

คุณเบญจมาศมีเพศสัมพันธ์กับแฟนครั้งแรกเดือนพฤศจิกายน ตอนอยู่มัธยมปีที่ 6 ตอนที่มิเพศสัมพันธ์กับแฟนไม่ได้ป้องกัน คุณเบญจมาศก็ไม่ได้ทานยาคุมกำเนิด แล้วแฟนก็ไม่ได้ใส่ถุงยางอนามัย ตอนนั้นคิดว่ายังไงก็คงไม่ท้อง หลังจากนั้นตอนช่วงใกล้จบมัธยมปีที่ 6 คุณเบญจมาศเกิดตั้งท้องจึงบอกกับแฟน

“ตอนนั้นท้องได้ 2 เดือน พอบอกแฟน แฟนก็ไม่สนใจ เอาเงินมาให้แล้วบอกให้ไปทำแท้ง แล้วตอนนั้นเพิ่งมารู้ว่าแฟนคบกับผู้หญิงอีกคนอยู่ จึงเริ่มทะเลาะกัน เขาบอกว่ายังไม่รับเป็นพ่อ ช่วงนั้นเครียดมาก นอนไม่หลับเลย ไม่กล้าบอกพ่อกับแม่ กลัวเขาโกรธ ทำอะไรไม่ถูก

อยากระบายแต่ก็บอกใครไม่ได้ แล้วพอแฟนรู้ว่าตนเองท้องก็เลิกติดต่อไปเลย พอโทรไปหา ก็บอกแต่ว่า “ก็ให้เงินไปทำแท้งแล้วไง”

คุณเบญจมาศจึงซื้อยาขับประจำเดือนมาทาน ตอนนั้นไม่กลัวเป็นอันตรายต่อร่างกายเลย เพราะอยากเอาเด็กออก คิดอย่างเดียวคือ เอาเด็กออก ตอนนั้นท้องได้ประมาณ 4 เดือน คุณเบญจมาศทานยาขับประจำเดือน 2 ครั้งหลังอาหารเย็นและก่อนนอน ติดต่อกัน 2 คืน ยาเป็นลักษณะเหมือนยาสมุนไพรสำหรับขับเลือด กินครั้งละหลายเม็ด กินครบแล้วเด็กก็ไม่ออก

“ตอนนั้นกลัวมาก นอนไม่หลับทรนทรายทั้งคืน ไม่อยากบอกพ่อกับแม่ ไม่ใช่กลัวเขาว่าแต่กลัวเขาเสียใจ”

ก่อนหน้านี้คุณเบญจมาศคิดจะไปดูตลูกออก (ทำแท้ง) ตั้งแต่ท้องได้ 2 เดือน แต่ไม่มีเงิน ช่วงนั้นคุณเบญจมาศอยู่เพชรบุรีและรู้สึกเครียดมากเพราะใกล้จะเปิดเทอมด้วย วันนั้นเป็นวันที่ 5 มิถุนายน เปิดเทอมวันที่ 6 มิถุนายน คุณเบญจมาศจึงเกิดความเครียดและความกดดัน คุณเบญจมาศตัดสินใจไปทำแท้งที่กรุงเทพฯ ตอนแรกชวนเพื่อนไปด้วยแต่ไม่มีเพื่อนคนไหนยอมไปด้วยเลยเพราะกลัวตำรวจจับ คุณเบญจมาศจึงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ คนเดียว ตอนนั้นมีเงินติดตัวมา 3,500 บาท คิดอย่างเดียวว่าจะต้องทำแท้งให้ได้

“ตอนนั้นคิดแต่จะทำยังไง ทำอะไรก็ได้ ขอให้หมดปัญหาก็คพอ”

คุณเบญจมาศมาถึงกรุงเทพฯ ก็ไปโรงพยาบาลแถวคลองตัน เป็นโรงพยาบาลเล็ก ๆ ที่นั่นมีคนไปทำแท้งเยอะ พอเข้าไปก็เห็นผู้หญิงท้องหลายคนนั่งรออยู่ สภาพโรงพยาบาลอยู่ติดถนน มีทางเข้าเล็ก ๆ เป็นทางเดินเข้าไปในโรงพยาบาล เมื่อมองจากข้างนอกจะเห็นเป็นกระจกทึบ ตอนแรกทางเจ้าหน้าที่จะถามก่อนว่าจะตัดสินใจอย่างไร จะตั้งครรภ์ต่อหรือยุติปัญหา ถ้าตัดสินใจทำแท้ง เขาจะส่งไปแผนกอัลตราซาวด์ คุณเบญจมาศทำอัลตราซาวด์เพื่อตรวจสอบว่าตนเองท้องกี่เดือน ผลการอัลตราซาวด์พบว่าตอนนี้ท้องได้ 4 เดือนกว่าแล้ว เจ้าหน้าที่ที่โรงพยาบาลบอกว่าถ้าจะทำแท้งต้องเสียค่าใช้จ่าย 17,000 บาท เพราะเด็กเป็นตัวแล้ว ตอนนั้นมีเงินไม่พอ เขาเงินมาแค่ 3,500 บาท คุณเบญจมาศไม่คิดว่าค่าใช้จ่ายจะแพงขนาดนี้ จึงเดินทางกลับเพชรบุรี พอถึงบ้านก็นอนร้องไห้อยู่ในห้องนอน บอกแม่ว่าจะไม่ไปเรียน ไม่อยาก

เรียนแล้ว ตอนนั้นแม่ยังไม่รู้ว่าคุณเบญจมาศต้องคิดว่าแค่ทะเลาะกับแฟน แล้วพอกับแม่ของคุณเบญจมาศก็พยายามบอกให้คุณเบญจมาศไปเรียน ระหว่างเรียนต้องยังไม่ออกแต่มีอาการแพ้ท้อง เช่น คลื่นไส้บ่อย ๆ จนเพื่อนคุณเบญจมาศสงสัย คุณเบญจมาศจึงบอกเรื่องนี้กับเพื่อนสนิท เพื่อนสนิทก็ช่วยเช็คชื่อเข้าเรียนให้ ถ้าคุณเบญจมาศมาเรียนไม่ไหวก็จะช่วยตามเรื่องรายงาน, การบ้านให้ ถ้าเพื่อนคนอื่นถามว่าคุณเบญจมาศเป็นอะไร ท้องรีเปล่า ก็จะตอบว่าคุณเบญจมาศแค่ไม่สบาย ตอนนั้นคุณเบญจมาศท้องได้ 6 เดือน แต่ความรู้สึกเครียดก็ไม่เคยจางหายไป ตรงข้ามกลับเพิ่มทวีคูณเมื่อเริ่มรู้ว่าอีกไม่กี่เดือนลูกจะคลอดแล้ว

คุณเบญจมาศไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรจึงไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ก็พยายามที่จะช่วย พยายามให้คำปรึกษา ค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ให้ อาจารย์แนะนำให้คุณเบญจมาศบอกเรื่องตั้งครรรภ์กับแม่ เพราะวันหนึ่งเขาก็ต้องรู้ คุณเบญจมาศจึงตกลงที่จะบอกแม่แต่ขอให้อาจารย์เป็นคนบอก เพราะคุณเบญจมาศกลัวแม่เสียใจ ผิดหวัง เนื่องจากคุณเบญจมาศเป็นลูกที่ดีมาโดยตลอด ไม่เคยทำให้พ่อแม่เสียใจ การที่คุณเบญจมาศได้มาเรียนมหาวิทยาลัยก็เป็นเหมือนความหวังของครอบครัว แต่ทว่าทุกอย่างต้องสิ้นสุดเพราะการกระทำที่ไม่คิดเพียงชั่ววูบในช่วงวัยรุ่น คุณเบญจมาศจึงกลัวครอบครัวรับไม่ได้ แต่พออาจารย์บอกแม่คุณเบญจมาศ ตอนแรกแม่ตกใจมากแต่ตอนหลังใจเย็นขึ้น แม่คุณเบญจมาศไม่ได้ตำหนิว่าคุณเบญจมาศ เพียงแต่บอกว่าน่าจะบอกให้เร็วกว่านี้จะได้ช่วยกันแก้ปัญหา

“แม่บอกว่าทำไมไม่บอก ไม่รีบแก้ไขตั้งแต่ที่แรก เดือน 2 เดือนคงไม่ให้เอาไว้ออก มันยังไม่บาปเพราะเด็กมันยังไม่เป็นตัว แต่ตอนนั้นมันทำอะไรไม่ได้แล้ว เด็กมันก็โตขึ้นโตขึ้นทุกวัน”

แม่คุณเบญจมาศไม่โกรธในทางตรงกันข้ามกลับให้กำลังใจคุณเบญจมาศจนมาถึงทุกวันนี้ แต่คุณเบญจมาศยังไม่ได้บอกพ่อเพราะพ่อเป็นคนใจร้อนกลัวพ่อไว้วางใจ อาจารย์แนะนำให้คุณเบญจมาศบอกเรื่องการตั้งครรรภ์กับแฟน ตอนแรกคุณเบญจมาศคัดค้านไม่ยอมให้บอกแต่อาจารย์บอกว่าเขาเป็นพ่อ เขาควรที่จะรู้ถึงเขาไม่ยอมรับก็ไม่ใช่ไร แต่เขาควรรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับคุณเบญจมาศ อาจารย์จึงโทรศัพท์ไปหาแฟนของคุณเบญจมาศ แล้วบอกแฟนเรื่องคุณเบญจมาศตั้งครรรภ์

“อาจารย์บอกกับแฟนว่า แค้ให้รู้เอาไว้วว่าตัวเองมีลูกแล้ว”

จากนั้นแฟนของคุณเบญจมาศจึงโทรศัพท์มาหาคุณเบญจมาศ ตอนแรกคุณเบญจมาศไม่รับแฟนจึงโทรหาเพื่อนคุณเบญจมาศ แฟนคุยกับเพื่อนบอกว่าจะรับผิดชอบทุกอย่าง ตนเองรู้สึกผิดแล้ว เพื่อนคุณเบญจมาศจึงบอกให้คุณเบญจมาศคุยตกลงกับแฟนให้เรียบร้อย พอคุณเบญจมาศรับโทรศัพท์เขาก็ตำหนิติ

“ก็บอกให้ไปทำแท้งแล้วไง ทำไม่ไม่ทำ เงินที่ให้ไปเอาไปทำอะไร อยากจะสร้างปัญหา มากนักหรือไง ทำไม่หรือจะให้รับผิดชอบหรือ ให้อาจารย์โทรมาหาจะให้รับผิดชอบหรือ ยังไงก็ไม่รับมันเป็นลูกหรอกนะ ตอนที่ฟังเขาพูดน้ำตาไหลเลย เสียใจมาก เขาพูดกับเพื่อนกับอาจารย์ อย่างหนึ่ง พูดกับเราอย่างหนึ่ง ก็เลยบอกเขาไปว่าไม่ได้ยินยอมให้รับผิดชอบ ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ ตอนนั้นรู้เลยว่าอย่าไปยุ่งกับคนนี้อีก ผู้ชายก็เป็นแบบนี้ทุกคน มันหายากที่จะจริงใจกับเรา เราเป็นคนเสียใจคนเดียว มันสบาย ไม่ต้องมารับผิดชอบ ไม่ต้องรับรู้”

หลังจากนั้นอาจารย์ก็เริ่มหาข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินให้ แล้วก็จัดการติดต่อทำเรื่องจนคุณเบญจมาศได้เข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอคลอด

“ตอนนี้รู้เลยว่าเวลาไม่สบายใจให้ปรึกษาแม่ ปรึกษาอาจารย์ เพราะเพื่อนช่วยอะไรไม่ได้เลย”

ตอนที่คุณเบญจมาศมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินวันแรก ๆ รู้สึกเหงามาก แต่ที่นั่นดูแลดีไม่มีใครซ้ำเติม แต่พอมีเพื่อนก็เริ่มหายเหงา ไม่รู้สึกเครียดเหมือนเมื่อก่อน เริ่มคิดถึงลูกผูกพันกับลูก

“ไม่คิดว่าลูกจะอยู่ได้นานขนาดนี้ ตอนนี้อใจที่เขายังอยู่กับเรา (ก้มหน้าลงดูท้อง) ใช่มั้ยลูก (คุยกับลูกในท้อง) ตอนนี้เป็นห่วงเขา เขาเกิดมาอยู่กับเรา เราก็ต้องดูแลเขา ตอนนี้อรักเป็นห่วงลูกมาก แต่ตอนคลอดอาจมากกว่านี้ เราต้องคิดว่า แม่ยังรักเราเลย”

คุณเบญจมาศตั้งครรภ์ได้ 7 เดือนแล้ว และมีแผนในอนาคตว่าจะฝากลูกที่บ้านพักฉุกเฉินเลี้ยงก่อน 6 เดือน จากนั้นแม่คุณเบญจมาศจะช่วยเลี้ยง ระหว่างนั้นคุณเบญจมาศจะกลับไปเรียนในเทอม 2 ตอนเรียนคุณเบญจมาศอยากจัดประชุมหรือสัมมนาเรื่องการทำแท้งกับกลุ่มวัยรุ่น โดยอยากส่งเสริมให้วัยรุ่นหากมีเพศสัมพันธ์ควรรู้จักการคุมกำเนิด หากพลาดจน

ตั้งครรรภ์ก็ไม่อยากให้ทำแท้ง ควรแก้ปัญหาด้วยทางอื่น เพราะการทำแท้งอาจทำให้แม่กับลูก เสียชีวิตได้ถ้าตั้งครรรภ์หลายเดือนแล้ว สิ่งที่คุณเบญจมาศอยากทำคือ อยากให้ประสบการณ์ของตนเป็นบทเรียนให้กับตนเองและคนอื่น ไม่อยากให้ใครต้องทำสิ่งที่ผิดพลาดเหมือนตนเอง เพราะคุณเบญจมาศเคยทั้งกินยาขับลูกและไปโรงพยาบาลเพื่อไปทำแท้งมาแล้ว

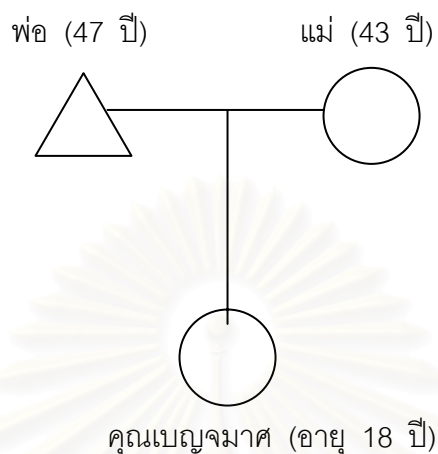
“ตอนนี่รู้แล้วว่าสิ่งที่เคยทำมันโง่มาก อยากบอกคนอื่น ๆ ว่า อย่าทำแบบนี้เลย อยากให้ความรู้เขา”

เมื่อคุณเบญจมาศเรียนจบจะกลับเพชรบุรีมาเลี้ยงลูกด้วยตนเอง ตอนนี่ต้องไป-กลับ ระหว่างเพชรบุรีกับกรุงเทพฯ หากจะให้ลูกมาอยู่กรุงเทพฯ ก็ลำบากเพราะต้องเรียนหนังสือด้วย คุณเบญจมาศคิดว่า การตั้งครรรภ์ถือว่าเป็นวิกฤตชีวิตที่สุดแล้ว เพราะคนอื่นเขาถูกลูก เสียเวลาเรียน เสียอะไรหลาย ๆ อย่าง พอท้องก็ค่อยคิดเรื่องคุมกำเนิด มันก็สายไปแล้ว แต่ทุกอย่างก็คลี่คลายไปแล้วเพราะแม่กับอาจารย์ที่ปรึกษา

“ประสบการณ์นี้จะจำจนวันตาย ลำบากมาก ๆ ถ้าไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาต้องตายแน่ ๆ ตอนนี่แม่ก็แนะนำว่าควรทำยังไง ดูแลสุขภาพยังไง ไม่เครียดแล้ว ทุกอย่างมันดีขึ้นเรื่อย ๆ”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไดอะแกรมเครือญาติ

คุณเบญจมาศเป็นบุตรสาวคนเดียวของครอบครัว คุณเบญจมาศมีอายุ 18 ปี กำลังเรียนอยู่ปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง พ่อของคุณเบญจมาศ อายุ 47 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและแม่อายุ 43 ปี ประกอบอาชีพขายของในตลาด

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้าที่คุณเบญจมาศเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณเบญจมาศอยู่หอพักกับเพื่อนที่กรุงเทพฯ หอพักของคุณเบญจมาศอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยที่คุณเบญจมาศศึกษาอยู่ ปัจจุบันคุณเบญจมาศพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอการคลอด คุณเบญจมาศตื่นนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นพักผ่อนตามอัธยาศัย เวลา 7 โมงทานข้าวเช้า จากนั้นมีเวรที่ต้องทำความสะอาดเรียกว่า “เวรครัว” กับ “เวรเช้า” การทำเวรจะพลัดกันไปเรื่อย ๆ คุณเบญจมาศทานข้าวกลางวันในตอนเที่ยง จากนั้นช่วงบ่ายบางวันมีกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอบรมการดูแลลูก อบรมเรื่องการคิดในเชิงบวก อบรมเรื่องประโยชน์ของน้ำนมแม่ เป็นต้น ถ้าวันไหนไม่มีกิจกรรมกลุ่มคุณเบญจมาศจะปักผ้า เพราะเมื่อปักเสร็จจะได้รับเงินจากบ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการหารายได้เสริมเพื่อต่อไปอาจนำไปเป็นวิชาชีพ คุณเบญจมาศทานอาหารเย็นเวลา 5 โมงครึ่ง และในแต่ละวันจะมีการประชุมประมาณ 6 โมง เพื่อจัดเวรในวันต่อไป หลังจากประชุมเสร็จคุณเบญจมาศจะอาบน้ำและเข้านอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

ในตอนแรกคุณเบญจมาศยังไม่รู้สึกผูกพันกับลูก (ในช่วง 4 เดือนแรกของการตั้งครรภ์) จึงคิดหาทางที่จะทำแท้ง

“ตอนนั้นไม่รู้จะหาทางออกยังไง อยากตัดปัญหามากกว่า”

คุณเบญจมาศจึงไปซื้อยาขับประจำเดือนมาทาน แต่ลูกไม่ออกจึงไปโรงพยาบาลเพื่อที่จะทำแท้งแต่ตอนนั้นเงินไม่พอ จึงไม่สามารถทำแท้งได้ แต่พอปัญหาเริ่มคลี่คลายคุณเบญจมาศเริ่มนึกถึงลูกมากขึ้น คุณเบญจมาศมักจะคุยและขอโทษลูกบ่อย ๆ ที่เคยพยายามทำแท้ง อีกทั้งคุณเบญจมาศยังกลัวว่าลูกอาจจะพิการเพราะเคยทานยาขับ แม้ผลอัลตราซาวด์จะบอกว่าลูกของคุณเบญจมาศไม่ผิดปกติแต่อย่างใด แต่คุณเบญจมาศก็ยังไม่สบายใจเท่าไรนัก ตอนนั้นคุณเบญจมาศมักจะทานอาหารที่มีประโยชน์ ดีมนมทุกวันเพื่อที่จะให้ลูกในครรภ์แข็งแรง

ศีลธรรม

คุณเบญจมาศเคยพยายามที่จะทำแท้ง แต่ในตอนนั้นเหตุผลที่ทำแท้งเป็นเพราะคุณเบญจมาศอยากที่จะตัดปัญหามากกว่า แต่พอปัญหาชีวิตเริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นคุณเบญจมาศเริ่มคิดว่าการทำแท้งเป็นการทำบาป

“ถ้าทำแท้งจะทำอะไรก็ไม่ขึ้น เพราะเด็กคอยตาม เหมือนไปทำเขาไว้”

คุณเบญจมาศมักจะเข้าวัด ทำบุญบ่อยๆ เกือบทุกโอกาส แต่ล่าสุดวันวิสาขบูชาที่ผ่านมาไม่ได้ไปเพราะท้องใหญ่แล้ว ตอนนั้นคุณเบญจมาศรู้สึกว่าลูกในท้องก็เป็นชีวิตหนึ่ง เขาเกิดมาแล้วก็ควรดูแลเขา ถ้าทำแท้งก็เหมือนเราไปฆ่าเขา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ครอบครัวคุณเบญจมาศมีความสัมพันธ์แบบรักใคร่ปรองดอง เมื่อมีปัญหาคุณเบญจมาศมักจะปรึกษาแม่เสมอ ก่อนที่จะตั้งครรภ์คุณเบญจมาศจะกลับไปเยี่ยมพ่อและแม่ที่เพชรบุรีทุกอาทิตย์ แต่เมื่อตั้งครรภ์ก็ไม่ค่อยกลับบ้านจนพ่อและแม่เริ่มสงสัย เมื่อแม่ซักถามคุณเบญจมาศก็ไม่บอกอะไร ในตอนแรกคุณเบญจมาศเครียดมากไม่กล้าบอกแม่ เพราะกลัวแม่

ผิดหวังในตัวคุณเบญจมาศ ดังนั้นคุณเบญจมาศจึงทำทุกวิถีทางที่จะแทงลูก แต่พออาจารย์ที่ปรึกษาบอกแม่เรื่องคุณเบญจมาศตั้งครรภ์และแม่ยอมรับคุณเบญจมาศก็คลายเครียด จากที่คุณเบญจมาศเคยอยากที่จะเอาลูกออกก็กลับผูกพันกับลูก รักลูกมากขึ้น มีกำลังใจมากขึ้น

“ตอนแม่ยังไม่รู้ รู้สึกเครียดมากแต่พอเขารู้เหมือนยกภูเขาออกจากอกรู้สึกสบายใจขึ้นมากไม่ต้องปิดบังเหมือนเมื่อก่อน แม่ก็ยอมรับและให้กำลังใจ รู้สึกดีขึ้นมาก ๆ”

คุณเบญจมาศมีความผูกพันกับลูกและมีกำลังใจมากขึ้นเหตุผลหนึ่งเพราะมีแม่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจ

การได้รับบริการสังคม

คุณเบญจมาศเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรภ์ได้ 4 เดือนกว่าเพื่อรอคลอด และได้รับการดูแลและอบรมความรู้ที่จำเป็นในการเป็นแม่คนใหม่ เช่น วิธีการเลี้ยงลูก การให้นมลูก เป็นต้น การเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินทำให้คุณเบญจมาศสบายใจ มีกำลังใจดีขึ้น ส่งผลให้มีความผูกพันกับลูกมากขึ้น แต่การได้รับบริการสังคมไม่ใช่เหตุผลที่คุณเบญจมาศตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อและไม่ทำแท้งเพราะคุณเบญจมาศเคยพยายามทำแท้งมาแล้วก่อนหน้านี้ อีกทั้งอายุครรภ์ที่มากทำให้คุณเบญจมาศไม่สามารถที่จะทำแท้งได้ เพราะฉะนั้นการได้รับบริการสังคมจึงไม่ใช่หนึ่งในเหตุผลที่ทำให้คุณเบญจมาศตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ อย่างไรก็ตามการได้รับบริการสังคมก็ได้ทำให้คุณเบญจมาศสบายใจและมีความพร้อมในบทบาทความเป็นแม่มากยิ่งขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจ

คุณเบญจมาศเคยพยายามที่จะทำแท้งแต่ไม่สามารถทำแท้งได้เนื่องจากมีเงินไม่เพียงพอ แต่เมื่อคุณเบญจมาศคลายความเครียดเรื่องการตั้งครรภ์ได้แล้วความคิดในเรื่องการทำแท้งก็หายไป

“ทุกวันนี้คิดนะว่าถ้าตอนนั้นมีเงินคงทำแท้งไปแล้ว แต่ตอนนี้เราโตขึ้นแกร่งขึ้น ถึงมีเงินก็ไม่ทำเพราะถ้าทำคงเสียใจไปตลอดชีวิต”

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณเบญจมาศมีสภาพจิตใจแย่และเครียดเนื่องจากต้องปกปิดคนรอบข้างเรื่องตนตั้งครรรภ์ อีกทั้งเพื่อนบางคนเริ่มนินทา แต่เมื่อคุณเบญจมาศมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินก็เริ่มมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้น คุณเบญจมาศไม่ต้องปิดบังใคร อีกทั้งการบริการที่บ้านพักฉุกเฉินเช่น การให้คำปรึกษา การจัดอบรมอาชีพ และการฝึกเลี้ยงลูก ยังช่วยเติมเต็มบทบาทความเป็นแม่ นอกจากนี้การที่คุณเบญจมาศได้คุยปรึกษากับเพื่อนที่บ้านพักฉุกเฉินยังทำให้คุณเบญจมาศรู้ว่าคุณเบญจมาศยังโชคดีกว่าคนอื่น ๆ บางคนต้องโกหกพ่อแม่บอกว่ามาทำงานที่กรุงเทพฯ ปิดบังการตั้งครรรภ์

การที่ได้คุยกับเพื่อน ๆ ที่เข้าใจคุณเบญจมาศส่งผลให้จิตใจคุณเบญจมาศเข้มแข็งขึ้น มีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นรอบคอบขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการมีลูกเพิ่มมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณนารีอายุ 25 ปี รูปร่างค่อนข้างขาว ผิวพรรณดี สูงประมาณ 160 เซนติเมตร ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสมุทรปราการ คุณนารีประกอบอาชีพรับจ้างที่โรงงาน คุณนารีมีลักษณะนิสัย คุยเก่ง พูดจาสุภาพ มีพี่น้องทั้งหมด 2 คน เป็นพี่ชาย 1 คน อายุ 31 ปี และน้องสาว 1 คน อายุ 23 ปี พ่อแม่ของคุณนารีอยู่ในสถานภาพสมรสกัน พ่อประกอบอาชีพทำสวน ส่วนแม่ประกอบอาชีพรับจ้างตัดเย็บผ้า คุณนารีไม่สนิทกับพ่อแม่เพราะถูกพ่อแม่ส่งให้มาอยู่กับอาตั้งแต่เด็ก ตอนที่มาอยู่กับอาแรก ๆ อาเพิ่งมีลูกคุณนารีจึงต้องช่วยอาเลี้ยงลูกด้วย เมื่อก่อนตอนที่พ่อและแม่ให้คุณนารีมาอยู่กับอา คุณนารีคิดว่าเป็นเพราะพ่อแม่ไม่รัก คุณนารีไม่เข้าใจว่าทำไมต้องให้อยู่กับอาด้วย ช่วงนั้นคุณนารีร้องไห้บ่อย ๆ เพราะอยากกลับบ้าน แต่คุณนารีไม่เคยบอกให้ใครทราบถึงความซบเซาใจนี้เลย ถ้าแม่ของคุณนารีถามว่าอยู่กับอาเป็นอย่างไร คุณนารีก็จะตอบว่าดี คุณนารีถูกส่งมาอยู่กับอาตั้งแต่อายุ 15 ปี ตอนนั้นกำลังเรียนหนังสืออยู่มัธยมปลาย พ่อคุณนารีเรียนจบมัธยมปลายก็เริ่มทำงานที่โรงงาน ตอนนั้นคุณนารีอายุประมาณ 18 ปี ในขณะที่ทำงานมีผู้ชายเข้ามาจีบบ้าง แต่คุณนารีไม่ค่อยสนใจเพราะคุณนารีแอบชอบเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งอยู่ และเขาก็ชอบคุณนารีเหมือนกัน ทั้งสองเริ่มไปทานอาหารกลางวันด้วยกันและเริ่มที่จะสนิทสนมกันนับตั้งแต่นั้น คุณนารีกับแฟนคบกันประมาณ 3 ปี แล้วก็แต่งงานกัน คุณนารีย้ายมาเข้าบ้านอยู่กับสามี สามีคุณนารีเป็นคนดีและเป็นคนใจเย็น เวลาทะเลาะกันเขามักจะเป็นฝ่ายยอมคุณนารีเสมอ แต่ก็ทะเลาะกันไม่บ่อย

“ก็มีทะเลาะกันบ้าง มันก็คงเหมือนลื่นกับพื้นนั่นแหละ มีกระทบกระทั่งกันเป็นเรื่องธรรมดา”

ช่วงปีแรกที่แต่งงานกันคุณนารีก็ตั้งครรรค์ สามีเลยบอกให้ลาออกจากงานมาพักผ่อนทำงานบ้านอยู่ที่บ้าน เพราะทำงานโรงงานเหนื่อย อีกทั้งสามีกลัวทำงานหนักแล้วจะกระทบกระเทือนถึงลูกในครรภ์ สามีของคุณนารีรักลูกในครรภ์มาก พอเริ่มรู้ว่าคุณนารีท้องก็ดูแลคุณนารีเป็นอย่างดี อีกทั้งยังคุยกับลูกในครรภ์ทุกวัน เตรียมตั้งชื่อเป็น 10 ชื่อสำหรับลูก แต่พอคุณนารีท้องได้ประมาณ 7 เดือน สามีของคุณนารีก็ถูกรถชนเสียชีวิต ตอนนั้นคุณนารีทำอะไรไม่ถูกเลย เสียใจมาก

“ช่วงนั้นทำใจไม่ได้เลย โธ! มันแย่มาก ๆ มันที่สุดของชีวิตแล้ว เสียใจที่สุด ทำใจนาน เป็นปีแหละคะถึงจะทำใจได้ ไม่คิดว่าเขาจะไปอย่างนี้ ตอนนั้นครอบครัวมันกำลังจะเป็นรูปเป็นร่าง มีพ่อแม่ลูก สุดท้ายทุกอย่างก็หายไป ความฝันความหวังมันหายไป มันเลวร้ายมาก”

เมื่อสามีของคุณนารีเสียชีวิต คุณนารีจึงย้ายกลับมาอยู่กับอาจนคลอดลูก เมื่อคลอดแล้ว จึงพาลูกไปฝากให้พ่อกับแม่ช่วยเลี้ยงเพราะคุณนารีต้องอยู่ช่วยคุณอาชายของ พ่อคุณนารีได้รับเงินเดือนก็ส่งเงินกลับบ้าน คุณนารีช่วยอาชายของได้ 3-4 เดือน ก็ออกไปทำงานโรงงานเพราะได้รับเงินเดือนมากกว่า เงินเดือนส่วนหนึ่งของคุณนารีให้อา อีกส่วนหนึ่งส่งกลับบ้าน เงินที่เหลือก็คือค่าใช้จ่ายทั่วไป ค่าอาหาร เงินที่ได้รับในแต่ละเดือนต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด แต่ถึงแม้จะประหยัดเพียงไรก็ตามก็ไม่เคยมีเงินเหลือเก็บเลย ในระหว่างที่คุณนารีช่วยอาชายของคุณนารีเจอผู้ชายคนหนึ่ง เขาทำงานอยู่แถว ๆ บ้าน เจอกันเกือบทุกวัน เขามาจีบคุณนารี ตอนนั้นคุณนารีคิดว่าเขาเป็นคนดีและถ้าคบกันก็คงไม่เสียหายอะไรเพราะโตเป็นผู้ใหญ่กันแล้ว สามารถรับผิดชอบชีวิตตัวเองได้ ตอนที่เริ่มคบกันอาของคุณนารีไม่ชอบผู้ชายคนนี้นัก อาคุณนารีพูดจาว่าว่าผู้ชายคนนี้ทุกวัน จนบางครั้งคุณนารีกับอาเกิดมีปากเสียงกัน ทะเลาะกันแรง ๆ ก็มี และการที่อาของคุณนารีไม่ชอบผู้ชายคนนี้ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณนารีตัดสินใจไปทำงานที่โรงงาน เพราะทนอาบ่นไม่ไหว

คุณนารีคบกับแฟนได้ประมาณ 2 ปี คุณนารีก็ตัดสินใจย้ายไปอยู่กับแฟน อาของคุณนารีโกรธมากที่คุณนารีตัดสินใจย้ายออกและไม่พูดกับคุณนารีอีกเลย คุณนารีออกมาเช่าบ้านอยู่กับแฟน คุณนารีไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับแฟนแต่อยู่ด้วยกัน ช่วงนั้นคุณนารีกับแฟนรักกันดีไม่ค่อยมีปัญหากัน เรื่องค่าใช้จ่ายแฟนคุณนารีออกค่าเช่าบ้าน ส่วนคุณนารีออกค่ากับข้าวกับค่าของใช้ในบ้าน ตอนนั้นคุณนารีทำงานโรงงาน ส่วนแฟนคุณนารีทำงานรับจ้าง จากนั้นอีกประมาณ 2 เดือน แฟนของคุณนารีก็เปลี่ยนงาน โดยทำงานเป็นคนเสิร์ฟอาหาร ทำงานตอนหัวค่ำจนถึงกลางคืน แฟนคุณนารีได้ทีปีจากการเสิร์ฟอาหารเยอะจึงพอมีเงินเหลือใช้ จึงเริ่มเที่ยวเริ่มดื่มเหล้า แฟนคุณนารีมักจะอ้างว่าต้องสังสรรค์กับเพื่อนบ้าง แรก ๆ คุณนารีก็เข้าใจและไม่ค่อยต่อว่าอะไร แต่มาระยะหลังแฟนคุณนารีดื่มเหล้ามากขึ้น เที่ยวบ่อยขึ้น ไม่มีเวลาให้คุณนารีเลย พ่อคุณนารีเริ่มต่อว่าหรือแสดงท่าที่ไม่พอใจแฟนก็จะลูกหนี บางครั้งพ่อคุณนารีเริ่มบ่นแฟนก็เดินออกจากบ้านไปเลยกลับมาอีกทีก็วันรุ่งขึ้น เป็นอยู่นี้นานมากจนบางครั้งคุณนารีอยากที่จะกลับไปหาอา แต่ก็กลับไม่ได้เพราะอาโกรธมาก ช่วงนั้นคุณนารีจึงเริ่มเครียดอีกทั้งยังสงสัยว่า

ตนเองกำลังตั้งครรภ จึงบอกแฟน เมื่อคุณนารีบอกเรื่องการตั้งครรภกับแฟน แฟนก็ไม่พอใจและต่อว่าคุณนารี

“อย่าปล่อยให้ท้องนะ เดี่ยวอดตายกันทั้งคู่”

ช่วงนั้นคุณนารีเครียดมาก กลุ้มใจมาก อยากกลับไปหาอาแต่ก็ไม่กล้ากลับไป ในที่สุดคุณนารีก็ทนพฤติกรรมแฟนไม่ไหวจึงกลับไปหาอา

“พี่ก็บากหน้ากลับไปหาอา แรก ๆ เขาก็ด่านะแต่หลัง ๆ ก็ดีขึ้น พี่เลยเที่ยวไปเที่ยวมาบ้านแฟนกับบ้านอา อยู่บ้านแฟนก็เหมือนอยู่คนเดียวเขาไม่เคยอยู่หอรอก มันเหงานะ เหนื่อยด้วย ตอนกลางวันไปทำงาน กลับบ้านก็ไม่เจอใคร”

จากนั้นอีกประมาณ 2-3 เดือน คุณนารีรู้ว่าตนเองตั้งครรภจึงบอกแฟน แฟนคุณนารีโมโหมาก

“เขาตะโกนด่าพี่ว่า ที่บอกว่าจะกลับไปช่วยอาได้ไปช่วยอาหรือว่าไปนอนกับคนอื่นเขา แฟนพี่พูดแบบนี้แหละ ตอนนั้นใจพี่ไปเลยนะ ไม่เข้าใจว่าทำไมเขาพูดอย่างนั้น”

เมื่อคุณนารีได้ฟังคำพูดของแฟน คุณนารีเสียใจมากจึงไปเล่าให้อาฟัง อาโมโหมากจึงมาหาแฟนคุณนารี

“อาพี่พูดกับแฟนพี่ว่า หลานฉันไม่ใช่คนอย่างนั้นนะ ถ้าเธออยากเลิกกับหลานฉันก็ไม่ต้องเอาคำพูดหมา ๆ มาอ้าง”

หลังจากนั้นไม่นานคุณนารีก็ทราบว่าแฟนมีผู้หญิงคนอื่น คุณนารีจึงขอให้แฟนเลิกติดต่อกับผู้หญิงคนนั้นแต่แฟนคุณนารีไม่ยอมเลิก คุณนารีทนไม่ไหวจึงกลับไปอยู่บ้านอาอีกครั้ง

“เฮ้อ... (ถอนหายใจ) ตอนนั้นไม่มีที่ไปจริง ๆ ไม่กล้ากลับไปหาพ่อแม่ ไม่อยากกลับไปเจอแฟน ก็ในเมื่อเขาเคยบอกแล้วว่าไปท้องกับใคร คำพูดมันดูถูกกันชัด ๆ ถ้ากลับไปหาเขาอีก

เราจะเป็นผู้หญิงหน้าด้านรีเปลา ตอนนั้นก็ขอไปอยู่กับอา แต่อาบอกว่าไปอยู่ไม่ได้อาอายุเขา แล้วก็บอกให้พี่ไปทำแท้งซะ พี่เลยมาบ้านพักฉุกเฉิน ตอนนั้นทางบ้านพักฉุกเฉินให้พี่รอเพราะช่วงนั้นคนเยอะ พี่เลยขออยู่กับอา ก่อน ตอนนั้นท้องได้ประมาณ 7-8 เดือน มันเอาออกไม่ได้แล้ว ช่วงนั้นว่าเหว่มาก ๆ คิดมาก น้ำหนักก็ลดลงเรื่อย ๆ จะไม่ให้พี่คิดมากได้ยังไงหละ อาพี่พูดทุกวันว่า พี่มันไม่รักดี ท้องก็ไม่มีพ่อ...ตอนนั้นชีวิตมันลำบากนะ พ่อแม่ก็ไม่ยอมรับ อาพี่ก็ส่งให้ไปสถานสงเคราะห์อีก ชีวิตมันแว้งคว้างไปหมด 'ไม่รู้จะทำยังไงดี'

เมื่ออายุครรภ์ของคุณนารีมากขึ้น ท้องก็เริ่มออก เพื่อน ๆ ที่โรงงานเริ่มสงสัย จากนั้นไม่นานนายจ้างก็เรียกคุณนารีเข้าไปคุย นายจ้างบอกคุณนารีว่าคุณนารีทำงานช้า งานไม่เดิน ทำงานไม่ได้ตามมาตรฐาน ซึ่งคำพูดของนายจ้างกล่าวหาว่าคุณนารีไม่สมควรทำงานที่โรงงานแห่งนี้อีกต่อไป ไม่นานนักคุณนารีก็ถูกไล่ออกอย่างไม่เป็นธรรม โดยนายจ้างอ้างว่าคุณนารีทำงานไม่มีประสิทธิภาพ คุณนารีไม่ได้รับเงินชดเชยแต่อย่างใดได้เพียงแต่เงินเดือนเดือนสุดท้ายเท่านั้น คุณนารีไม่รู้กฎหมาย รู้เพียงแต่ว่ากฎของการทำงานที่โรงงานคือ ถ้าท้องจะถูกไล่ออก

“เขาให้ออกพี่ก็ต้องออก ทำอะไรไม่ได้ ไม่เคยรู้ว่ามีความหมายคุ้มครอง แต่ถึงรู้ก็ทำอะไรไม่ได้ เรายังตัวคนเดียวจะไปสู้อะไรเขาได้ เงินก็ไม่มี ความรู้ก็ไม่มี อีกฝ่ายเขามีทุกอย่าง ถ้าร้องเรียนไปก็คงไม่มีอะไรดีขึ้นมารอก ชีวิตจริงมันก็เป็นอย่างนี้ มันไม่เคยยุติธรรม”

ชีวิตของคุณนารีแย่งเรื่อย ๆ บางครั้งคุณนารีคิดที่จะฆ่าตัวตายเพื่อตัดปัญหา แต่ก็ไม่เคยลงมือฆ่าตัวตายเพราะสงสารลูก และไม่เคยมืดคิดที่จะทำแท้งถึงแม้ว่าจะอยากจะทำแท้ง

“ที่ไม่ทำแท้งเพราะตอนนั้นคิดว่าสัตว์มันยังเลี้ยงลูกได้ แล้วทำไมเราถึงเลี้ยงไม่ได้ พี่ว่า... ตอนนั้นมันผูกพันด้วยมั้ง หมายถึงพี่กับลูกหนะนะ พอเขาตื่นเรารู้สึกตัว อืม... (สูดหายใจเข้า) เราเลยตัดสินใจ เอาวะอดตายก็จะเลี้ยง”

ไม่นานนักคุณนารีก็ย้ายจากบ้านอามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ในช่วงแรกที่เข้ามาพัก คุณนารียังทำใจไม่ได้ที่ต้องมาพักที่นี่

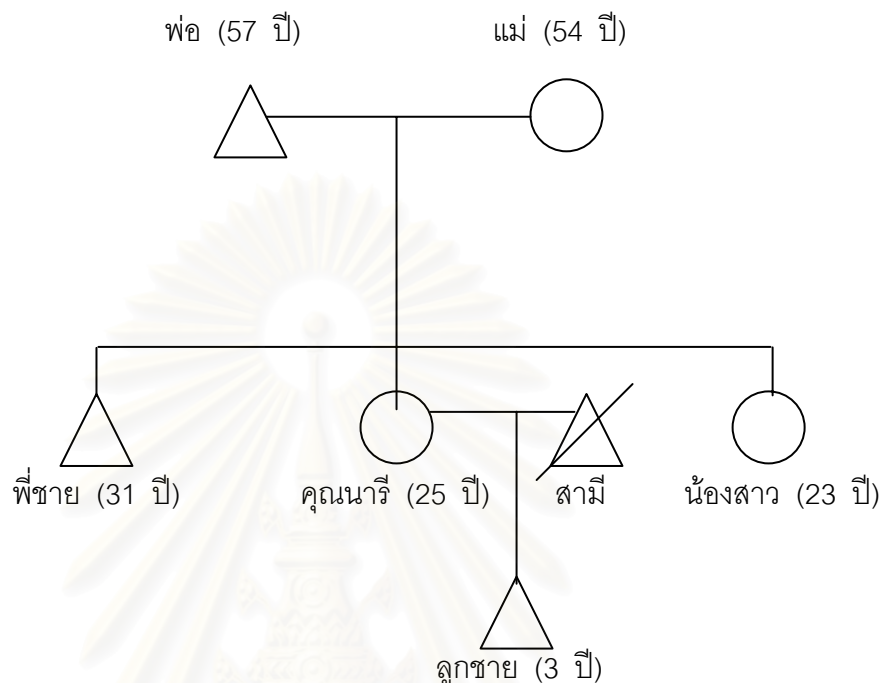
“ตอนแรกทำใจไม่ได้ ไม่กินข้าว ไม่เข้าใจว่าทำไมชีวิตต้องเป็นอย่างนี้ พ่อแม่รังเกียจ พี่ก็ถามตัวเองว่ามันผิดมากหรอ คน ๆ นี้มันเลวมากเลยใช่มั๊ย”

แต่เมื่อคุณนารีเริ่มคุ้นเคยกับสถานที่กับเพื่อนก็ทำให้คุณนารีรู้สึกกับตัวเองดีขึ้น มีกำลังใจมากขึ้น เพื่อนและเจ้าหน้าที่ที่อยู่บ้านพักถูกเงินต่างให้กำลังใจและคำปรึกษาจนทำให้คุณนารีไม่เครียดเหมือนแต่ก่อน และไม่คิดแต่เรื่องในอดีตที่เคยมีแต่คนด่าว่าเหมือนเมื่อก่อน ตอนนี้คุณนารีเริ่มวางแผนชีวิตสำหรับตนเองและลูก คุณนารีวางแผนอนาคตว่าหลังคลอดจะทำงานหนักเพื่อส่งลูกทั้งสองคนเรียนหนังสือสูง ๆ (ลูกคนแรกเป็นลูกของคุณนารีกับสามีคนแรกที่เสียชีวิตจากการถูกรถชน) คุณนารีอยากให้ลูกได้เรียนสูง ๆ เพื่อที่จะได้ไม่มีชีวิตอย่างคุณนารี

“ทุกคนที่นี่เขาดีกับเรานะ เขาเข้าใจเรา มันทำให้เรารู้ว่าเราไม่ใช่คนเดียวในสังคมนะที่เป็นอย่างนี้ มันไม่ใช่ความผิดของเรา การที่พ่อเด็กมันไม่รับผิดชอบ คนที่เป็นแม่ผิดด้วยหรอ ที่นี้สอนพี่เยอะ ให้พี่มีกำลังใจ ตอนนี้พี่ไม่ใช่ตัวคนเดียว พี่ยังมีลูกอีกคนนึง ถ้าพี่เป็นอะไรใครจะเลี้ยงเขา ตอนนี้ชีวิตเปลี่ยนไปเป็นผู้ใหญ่ขึ้น รู้จักคิดมากขึ้น เป็นเพราะที่นี่มีเพื่อน มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ชีวิตมันเลยเข้มแข็งขึ้น ใครจะไปรู้ว่าชีวิตคนเรามันพลิกผันได้ถึงขนาดนี้ ช่วงที่เราต้องทำงาน ช่วงที่เลิกกับแฟน ช่วงที่ถูกไล่ออกจากงาน มันทำอะไรไม่ถูกเลยนะ มันเหมือนชีวิตเราไม่มีค่า ตอนนั้นอยากตายอยู่เหมือนกัน เออ... เราคิดว่า ตายก็ดีเรื่องจะได้จบ ๆ ไป แต่ตอนนี้ไม่คิดอย่างนั้นแล้ว เรามีลูกชีวิตเราต้องอยู่เพื่อลูก พอพินึกถึงลูกมันก็ทำให้พี่มีความสุข”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไดอะแกรมเครือญาติ

คุณนารีเป็นบุตรคนที่ 2 ของครอบครัว พ่อคุณนารีอายุ 57 ปี ประกอบอาชีพทำสวน และแม่อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างตัดเย็บผ้า ครอบครัวคุณนารีประกอบด้วยพี่ชายอายุ 31 ปี ประกอบอาชีพทำสวน และน้องสาวอายุ 23 ปี ประกอบอาชีพขายของ คุณนารีมีลูกชายอายุ 3 ขวบ ตอนนี้ลูกชายอยู่กับพ่อแม่ของคุณนารี

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้าที่คุณนารีเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณนารีพักอยู่กับอาช่วยอาชายของ ปัจจุบันคุณนารีพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอคลอด คุณนารีตื่นนอนตี 5 จากนั้นจึงอาบน้ำและทานข้าวเช้า เมื่อทานข้าวเช้าเสร็จจะมีเวรล้างจานโดยหน้าที่ของเวรล้างจานคือ ล้างจานของตนเองและเพื่อน เวรจะสลับกันไปเรื่อย ๆ ช่วงสายจะเป็นการพักผ่อนตามอัธยาศัย ระหว่างนี้คุณนารีมักจะช่วยเพื่อนเลี้ยงลูก เช่น ช่วยอุ้ม กล่อมให้หลับ เป็นต้น ในช่วงบ่ายบางวันเจ้าหน้าที่จะจัดกิจกรรมกลุ่ม เช่น วาดภาพ หรือมีอบรมวิธีการเลี้ยงลูก ในช่วงเย็นเมื่อคุณนารีทานข้าวเย็นเสร็จมักจะไปเดินหาของทานเล่นหน้าโรงพยาบาลรามาริบัติซึ่งอยู่ใกล้กับบ้านพักฉุกเฉิน โดยถ้าใครออกไปคนอื่น ๆ ก็มักจะฝากชื่อของเด็ก ๆ น้อย ๆ โดยส่วนใหญ่จะฝากชื่อ

ผลไม้ เวลาประมาณ 6 โมงเย็นคุณนารีอาบน้ำ บางคืนคุณนารีดูทีวีโดยจะเป็นทีวีรวมต้องดูข้างนอกห้องนอนซึ่งยุ่งค่อนข้างซุ่ม จึงไม่ค่อยมีใครดูทีวีสัก ส่วนใหญ่จะเข้านอนเลย

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

คุณนารีมีความรัก ความผูกพันกับลูกมาก ทั้งลูกคนแรกและคนที่สอง ไม่ว่าจะคุณนารีจะเจออุปสรรคมากแค่ไหนคุณนารีก็ไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง และไม่เคยมว่าลูกหรือโทษลูกในครรภ์ว่าเป็นต้นเหตุทำให้ชีวิตแย่งลงเลยแม้แต่ครั้งเดียว คุณนารีรักลูกมากและหวังว่าต่อไปข้างหน้าครอบครัวจะได้อยู่พร้อมหน้ากันสามคนแม่ลูกอีกครั้ง

“เขาเกิดมาไม่ใช่ความผิดของเขา เราต่างหากที่มีหน้าที่ต้องดูแลเขาให้ดี”

ศีลธรรม

คุณนารีไม่ค่อยเข้าวัดเท่าไรนักแต่ชอบทำบุญให้คนขอทานโดยเฉพาะคนชรา เพราะรู้สึกว่าคุณนารีว่าคนพวกนี้น่าสงสาร เขาน่าจะมีลูกหลานเลี้ยงไม่ใช่มานั่งขอเงินอยู่ตรงนี้ คุณนารีคิดว่าการทำแท้งเป็นสิ่งที่บาป เพราะเป็นการฆ่าชีวิตคนคนหนึ่ง ยิ่งกว่านั้นคนที่เราฆ่าก็เป็นลูกของเราด้วย ยิ่งทำให้รู้สึกบาป รู้สึกผิดมากขึ้น

“คนที่มีลูกตอนที่ยังไม่พร้อมไม่ใช่เรื่องผิด ไม่จำเป็นต้องทำแท้ง ไม่จำเป็นต้องปิดบังเราไม่ใช่คนเลวแต่เรามีความเข้มแข็ง มีความเป็นแม่ต่างหากแหละ เขาเกิดมาแล้วทำไมต้องไปฆ่าเขาอีก เขาไม่ผิด ไม่เคยทำผิด แล้วเราจะไปทำผิดต่อเขาทำไม”

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัวของคุณนารีมีลักษณะไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกันมากนัก อีกทั้งคุณนารีกับพ่อแม่ยังห่างเหินกัน เนื่องจากพ่อแม่ส่งคุณนารีมาอยู่กับอาตั้งแต่เด็ก เมื่อคุณนารีเริ่มมีปัญหา ก็มีเพียงแต่อาที่พึ่งพาได้บ้าง แต่เมื่ออาว่าคุณนารีตั้งครรรภ์ก็บอกให้เอาเด็กออกเพราะอายุ แล้วคนอื่นนินทา แต่คุณนารีกลับไม่ยอมทำแท้งแม้ทางบ้านจะไม่ยอมรับก็ตาม

การได้รับบริการสังคม

คุณนารีเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรรภ์ได้ประมาณ 7 เดือน ก่อนหน้าที่จะมาพักที่นี่คุณนารีรู้สึกหดหู่ เครียด ลึ้นหวัง เพราะคนรอบข้างมองคุณนารีเป็นผู้หญิงไม่ดี ท้องไม่มีพ่อ แม้แต่พ่อแม่และอาของคุณนารีก็มีความรู้สึกเช่นนี้ ด้วยความเครียดและลึ้นหวังทำให้คุณนารีเคยตัดสินใจที่จะจบชีวิตตนเองลง บ่อยครั้งที่คุณนารีท้อแท้และอยากจะยอมแพ้ชีวิต จนกระทั่งคุณนารีมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณนารีมีเพื่อนปรับทุกข์และมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำตลอดจนให้กำลังใจคุณนารี ทุกวันนี้คุณนารีคิดในทางบวกกับตนเองมากขึ้น มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตมากขึ้น คุณนารีมองว่าการเป็นมารดานอกสมรสไม่ใช่สิ่งที่เลวร้าย ในทางตรงข้ามมันคือสิ่งที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยวที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะทนต่อคำสบประมาทของสังคมเพื่อที่จะทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง

“ตอนนี้คิดแต่ว่าจะเลี้ยงลูกให้ดี ใครจะว่าอะไร พูดยอะไร ไม่สนใจแล้ว”

จึงอาจกล่าวได้ว่า การมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินทำให้คุณนารีเข้มแข็งและคิดในทางบวกมากยิ่งขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ครอบครัวของคุณนารีมีฐานะค่อนข้างยากจน คุณนารีต้องช่วยอาทำงานตั้งแต่เรียนจบมัธยมปลาย ในช่วงที่คุณนารีทราบว่าคุณนารีตั้งครรรภ์ ตอนนั้นคุณนารีพอมีเงินเก็บอยู่บ้างแต่ไม่มาก แต่คุณนารีคิดว่าเงินเท่านั้นคงเพียงพอหากคุณนารีต้องการจะทำแท้ง แต่คุณนารีไม่เคยคิดที่จะทำแท้งแม้จะมีเงิน การทำแท้งไม่เคยอยู่ในความคิดของคุณนารีเลย เพราะคุณนารีคิดเสมอว่าเด็กไม่มีความผิด ต้องไม่ไปทำร้ายเขา

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

คุณนารีมีความเปลี่ยนแปลงมากจากที่เคยรู้สึกหดหู่ ไร้ค่า กลัปกกลายเป็นคนเข้มแข็ง คิดในทางบวกมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นเพราะคุณนารีมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน แม้ในช่วงแรกที่มาพักคุณนารีจะรู้สึกแ่ด้วยความคิดที่ว่าชีวิตของตนเองแ่ถึงขนาดต้องมาพักที่สถานสงเคราะห์ อีกทั้งพ่อแม่และอาไม่ยอมรับ รังเกียจ คนรอบข้างมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีใจง่าย ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตคุณนารีช่วงนั้นทำให้คุณนารีรู้สึกแ่ แต่พอมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน

ก็ทำให้รู้ว่าชีวิตของคุณนารียังโชคดีกว่าใครอีกหลายคน ต้องมองไปข้างหน้าสิ่งที่อยู่ข้างหลังคือ บทเรียน คุณนารีเรียนรู้วิถีคิดในเชิงบวกทั้งจากการพูดคุยกับเพื่อน คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ และ การใช้กิจกรรมกลุ่มบำบัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุยกับเพื่อนที่เป็นมารดานอกสมรสด้วยกันยิ่ง ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยผ่อนคลาย ความเครียดและสร้างกำลังใจให้คุณนารีได้มาก

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณเฟื่องฟ้าอายุ 16 ปี รูปร่างค่อนข้างท้วม ผิวขาว สูงประมาณ 155 เซนติเมตร ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดขอนแก่น คุณเฟื่องฟ้าเป็นคนค่อนข้างเรียบร้อย พูดน้อย พูดจาสุภาพ สุภาพ ครอบครัวยากจน พ่อและแม่เสียชีวิตแล้ว ก่อนที่พ่อแม่เสียชีวิต พ่อของคุณเฟื่องฟ้าประกอบ อาชีพรับจ้างซัดสี แม่ทำงานที่โรงงาน ครอบครัวยากจน พ่อและแม่ของคุณเฟื่องฟ้าเลี้ยงดู คุณเฟื่องฟ้าและน้องอย่างดีและอบอุ่น นาน ๆ ครั้งถึงจะมีเรื่องทะเลาะกันบ้าง น้องสาวของคุณเฟื่องฟ้าอายุ 14 ปี ปัจจุบันทำงานเย็บผ้าอยู่กับป้า เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วน คุณเฟื่องฟ้าเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ต้องออกจากการเรียนเพราะพ่อป่วยหนัก คุณเฟื่องฟ้ายัง จำพ่อและแม่ได้อย่างชัดเจน และยังมีภาพครอบครัวที่อบอุ่นได้ แม่ของคุณเฟื่องฟ้าเสียชีวิตตั้งแต่ คุณเฟื่องฟ้าอยู่ประถมศึกษาปีที่ 1 แม่ของคุณเฟื่องฟ้าเกิดที่กรุงเทพฯ แต่ย้ายไปอยู่กับสามีที่ จังหวัดขอนแก่น คุณเฟื่องฟ้าไม่ทราบว่าแม่เป็นอะไรถึงเสียชีวิต ส่วนพ่อของคุณเฟื่องฟ้าเสียชีวิต เนื่องจากติดเชื้อเอดส์ ช่วงที่คุณเฟื่องฟ้าอยู่มัธยมปีที่ 2 พ่อป่วยหนักมาก อีกทั้งครอบครัวไม่มี รายได้เพราะพ่อไม่สามารถทำงานได้ พ่อจึงต้องขอข่าวที่วัดมาให้ลูกกินทุกวัน และในช่วงสุดท้าย ของชีวิตพ่อนั้นพ่อได้ไปอยู่วัด อยู่กับพระ พ่อของคุณเฟื่องฟ้าได้ฝากคุณเฟื่องฟ้ากับน้องไปอยู่กับ ป้า โดยในขณะนั้นป้าให้สัญญากับพ่อว่าจะดูแลอย่างดีและจะส่งเสียให้เรียนต่อ

เมื่อพ่อเสียชีวิตคุณเฟื่องฟ้าเสียใจมาก ช่วงที่อยู่กับป้าซึ่งป้าเป็นพี่สาวของแม่ ป้าของคุณเฟื่องฟ้าใจดี แต่เมื่ออยู่ด้วยกันได้ประมาณ 1 เดือน นิสัยของป้าก็เปลี่ยนไป ป้าไม่ได้ส่งคุณเฟื่องฟ้าและน้องเรียนต่อ แต่กลับให้ทำงานเย็บผ้าอยู่ที่บ้าน เมื่อคุณเฟื่องฟ้าทำงานไม่ได้ตั้งใจ หรือทำงานช้า ป้าของคุณเฟื่องฟ้าจะด่าว่า โดยจะด่าถึงพ่อแม่ของคุณเฟื่องฟ้าด้วย นอกจากด่า แล้วยังทุบตี ตบ จนหลังแตก เนื้อแตก โดยส่วนใหญ่จะใช้ด้ามไม้กวาด สายไฟตีและฟาด ป้ามี ลูกสาว 1 คน อายุ 6 ปี ส่วนสามีของป้าเป็นคนไม่ค่อยพูด ใจดี และมักตามใจภรรยา ป้าจึง

เป็นเสมือนผู้นำของครอบครัว บ้าทำงานรับผ้ามาเย็บที่บ้าน ช่วงที่อยู่กับบ้าคุณเฟื่องฟ้าร้องไห้ทุกคืนและคิดหลายต่อหลายครั้งว่าจะหนีแต่ก็หวั่น้อง อีกทั้งยังไม่มีเงินและไม่รู้จักใครแถวนั้นเลย คุณเฟื่องฟ้าอยากที่จะพาน้องหนีไปเพราะสงสารน้อง ทุกครั้งที่ป่าตีน้องคุณเฟื่องฟ้าจะเข้าไปปกป้อง แล้วคุณเฟื่องฟ้าก็ถูกตีด้วยทุกครั้ง บ้าทำร้ายคุณเฟื่องฟ้ากับน้องบ่อยครั้งจนกลายเป็นเรื่องปกติในบ้าน ฐานะของป่าพอกินพอใช้ไม่ขัดสน แต่ป่าไม่เคยให้เงินคุณเฟื่องฟ้าเลยแม้คุณเฟื่องฟ้าจะทำงานเย็บผ้าให้ป่า บางครั้งเย็บผ้าถึงตี 1 และต้องตื่นมาตี 4 เพื่อมาเย็บต่อ ซึ่งเป็นเช่นนี้บ่อยครั้ง ถ้ามีงานเย็บของคุณเฟื่องฟ้าจะถูกป่าสั่งว่าหากทำไม่เสร็จก็ไม่ต้องนอน

ธุรกิจเย็บผ้าของป่ามีเพื่อนของป่าร่วมหุ้นด้วย วันหนึ่งส่งผ้าไม่ทันทำให้ขาดทุน เพื่อนของป่าไม่พอใจมากและต้องการเงินคืน ป้าบอกว่าไม่มีเงิน ป้าจึงบอกกับเพื่อนที่เป็นหุ้นส่วนว่าจะขายคุณเฟื่องฟ้าเพื่อชดเชยซึ่งเพื่อนของป่าก็พอใจกับข้อเสนอนี้ ป้าพาคุณเฟื่องฟ้าไปหาเพื่อนที่เป็นหุ้นส่วนโดยบอกคุณเฟื่องฟ้าว่าจะพาไปข้างนอก แต่จะแวะบ้านเพื่อนก่อน เมื่อถึงบ้านเพื่อน ป้าบอกว่าให้คุณเฟื่องฟ้านั่งรอ แล้วป่าก็ออกไปจากห้อง สักพักเพื่อนของป่าก็เข้ามาแล้วข่มขืน

“พอป่าออกไป เขาก็เข้ามาปล้ำหนู หนูตกใจขอร้องให้เขาอย่าทำ เขาก็ไม่สนใจ หนูพยายามสู้เขาก็ตบหนู”

หลังจากนั้นเพื่อนของป่าก็มาที่บ้านป่าบ่อย ๆ มาเกือบทุกเย็นเพื่อที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคุณเฟื่องฟ้า คุณเฟื่องฟ้าไม่ทราบว่ามีผู้ชายที่มาข่มขืนเป็นใครหรือไม่รู้แม้แต่ชื่อของผู้ชายคนนั้น รู้แต่ว่าอายุของผู้ชายคนนั้นประมาณ 40 ปี

“หนูไม่รู้ชื่อเขาหรอกคะ ถ้าเขามาเขาก็ทำอย่างเดียวเสร็จแล้วก็ไป เขาไม่เคยพูดกับหนูซักครั้งเดียว”

เพื่อนร่วมหุ้นของป่ามาหาคุณเฟื่องฟ้าประมาณ 1 เดือนกว่า แล้วก็เริ่มมาบ้างไม่มาบ้าง จากนั้นก็ไม่มาอีกเลย ซึ่งตอนหลังเพื่อนก็ได้ถอนหุ้นจากป่าไปหมด ช่วงที่คุณเฟื่องฟ้าถูกขายชดเชยคุณเฟื่องฟ้ารู้สึกสับสน ร้องไห้ตลอดคืนคิดอยากจะหนีแต่ไม่มีเงิน เครียดมาก อยากฆ่าตัวตายแต่ไม่กล้าลงมือ เมื่อป่าทราบว่าคุณเฟื่องฟ้าร้องไห้ก็บอกคุณเฟื่องฟ้าว่าไม่ให้ร้อง ห้ามร้อง ถ้าร้องไห้ก็จะถูกตี

เวลาผ่านไปประมาณ 1 เดือน บ้าของคุณเฟื่องฟ้าสงสัยว่าตนเองต้องจิ้งจอกที่ตรวจการตั้งครรรค์มาตรวจซึ่งผลปรากฏว่าตั้งครรรค์ จึงให้คุณเฟื่องฟ้าตรวจด้วยเพราะชื่อที่ตรวจมาหลายอัน เมื่อคุณเฟื่องฟ้าตรวจปรากฏว่าตนเองตั้งครรรค์เช่นกัน ในตอนแรกคุณเฟื่องฟ้าคิดว่าบ้าพูดเล่น เพราะไม่มีอาการอะไรที่บ่งบอกเลยว่าท้อง อีกทั้งประจำเดือนคุณเฟื่องฟ้าก็มาไม่สม่ำเสมออยู่แล้ว คุณเฟื่องฟ้าเลยไม่คิดว่าตนเองตั้งครรรค์ แต่เมื่อรู้แน่ชัดแล้วว่าตนเองตั้งครรรค์คุณเฟื่องฟ้ารู้สึกตกใจมาก ตอนนั้นอยากเอาเด็กออกแต่ไม่รู้ว่าเอาออกอย่างไร และบ้าของคุณเฟื่องฟ้าก็บอกไม่ให้คุณเฟื่องฟ้าเอาเด็กออก ซึ่งคุณเฟื่องฟ้าก็ไม่ทราบเหตุผลว่าทำไมบ้าไม่ให้ทำแท้ง แม้ว่าคุณเฟื่องฟ้าจะตั้งครรรค์แต่บ้าก็ยังให้คุณเฟื่องฟ้าทำงานหนักเหมือนเดิมจนคุณเฟื่องฟ้ารู้สึกกดดัน เครียดจนทนไม่ไหว ตอนนั้นคุณเฟื่องฟ้าตั้งครรรค์ได้ 3 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่บ้ากำลังย้ายบ้านโดยย้ายบ้านจากกาญจนบุรีมาเช่าบ้านอยู่ที่ราชบุรี เพราะใกล้กับสถานที่รับผ้ามาเย็บ จะได้ประหยัดต้นทุนการขนส่ง คุณเฟื่องฟ้าคิดวางแผนที่จะหนี ช่วงนั้นเป็นช่วงเวลากลางคืน โดยเป็นวันที่บ้าขนของไปราชบุรี แพนของบ้าเป็นคนขับรถพาไป บ้าพาลูกและน้องของคุณเฟื่องฟ้าไปด้วย ก่อนเดินทางไปคุณเฟื่องฟ้าแอบขอเงินแพนของบ้าโดยบอกจะนำไปซื้อผ้าอนามัย คุณเฟื่องฟ้าจึงได้เงินมา 200 บาท ที่บ้านของบ้าไม่มีใครรู้ว่าคุณเฟื่องฟ้าถูกขายขาดดอกจนท้องนอกจากบ้าคนเดียว เมื่อบ้าเดินทางไปราชบุรีคุณเฟื่องฟ้าจึงหนีออกจากบ้าน โดยถามทางคนแถวบ้านไปบริษัทขนส่ง คุณเฟื่องฟ้าขึ้นรถจากบริษัทขนส่งมากรุงเทพฯ ลงที่สายใต้ จากนั้นจึงถามทางไปสะพานใหม่เพื่อมาหาน้ำ คุณเฟื่องฟ้ารู้จักบ้านของน้ำเพราะตอนเด็ก ๆ พ่อของคุณเฟื่องฟ้าพาคุณเฟื่องฟ้ามาเยี่ยมน้ำบ่อย ๆ

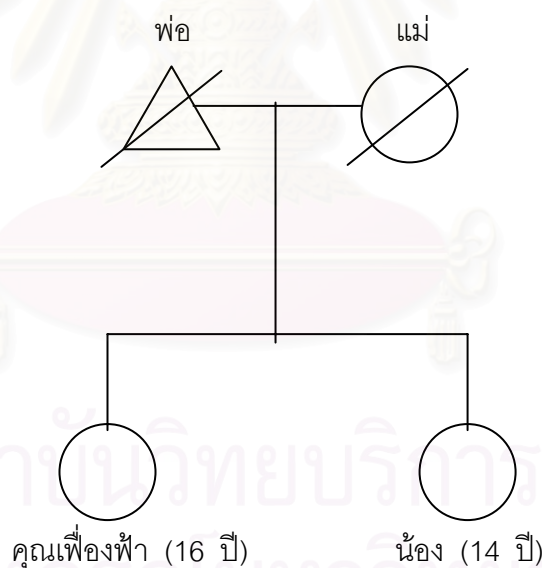
น้ำของคุณเฟื่องฟ้าถามเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของคุณเฟื่องฟ้าและพาคุณเฟื่องฟ้าไปตามน้องกลับมา พอคุณเฟื่องฟ้าและน้ำไปบ้านที่กาญจนบุรีก็พบว่าบ้าย้ายบ้านไปเรียบร้อยแล้ว อีกทั้งคุณเฟื่องฟ้าก็ไม่ทราบที่อยู่บ้านที่ราชบุรี จึงไม่สามารถตามน้องมาได้ คุณเฟื่องฟ้าอยู่กับน้ำตั้งแต่ตั้งครรรค์ 3 เดือนจนถึงประมาณ 9 เดือน ระหว่างที่อยู่กับน้ำคุณเฟื่องฟ้ามีความสุขมาก คุณเฟื่องฟ้าช่วยน้ำขายกับข้าวในโรงเรียนได้เงินวันละ 150 บาท ซึ่งคุณเฟื่องฟ้าเก็บเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการไปหาหมอน้ำบอกให้คุณเฟื่องฟ้าพักผ่อนตั้งแต่ตั้งครรรค์ได้ 6 เดือนแต่คุณเฟื่องฟ้าไม่ยอมขอเงินน้ำ คุณเฟื่องฟ้าจึงทำงานจนตั้งครรรค์ 8 เดือน ตอนคุณเฟื่องฟ้าตั้งครรรค์ได้ประมาณ 9 เดือน เพื่อนของน้ำแนะนำให้นำบ้านพักฉุกเฉินเพราะน้ำงานยุ่งจึงดูแลได้ไม่เต็มที่ น้ำจึงพามาติดต่อบ้านพักฉุกเฉิน

ปัจจุบันคุณเฟื่องฟ้าคลอดบุตรได้ 3 เดือนแล้ว ที่บ้านพักฉุกเฉินเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ดี ถ้ามีปัญหาอะไรคุณเฟื่องฟ้าก็จะมาปรึกษาเจ้าหน้าที่ ตอนนี้คุณเฟื่องฟ้าไม่มีอาการเครียดและ

เศร้าแล้ว เพราะมีน้ำและเพื่อนที่บ้านพักฉุกเฉินคอยให้กำลังใจ ทำให้เกิดความรู้สึกดีต่อตนเอง มากยิ่งขึ้น เมื่อคลอดแล้วคุณเฟื่องฟ้าตัดสินใจยกลูก เนื่องจากตนเองยังไม่พร้อมในการเลี้ยงดูลูก แต่ก็รู้สึกคิดถึงลูก ลูกของคุณเฟื่องฟ้าต้องไปอยู่ในเนอสเซอรี่หลังจากที่คุณเฟื่องฟ้าให้นมลูกครบ 3 เดือน อีกทั้งเจ้าหน้าที่จะไม่ให้แม่เลี้ยงลูกตนเองเพราะกลัวเด็กจะติดแม่ แต่ก็มีบางกรณีที่ คุณเฟื่องฟ้าจะเลี้ยงลูกได้ก็ต่อเมื่อไม่มีพี่เลี้ยงเด็กเท่านั้น ส่วนน้ำของคุณเฟื่องฟ้าจะมาเยี่ยม ประมาณเดือนละ 1-2 ครั้ง ตอนนี้ทางบ้านพักฉุกเฉินจะส่งให้คุณเฟื่องฟ้าได้มีโอกาสเรียนต่อ โดยให้เรียนที่การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) แต่คุณเฟื่องฟ้ายังไม่ทราบละเอียดมากนัก โดยไม่ทราบว่าจะให้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือว่าเริ่มเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 อีกครั้ง ตอนนี้ คุณเฟื่องฟ้าตื่นเต้นมากที่จะได้เรียนต่อและตั้งใจจะเรียนหนังสือให้ดีที่สุด คุณเฟื่องฟ้าคิดจะออกจากบ้านพักฉุกเฉินเมื่อเรียนหนังสือจบแล้ว

ไดอะแกรมเครือญาติ

คุณเฟื่องฟ้าเป็นบุตรสาวคนแรกของครอบครัว มีน้องสาว 1 คน อายุ 14 ปี พ่อแม่ เสียชีวิตแล้ว โดยพ่อติดเชื้อเอชไอวี ส่วนคุณแม่ไม่ทราบว่าเป็นโรคอะไรถึงเสียชีวิต ปัจจุบันคุณเฟื่องฟ้าอยู่บ้านพักฉุกเฉิน ส่วนน้องสาวอยู่กับป้า

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้าที่คุณเฟื่องฟ้าจะเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณเฟื่องฟ้าพักอยู่กับน้ำจืดตั้งครรภ์ได้ประมาณ 9 เดือน ระหว่างที่อยู่กับน้ำจืดคุณเฟื่องฟ้าจะช่วยขายกับข้าว โดยไปขาย 6 โมงเช้า กลับบ้าน 6 โมงเย็น ปัจจุบันคุณเฟื่องฟ้าพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอเรียนหนังสือ ในแต่ละวันคุณเฟื่องฟ้าตื่นนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาด หลังจากทำเวรเสร็จก็ไปอาบน้ำ ตอน 7 โมงครึ่งทานอาหารเช้าเสร็จแล้วจึงทำกิจกรรมที่บ้านพักฉุกเฉินจัดให้ บางวันคุณเฟื่องฟ้าไปทำงานซักเสื้อผ้าที่ we train โดยจะได้เงินเล็กๆน้อยๆเป็นค่าตอบแทน เวลา 5 โมงครึ่งทานอาหารเย็น จากนั้นจึงประชุมเวรต่อ หลังจากประชุมเสร็จคุณเฟื่องฟ้าจะอาบน้ำและคุยเล่นกับเพื่อนในห้องนอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

การตั้งครรภ์ของคุณเฟื่องฟ้าเกิดจากการถูกข่มขืนจึงทำให้คุณเฟื่องฟ้าไม่มีความผูกพันกับลูกในครรภ์นักในช่วงแรก แต่เมื่ออายุครรภ์มากขึ้นความผูกพันก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ คุณเฟื่องฟ้าเริ่มมีการคุยกับลูกในครรภ์ ไปหาหมอฝากครรภ์ พอช่วงใกล้คลอดคุณเฟื่องฟ้ารู้ว่าเมื่อคลอดจะยกลูก ทำให้คุณเฟื่องฟ้าค่อย ๆ ทำใจว่าสักวันต้องแยกจากลูกไป แม้ว่าคุณเฟื่องฟ้าจะพยายามทำใจแต่ก็อดคิดถึงลูกไม่ได้

ศีลธรรม

คุณเฟื่องฟ้าคิดว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปเหมือนเป็นการฆ่าชีวิตคน ๆ หนึ่ง อีกทั้งคิดว่าการทำแท้งเป็นการสร้างบาปสร้างกรรม สักวันหนึ่งกรรมที่เราสร้างก็จะกลับมาหาเราเอง

“ชาตินี้ไม่อยากทำกรรม ไม่อยากไปใช้ชาติหน้า ชาติหน้าอยากมีความสุข ไม่เหมือนอย่างนี้
อยากมีพ่อ มีแม่ เหมือนคนอื่นเขาบ้าง”

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

พ่อแม่ของคุณเฟื่องฟ้าเสียชีวิตตั้งแต่คุณเฟื่องฟ้ายังเด็ก คุณเฟื่องฟ้าจึงต้องไปอยู่กับป้า ซึ่งป้าก็มักทำร้ายคุณเฟื่องฟ้าและขายคุณเฟื่องฟ้าเพื่อชดเชยเงินตั้งครรรภ์ และเมื่อตั้งครรรภ์ป้าก็ห้ามทำแท้ง คุณเฟื่องฟ้าจึงต้องตั้งครรรภ์ต่อโดยไม่มีทางเลือกอื่น การตั้งครรรภ์ของคุณเฟื่องฟ้าเต็มไปด้วยความเครียด ความหดหู่ และความกลัวว่าป้าจะทำร้าย แต่เมื่อคุณเฟื่องฟ้ามาอยู่กับน้า และมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินทำให้คุณเฟื่องฟ้ามีสภาพจิตใจดีขึ้น มีความคิดในทางบวกกับตนเอง และลูกเพิ่มมากขึ้น

การได้รับบริการสังคม

คุณเฟื่องฟ้ามาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรรภ์ได้ประมาณ 9 เดือน โดยสภาพจิตใจของคุณเฟื่องฟ้าดีขึ้นเรื่อย ๆ แม้การได้รับบริการสังคมจะไม่มีส่วนทำให้คุณเฟื่องฟ้าตั้งครรรภ์ต่อ เพราะในช่วงแรกของการตั้งครรรภ์ป้าของคุณเฟื่องฟ้าได้บังคับให้ตั้งครรรภ์ต่อ ห้ามทำแท้ง แต่บริการสังคมก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้คุณเฟื่องฟ้ามีกำลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป โดยมีน้า เจ้าหน้าที่และเพื่อน ๆ ในบ้านพักฉุกเฉินคอยให้กำลังใจและพลังใจ อีกทั้งบ้านพักฉุกเฉินยังให้โอกาสคุณเฟื่องฟ้าได้ศึกษาต่อ ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดโอกาสที่สำคัญในชีวิตของคุณเฟื่องฟ้า

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีส่วนในการตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อของคุณเฟื่องฟ้า เพราะป้าของคุณเฟื่องฟ้าไม่ให้คุณเฟื่องฟ้าทำแท้งไม่ว่าจะมีเงินหรือไม่มีเงินก็ตาม

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

การที่ได้มาพักที่บ้านพักฉุกเฉินได้มีโอกาสมารู้จักกับเพื่อน ๆ ทำให้คุณเฟื่องฟ้ารู้สึกดีขึ้น เพราะเพื่อน ๆ จะพูดให้กำลังใจคุณเฟื่องฟ้า โดยเพื่อนมักจะบอกว่าคุณเฟื่องฟ้ายังอายุน้อย แม้จุดเริ่มต้นในชีวิตจะไม่ดีนักแต่ต่อไปชีวิตจะดีหรือร้ายอยู่ที่เราเป็นคนกำหนดเอง ไม่ใช่ป้ากำหนดอนาคตอยู่ที่เราถ้าเราทำชีวิตเราให้ดี อนาคตเราก็จะดี ทำให้คุณเฟื่องฟ้ามีกำลังใจมากขึ้น อีกทั้งการที่คุณเฟื่องฟ้าจะได้มีโอกาสเรียนหนังสือต่อยิ่งทำให้คุณเฟื่องฟ้ารู้สึกดีมากขึ้น จากความรู้สึกที่เคยคิดว่าจะมีแต่คนมาทำร้าย ความรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้าก็เปลี่ยนไปกลายเป็นคนที่คิดในทางบวกต่อตนเองและคนรอบข้างมากยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณผกากรองอายุ 14 ปี รูปร่างค่อนข้างผอม ผิวคล้ำ สูงประมาณ 160 เซนติเมตร เรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดกรุงเทพฯ ๗ คุณผกากรองมีอัธยาศัยดี พูดจาเป็นกันเอง กล้าพูดกล้าแสดงออก พ่อของคุณผกากรองเป็นคนจังหวัดสมุทรสาคร มีเชื้อมอญ ส่วนแม่เป็นคนจังหวัดเลย พ่อแม่ของคุณผกากรองย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ ๗ ตั้งแต่คุณผกากรองยังเล็ก โดยพ่อประกอบอาชีพหาของเก่า เก็บของเก่า เช่น เก็บกระดาษ ขวด ส่วนแม่ทำงานบ้าน ฐานะที่บ้านไม่ขัดสนนัก ปัจจุบันพ่อของคุณผกากรองเสียชีวิตแล้วด้วยโรคน้ำท่วมปอดและเลือดคั่งในสมอง แม่ของคุณผกากรองหนีออกจากบ้านตั้งแต่วันที่พ่อคุณผกากรองจะเสียชีวิต พ่อของคุณผกากรองเป็นคนดีมาก เวลาดีใจจะดีแรงมาก

“เวลาพ่อดี ดีแรงมากเหมือนเราไม่ใช่ลูก”

พ่อของคุณผกากรองเคยตบคุณผกากรองจนพินาศ สาเหตุจากคุณผกากรองทำไฟไหม้แบตเตอรี่ที่บ้าน ตอนนั้นพ่อยังไม่ต่อไฟฟ้าจึงต้องใช้แบตเตอรี่ คุณผกากรองเผลอเอาตะเกียงจุดไว้ใกล้แบตเตอรี่ไฟเลยลามไหม้แบตเตอรี่ ช่วงนั้นครอบครัวของคุณผกากรองปลูกบ้านชั่วคราวปลูกบนพื้นที่ของคนอื่น ส่วนใหญ่พ่อของคุณผกากรองจะใช้มือดี แม้มแม่ก็ยังกลัวพ่อ เวลาพ่อดีถ้าแม่มาห้ามแม่อีกจะถูกพ่อตีไปด้วย คุณผกากรองมีพี่น้องต่างแม่อีก 1 คน ตอนนี้อยู่กับป้าซึ่งเป็นพี่สาวพ่อ ส่วนแม่ของคุณผกากรองหนีออกจากบ้านตั้งที่คุณผกากรองอายุ 6 ปี คุณผกากรองยังจำวันที่แม่หนีไปได้อย่างชัดเจน วันนั้นเป็นฝนที่ฝนตก พ่อไม่สบาย แม่บอกว่าจะไปหาเงินมาให้ แต่แม่ก็ไม่เคยกลับมาอีกเลย ก่อนหน้าที่แม่จะหนีไป แม่ของคุณผกากรองเคยพูดไว้ว่า วันหนึ่งถ้าแม่ไป แม่จะไม่กลับมาอีก คุณผกากรองคิดว่าที่แม่หนีไปเพราะพ่อชอบว่าและตีแม่

พ่อของคุณผกากรองไม่สบายตลอด บางครั้งมีอาการชักและเป็นลมบ้าหมู ช่วงที่พ่อไม่สบายมาก พ่อได้ฝากคุณผกากรองกับน้า แต่น้าปฏิเสธไม่ยอมรับเลี้ยงเพราะเป็นภาระเลยต้องฝากป้า พ่อพยายามหาเงินมาให้ป้าเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูคุณผกากรอง วันหนึ่งพ่อไปหาเพื่อนประตูบ้านเพื่อนปิดจึงป็นรั้วเข้าไปแต่พลาดตกลงมา หัวฟาดพื้นต้องเข้าโรงพยาบาลด่วน และต้องเข้าห้องผ่าตัด ตอนนั้นคุณผกากรองรีบไปหาพ่อไปรอพ่อน้ำห้องผ่าตัด ปรากฏว่าพ่อเลือดคั่งใน

สมองแต่หมดช่วยได้ทันจึงปลอดภัย หมอบอกพ่อว่าห้ามดื่มเหล้าเพราะพ่อคุณผกากรองเป็นโรค น้ำท่วมปอดด้วย แต่เมื่อพ่อออกจากโรงพยาบาลพ่อก็ดื่มเหล้าอีก พ่อดื่มเหล้าทุกวันแต่ไม่เมา ช่วงแรกที่ออกจากโรงพยาบาลไม่ค่อยดื่ม นาน ๆ ที่จึงดื่มแต่ช่วงหลังดื่มจัดมาก คุณผกากรองพยายามขอร้องพ่อไม่ให้ดื่มเหล้าอีกแต่พ่อก็ไม่ฟัง คุณผกากรองคิดว่าพ่อน่าจะมีเรื่องเครียดจึงทำให้ดื่มเหล้าจนเมา ไม่นานนักท้องของพ่อก็เริ่มใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ตอนนั้น คุณผกากรองย้ายมาอยู่กับป้าแล้วเพราะบ้านที่เคยอยู่แถวปทุมวันถูกไล่ที่ ก่อนที่พ่อของคุณผกากรองจะเสียชีวิตพ่อก็จะบ่นว่าอยากไปวัด คุณผกากรองไม่อยากให้พ่อดื่มเหล้าอีกและมักเตือนพ่อเสมอ

“ถ้าพ่อไป หนูจะไปอยู่กับใคร หนูอยากอยู่กับพ่อ พ่อรักษาตัวให้ดีขึ้น”

วันต่อมาคุณผกากรองไปเยี่ยมพ่อ ก่อนถึงบ้านพ่อ คุณผกากรองเจอลูกของอา เขาบอกว่าพ่อตายแล้ว ตอนแรกคุณผกากรองไม่เชื่อ เพราะลูกของอาคนนี้ชอบว่าพ่อ คุณผกากรองจึงรีบเดินเข้าบ้านพบว่าพ่อเสียชีวิตจริง ๆ ช่วงนั้นคุณผกากรองเสียใจมาก ถึงแม้ว่าพ่อจะตีแรงหรือดูแค่นั้น แต่คุณผกากรองก็รู้ว่าพ่อรักคุณผกากรองมาก

คุณผกากรองอยู่กับป้าต้องทำงานบ้านทุกอย่าง ทั้งกวาดบ้าน ถูบ้าน ซักผ้า ป้าของคุณผกากรองค่อนข้างดุบางทีก็ตีบ้างเพราะเหนียว ช่วงที่เรียนเหนียวบ่อยถ้าป้ารู้ป้าก็จะตี คุณผกากรองรู้สึกว่ตระกูลของพ่อเป็นตระกูลที่ดูมาก คุณผกากรองเคยดูรูปของปู่ที่อยู่หน้าโกฏิหน้าดูมาก อีกทั้งป้าก็เคยเล่าเรื่องปู่ให้ฟัง คุณผกากรองจึงรู้ว่านิสัยดู ตีลูกแรง ๆ นั้น พ่อได้มาจากป้านั่นเอง นอกจากคุณผกากรองจะช่วยป้าทำงานบ้านแล้วยังช่วยป้าขายของอีกด้วย คุณผกากรองช่วยป้าขายของตั้งแต่อายุ 12 ปี ป้ามีเพื่อนที่ขายของด้วยกันอีก 1 คน เป็นหุ้นส่วนกัน โดยจะพากันไปขายที่โรงพยาบาลตำรวจ เพื่อนของป้าเป็นผู้ขาย เมื่อขายของเสร็จในแต่ละวันคุณผกากรองจะได้เงินตอบแทนวันละ 30-40 บาท คุณผกากรองช่วยขายของจนอายุ 14 ปี โดยระยะหลังจะไปขายกับเพื่อนป้าเพราะป้าไปทำงานอื่น คุณผกากรองเชื่อใจ ไว้ใจเพื่อนของป้า เพราะเขารู้จักคุณผกากรองมาตั้งแต่คุณผกากรองยังเป็นเด็ก และไม่เคยล่วงเกินคุณผกากรองเลย

แต่พอมาวันหนึ่งช่วงค่ำหลังขายของเสร็จเขาบอกว่ให้ไปเอาของในห้องน้ำ ห้องน้ำอยู่ภายในลานจอดรถโรงพยาบาลตำรวจซึ่งค่อนข้างเปลี่ยว ลักษณะห้องน้ำเป็นห้องน้ำรวม พ่อคุณผกากรองเข้าไปเขาก็ตามเข้าไปด้วยแล้วปิดประตู คุณผกากรองบอกกับเขาว่าไม่เห็นของอะไร

เลย จากนั้นเขาก็เข้ามาใกล้ตัวคุณผกากรองเพื่อข่มขืน เขาดึงกางเกงของคุณผกากรองลงมาถึงเข่า คุณผกากรองตกใจมากขอร้องไม่ให้เขาข่มขืนแต่เขาไม่ฟังอีกทั้งยังขู่คุณผกากรองด้วย

“ถ้าบอกคนอื่นกูจะบอกว่าสมยอมเอง หนูเลยไม่กล้าบอกคนอื่น หนูขอร้องว่าอย่าทำอะไรหนูเลยนะ แล้วเขาก็บอกว่า ถ้ามีงไม่ให้อู กูจะเอาเรื่องของมีงไปบอกคนอื่น บอกว่ามีงยอมกูเอง ตอนนั้นหนูพยายามกันเอาไว้ไม่ให้ไอ้ นั้นของเขาเข้าไปของหนู”

พอเพื่อนของป้ามีเพศสัมพันธ์เสร็จเขาก็จะให้เงินคุณผกากรองเป็นค่าปิดปาก ครั้งละ 100-200 บาท คุณผกากรองรู้สึกโมโหและเครียดมากในขณะนั้นเพราะบอกใครไม่ได้

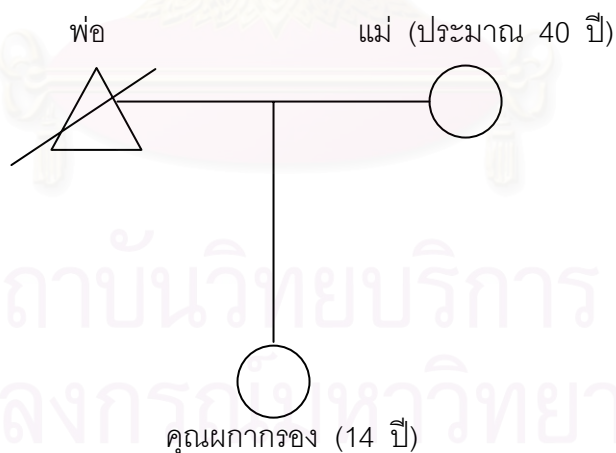
“แค่นั้น โมโหมาก เขาเห็นหนูมาตั้งแต่เด็ก ทำไมทำอย่างนี้กับหนู แต่ก็ไม่อยากทำร้ายเขา เพราะคิดว่าเป็นเวรกรรมของหนูเอง แต่อย่าโกรธมาก อย่าจะเอาให้ตายให้ได้”

ทุกครั้งที่คุณผกากรองขัดขืนเขาจะใช้กำลังบังคับ บางครั้งถ้าไม่ยอมเขา เขาก็จะทำรุนแรง อีกทั้งขณะข่มขืนเขาจะพูดข่มขู่ไปด้วย เขาข่มขืนคุณผกากรองตั้งแต่ยังไม่มีประจำเดือนจนตั้งครรภ์ โดยจะข่มขืนอาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง ข่มขืนจนคุณผกากรองตั้งครรภ์ ช่วงที่ตั้งครรภ์ประมาณเดือนแรก ๆ คุณผกากรองไม่คิดว่าตนเองตั้งครรภ์ แต่คิดว่าประจำเดือนมาไม่ปกติ พอช่วง 4 เดือนมีอาการแพ้ท้องแต่ก็คิดว่าแค่ไม่สบาย จากนั้น 5 เดือน เริ่มอึดอัดเหมือนมีอะไรเคลื่อนไหวในท้อง พอ 6 เดือน จึงคิดว่าตนเองน่าจะท้องจึงไปบอกป้า คุณผกากรองไม่สงสัยว่าตนเองท้องเพราะช่วง 2-3 เดือนแรกที่ท้องเคยสงสัยว่าอาจจะท้องจึงกินยาขับ กินทุกวัน วันละขวด อีกทั้งเคยกระโดดทำให้ตัวเองล้มไปโดนพื้นปูน กระโดดเอาก้นกระแทกพื้น กระโดดเอาท้องลงบนเตียง และกระโดดลงน้ำโดยเอาท้องลงกระแทกน้ำ แต่ทุกครั้งที่ทำจะจุกเอง การที่คุณผกากรองเคยพยายามทำแท้งด้วยตนเองแต่ไม่มีอาการอะไรผิดปกติและไม่มีอะไรออกมา คุณผกากรองจึงเชื่อมั่นมาตลอดว่าตนเองไม่ได้ท้อง แต่พอท้องได้ 6 เดือน เกิดความสงสัยมากจนไปบอกป้า โดยบอกกับป้าว่าตนเองมีเพศสัมพันธ์กับแฟน เพราะถ้าบอกความจริงกลัวป้าจะไม่ให้เรียนหนังสือต่อ แต่ป้าไม่เชื่อป้าจึงพาไปบ้านของย่า ย่าของคุณผกากรองเปิดเสื้อเพื่อดูท้องและหน้าอก ดูเสร็จย่าก็บอกว่าคุณผกากรองท้องแน่นอน ย่าและป้าโกรธผู้ชายคนนั้นมาก พอป้าอารมณ์เย็นขึ้นจึงพาคุณผกากรองไปหาหมอเพื่อตรวจครรภ์ จากนั้นพาไปสถานีตำรวจปทุมวันเพื่อขอแจ้งความ

ตำรวจได้พาคุณผกากรองไปโรงพยาบาลตำรวจอีกครั้งเพื่อตรวจภายใน พออาของ คุณผกากรองทราบเรื่องการตั้งครรภ์ก็จะพาไปทำแท้ง แต่ป้าบอกไม่ต้องทำเพราะท้องแก่มาแล้ว หากทำอาจเป็นอันตรายได้ ส่วนเพื่อนของป้าก็หนีไป คุณผกากรองไม่ทราบว่าเขารู้ได้อย่างไรว่า ป้าและคุณผกากรองแจ้งตำรวจ ตอนนีตำรวจกำลังหาตัวเขาอยู่ เมื่อแจ้งความเรียบร้อยตำรวจ ส่งคุณผกากรองมาที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอคลอด ย่าบอกคุณผกากรองว่า ถ้าลูกเป็นผู้ชายไม่เอา เพราะเชื้อไม่ทิ้งแถว หากเป็นผู้หญิงก็เลี้ยงได้ เมื่อคุณผกากรองคลอดปรากฏว่าลูกเป็นผู้หญิงจึง ตัดสินใจเลี้ยงลูกเองไม่ยกให้มูลนิธิ

ช่วงแรกที่คุณผกากรองถูกข่มขืน คุณผกากรองเครียดมาก เครียดที่ถูกรข่มขืนและต้อง ปิดบังที่บ้าน แต่พอบอกความจริงป้าและย่าก็ช่วยปลอบใจ ดูแล ทำให้หายเครียด และตอนที่ คุณผกากรองมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเจ้าหน้าที่ก็ดูแลดีจึงทำให้คุณผกากรองสบายใจมากขึ้น อีกทั้งที่นี่ยังส่งให้เรียนหนังสือต่อ ซึ่งคุณผกากรองตั้งใจจะเรียนให้จบมัธยมปีที่ 3 ก่อน จึงจะ ออกจากที่นี่ไปอยู่กับป้า คุณผกากรองมีความฝันว่า ต่อไปอยากจะเป็นครูกับคนทำขนมเค้กที่ อร่อยที่สุดในโลก

ไดอะแกรมเครือญาติ

คุณผกากรองเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว ปัจจุบันมีอายุ 14 ปี พ่อเสียชีวิต เนื่องจากเป็นโรคน้ำท่วมปอดและเลือดคั่งในสมอง ส่วนแม่หนีออกจากบ้านตั้งแต่คุณผกากรอง อายุ 6 ปี ปัจจุบันคุณผกากรองอาศัยอยู่กับป้า

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้าที่คุณผกากรองมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณผกากรองช่วยเพื่อนของป้าชายของ จนถูกเพื่อนของป้าข่มขืนจนท้อง นอกจากคุณผกากรองจะช่วยเพื่อนของป้าชายของแล้วยังช่วย ป้าทำงานบ้านด้วย ปัจจุบันคุณผกากรองพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อเรียนหนังสือและเลี้ยงลูก คุณผกากรองตื่นนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาด เวลาประมาณ 7 โมงครึ่ง ทานอาหารเช้า หลังจากนั้นคุณผกากรองจะให้นมลูก เนื่องจากบ้านพักฉุกเฉินส่งเสริม ให้มารดาเลี้ยงลูกด้วยนมตัวเองเพราะมีสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อทารก จากนั้นจึงอาบน้ำอุ่นให้ ลูก และคอยกล่อมให้หลับ ช่วงบ่ายในบางวันทางบ้านพักฉุกเฉินจะมีกิจกรรมกลุ่ม เช่น การ สอนวิธีเลี้ยงลูก เวลา 4 โมงเย็น คุณผกากรองจะอาบน้ำและให้นมลูก ในเวลา 5 โมงครึ่ง ทานอาหารเย็น จากนั้นจึงประชุมเวรต่อ เวลา 1 ทุ่มเข้านอน คุณผกากรองจะกล่อมให้ลูกหลับ ก่อนแล้วค่อยนอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

ในช่วงแรกของการตั้งครรภ์คุณผกากรองเครียดมากเพราะไม่สามารถบอกใครได้ว่าตนเอง ถูกข่มขืน จึงทำให้ไม่ค่อยมีความผูกพันระหว่างแม่กับลูกในครรภ์มากนัก อีกทั้งคุณผกากรองเคย พยายามทำแท้งหลายครั้งและหลายวิธี แสดงให้เห็นว่า คุณผกากรองไม่มีความผูกพันเลย แต่ พอปัญหาเริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น คุณผกากรองจึงเริ่มสนใจและดูแลลูกในครรภ์มากยิ่งขึ้น คุณผกากรองเริ่มลูบท้องคุยกับลูกในครรภ์ ตอนนั้นคุณผกากรองตั้งครรภ์ได้ประมาณ 7 เดือน ความผูกพันระหว่างคุณผกากรองกับลูกในครรภ์ก็เพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ศีลธรรม

คุณผกากรองเคยพยายามทำแท้งหลายครั้งโดยคิดว่าการทำแท้งเป็นการขจัดปัญหา มากกว่าที่จะคิดว่าการทำแท้งเป็นการฆ่าคน เป็นบาป แต่พอคุณผกากรองเริ่มตั้งสติได้และ ปัญหาเริ่มคลี่คลาย คุณผกากรองย้อนกลับมาคิดว่า การทำแท้งนอกจากจะบาปแล้วยังเป็น อันตรายต่อตนเองอีกด้วย

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

พ่อของคุณผกากรองเสียชีวิตตั้งแต่คุณผกากรองยังเด็ก ส่วนแม่หนีออกจากบ้าน คุณผกากรองจึงต้องไปอยู่กับปู่ความสัมพันธ์ของคุณผกากรองกับปู่ค่อนข้างดี แม้ว่าบางครั้งปู่จะดุแต่ก็เอาใจใส่คุณผกากรองอย่างดี และเมื่อปู่ทราบเรื่องการตั้งครรภ์ของคุณผกากรอง ปู่ก็เป็นคนบอกไม่ให้คุณผกากรองทำแท้ง เพราะอาจเกิดอันตรายเนื่องจากท้องแก่แล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่า ปู่มีบทบาทในชีวิตของคุณผกากรองมาก และคุณผกากรองไม่ตัดสินใจที่จะทำแท้งก็เพราะปู่ไม่อยากให้ทำ

การได้รับบริการสังคม

คุณผกากรองมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรภ์ได้ประมาณ 7 เดือน โดยมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพราะตำรวจแนะนำให้มาพักที่นี่เพื่อรอคลอด คุณผกากรองตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อก่อนที่จะได้ทราบข้อมูลของบ้านพักฉุกเฉิน จึงอาจกล่าวได้ว่า คุณผกากรองไม่ได้ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อเพราะได้รับบริการสังคม แต่การที่คุณผกากรองมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินได้ช่วยให้สภาพจิตใจของคุณผกากรองดีขึ้น คุณผกากรองมีความคิดในทางบวกกับตนเองเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการที่คุณผกากรองได้มีโอกาสเรียนหนังสือต่อ ทำให้คุณผกากรองคิดว่าชีวิตของตนเองก็ได้ดีขึ้นไปทั้งหมด ชีวิตของคุณผกากรองกำลังเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ปู่ของคุณผกากรองมีฐานะปานกลาง ไม่ขัดสน แต่ต้องประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่าย ช่วงที่คุณผกากรองตั้งครรภ์ปู่ไม่อยากให้ทำแท้งไม่ใช่เพราะไม่มีเงินแต่เป็นเพราะกลัวคุณผกากรองจะเป็นอันตรายเพราะท้องแก่แล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีส่วนในการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณผกากรอง

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

การที่คุณผกากรองมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินทำให้คุณผกากรองมีกำลังใจมากขึ้น เพราะคุณผกากรองมีเพื่อนคอยปลอบใจ เป็นที่ปรึกษา ระบายความรู้สึกในเวลาที่ไม่สบายใจ เพื่อนที่เข้าใจความรู้สึกของคุณผกากรอง ส่งผลให้คุณผกากรองไม่ท้อแท้ สิ้นหวังอีกต่อไป อีกทั้งคุณผกากรองยังคิดว่าตนเองนั้นโชคดีกว่าอีกหลายคน เพราะอย่างน้อยที่สุด คุณผกากรองก็มีปู่และย่าที่ไม่ซ้ำเติมคุณผกากรอง อีกทั้งยังช่วยเหลือและให้กำลังใจคุณผกากรองอีกด้วย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณการเวกอายุ 15 ปี รูปร่างค่อนข้างผอม ผิวขาว สูงประมาณ 160 เซนติเมตร ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลพบุรี คุณการเวกเป็นคนคุยเก่ง กล้าแสดงออก พูดจาสุภาพ ครอบครัวยึดว่าอยู่ในระดับชนชั้นกลาง พ่อของคุณการเวกเป็นคนจังหวัดนนทบุรี อายุ 60 ปี อดีตประกอบอาชีพรับราชการทหารแต่ปัจจุบันลาออกแล้ว เนื่องจากมีปัญหาเรื่องราชการตอนนี้จึงอยู่บ้านเฉย ๆ ส่วนแม่ของคุณการเวก อายุ 59 ปี อดีตประกอบอาชีพรับราชการไปรษณีย์ ปัจจุบันลาออกแล้วเนื่องจากมีปัญหาเรื่องราชการเช่นกัน ตอนนี้แม่ของคุณการเวกประกอบอาชีพส่งออกสินค้า OTOP ไปประเทศบังกลาเทศ ครอบครัวยุคของคุณการเวกเลี้ยงดูคุณการเวกแบบอิสระ แต่ต้องอยู่ในสายตาของพ่อแม่ อีกทั้งครอบครัวคุณการเวกไม่ชอบให้คุณการเวกไปเที่ยวกลางคืน คุณการเวกมีพี่ชาย 3 คน คนโตทำงานอยู่ที่โลตัส สาขาลาดพร้าว อายุ 30 ปี ส่วนพี่ชายอีก 2 คน เป็นฝาแฝด อายุ 27 ปี อาศัยอยู่กับปู่และย่าตั้งแต่ยังเด็ก พี่ชายฝาแฝดจึงคิดว่าปู่และย่าเป็นพ่อแม่ของตนจริง ๆ คุณการเวกจึงไม่ค่อยได้ติดต่อกับพี่ชายฝาแฝดเลย

ช่วงที่คุณการเวกเรียนมัธยมปีที่ 3 ช่วงนั้นเกเรมาก ชอบหนีเรียน ไม่ชอบอยู่บ้านตนเอง และมักไปอยู่บ้านเพื่อน ส่งผลให้เรียนไม่จบ พ่อกับแม่ของคุณการเวกเริ่มเครียดกับพฤติกรรมของคุณการเวกมาก ช่วงนั้นแม่ของคุณการเวกลาออกจากการไปรษณีย์แล้วและกำลังทำสินค้า OTOP ส่งออกโดยหุนกับเพื่อนอีกสองสามคนเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ หุนส่วนของแม่คนหนึ่งมีคนรู้จักอยู่บังกลาเทศจึงตัดสินใจไปขายที่นั่น ในตอนซื้อตัวเครื่องบินกำลังมีการส่งเสริมการขายแบบซื้อตัว 1 ที่ ได้รับอีก 1 ที่ฟรี (Buy one get one free) แม่เลยให้คุณการเวกไปด้วย เมื่อถึงบังกลาเทศก็มีผู้ชายชาวบังกลาเทศที่รู้จักกับเพื่อนของแม่มารับที่สนามบิน คุณการเวกจึงได้รู้จักกับเขา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณการเวกกับหนุ่มบังกลาเทศจึงได้เริ่มต้นขึ้น อีกทั้งการที่คุณการเวกจะต้องช่วยแม่ขายของ OTOP แต่คุณการเวกพูดภาษาอังกฤษและภาษาอาหรับไม่เป็นจึงสื่อสารกับลูกค้าไม่ค่อยรู้เรื่องก็เลยยิ้มอย่างเดียว ในใจของคุณการเวกคิดว่าไทยเราเป็นสยามเมืองยิ้ม ยิ้มเอาไว้ก็ไม่ได้เสียหายอะไร หนุ่มบังกลาเทศเห็นว่าคุณการเวกไม่เก่งภาษาอังกฤษจึงสอนให้ เขาสอนโดยพูดภาษาไทยให้คุณการเวกเข้าใจได้ง่าย สอนประมาณ 2-3 เดือน คุณการเวกเริ่มพูดภาษาอังกฤษได้เขาจึงสอนภาษาอาหรับด้วย เพราะชาวบังกลาเทศไม่นิยมพูดภาษาอังกฤษ ระหว่างที่สอนภาษาอังกฤษคุณการเวกกับหนุ่มบังกลาเทศก็เริ่มเป็นแฟนกัน

คุณการเวกขายสินค้า เช่น ดอกไม้ผ้า ดอกไม้พลาสติก ของประดับและสินค้า handmade แฟนของคุณการเวกสนิทกับแม่ของคุณการเวกเพราะบางที่เขาก็มาช่วยขายของ ทำให้คุณการเวกกับเขาสามารถคบกันอย่างเปิดเผยได้ คุณการเวกจะไปบังกลาเทศครั้งละ 3 เดือน เนื่องจากขอวีซ่าได้มากที่สุด 3 เดือน แล้วจะกลับเมืองไทย 2 อาทิตย์ แล้วไปบังกลาเทศต่อ ระหว่างอยู่บังกลาเทศสถานทูตไทยประจำบังกลาเทศต้องการนางรำ แม่เลยติดต่อไปเพราะแม่เห็นว่า คุณการเวกเรียนนาฏศิลป์ แต่ตอนนั้นไม่มีเงินค่าชุดรำแม่จึงพยายามหาเงินเพื่อมาซื้อชุดรำให้เพราะชุดแพงมาก และด้วยความที่คุณการเวกรำสวยจึงได้รำที่สถานทูตบ่อย ๆ รำแต่ละครั้งสถานทูตจะให้เงินประมาณ 100 ดอลลาร์ ชีวิตความเป็นอยู่ของคุณการเวกที่บังกลาเทศนั้นค่อนข้างสบายมีกินมีใช้โดยคุณการเวกอยู่บ้านเช่ากับแม่และเพื่อน ๆ ของแม่ ต่อมาเพื่อนร่วมหุ้นของแม่โอนเงินไปเกือบ 3 แสนบาท ทำให้แม่และคุณการเวกไม่มีเงินเหลือ อีกทั้งเงินที่นำมาลงทุนยังเป็นเงินที่ได้จากพ่อและส่วนหนึ่งไปกู้คนอื่นมา คุณการเวกและแม่จึงไม่มีเงินดั่งนั้นจึงต้องกลับเมืองไทยโดยเอาเงินที่ได้มาก่อนสุดท้ายซื้อของจากบังกลาเทศมาขายที่ประเทศไทยโดยไปขายตามเพื่อนที่รู้จัก

คุณการเวกขายของที่บังกลาเทศได้ประมาณ 1 ปีกว่า ระหว่างที่อยู่บังกลาเทศรู้สึกเหมือนตนเองท้อง พอกลับมาเมืองไทยจึงไปตรวจครรภ์ ปรากฏว่าท้องได้ 3 เดือนแล้ว ช่วงที่ไปตรวจไปกับพ่อ แต่พ่อไม่รู้จะไปตรวจครรภ์ รู้แค่ว่าตกขาวมาเยอะ พอตรวจเสร็จคุณการเวกจึงโทรศัพท์ไปหาแม่ ตอนนั้นแม่บวชชื้ออยู่ แม่ตกใจมากจึงรีบมาหาคุณการเวกแล้ว แม่บอกพ่อว่า คุณการเวกไม่สบาย คุณการเวกบอกแม่ว่าจะทำแท้ง ส่วนแฟนของคุณการเวกไม่ทราบว่าคุณการเวกตั้งครรภ์และคุณการเวกก็ไม่อยากบอกแฟน เพราะแม่เคยเห็นแฟนของคุณการเวกเดินกับผู้หญิงคนอื่นที่งานแสดงสินค้า OTOP ตอนอยู่บังกลาเทศ พ่อแฟนเห็นแม่ก็ทำเป็นไม่รู้จำแล้ว เดินหนี อีกทั้งช่วงที่คุณการเวกคบกับแฟนไม่ได้คบแค่คนเดียว แต่คบกับผู้ชายอื่นอีก 3-4 คน แล้วก็เคยไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนอื่นที่ไม่ใช่แฟนด้วย ดังนั้นถ้าเกิดบอกแฟนว่าท้องกลัวแฟนจะไม่เชื่อว่าท้องกับเขา แต่คุณการเวกมั่นใจว่าลูกในท้องเป็นลูกของแฟนแน่นอนเพราะคุณการเวกนับวันที่เริ่มตั้งครรภ์ก็รู้ว่า เป็นลูกของแฟนเพราะช่วงก่อนตั้งครรภ์คุณการเวกมีเพศสัมพันธ์กับแฟนคนเดียว ยิ่งไปกว่านั้นหากคุณการเวกบอกแฟนว่าตั้งครรภ์ ครอบครัวของแฟนก็คงไม่ยอมรับคุณการเวก เพราะคุณการเวกไม่ใช่คนบังกลาเทศและไม่ได้นับถือศาสนาเดียวกับเขา ครอบครัวของแฟนเคร่งศาสนาอิสลามมาก ถ้าเขาอดอาหารคุณการเวกก็ต้องอดแบบเขาด้วย อีกทั้งศาสนาเขาต่างจากศาสนาพุทธมากและคุณการเวกไม่อยากจะเปลี่ยนศาสนา นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว คุณการเวกยังไม่อยากทำให้ประเทศไทยเสียชื่อ

“หนูเคยทำงานให้สถานทูตด้วยแล้วตอนท้องอายุก็น้อย ถ้าใครรู้เขาคงมองคนไทยไม่ได้ คงมองว่าเจอผู้ชายไม่เท่าไรหรอกเสียตัว แล้วถ้าเขาไม่รับว่าเป็นพ่อเด็กก็ยิ่งขายหน้าเข้าไปใหญ่”

ช่วงที่คุณการเวกทราบว่าตนเองตั้งครรภ์คุณการเวกรู้สึกเครียด ซึม ไม่ทานข้าว นอนไม่หลับ คิดมาก คิดว่าจะเลี้ยงลูกรอดไหม จะบอกพ่ออย่างไร ตอนเพื่อนของแม่มาที่บ้านเขาก็มองด้วยสายตาแปลก ๆ ไม่ได้มองแค่หน้าแต่มองไปทั่วตัว ตอนนั้นคุณการเวกทำเป็นไม่สนใจ แต่ในใจก็คิดว่าทำไมเขาต้องมองอย่างนั้น มองเหมือนกับคุณการเวกเป็นคนไม่ดี ทำตัวไม่ดี ช่วงนั้นคุณการเวกเครียดมากจึงไปซื้อยาขับประจำเดือนมาดื่ม ซื้อมาหลายยี่ห้อ โดยจะซื้อเฉพาะที่มีผลจากเขียนกำกับว่า ห้ามสตรีมีครรภ์รับประทานและซื้อเหล่าขามาดื่ม แต่ลูกก็ไม่ออก และช่วงที่คุณการเวกท้อง 7 เดือนก็เกิดอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์คว่ำ คุณการเวกเป็นคนขับแต่ก็ปลอดภัยไม่เป็นอะไรมากมีแค่แผลถลอกเท่านั้น

วันหนึ่งแม่มาธุระที่กรุงเทพฯ ฯ นั่งรถไฟฟ้ามหานคร ผู้โดยสารที่นั่งตรงข้ามกำลังอ่านแผ่นพับของบ้านพักฉุกเฉิน แม่จึงขอยืมมาอ่าน พ่อแม่กลับมาถึงบ้าน คุณการเวกกำลังเล่นอินเทอร์เน็ตอยู่ แม่โยนแผ่นพับบ้านฉุกเฉินให้

“นี่สถานที่ที่แกต้องไปนะ เพราะแกอยู่ที่นี่ไม่ได้หรอก เดี่ยวพ่อรู้”

จากนั้นคุณการเวกจึงโทรมาสอบถามข้อมูลที่บ้านพักฉุกเฉิน 2 ครั้ง แล้วจึงตัดสินใจมาที่นี่ ตอนที่มาแม่บอกกับพ่อว่าคุณการเวกจะไปเรียนเย็บปักถักร้อย พ่อก็ไม่สงสัย วันหนึ่งพ่อไปเดินที่งาน OTOP ที่จัดที่เมืองทองธานีเลยเดินตามหาซุ้มของคุณการเวก พ่อถามคนขายของในงานว่ารู้จักคุณการเวกไหม ที่ขาย OTOP สินค้าจังหวัดลพบุรี คนที่พ่อถามบังเอิญรู้จักคุณการเวกจึงบอกว่า คุณการเวกท้องตอนนี้ที่บ้านพักฉุกเฉิน พ่อเลยมาตามหาที่บ้านพักฉุกเฉิน ตอนพ่อมาครั้งแรกคุณการเวกไม่กล้าเจอพ่อ ไม่กล้ามองหน้าพ่อ เพราะรู้ว่าทำให้พ่อเสียใจ คุณการเวกสนิทกับพ่อมาก ไปไหนก็ไปกับพ่อ และคุณการเวกก็รู้ว่าพ่อรักตนเองมาก ดังนั้นพ่อคงเสียใจที่สุด คุณการเวกไม่อยากเห็นพ่อเสียใจ จึงไม่ยอมพบพ่อ วันต่อมาพ่อจึงมาหาคุณการเวกอีกครั้ง คุณการเวกจึงยอมพบพ่อ พ่อปลอบใจคุณการเวก

“พ่อไม่ว่าอะไร อะไรที่ทำไปแล้วก็ให้แล้วไป”

คุณการเวกร้องให้ตลอดเวลาเมื่ออยู่กับพ่อ และรู้ว่าการกระทำของตนเองคงทำให้พ่อใจสลาย แต่ถึงอย่างนั้นพ่อก็คงห่วงใยรักคุณการเวกเช่นเดิม คุณการเวกรู้สึกสำนึกผิดและได้รับรู้ว่าความรักของพ่อแม่เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก ระหว่างที่คุณการเวกอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณการเวกต้องไปเป็นพยานที่ศาลในคดีแพนเก่าเสพยาแล้วพ่อก็จ้างตำรวจจับเข้าคุก แต่พ่อบอกให้คุณการเวกพักผ่อนไม่ต้องไปศาล พ่อจะไปเป็นพยานให้แทน ส่วนแม่ก็มีคดีคือน้ำสาวโกงที่ดินและเพื่อนโกงเงิน

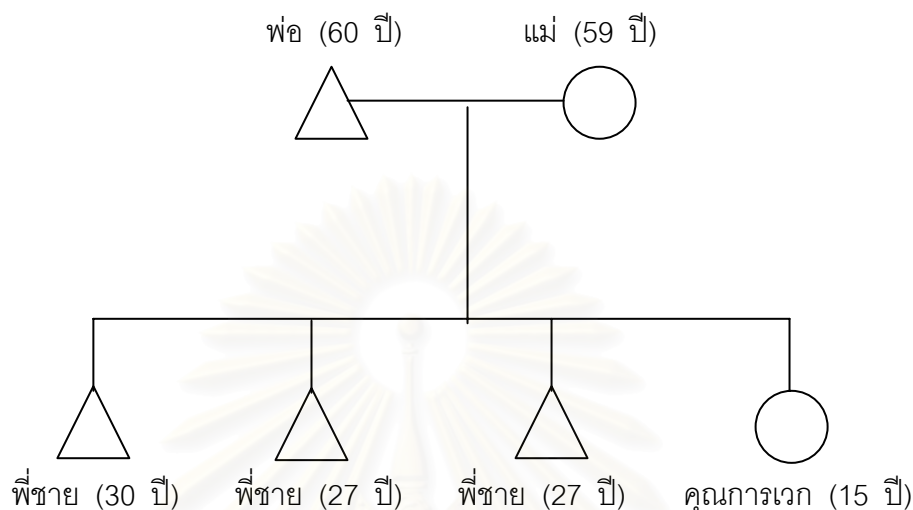
ตอนนี้คุณการเวกไม่เครียดแล้วเพราะไม่ต้องปิดบังพ่อ ตอนแรกคุณการเวกคิดว่าถ้าคลอดจะยกลูกให้มูลนิธิ ซึ่งพ่อก็บอกให้ยกลูก แต่เมื่อคลอดวินาทีแรกที่คุณการเวกเห็นหน้าลูกก็รู้สึกปลาบปลื้มมาก

“พ่อเห็นหน้าลูก ก็ภูมิใจนะอะ เขาอยู่กับเราตั้ง 9 เดือนแล้ว ดีใจมากที่เขาอยู่กับเรา ดีใจที่สุดในชีวิต”

ส่วนพ่อพอเห็นหน้าหลานก็เปลี่ยนใจยอมให้คุณการเวกเลี้ยงเอง ช่วงที่มาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณการเวกรู้สึกดี ผ่อนคลาย อีกทั้งทางบ้านพักฉุกเฉินก็จัดกิจกรรมสอนรำไทยโดยให้คณะการเวกเป็นผู้สอน คุณการเวกจึงมีความสุขมาก คุณการเวกตั้งใจว่าถ้าออกจากบ้านพักฉุกเฉินจะไปเรียนต่อที่การศึกษานอกโรงเรียนและทำงานเกี่ยวกับ OTOP ต่อไป ส่วนลูกจะฝากบ้านพักฉุกเฉินเลี้ยงก่อน 1 เดือน พอเริ่มตั้งตัวได้มีงานทำจะรีบกลับมารับลูก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไดอะแกรมเครือญาติ

คุณการเวกเป็นบุตรสาวคนเดียวของครอบครัว มีพี่ชาย 3 คน คนแรกอายุ 30 ปี ทำงานที่โลตัส คนที่ 2 และ 3 เป็นฝาแฝด ปัจจุบันอายุ 27 ปี อยู่กับปู่และย่าตั้งแต่เด็กจึงไม่ค่อยติดต่อกัน คุณการเวกเป็นบุตรสาวคนเล็กอายุ 15 ปี พ่ออายุ 60 ปี ไม่ได้ทำงาน ส่วนแม่ อายุ 59 ปี มีอาชีพขายของ OTOP ส่งออกที่ประเทศบังกลาเทศ

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้าที่คุณการเวกจะมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณการเวกช่วยแม่ทำงานขายสินค้า OTOP ที่ประเทศบังกลาเทศจนมีแฟนเป็นชาวบังกลาเทศและมีเพศสัมพันธ์กันจนตั้งครรภ์ ช่วงแรกของการตั้งครรภ์คุณการเวกพักอยู่ที่บ้านตนเอง พอช่วงหลังกลัวพ่อรู้จึงมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ชีวิตในบ้านพักฉุกเฉินของคุณการเวกนั้นแตกต่างจากที่บ้านตนเอง คือ คุณการเวกต้องตื่นนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาด แต่ถ้าคุณการเวกอยู่บ้านจะตื่นนอนสาย ๆ ประมาณ 9-10 โมงเช้า เมื่อคุณการเวกทำเวรเสร็จก็กินข้าว อาบน้ำ จากนั้นจึงให้นมลูก เล่นกับลูก ช่วงบ่ายบางวันอาจมีกิจกรรมกลุ่มหรือบางที่บ้านพักฉุกเฉินจะจัดชั้นเรียนสอนรำไทยโดยให้คุณการเวกเป็นผู้สอน ช่วงเย็นหลังทานข้าวเย็นเสร็จคุณการเวกจะให้นมลูกและอาบน้ำให้ลูก หลังจากนั้นจึงเข้านอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

ในตอนแรกคุณการเวกยังไม่มี ความผูกพันกับลูกมากนัก จึงพยายามทำแท้งโดยการทาน ยาขับประจำเดือนและเหล้าขาว โดยช่วงนั้นคุณการเวกเครียดมากเพราะต้องปิดบังพ่อ แต่พอพ่อ ของคุณการเวกรู้และให้กำลังใจ ปลอบใจ คุณการเวกจึงคลายเครียดแล้วเริ่มดูแลสุขภาพของ ตนเองและลูกในครรภ์มากขึ้น พยายามทานอาหารที่มีประโยชน์และคุยกับลูกในครรภ์บ้าง พอลูก คลอดคุณการเวกยิ่งรู้สึกรักและผูกพันกับลูกมากยิ่งขึ้นและในที่สุดคุณการเวกก็ตัดสินใจเลี้ยงลูก เอง ไม่ยกลูกให้มูลนิธิ

ศีลธรรม

คุณการเวกเคยพยายามทำแท้งโดยตอนที่ทำไม่ได้คิดเรื่องเวรกรรมเลย แต่พอแม่รู้เรื่อง การตั้งครรภ์แม่จึงบอกคุณการเวกว่าการทำแท้งถือเป็นบาปมาก เป็นเวรเป็นกรรม เราทำเขาเขา ก็จะมาทำเรา เหมือนที่แม่ของคุณการเวกโดนมาแล้ว แม่ของคุณการเวกจึงไม่ให้คุณการเวก ทำแท้ง และนับจากนั้นคุณการเวกก็ไม่คิดจะทำแท้งอีกเลย

“แม่บอกว่ายังไงก็ห้ามทำแท้ง เพราะสิ่งที่ทำจะกลับมาหาตัวเองซักวัน”

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ครอบครัวของคุณการเวกมีความสัมพันธ์แบบรักใคร่ปรองดอง คุณการเวกรักพ่อกับแม่ มาก แต่จะรักพ่อกว่าเพราะสนิทกับพ่อกว่า ช่วงแรกของการตั้งครรภ์คุณการเวกต้องปิดบัง พ่อทำให้ช่วงนั้นเครียดมาก ไม่อยากเก็บลูกเอาไว้กลัวพ่อรู้แล้วพ่อจะเสียใจ แต่เมื่อพ่อรู้และเข้าใจ คุณการเวกก็คลายเครียดและมีกำลังใจมากขึ้น จึงดูแลตนเองและลูกในครรภ์ดีขึ้น ความผูกพัน ระหว่างคุณการเวกกับลูกก็มีเพิ่มมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวของคุณการเวกโดยเฉพาะ พ่อมีบทบาทสำคัญที่ทำให้คุณการเวกหายเครียด มีกำลังใจมากขึ้นและไม่คิดที่จะทำแท้งอีก

การได้รับบริการสังคม

คุณการเวกตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อก่อนที่จะมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน จึงอาจกล่าวได้ว่า บ้านพักฉุกเฉินไม่มีบทบาทในการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณการเวก แต่บ้านพักฉุกเฉินมีบทบาท อย่างมากต่อการช่วยให้คุณการเวกมีกำลังใจและเห็นค่าของตนเองเพิ่มมากขึ้น จากการที่บ้านพัก ฉุกเฉินให้คุณการเวกเป็นครูสอนว่าทำให้คุณการเวกมองว่าตนเองสามารถทำตัวให้เป็นประโยชน์ ได้ จึงรู้สึกเห็นคุณค่าและภูมิใจตนเองมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อนที่บ้านพักฉุกเฉินและเจ้าหน้าที่ต่าง

ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำในการเลี้ยงลูก ส่งผลให้คุณการเวกไม่เหงา ไม่เครียด และมีความสุขมากขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจ

คุณการเวกมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ไม่ขัดสน หากต้องการทำแท้ง (เถื่อน) ก็สามารถทำได้เพราะมีเงิน แต่คุณการเวกตัดสินใจตั้งครรถ่อ ไม่ทำแท้งแม้จะไม่มีปัญหาเรื่องการเงิน จึงอาจกล่าวได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีบทบาทต่อการตัดสินใจตั้งครรถ่อจนคลอดบุตรของคุณการเวกเลย

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

การที่คุณการเวกได้มาพักที่บ้านพักฉุกเฉินทำให้คุณการเวกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการที่คุณการเวกมีเพื่อนที่ประสบปัญหาชีวิตใกล้เคียงกับตนเองยิ่งทำให้รู้สึกว่าคุณการเวกยังโชคดีกว่าใครอีกหลายคนอย่างน้อยเราก็มีพ่อแม่คอยให้กำลังใจเสมอ ไม่ว่าจะยามทุกข์เพียงไหนก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณการเวกได้รับกำลังใจจากเพื่อนและในขณะที่เดียวกันก็ให้กำลังใจเพื่อนคนอื่นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพฤษภา (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณพฤษภาอายุ 24 ปี รูปร่างค่อนข้างผอม ผิวขาว ชอบเกล้าผม สูงประมาณ 160 เซนติเมตร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิจิตรศิลป์สายไทย จากมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่งประจำจังหวัดเชียงใหม่ งานอดิเรกของคุณพฤษภาคือเขียนรูปขาย โดยมักจะไปขายที่ถนนคนเดินทุกวันอาทิตย์ คุณพฤษภามีอัธยาศัยดี เรียบร้อย ค่อยพูดค่อยจา พูดจาสุภาพ ภูมิปัญญาของคุณพฤษภาอยู่จังหวัดลำปาง คุณพฤษภามีน้องชาย 1 คน อายุ 18 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมปลาย พ่อของคุณพฤษภาเสียชีวิตตั้งแต่คุณพฤษภาอายุ 12 ปี ด้วยโรคเส้นเลือดตีบในสมอง ก่อนหน้าที่พ่อจะเสียชีวิตไม่แสดงอาการอะไรก่อนล่วงหน้า คุณพฤษภายังจำได้ว่า ตอนเย็นวันศุกร์พ่อไปงานเลี้ยง พอวันเสาร์พ่อก็มีอาการชากครึ่งตัว ขยับไม่ได้ คุณพฤษภากับแม่จึงพาไปหาหมอ พ่อเริ่มพูดอะไรไม่ได้แล้ว รักษาตัวที่โรงพยาบาล 6 วันก็เสียชีวิต ตอนนั้นคุณพฤษภารู้สึกแย่มากเป็นช่วงเวลาที่เศร้าที่สุดเพราะรักพ่อมาก สนุกกับพ่อมาก แต่ก่อนพ่อชอบพาคุณพฤษภาไปวาดรูปตามที่ต่าง ๆ เช่น สวนสาธารณะ ก่อนหน้าที่พ่อจะเสียชีวิตพ่อทำงานที่ค้าขายในกรุงเทพฯ เป็นครูสอนมวย พ่อจะกลับบ้านเดือนละ 1 ครั้ง ทุกครั้งที่พ่อกลับบ้านคุณพฤษภาจะดีใจมาก ส่วนแม่ของคุณพฤษภาเป็นแม่บ้าน ปัจจุบันอายุ 46 ปี แม่เป็นคนดี คุณพฤษภาจึงไม่ค่อยสนิทกับแม่ และหลังจากที่พ่อเสียชีวิตแม่ก็แต่งงานใหม่

เมื่อคุณพฤษภาเรียนจบก็ทำงานที่บริษัททัวร์ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนขายแพคเกจทัวร์ คุณพฤษภาทำงานได้ 1 ปีกว่า จากนั้นก็ได้รู้จักกับหนุ่มแคนาดาจึงเริ่มคบกันเรื่อยมา พบกันได้ประมาณ 2-3 ปี ก็ตกลงใจอยู่ด้วยกัน ผู้ชายชาวแคนาดาคนนี้ทำงานเป็นอาจารย์สอนภาษา โดยจะสอนที่ประเทศไทย อินเดีย และได้วันหยุด ช่วงที่คุณพฤษภาท้อง คุณพฤษภากับแฟนอยู่ที่ประเทศอินเดีย เพราะแฟนต้องสอนภาษาที่นั่น ก่อนที่คุณพฤษภาท้องคุณพฤษภาเคยคุยกับแฟนเรื่องลูก แฟนก็เห็นด้วย จึงตั้งใจจะมีลูกกัน ตอนอยู่ในอินเดียคุณพฤษภาท้องได้ 3 เดือน และอยากกลับบ้านเมืองไทยมากเพราะแสดงอาหารอินเดียทานไม่ได้เลย พอทานก็อาเจียนออกมา จึงขอร้องให้แฟนกลับบ้านเมืองไทย แฟนก็ยอมทั้งคู่จึงเดินทางกลับมาพร้อมกัน พอมาถึงเมืองไทย คุณพฤษภากับแฟนพักอยู่ที่เชียงใหม่ แต่คุณพฤษภาอยากเปลี่ยนบรรยากาศจึงชวนแฟนไปเที่ยวที่ภูเก็ตด้วยกัน พักอยู่ด้วยกัน 3 วัน แล้วอยู่ ๆ แฟนก็หายไป โดยที่ไม่บอกอะไรเลย ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยทะเลาะกันและไม่เคยผิดใจกันเลย คุณพฤษภาจึงค้นที่ห้องพัก พบว่าชุดใส่อยู่บ้านของแฟนหายไป 2 ชุดและหนังสือเดินทาง (passport) หายไป แต่ของอย่างอื่นอยู่ครบหมด

คุณพ่อกำลังพยายามติดต่อแฟน แฟนก็ปิดมือถือ ติดต่อพี่ชายแฟนที่อยู่เชียงใหม่ พี่ชายก็ไม่รู้ว่าหายไปไหน คุณพ่อกับคุณน้าเป็นห่วงมากจึงไปแจ้งความคนหาย ตำรวจก็หาไม่พบ คุณพ่อกับคุณน้าไปตามหาที่โรงพยาบาลหลายแห่งก็ไม่พบ คุณพ่อกับคุณน้าเริ่มเครียด คิดมาก ร้องไห้ ทุกวัน ไม่ทานข้าว ไม่ดูแลตัวเอง จากที่เคยไปฝากครรภ์หาหมอทุกครั้งก็ไม่ไป คุณพ่อกับคุณน้าตามหาแฟนตลอด ช่วง 1 เดือนแรกตามหาทุกวันเพราะยังมีความหวังว่าเขาจะกลับมา คุณพ่อกับคุณน้าเช่าห้องแถวที่ภูเก็ตอยู่กับแฟนเดือนละ 6,000 บาท พอแฟนหายไป คุณพ่อกับคุณน้าก็ยังเช่าต่อเพื่อแฟนจะกลับมาจะได้หาเจอ แต่ก็ไม่กลับมา

ห้องคุณพ่อกับคุณน้าเริ่มโตขึ้นทุกวัน ความเครียด อาการซึมเศร้าก็เริ่มมากขึ้น คุณพ่อกับคุณน้าไม่เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมถึงหายไป ถ้ามีอะไรไม่พอใจก็น่าจะคุยกัน พูดจากันตรง ๆ อีกทั้งแฟนคุณพ่อกับคุณน้าก็สอนภาษาให้เด็กเล็ก ตอนนั้นก็รักเด็กมาก จึงไม่เข้าใจว่าเพราะอะไร พอตามหาแฟนแล้วไม่เจอ คุณพ่อกับคุณน้าก็อยากเอาลูกในครรภ์ออกเพราะสับสนไม่รู้จะทำอย่างไร ตอนนั้นท้องได้ 6 เดือน จึงไปถามคลินิกทำแท้ง (เถื่อน) เขาบอกว่าทำได้และต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมด 14,000 บาท แต่ทางคลินิกไม่รับฝังศพทารก ต้องนำไปฝังเอง แม้คุณพ่อกับคุณน้าจะมีเงินเพียงพอที่จะทำได้ แต่ก็อดสงสารลูกไม่ได้ จึงพยายามค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตว่าทารกในครรภ์ 6 เดือน มีพัฒนาการอะไรบ้าง มีแขน ขาหรือยัง พอรู้ว่าทารกในครรภ์ 6 เดือน เริ่มมีอวัยวะทุกส่วนหมดแล้ว จึงทำแท้งไม่ลง

คุณพ่อกับคุณน้าอยากกลับบ้านมากแต่ก็กลับไม่ได้เพราะแม่ไม่รู้ว่าห้อง ไม่อยากบอกแม่ กลัวแม่เสียใจ อีกทั้งบ้านของคุณพ่อกับคุณน้าอยู่ในชนบท ทุกคนรู้จักกันหมด หากมีใครรู้เขาก็จะเอาไปนินทากันทั้งหมู่บ้าน คุณพ่อกับคุณน้ากลัวแม่ถูกนินทาจึงตัดสินใจไม่กลับบ้าน ช่วงเวลานั้นคุณพ่อกับคุณน้ามีอาการซึมเศร้ามาก

“ตอนนั้นท้องแท้ หมดหวัง อยู่ไปวัน ๆ ร้องไห้ทุกวัน เวลาไปตลาดเห็นคนท้องเดินกับแฟนก็ร้องไห้แล้ว...แต่ก่อนเวลาไม่เจอกันยังเขียนเมลทุกวัน เขาก็ตอบทุกวันแต่ตอนนี้เช็คเมลทุกวันก็ไม่เคยตอบเลย”

ตอนรอคอยแฟนอยู่ที่ภูเก็ตเกิดสึนามิ (TSUNAMI) ออกจากบ้านไม่ได้เลย ก็ยิ่งเครียด พอสักพักออกจากบ้านได้ก็เห็นแต่คนร้องไห้ เห็นแต่ศพที่ยังเครียดยิ่งหดหู่ บางวันเดินอยู่เห็นศพลอยมาก็อาเจียนตรงถนนเลย คุณพ่อกับคุณน้าเริ่มทนไม่ไหวพอดีมีพี่ที่อยู่ห้องเช่าข้าง ๆ แนะนำให้มาอยู่บ้านพักฉุกเฉินจึงโทรศัพท์มาถามก่อน จากนั้นจึงเดินทางจากภูเก็ตมาสุราษฎร์ธานีโดยรถทัวร์

แล้วขึ้นรถไฟจากสุราษฎร์ธานีมาลงกรุงเทพฯ ตอนมาที่นี้ท้องได้ 9 เดือนแล้ว พอมาถึงวันรุ่งขึ้นก็คลอเคลีย วันที่ลูกคลอดรู้สึกดีใจมาก เมื่อเห็นลูกแล้วคุณพ่อกษาก็ร้องไห้เลยเพราะรู้สึกตื่นตันใจมาก ดีใจที่ตัดสินใจไม่ทำแท้ง พอคุณพ่อกษาก็มีความคิดในทางลบต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ หายไป จากที่เคยหมดหวัง ท้อแท้ คิดตลอดเวลาว่าทำไมต้องเป็นอย่างนี้ ทำไมเรื่องร้าย ๆ ต้องเกิดขึ้นกับตนเองด้วย ความคิดเช่นนี้ก็เริ่มหายไป โดยเริ่มคิดในทางบวกมากขึ้น

“แต่ก่อนวางแผนจะอยู่บ้านเลี้ยงลูก ก็คือเหมือนแม่ทั่วไปที่ดูแลลูก พาลูกไปโรงเรียนอนุบาล ดูเขาขึ้น ป.1 ป.2 ตอนนั้นคิดว่ามีพ่อ มีคนดูแลลูก แต่ตอนนี้ไม่มีมันก็ต้องคิด...อยากเลี้ยงเขา (ร้องไห้) ก็ต้องคิด ต้องเลี้ยงให้รอด ยังไงก็ไม่ทิ้งเขา ต่อให้ไม่มีเงิน ไม่มีกิน ก็เลี้ยง...ต่อไปเราต้องขยันให้มากขึ้น ประหยัดให้มากขึ้น เราต้องดูแลเขาแล้วก็จะดูแลให้ดีด้วย”

แผนการที่คุณพ่อกษาค่อยคิดตอนที่แฟนยังอยู่คือ ตั้งใจจะมีลูกด้วยกัน ช่วยกันดูแลลูกดูแลซึ่งกันและกัน กลับกลายเป็นว่า ต้องอยู่ตัวคนเดียว เพราะแฟนหนีหายไป แผนการที่เคยคิดไว้ก็ต้องเปลี่ยนไป แต่ปัจจุบันคุณพ่อกษาก็เริ่มไม่เครียด ไม่คิดเรื่องแฟนแล้ว คิดแต่เรื่องลูก

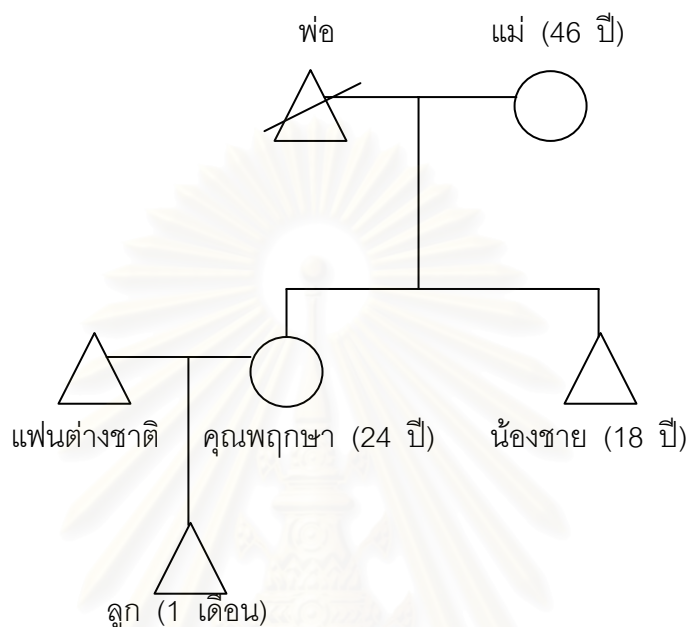
“ไม่รู้จะเครียดไปทำไม เครียดเราก็ทุกข์เอง ก็เขาไม่มีความรับผิดชอบ ก็ถือว่าเกิดมาชดใช้เวรกรรมกันแค่นี้ ตอนนี้มีเรื่องให้คิดเยอะ แต่ก็เป็นเรื่องลูกเท่านั้น ในหัวมีแต่เรื่องลูก”

คุณพ่อกษาคิดตั้งใจจะเลี้ยงลูกเอง ไม่ยกลูกให้มูลนิธิ

“เรื่องยกลูกไม่เคยอยู่ในหัว ไม่อยากยก เขาเกิดมาแล้วต้องเลี้ยงเขา คนอื่นที่ไหนจะเลี้ยงลูกเรารักลูกเราได้มากกว่าตัวเราเอง”

ตอนแรกคุณพ่อกษาคิดจะฝากลูกไว้ก่อน เพราะตั้งใจจะไปหางานทำ ถ้าลูกอยู่ด้วยตลอดเวลาจะหางานลำบาก แต่ถ้าฝากลูกเจ้าหน้าที่ต้องไปตรวจสอบที่บ้าน คุณพ่อกษาก็กลัวแม่รู้จึงตัดสินใจไม่ฝากลูก โดยทางบ้านพักฉุกเฉินจะช่วยหางานให้หลังจากออกจากที่นี่ คุณพ่อกษารักลูกมาก และมักจะอยู่กับลูกตลอดเวลา เวลานอนก็นอนกับลูก สำหรับการมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินคุณพ่อกษาก็ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากมาย เช่น เรียนรู้ว่าควรรักตนเองรักลูก คิดถึงตัวเองให้มากขึ้น เรียนรู้การเลี้ยงดูบุตร เรียนรู้ที่จะสู้เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ ชีวิตของตนเองและชีวิตลูก

ไดอะแกรมเครือญาติ

คุณพุกษาเป็นบุตรคนแรกของครอบครัว ปัจจุบันอายุ 24 ปี อดีตเคยทำงานที่บริษัททัวร์ คุณพุกษามีน้องชาย 1 คน อายุ 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ พ่อของคุณพุกษาเสียชีวิตตั้งแต่อายุ 12 ปี โดยเสียชีวิตด้วยโรคเส้นเลือดตีบในสมอง ส่วนแม่ของคุณพุกษาอายุ 46 ปี เป็นแม่บ้าน ปัจจุบันแต่งงานใหม่แล้ว คุณพุกษามีลูกกับแฟนต่างชาติ 1 คน เป็นเด็กผู้ชาย อายุ 1 เดือน ปัจจุบันคุณพุกษาพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้าที่คุณพุกษาจะเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพุกษาอยู่ที่ภูเก็ตเพื่อตามหาแฟนโดยคุณพุกษาใช้ชีวิตอยู่เป็นวัน ๆ ไม่ได้ดูแลตนเองและลูกเลย เนื่องจากช่วงนั้นคุณพุกษารู้สึกเครียดและหุดหู่ ปัจจุบันคุณพุกษาพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อดูแลตนเองและลูก หลังคลอดให้แข็งแรงก่อนแล้วจึงออกจากบ้านพักฉุกเฉิน ในระหว่างที่พักอยู่ที่นี้ คุณพุกษาดูแลนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาด หลังจากทำเวรเสร็จก็ไปอาบน้ำแล้วให้นมลูก จากนั้นคุณพุกษาจะอยู่กับลูกตลอดเวลา เวลาทานข้าวเข้าก็อุ้มลูกไปด้วย เนื่องจากลูกคุณพุกษาดูดีคุณพุกษามาก ถ้าไม่อุ้มจะร้องไห้ ช่วงบ่ายคุณพุกษาก็จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่บ้านพักฉุกเฉินจัดให้ เวลา 5 โมงครึ่ง ทานอาหารเย็น จากนั้นประชุมเวรต่อ

หลังจากประชุมเวรคุณพ่อกุณาจะอาบน้ำให้ลูกก่อนแล้วตนเองอาบน้ำหลังจากลูก และทั้งคู่ก็นอนพร้อมกัน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

คุณพ่อกุณาที่มีความรักและผูกพันกับลูกมากในช่วงแรกของการตั้งครรภ์ เนื่องจากคุณพ่อกุณาตั้งใจที่จะมีบุตรอยู่แล้ว แต่พอแฟนหนีไปความรักลูก คิดถึงลูกเริ่มลดลง ช่วงนั้นคุณพ่อกุณาไม่สนใจตัวเอง ไม่สนใจลูกในครรภ์ คิดแต่เรื่องของแฟน พอเริ่มหมดหนทางหมดหวังก็มีความคิดที่จะทำแท้ง แต่ก็ไม่ได้ทำเพราะยังรักและสงสารลูกอยู่ ยิ่งเมื่อลูกคลอด ความรักความผูกพันก็ยิ่งมากขึ้น คุณพ่อกุณา รักลูกมาก คิดถึงแต่ลูกตลอดเวลา

ศีลธรรม

คุณพ่อกุณาคิดว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปมาก เป็นการทำเพื่อตนเองเท่านั้น แม้การทำแท้งจะเป็นการยุติปัญหา แต่คนที่ทำแท้งจะรู้สึกเป็นตราบาปติดตัวไปตลอดชีวิต

ตอนนั้นเขามีอวัยวะแล้ว เป็นตัวเป็นตัวแล้ว ไปเอาให้เขาออกก็เท่ากับไปฆ่าเขา...รู้สึกไม่ดีเลย”

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

คุณพ่อกุณาสนิทกับพ่อมาก แต่พ่อของคุณพ่อกุณาเสียชีวิตตั้งแต่คุณพ่อกุณาอายุ 12 ปี คุณพ่อกุณาจึงต้องอยู่กับแม่และน้องชาย คุณพ่อกุณาไม่สนิทกับแม่เพราะแม่เป็นคนดุ อีกทั้งช่วงที่เข้ามาหาวิทยาลัย คุณพ่อกุณาย้ายไปพักที่หอพักมหาวิทยาลัย จึงไม่ค่อยได้เจอแม่สัก ความสัมพันธ์ระหว่างแม่และคุณพ่อกุณาจึงค่อนข้างห่างเหิน อีกทั้งในช่วงที่คุณพ่อกุณาตั้งครรภ์ คุณพ่อกุณาก็ไม่ได้บอกแม่เพราะกลัวแม่เสียใจ

การได้รับการบริการสังคม

คุณพ่อกุณาที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรภ์ได้ 9 เดือนเพื่อรอคลอด ปัจจุบันคุณพ่อกุณาคลอดบุตรแล้ว และตั้งใจจะเลี้ยงบุตรเอง ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณพ่อกุณามีอาการเครียด ซึมเศร้า เพราะแฟนหนีไป แต่เมื่อมาพักที่นี่คุณพ่อกุณาเริ่มหายเครียด ไม่คิดมากเหมือนแต่ก่อน ซึ่งเป็นเพราะคุณพ่อกุณาที่มีเพื่อนคอยปลอบใจ ให้กำลังใจ อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษา โดยเจ้าหน้าที่มักบอกให้คุณพ่อกุณานึกถึงตนเองกับลูกและควรเห็นคุณค่าของตนเอง

ให้มากขึ้น จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าแม้การได้รับบริการสังคมจะไม่ใช่ว่าจะทำให้คุณพูกษาเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ เพราะคุณพูกษาคิดสนใจตั้งครรภ์ต่อก่อนที่จะรู้ข้อมูลเรื่องบ้านพักฉุกเฉิน แต่การที่ได้มาพักที่บ้านพักฉุกเฉินก็ช่วยทำให้คุณพูกษามีกำลังใจและมีจิตใจที่เข้มแข็งมากขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจ

คุณพูกษาสามารถเลือกที่จะทำแท้ง (เถื่อน) ได้เพราะช่วงนั้นคุณพูกษามีเงินเพียงพอที่จะทำแท้งได้ แต่คุณพูกษาคิดสนใจไม่ทำแท้งเนื่องจากสงสารลูก แม้ว่าในขณะนั้นคุณพูกษาจะรู้สึกเครียด สับสน จนบางครั้งอยากที่จะยุติปัญหาด้วยการทำแท้ง แต่ด้วยความที่สงสารลูกจึงตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพูกษามีสภาพจิตใจค่อนข้างแย่มาก เครียด กังวล และซึมเศร้า เนื่องจากแฟนหนีไป และคุณพูกษาก็ไม่สามารถบอกแม่ได้ว่าตนเองตั้งครรภ์ เนื่องจากกลัวแม่จะเสียใจและกลัวเพื่อนบ้านนินทา จึงไม่สามารถระบายความทุกข์ให้ใครรับฟังได้ คุณพูกษาจึงเครียดมาก ประกอบกับช่วงที่คุณพูกษาเครียดนั้น คุณพูกษาอยู่ที่ภูเก็ตช่วงเกิดสึนามิ จึงยิ่งทำให้เครียดและหดหู่มากกว่าเดิม แต่เมื่อมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพูกษาสามารถระบายความทุกข์ให้แก่เพื่อนและเจ้าหน้าที่ได้ อีกทั้งเพื่อนก็คอยปลอบใจและช่วยเหลือถึงลูก คุณพูกษาจึงเกิดกำลังใจมากขึ้น จากคนที่เคยไร้ความหวังมีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ กลายเป็นรู้ค่าของตนเองมากขึ้น รักตนเองและลูกมากขึ้น จากที่ไม่เคยคิดว่าตนเองจะสามารถเป็นแม่ได้ ตอนนี้คุณพูกษากลับคิดถึงตลอดเวลาว่าจะทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อลูก จะเลี้ยงลูกให้ดีที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณชมพูนุชอายุ 30 ปี รูปร่างท้วม ผิวขาว สูงประมาณ 155 เซนติเมตร ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลำปาง คุณชมพูนุชมีอัธยาศัยดี สุภาพ พูดจาเป็นกันเอง คุณชมพูนุชเป็นลูกสาวคนเล็กของครอบครัว พ่อของคุณชมพูนุชอายุ 56 ปี ประกอบอาชีพทำสวน ส่วนแม่อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพขายกับข้าว พ่อกับแม่ของคุณชมพูนุชยังอยู่ด้วยกันและรักใคร่กันดี คุณชมพูนุชมีพี่ชาย 1 คน แต่เสียชีวิตแล้วโดยโรคเส้นเลือดในสมองแตก เนื่องจากลื่นล้มแล้วศีรษะฟาดพื้น ตอนนั้นพี่ชายมีอายุ 26 ปี คุณชมพูนุชสนิทกับพี่ชายมาก ตอนที่พี่ชายนอนโรงพยาบาลแม่โทรศัพท์บอกว่าพี่ชายป่วยหนัก คุณชมพูนุชตอนนั้นทำงานอยู่ที่เชียงใหม่ พอลางานได้จึงมาเยี่ยมแต่พี่ชายก็เสียชีวิตไปแล้วก่อนที่คุณชมพูนุชจะมาถึง คุณชมพูนุชเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นจึงหางานทำ สมัยก่อนเขามักจะไม่ค่อยเรียนหนังสือกัน พอจบมัธยมปีที่ 3 ก็จะไม่ออกจากโรงเรียนเพื่อมาหางานทำ

คุณชมพูนุชได้งานที่เชียงใหม่ ทำงานเป็นคนเย็บผ้า ทำได้ประมาณ 5-6 ปี ช่วงที่ทำงานเจอผู้ชายคนหนึ่ง เขาเข้ามาจีบตกลงใจเป็นแฟนกันและแต่งงานกันในเวลาต่อมา แฟนของคุณชมพูนุชทำงานรับจ้างตั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า หลังแต่งงานกันประมาณ 5 ปี คุณชมพูนุชตั้งครรภ์ลูกคนแรก จึงย้ายครอบครัวมาอยู่ที่บ้านพ่อกับแม่ พอลูกคลอดได้ 2 ปี คุณชมพูนุชก็เลิกกับสามี เพราะสามีชอบเที่ยว

“แฟนชอบเที่ยว ไม่มีเงินเหลือเลย น้องกินนมผง แคนนมก็ 2,000 กว่าแล้ว แล้วรายจ่ายในบ้าน เขาไม่ให้เลย... ตอนนั้นพี่ไม่ได้ทะเลาะกับเขา แคบอกเขาว่า ถ้าอยากไปเที่ยวกับเพื่อนก็ให้ไปอยู่บ้านตัวเองซะนะ แล้วเขาก็ไป”

ช่วงแรกที่สามีของคุณชมพูนุชไปจากบ้าน เขาจะกลับมาเยี่ยมลูกบ้างนาน ๆ ครั้ง แต่ลูกไม่ยอมไปกับพ่อ เพราะตอนที่อยู่ด้วยกัน สามีไม่เคยดูลูก ลูกเลยไม่ติดพ่อ และเมื่อลูกต้องไปกับพ่อลูกจะร้องไห้ตลอดเวลา ช่วงที่คุณชมพูนุชกลับมาเลี้ยงลูกที่บ้านพ่อกับแม่ คุณชมพูนุชทำงานเป็นเสมียนอยู่โกดัง ทำงานเป็นกะ จนลูกอายุ 7 ปี จากนั้นเพื่อนชวนให้ไปทำงานที่สงขลา เลยตัดสินใจไปทำงานกับเพื่อนเพราะเห็นว่ารายได้ดี ส่วนลูกก็ฝากให้พ่อกับแม่ช่วยเลี้ยง งานที่เพื่อนของคุณชมพูนุชชวนคือ งานที่ร้านคาราโอเกะ โดยทำงานเป็นเด็กเชียร์แขก

คุณชมพูนุชต้องไปนั่งกับแขก ซึ่งแขกที่มาที่ร้านส่วนใหญ่เป็นคนไทยกับคนมาเลเซีย แต่ถ้าอยากได้เงินเพิ่มก็ต้องออกไปกับแขกเอง โดยหากออกไปกับแขกผู้หญิงที่ไปกับแขกจะได้เงินครึ่งหนึ่ง และทางร้านได้เงินอีกครึ่งหนึ่ง แต่ครั้งละเท่าไรนั้นแขกจะตกลงกับเจ้าของร้านเอง เพราะฉะนั้นค่าตัวของผู้หญิงที่ออกไปกับแขกจะไม่เท่ากันแล้วแต่การตกลงกัน

ผู้หญิงที่ทำงานที่นี้ส่วนใหญ่เป็นคนเหนือ ผิวดำ หน้าตาน่ารัก อายุประมาณ 18-19 ปี โดยทางร้านจะหาเด็กมาเปลี่ยนเรื่อย ๆ คุณชมพูนุชเองก็เคยออกไปกับแขก 4 ครั้ง โดยทุกครั้งแขกจะไม่ยอมใส่ถุงยางอนามัยเพราะอ้างว่าหากใส่ความสุขทางเพศจะลดลง แม้ว่าคุณชมพูนุชจะกลัวเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธแขกได้ คุณชมพูนุชเป็นเด็กเชียร์แขกได้ 4 เดือนจึงตั้งครรรค์ โดยการตั้งครรรค์ครั้งนี้เป็นการตั้งครรรค์กับแขกที่มาใช้บริการ คุณชมพูนุชไม่ทราบว่าแขกคนไหน ซึ่งกว่าคุณชมพูนุชจะรู้ว่าท้องก็เกือบ 4 เดือนแล้ว ก่อนหน้านี้คุณชมพูนุชไม่สงสัยว่าท้อง เนื่องจากปกติประจำเดือนของคุณชมพูนุชมาไม่ตรงเวลาอยู่แล้ว พอรู้ว่าท้องเพื่อนจึงชวนไปทำแท้ง แต่คุณชมพูนุชไม่ทำเพราะคิดว่าการทำแท้งเป็นการสร้างบาปมาก อีกทั้งตอนนั้นท้องได้ 4 เดือน เด็กในครรภ์ก็เริ่มโต มีพัฒนาการแล้ว และเพื่อนของคุณชมพูนุชเคยไปทำแท้งเมื่ออายุครรภ์ประมาณ 5 เดือน พอเอาเด็กออกมาดูเลยรู้ว่าเด็กเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย คุณชมพูนุชจึงพยายามคิดว่าปัญหาทุกปัญหาต้องมีทางออก

“ดูอย่างเพื่อนพีชี่ ไปเอาเขาออก เขาเป็นคนแล้วนะไปเอาเขาออกก็เหมือนไปฆ่าเขา มันเป็นเวรเป็นกรรมกัน อย่างนี้นะบาปมาก”

เจ้าของร้านคาราโอเกะเมื่อทราบว่าคุณชมพูนุชตั้งครรรค์ก็บอกให้ทำงานเป็นแคชเชียร์แทน ไม่ต้องไปกับแขกแล้ว โดยเจ้าของร้านจะให้เงินเดือน เดือนละ 5,000 บาท คุณชมพูนุชจึงตกลงทำงานเป็นแคชเชียร์ แต่ทำได้ประมาณ 3 เดือนก็ลาออก เพราะบรรยากาศในร้านไม่ดี เนื่องจากร้านเปิดเสียงเพลงดังมากไม่เหมาะกับคนท้อง

เมื่อคุณชมพูนุชลาออกก็ขึ้นมาที่กรุงเทพฯ มาอยู่กับเพื่อนอีกคนที่ทำพระ แล้วจึงค่อยออกหางานทำ ไม่นานนักคุณชมพูนุชก็ได้งานเย็บผ้าแถวปิ่นเกล้า ที่นี้นายจ้างใจดียอมให้คุณชมพูนุชทำงาน อีกทั้งยังบอกอีกว่าถ้ามีอะไรให้ช่วยเหลือก็บอกมา แต่พอใกล้คลอดนายจ้างกลับกลัวเป็นภาระเลยให้คุณชมพูนุชออกจากงาน คุณชมพูนุชไม่รู้จะไปอยู่ไหน ช่วงนั้นคุณชมพูนุชนึกได้ว่าเคยอ่านหนังสือเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน จึงตัดสินใจมาที่นี้ ตอนที่คุณชมพูนุชถูกนายจ้างให้ออกจากงานคุณชมพูนุชเครียดมาก

“ตอนนั้นเครียด คิดว่าตอนคลอดจะทำยังไง เลี้ยงน้องยังไง ทุกวันนี้พ่อแม่ต้องเลี้ยงลูกให้ อยู่แล้ว แล้วก็ต้องเลี้ยงลูกพี่ชายด้วย เพราะตอนที่เสียพี่สะใภ้ก็ไม่เอาลูก แล้วถ้าเกิดเขารู้ว่าพี่ต้องอีก เขาจะว่ายังไง”

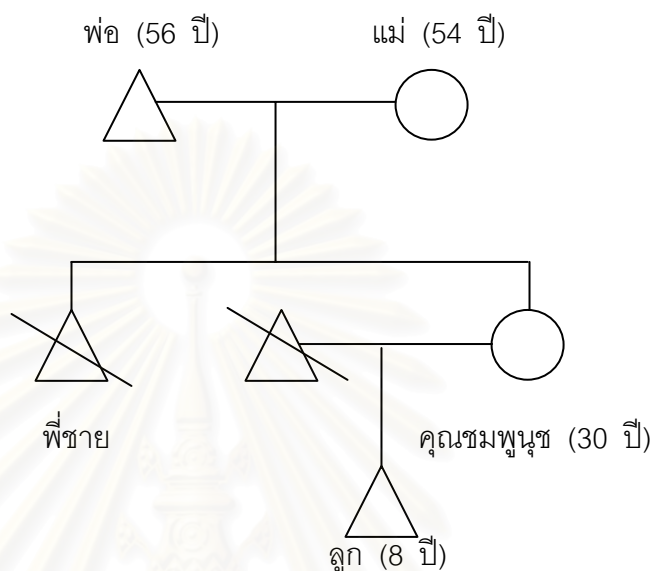
เมื่อคุณชมพูนุชมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินมีเจ้าหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษาตลอด คุณชมพูนุชจึงเริ่มคลายเครียดลงบ้าง แต่ก็ยังมีเรื่องเครียดคือเรื่องเงิน ทุกเดือนที่คุณชมพูนุชทำงานคุณชมพูนุชจะส่งเงินกลับบ้านเสมอ แต่ตอนนี้ไม่มีงานทำ คุณชมพูนุชจึงกลัวทางบ้านลำบาก อีกทั้งลูกกำลังจะเปิดเทอม ต้องใช้เงินเยอะทั้งค่าเทอม ค่าหนังสือ คุณชมพูนุชจึงปรึกษากับทางเจ้าหน้าที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้บอกคุณชมพูนุชว่าไม่ต้องเป็นห่วง เมื่อคลอดแล้วจะหางานให้ทำ

คุณชมพูนุชยังเครียดเรื่องลูกที่กำลังจะคลอด โดยกำลังคิดว่าจะเลี้ยงเองหรือยกลูกให้มูลนิธิ คุณชมพูนุชนั้นอยากเลี้ยงลูกเองแต่กลัวทางบ้านรับไม่ได้ เพราะลูกที่จะเกิดมาเป็นลูกของแม่ที่ตนเคยมีเพศสัมพันธ์ด้วย อีกทั้งตอนนี้ที่บ้านก็มีปัญหาเยอะอยู่แล้ว โดยเฉพาะปัญหาเรื่องเงิน คุณชมพูนุชจึงไม่อยากจะเพิ่มปัญหาให้กับครอบครัวอีก ในช่วงที่อยู่บ้านพักฉุกเฉินคุณชมพูนุชจะทำดอกไม้ประดิษฐ์ ซึ่งเป็นโครงการสร้างอาชีพที่บ้านพักฉุกเฉินจัดขึ้น โดยดอกไม้ประดิษฐ์นี้เมื่อทำเสร็จจะถูกส่งไปขาย จึงถือว่าเป็นการสร้างทักษะอาชีพของคุณชมพูนุชและเป็น การหารายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ ประกอบไปด้วย อีกทั้งยังช่วยให้คุณชมพูนุชไม่คิดมากเรื่องเงิน

“ถ้าพี่ว่าง พี่ก็คิดแต่จะทำยังไงถึงจะมีเงินส่งลูก คิดได้ทั้งวัน แต่ถ้าพี่ทำงานไม่ว่าง มันก็ไม่มีเวลาให้คิด อืม...พอพี่ไม่คิดมันก็ไม่เครียด”

ทุกวันนี้คุณชมพูนุชรอคลอดและเมื่อคลอดเสร็จจะให้ทางบ้านพักฉุกเฉินหางานให้ทำ พอมีเงินก็จะส่งเงินให้พ่อแม่และลูกที่ลำบากเพราะคุณชมพูนุชไม่อยากจะให้ลูกออกจากโรงเรียนด้วยเหตุผลที่ว่าไม่มีเงินส่งเสีย คุณชมพูนุชอยากให้ลูกเรียนสูง ๆ เพื่อที่จะมีโอกาสที่ดีในวันข้างหน้า

ไต่ถามประวัติ

คุณชมพูนุชเป็นลูกคนเล็กของครอบครัว มีพี่ชาย 1 คน แต่เสียชีวิตแล้ว ด้วยโรคเส้นเลือดในสมองแตก พี่ชายเสียชีวิตเมื่ออายุ 26 ปี พ่อของคุณชมพูนุชอายุ 56 ปี ประกอบอาชีพทำสวน ส่วนแม่อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพขายกับข้าว คุณชมพูนุชมีลูกซึ่งเกิดจากสามีเก่า 1 คน เป็นเด็กผู้ชายอายุ 8 ปี ตอนนี้ลูกอยู่กับพ่อและแม่ของคุณชมพูนุช ปัจจุบันคุณชมพูนุชอยู่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอคลอด

ชีวิตประจำวัน

ก่อนหน้านี้ที่คุณชมพูนุชเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณชมพูนุชทำงานเย็บผ้าอยู่บ้าน นายจ้างจนใกล้คลอด แล้วจึงมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ช่วงที่มาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินคุณชมพูนุชตื่นนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกายจากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาด หลังจากทำเวรเสร็จก็รอทานอาหารเช้าตอน 7 โมงครึ่ง เมื่อทานอาหารเสร็จคุณชมพูนุชจะไปทำดอกไม้ประดิษฐ์ที่ตี๊กด้านหน้า เพราะนอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้วยังสร้างรายได้ให้แก่คุณชมพูนุชด้วย ในช่วงบ่ายคุณชมพูนุชจะร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนตามที่บ้านพักฉุกเฉินจัดให้ เวลา 5 โมงครึ่งคุณชมพูนุชจะทานอาหารเย็นแล้วจึงอาบน้ำ จากนั้นช่วงค่ำคุณชมพูนุชมักจะดูละครโทรทัศน์กับเพื่อน ๆ แล้วจึงเข้านอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

คุณชมพูนุชรู้สึกรักและผูกพันกับลูกมากแม่ลูกคนนี้จะเกิดจากความไม่ตั้งใจก็ตาม และแม้ว่าคุณชมพูนุชจะรู้สึกเครียดจนนอนไม่หลับ สับสนจนไม่รู้จะทำอย่างไร แต่คุณชมพูนุชก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง คุณชมพูนุชมักพูดกับลูกในครรภ์ ลูกท้องและพยายามหาชื่อให้ลูก

“ซักวันหนึ่งอยากให้ครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากันมีพี่ ลูกคนแรกกับลูกคนนี้ มาอยู่พร้อมกันแม่ลูก วันนั้นจะเป็นวันที่พี่มีความสุขที่สุด”

ศีลธรรม

คุณชมพูนุชไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง เพราะคิดว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปมากเด็กที่อยู่ในท้องแม้ยังไม่เกิดก็ถือเป็นหนึ่งชีวิต หากคิดจะทำแท้งก็เท่ากับคิดว่าจะฆ่าคนด้วยเหตุนี้คุณชมพูนุชจึงไม่คิดทำแท้ง

“ไม่คิดที่จะทำแท้งเลย กลัว...กลัวไปหมด กลัวบาปกลัวเวรกรรมจะทวงคืน”

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ครอบครัวของคุณชมพูนุชมีความสัมพันธ์แบบรักใคร่ปรองดอง ช่วยเหลือพึ่งพากันเมื่อใครมีปัญหาก็สามารถมาปรึกษาหารือกันได้ แต่ที่คุณชมพูนุชไม่บอกพ่อแม่เรื่องตั้งครรภ์ก็เพราะกลัวพ่อแม่รับไม่ได้และยังเป็นการเพิ่มภาระให้พ่อแม่ คุณชมพูนุชจึงตัดสินใจเลือกระหว่างจะตั้งครรภ์ต่อหรือจะทำแท้ง และสุดท้ายคุณชมพูนุชก็เลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวของคุณชมพูนุชไม่มีบทบาทต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณชมพูนุชเพราะคุณชมพูนุชไม่เคยบอกเรื่องการตั้งครรภ์ให้กับทางบ้านรู้เลย

การได้รับบริการสังคม

คุณชมพูนุชตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อก่อนที่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน จึงอาจกล่าวได้ว่าการได้รับบริการสังคมในรูปแบบบ้านพักฉุกเฉินไม่มีบทบาทในการตัดสินใจที่จะเลือกตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้งของคุณชมพูนุช แต่บ้านพักฉุกเฉินมีส่วนอย่างมากในการสร้างกำลังใจและเป็นที่พักพิงให้กับคุณชมพูนุช ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษา ฝึกทักษะอาชีพ หารายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างตั้งครรภ์ และหางานให้ทำหลังคลอด ซึ่งการให้บริการของบ้านพักฉุกเฉินช่วยทำให้

คุณชมพูนุชคลายความเครียดและมีความหวังในการต่อสู้ชีวิตเพื่อที่จะได้หาเงินส่งให้ลูกคุณชมพูนุชได้เรียนสูง ๆ

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ในช่วงที่คุณชมพูนุชรู้ว่าตนตั้งครรภ์ตอนนั้นคุณชมพูนุชพอมีเงินเก็บอยู่บ้าง ซึ่งก็เพียงพอหากคิดจะทำแท้ง แต่คุณชมพูนุชเลือกที่จะไม่ทำแท้งเพราะคิดว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าเงินไม่ใช่สิ่งที่ทำให้คุณชมพูนุชตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณชมพูนุชมีอาการเครียดและกังวลตลอดเวลาเนื่องจากกังวลเรื่องเงินที่ต้องส่งไปให้ครอบครัวและเรื่องลูกที่ใกล้คลอด ความเครียดส่งผลให้คุณชมพูนุชนอนไม่หลับ ไม่อยากทานอาหาร แต่เมื่อมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณชมพูนุชมีเพื่อนให้พูดคุยปรับทุกข์ตลอดเวลาทำให้คุณชมพูนุชได้ระบายความทุกข์ในใจ ทำให้คุณชมพูนุชไม่เครียดและรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8. คุณลีลาวดี (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

คุณลีลาวดี อายุ 26 ปี รูปร่างค่อนข้างผอม ผิวคล้ำ ที่แขนมีรอยแผลเป็นยาวหลายแผล ลักษณะเหมือนเคยใช้ของมีคมกรีดแขน คุณลีลาวดี สูงประมาณ 150 เซนติเมตร ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครพนม ครอบครัวของคุณลีลาวดีย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพฯ ตั้งแต่คุณลีลาวดียังเด็ก คุณลีลาวดีจึงคุ้นเคยกับวิถีชีวิตของคนกรุงเทพฯ มากกว่าวิถีชีวิตของคนต่างจังหวัด คุณลีลาวดีเป็นคนโผงผาง พูดเก่ง คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น คุณลีลาวดีมีพี่ชาย 1 คน อายุ 30 ปี ทำงานเป็นหัวหน้าก๊วก และมีน้องชาย 1 คน อายุ 24 ปี ทำงานเป็นพนักงานขนกระเป่าขึ้นเครื่องบิน พ่อของคุณลีลาวดีเสียชีวิตตั้งแต่คุณลีลาวดี อายุ 18 ปี ด้วยโรคชิว (Chill) โดยก่อนเสียชีวิตมีอาการไข้ขึ้น หนาวสั่น จนต้องไปโรงพยาบาล ระยะเวลาที่อยู่โรงพยาบาลแพทย์ได้ตัดถุงน้ำดีของพ่อออกทำให้พ่อไม่สามารถเดินได้ และแพทย์ก็ไม่ได้บอกเหตุผลกับคุณลีลาวดีว่าเพราะเหตุใดจึงต้องตัดถุงน้ำดีออก จึงทำให้คุณลีลาวดีข้องใจจนทุกวันนี้ คุณลีลาวดีสนิทกับพ่อมาก รักพ่อกว่าแม่ เพราะพ่อใจดี อยากรู้อะไรพ่อก็ซื้อให้ พ่อจะคอยปกป้องคุณลีลาวดีตลอด

ช่วงที่พ่อป่วยคุณลีลาวดีเพิ่งเรียนจบมัธยมปีที่ 3 เมื่อเห็นพ่อป่วยมากจึงลาออกจากโรงเรียนแล้วหางานทำเลี้ยงพ่อแม่ คุณลีลาวดีได้ทำงานขายกระดาษलयน้ำ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ตกแต่งสวน แก้วสีลม ทำได้ช่วงหนึ่งก็ต้องลาออกมาดูแลพ่อเพราะไม่มีใครดูแล ตอนนั้นพี่ชายเพิ่งมีครอบครัวจึงใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมาก ส่วนน้องก็ทำงาน จึงไม่มีใครดูแลพ่อเลย ช่วงที่คุณลีลาวดีดูแลพ่อ พ่อเคยบอกคุณลีลาวดีว่าไม่อยากอยู่ในโลกแล้ว ไม่อยากทรมานลูกตนเอง แต่ทุกครั้งที่พ่อพูด คุณลีลาวดีจะบอกพ่อเสมอว่าอย่าพูดอย่างนี้ คุณลีลาวดีอยากให้พ่อหายป่วยและอยู่กับคุณลีลาวดีต่อไป คุณลีลาวดีดูแลพ่อจนถึงวินาทีที่พ่อจากไป

“วันหนึ่งทำข้าวให้พ่อ บ๊องทางสายยาง พ่อไม่ขยับตัว ตอนนั้นตกใจมากเรียกคนข้างบ้านมาช่วย ข้างบ้านบอกว่าพ่อไปดีแล้ว แค่นั้นน้ำตาร่วงเลย”

คุณลีลาวดีเสียใจมากกับการจากไปของพ่อ และมักจะนึกถึงช่วงเวลาที่ตัวเองยังเด็กตอนที่พ่อยังมีชีวิตอยู่ เช่น ตอนเด็ก ๆ พ่อมักจะพาคุณลีลาวดีไปทำงานบ่อย ๆ พ่อของคุณลีลาวดีเคยเป็นพนักงานจ่ายตู้ที่สถานีรถไฟ หลังจากพ่อเสียชีวิตแม่เสียใจมากและมีอาการซึมเศร้า

ตลอดเวลาและไม่นานนักแม่ก็ตรอมใจจนเสียชีวิต ก่อนแม่จะเสียชีวิตแม่ของคุณลีลาวดีทำงานเป็นแม่บ้านตามบริษัท คุณลีลาวดีมักคิดว่าแม่รักพี่ชายคนโตมากกว่าคุณลีลาวดีเสมอ หลังจากพ่อเสียคนข้างบ้านรับเลี้ยงคุณลีลาวดีและน้องชายเอาไว้

คุณลีลาวดีมีแฟนคนแรกเมื่ออายุ 19 ปี แฟนของคุณลีลาวดีเป็นตำรวจ คบกันได้ 5 ปี จึงแต่งงานโดยคนข้างบ้านจัดงานแต่งงานให้ หลังจากแต่งงานไม่นานนัก คุณลีลาวดีก็ตั้งครรภ์ ลูกคนแรกแต่แท้งเพราะคลื่นลม หลังจากแท้งได้ไม่นานสามีก็เสียชีวิตในการปฏิบัติงานในหน้าที่อีก ทำให้คุณลีลาวดีเสียใจมาก เวลานั้นผ่านไปเกือบ 1 ปี คุณลีลาวดีทำงานเป็นพี่เลี้ยงเด็กที่โรงเรียนโดยมีหน้าที่ช่วยเลี้ยงเด็กและช่วยอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ระหว่างทำงานก็ได้พบแฟนคนที่ 2 แฟนของคุณลีลาวดี อายุ 30 ปี เป็นคนส่งนมที่โรงเรียน ทั้งสองได้คบเป็นแฟนกันจนกระทั่งมีลูกด้วยกัน 1 คน คุณลีลาวดีมักฝากลูกให้ข้างบ้านช่วยเลี้ยงเสมอ จากนั้นไม่นานคุณลีลาวดีก็ตั้งครรภ์ลูกคนที่ 2 ช่วงที่คุณลีลาวดีท้องได้ 5 เดือน แฟนบอกว่าจะกลับบ้านไปเอาเงินค่าคลอดแต่ก็ไม่กลับมาอีก ตอนนั้นคุณลีลาวดีพยายามติดต่อแฟนก็ติดต่อไม่ได้จนกระทั่งคุณลีลาวดีมาทราบทีหลังว่าแฟนไปแอบชอบกับเพื่อน คุณลีลาวดีจึงเริ่มมีอาการเครียดมากจนทนไม่ไหวจึงใช้มีดกรีดแขนตัวเอง คุณลีลาวดีเคยกรีดจนเห็นเนื้อข้างใน คนข้างบ้านจึงต้องพาไปโรงพยาบาล คุณลีลาวดีจะกรีดแขนตนเองเฉพาะช่วงที่รู้สึกเครียด พอกรีดเสร็จแล้วจะรู้สึกหายเครียดสบายใจ แขนคุณลีลาวดีจึงเต็มไปด้วยรอยกรีดหลายแผล บางครั้งเครียดมากเคยบีบคอลูกตัวเอง แต่พอรู้สึกตัวก็ปล่อย เมื่อคนข้างบ้านรู้จึงเอาลูกของคุณลีลาวดีไปเลี้ยงให้

“เครียดลงใครไม่ได้ เลยลงตัวเอง ต้องการตาย แล้วจะเอาลูกตายตามไปด้วย”

เมื่อถึงกำหนดคลอดลูกคนที่ 2 คุณลีลาวดีฝากลูกคนโตไว้กับคนข้างบ้าน ตอนคลอดไม่มีเงินเลย แม้แต่เงินทานข้าวก็ไม่มี จึงใช้บัตร 30 บาท แต่คุณลีลาวดีไม่ต้องเสียเงินเลยเพราะทางโรงพยาบาลจุฬาฯ ช่วยเหลือเพราะเห็นว่าไม่มีเงิน ตอนคลอดคุณลีลาวดีอยู่โรงพยาบาล 7 วัน เพื่อรอทำหมัน ตอนคลอดไม่มีใครมาเยี่ยมเลย หลังจากคลอดเสร็จจึงกลับบ้าน ปรากฏว่า คนที่เคยอยู่ด้วยย้ายออกไปแล้ว ของใช้ต่าง ๆ เสื้อผ้าของคุณลีลาวดีก็ถูกนำมากองไว้หน้าบ้าน คุณลีลาวดีไม่มีที่อยู่จึงเดินอุ้มลูกคนเล็กและจูงลูกคนโตมาที่โรงพยาบาลจุฬาฯ ทางโรงพยาบาลจึงโทรศัพท์ติดต่อกับบ้านพักฉุกเฉินและพาคุณลีลาวดีและลูกมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน

คุณลีลาวดีเริ่มเครียดมากขึ้น ทั้งเครียดที่คนที่เคยอยู่ด้วยกันย้ายไป อีกทั้งยังเครียดเรื่องแฟน เรื่องลูก คุณลีลาวดีไม่รู้จะทำอย่างไร ตอนนั้นคิดมาก จะกรีดแขนตัวเองก็ไม่ได้เพราะไม่มีมิด จึงตีลูกคนโตแทน

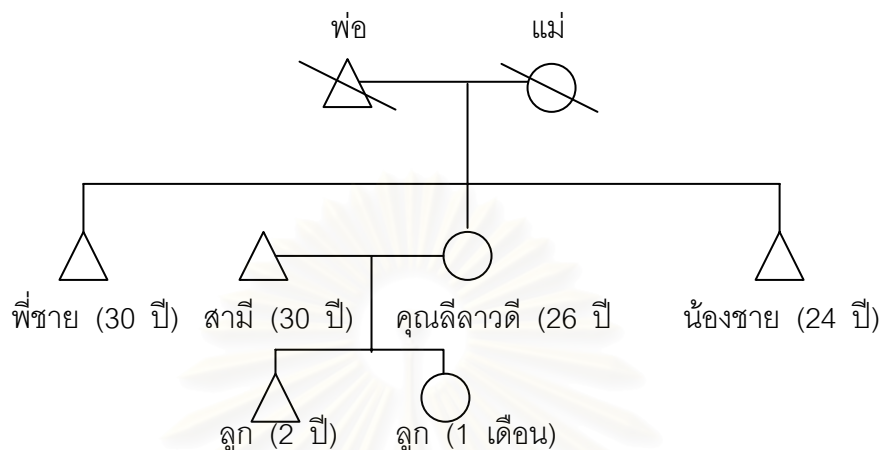
“กลัวลูกตาย แต่เครียดแล้วลงใครไม่ได้ ถ้าลงคนอื่นเดี๋ยวก็มีปัญหา ตีลูกซะดีกว่า เคยโมโหตีลูกกลางหลังดักอีก จนลูกล้มไป”

พอทางเจ้าหน้าที่ทราบว่าคุณลีลาวดีทำร้ายลูก จึงแยกลูกคนโตออกมา ส่วนลูกคนเล็กจะไม่ให้เลี้ยงในตอนเช้า แต่จะให้เลี้ยงก่อนนอนเท่านั้น ช่วงที่อยู่บ้านพักฉุกเฉิน คุณลีลาวดีเครียดมากจนเห็นภาพหลอนเป็นตัวการ์ตูนต่อสู้กัน เวลาไปไหนก็เห็นตัวการ์ตูนไปด้วย เห็นตลอดเวลาจนทนไม่ไหวจึงไปบอกเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จึงพาไปรักษาที่โรงพยาบาลศรีวิบูลยาทางโรงพยาบาลจึงให้ยามาทาน ทานแล้วง่วงนอนมาก ช่วงที่ทานยาไม่ค่อยเห็นภาพหลอนแล้ว แต่มีผลข้างเคียงคือทานข้าวไม่ค่อยได้ จึงต้องดื่มนมเสริมแทน แต่บางครั้งคุณลีลาวดีก็ยังเครียดอยู่ พอเครียดก็จะทานอะไรไม่ได้ นอนไม่หลับ กระวนกระวายใจ และก็จะเห็นภาพหลอน พอเห็นภาพหลอน คุณลีลาวดีจะเขียนลงในสมุดแล้วนำไปให้เจ้าหน้าที่อ่าน บางครั้งมีอาการอยากฆ่าตัวตายและฆ่าลูกตายตามไปด้วย

“เคยคิดฆ่าตัวเองแล้วฆ่าลูก อยากให้ลูกตายตามไปด้วย ตอนนั้นคิดจะผูกคอตายให้หมดเวรหมดกรรมกันไป ลูกคนโตจะฝากไว้ข้างบ้าน แต่จะเอาลูกคนเล็กไปด้วย แต่พอเจ้าหน้าที่รู้เขาก็ห้าม บอกว่าถ้าลูกไม่ตายแล้วเอ็งตายลูกจะอยู่กับใคร ก็เลยส่งสารลูก... บางทีเครียดต้องวิ่งไปกรีดในห้องน้ำ แล้วจะหายไป บางทีอยากทำร้ายเพื่อนก็เลยวิ่งหนีขึ้นไปกรีด กรีดออกมาระบายอารมณ์ แล้วมันก็หายไป เพื่อนสงสัยว่าใครกรีด ก็บอกเราเอง ก็เราเครียด เราเกือบจะตั้งผมเธอ แต่เราวิ่งหนีขึ้นไปห้องน้ำ เพื่อนก็เริ่มรู้แล้วว่าพอเริ่มเครียดจะต้องอยู่ห่าง ๆ”

ตอนนี้คุณลีลาวดีเริ่มรู้สึกดีมากขึ้นและไม่ค่อยเห็นภาพหลอนแล้ว เนื่องจากทานยาและแฟนจะกลับมาขอคืนดี คุณลีลาวดีดีใจมากที่แฟนจะกลับมาและรอคอยวันที่แฟนจะมารับ คุณลีลาวดีคิดจะฝากลูกให้บ้านพักฉุกเฉินช่วยเลี้ยงประมาณ 6 เดือน เพื่อหางานทำ จากนั้นจึงมารับลูก

ไต่ถามประวัติครอบครัว

คุณลีลาวดีเป็นบุตรสาวคนเดียวของครอบครัว ปัจจุบันอายุ 26 ปี มีพี่ชาย 1 คน อายุ 30 ปี ทำงานเป็นหัวหน้าก๊วยอยู่ร้านอาหาร และมีน้องชาย 1 คน อายุ 24 ปี ทำงานเป็นพนักงานขนกระเป่าขึ้นเครื่องบิน พ่อของคุณลีลาวดีเสียชีวิตแล้วด้วยโรคชิว (Chill) ก่อนเสียชีวิตจะมีอาการหนาวสั่น ไข้ขึ้น พ่อเสียชีวิตเมื่อคุณลีลาวดีอายุ 18 ปี ส่วนแม่ก็เสียชีวิตแล้วเช่นกัน เนื่องจากตรอมใจตายตามสามี คุณลีลาวดีมีลูกทั้งหมด 2 คน เป็นเด็กผู้ชายอายุ 2 ขวบ 1 คน เด็กผู้หญิงอายุ 1 เดือน 1 คน

ชีวิตประจำวัน

ก่อนที่คุณลีลาวดีจะเข้าพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณลีลาวดีช่วยเลี้ยงเด็กที่โรงเรียนจนกระทั่งเจอแฟนและตั้งครรรค์ หลังจากคลอดลูกทางโรงพยาบาลจุฬาฯ ได้ส่งคุณลีลาวดีมาที่บ้านพักฉุกเฉิน เนื่องจากคุณลีลาวดีไม่มีบ้านให้พักพิง ปัจจุบันคุณลีลาวดีอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อฟื้นฟูจิตใจและรอให้แฟนมารับ ที่บ้านพักฉุกเฉินคุณลีลาวดีต้องตื่นตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นจึงอาบน้ำและทานอาหารเช้าเวลา 7 โมงครึ่ง เมื่อทานอาหารเสร็จคุณลีลาวดีจะคุยเล่นกับเพื่อน พอเที่ยงก็ทานอาหารกลางวัน จากนั้นช่วงบ่ายจึงเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามที่บ้านพักฉุกเฉินจัด ในช่วงเย็นทางบ้านพักฉุกเฉินจะให้คุณลีลาวดีเลี้ยงลูกเอง เวลา 5 โมงครึ่ง ทานอาหารเย็น ทานอาหารเย็นเสร็จแล้วมีการประชุมเวรต่อ จากนั้นคุณลีลาวดีถึงจะอาบน้ำให้ลูกและ

พาลูกเข้านอน เมื่อลูกนอนคุณลีลาวดีจึงอาบน้ำและเข้านอน ทางบ้านพักฉุกเฉินให้คุณลีลาวดีนอนแยกกับลูก เพื่อป้องกันไม่ให้คุณลีลาวดีทำร้ายลูกอีก

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

คุณลีลาวดีมีความรู้สึกรักลูกแต่จะเป็นความรักที่ค่อนข้างแตกต่างจากคนอื่น เช่น กลัวลูกจะลำบาก สงสารลูก จึงต้องฆ่าลูกและจึงฆ่าตัวเองลูกจะได้ไปสบาย ซึ่งเหตุผลที่ทำให้คุณลีลาวดีคิดเช่นนี้อาจเป็นเพราะความเครียด และอาการป่วยทางจิต แต่ทั้งนี้คุณลีลาวดีก็ไม่เคยจะยกลูกหรือทิ้งลูกของตนเองเลย

ศีลธรรม

คุณลีลาวดีมองว่า การทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปและไม่สมควรทำอย่างมาก เป็นการทำร้ายคนบริสุทธิ์ด้วยความตั้งใจ คุณลีลาวดีจึงไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้งเลย

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

พ่อและแม่ของคุณลีลาวดีเสียชีวิตตั้งแต่คุณลีลาวดียังเป็นเด็ก คุณลีลาวดีจึงอยู่กับคนข้างบ้านตั้งแต่พ่อและแม่เสียชีวิต ส่วนพี่และน้องก็แยกกันอยู่ไม่ค่อยได้ติดต่อกัน คุณลีลาวดีจึงไม่สนิทกับพี่และน้องของตัวเองเลย เมื่อคุณลีลาวดีมีปัญหาจึงไม่สามารถปรึกษาใครได้ ครอบครัวจึงไม่มีบทบาทในการตัดสินใจตั้งครมร์ต่อของคุณลีลาวดีเลย เพราะตั้งแต่พ่อเสียชีวิตคุณลีลาวดีรู้สึกเหมือนต้องอยู่ตามลำพังคนเดียว

การได้รับบริการสังคม

คุณลีลาวดีพักที่บ้านพักฉุกเฉินเนื่องจากไม่มีบ้านอยู่และต้องการฟื้นฟูจิตใจ ก่อนเข้ามาที่บ้านพักฉุกเฉินคุณลีลาวดีเครียดมาก เครียดจนอยากฆ่าตัวเองและลูก หลังจากนั้นจึงมีอาการจิตหลอนตามมา เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์จึงต้องพาคุณลีลาวดีไปโรงพยาบาล อีกทั้งเจ้าหน้าที่จะคอยให้คำปรึกษาและคอยปลอบใจคุณลีลาวดีตลอด จนคุณลีลาวดีรู้สึกสบายใจมากขึ้น ถึงแม้ว่าบ้านพักฉุกเฉินจะไม่ได้มีบทบาทในการตัดสินใจตั้งครมร์ต่อของคุณลีลาวดี แต่บ้านพักฉุกเฉินก็ช่วยในการฟื้นฟูจิตใจของคุณลีลาวดีได้มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาการจิตหลอนและคิดฆ่าตัวตาย

ฐานะทางเศรษฐกิจ

คุณลีลาวดีไม่เห็นด้วยกับการทำแท้งมาก “ถึงจะมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง เพราะมันบาป” จึงอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีบทบาทในการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อและไม่ทำแท้งของคุณลีลาวดีเลย เพราะไม่ว่าคุณลีลาวดีจะมีเงินหรือไม่มีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

การที่คุณลีลาวดีมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินได้มีส่วนช่วยในการฟื้นฟูจิตใจได้มาก โดยผู้ที่มีส่วนที่ช่วยให้คุณลีลาวดีสบายใจก็คือเพื่อน

“บางทีเพื่อนที่นี่จะพูดเล่นให้หายเครียด พอเห็นเครียดก็ช่วยเอาลูกไปเลี้ยงให้ เขากลับเราจะทำร้ายลูก”

ทานอาหารเย็น เพื่อนจึงมีบทบาทในการฟื้นฟูจิตใจและให้กำลังใจคุณลีลาวดีมากโดยเพื่อนจะทำให้คุณลีลาวดีหัวเราะเพื่อที่จะได้ไม่เครียด และจะพูดในทางบวกให้คุณลีลาวดีเกิดความรู้สึกดีกับตนเอง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

ข้อมูลทั่วไป

คุณพวงชมพูอายุ 14 ปี ผิวยาว เป็นคนรูปร่างเล็ก สูงประมาณ 150 เซนติเมตร เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดราชบุรี คุณพวงชมพูเป็นคนมีอัธยาศัยดี สุภาพ เก่งใจคนอื่น พูดเก่ง (แต่ถ้าคุยกับคนที่ไม่สนิทจะพูดน้อยมาก) พ่อและแม่ของคุณพวงชมพูเป็นคนจังหวัดราชบุรี พ่อเสียชีวิตตอนคุณพวงชมพูอายุ 13 ปี โดยเสียชีวิตในคุก คุณพวงชมพูไม่ทราบสาเหตุการเสียชีวิต ส่วนแม่เสียชีวิตตั้งแต่คุณพวงชมพูยังเด็กมาก คุณพวงชมพูจึงไม่ทราบเรื่องราวของแม่เลยและพ่อก็ไม่เคยเล่าให้ฟัง คุณพวงชมพูมีพี่ชาย 2 คน พี่ชายคนแรกอายุ 26 ปี ทำงานรับจ้างทั่วไป ส่วนพี่ชายคนที่ 2 อายุ 22 ปี ไปทำงานที่กรุงเทพฯ แล้วไม่เคยติดต่อกลับมาบ้านเลย

พ่อของคุณพวงชมพูมีนิสัยใจร้อน ก้าวร้าว ชอบใช้ความรุนแรง จึงมีเรื่องชกต่อยอยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งพ่อของคุณพวงชมพูเคยฆ่าคนโดยเจตนามาแล้ว แต่หนีตำรวจมาได้จึงไม่ติดคุก

ด้วยนิสัยของพ่อทำให้เพื่อนบ้านของคุณพวงชมพู ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมกับครอบครัวของคุณพวงชมพูนัก ส่วนพี่ชายคนโตก็เป็นคนที่มีความเป็นตัวเองของตัวเองสูง ไม่ชอบยุ่งกับใคร ซึ่งนิสัยคล้ายกับพี่ชายคนรอง คุณพวงชมพูเป็นคนรักธรรมชาติ เวลาเลิกเรียนก็มักจะเดินเล่นแถวนาใกล้บ้าน พอวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ คุณพวงชมพูจะทำงานบ้านทุกอย่างในบ้าน เนื่องจากไม่มีใครทำจึงต้องลงมือทำเอง

ตอนคุณพวงชมพูอายุ 11 ปี พ่อเริ่มมองคุณพวงชมพูแปลกไป และเริ่มมีพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น มักจะจับมือ กอดคุณพวงชมพู ในตอนแรกคุณพวงชมพูคิดว่าเป็นการแสดงความรักของพ่อต่อลูกจึงไม่คิดสงสัยอะไร แต่สักพักพฤติกรรมเช่นนี้ก็เกิดบ่อยครั้งขึ้นและรุนแรงมากขึ้น จากจับมือกลายเป็นลูบได้ กอด บางครั้งมือของพ่อก็ไปโดนหน้าอกของคุณพวงชมพู คุณพวงชมพูจึงใช้มือปิดแล้วรีบเดินหนี บางครั้งตอนกลางคืนเวลาพ่อเมา พ่อก็จะมานอนกอดคุณพวงชมพู แล้วเอามือลูบได้ ทำให้คุณพวงชมพูรู้สึกเครียด บางครั้งก็รู้สึกรังเกียจพ่อกับคุณพวงชมพูจึงไปบอกพี่ แต่พี่บอกว่าไม่เป็นไร และกำชับว่าห้ามบอกใคร แต่นานวันพ่อกลับลวนลามคุณพวงชมพูมากขึ้น

“วันหนึ่งหนูนั่งดูทีวีอยู่ พ่อก็มาใกล้ ๆ กอดหนู แล้วก็จับหน้าอกหนูแรง ๆ แล้วก็เอามืออีกข้างหนึ่งลูบตรงนั้นของหนู แล้วก็เอามือเข้าไปในเสื้อ หนูตกใจจะลุกหนี ตะโกนว่าพ่อทำอะไร พ่อบอกให้หนูเงียบ ถ้าไม่เงียบจะตี หนูพยายามจะหนีแต่ก็หนีไม่ได้เพราะแรงพ่อเยอะ”

พ่อทำพฤติกรรมเช่นนี้กับคุณพวงชมพูบ่อยครั้ง จนเวลาคุณพวงชมพูเห็นพ่อจะต้องรีบเดินหนี วันหนึ่งพ่อของคุณพวงชมพูเมามากพอเห็นคุณพวงชมพูอยู่บ้านก็เริ่มลวนลาม โดยมือของพ่อข้างหนึ่งปิดปากคุณพวงชมพูไว้ จากนั้นจึงเริ่มข่มขืนคุณพวงชมพู พอพ่อข่มขืนเสร็จก็ขู่คุณพวงชมพูว่าห้ามบอกใคร ช่วงนั้นคุณพวงชมพูรู้สึกสับสนและเครียดมาก คุณพวงชมพูรักพ่อ แต่เกลียดการกระทำของพ่อ เกลียดสิ่งที่พ่อทำ

“เกลียดที่พ่อข่มขืน แต่ยังไงเขาก็เป็นพ่อ ลูกควรจะรักพ่อไม่ใช่เกลียดพ่อไม่ใช่เหวอ แต่มันขยะแขยง โกรธมาก ทำไมพ่อถึงทำกับเราอย่างนี้”

จากนั้นพ่อเริ่มข่มขืนคุณพวงชมพูบ่อยครั้งจนคุณพวงชมพูทนไม่ไหวจึงไปบอกพี่ พี่กลับบอกว่าให้หนีไป ยังไงเขาก็เป็นพ่อ ถ้าแจ้งตำรวจเขาก็จับพ่อเข้าคุก คุณพวงชมพูไม่ได้ขอความ

ช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน เพราะคิดว่า เพื่อนบ้านคงไม่ช่วย ข้ายังอาจจะเอาไปนินทาอีกด้วย การข่มขืนของพ่อเป็นการข่มขืนที่ค่อนข้างรุนแรงจนทำให้คุณพวงชมพูเป็นแผลที่อวัยวะเพศ คุณพวงชมพูรู้สึกเจ็บปวดมากทั้งร่างกายและจิตใจ เครียดมากและคิดอยู่เสมอว่าทำไมเหตุการณ์ร้าย ๆ ต้องเกิดกับตัวเองด้วย

“เกิดมาหนูไม่เคยไปทำอะไรให้ใคร แล้วทำไมหนูต้องโดนแบบนี้ด้วย หนูทำผิดอะไรหรือ”

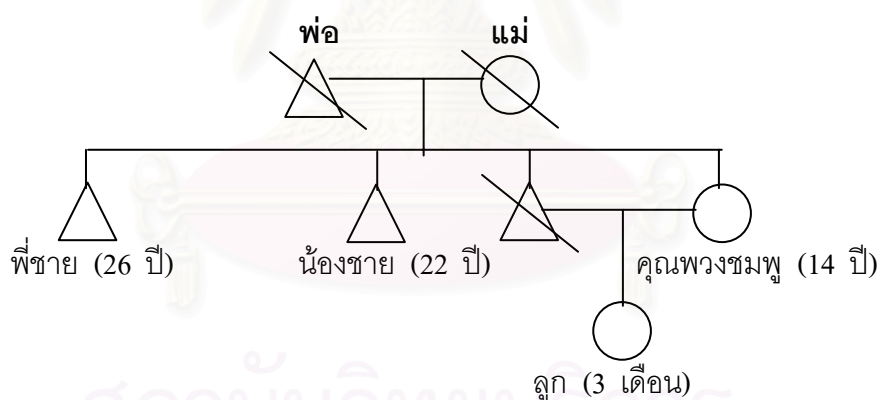
ช่วงนั้นคุณพวงชมพูร้องไห้ตลอด แล้วก็นอนอยู่ในห้อง ไม่ทานข้าว คิดอยากฆ่าตัวตาย เพราะหุดู๋ หมดอาลัยตายอยาก แต่ยังไม่กล้าฆ่าตัวตาย พ่อของคุณพวงชมพูก็ยังไม่สำนึก แม้จะเห็นคุณพวงชมพูร้องไห้และขอร้องไห้พ่ออย่าข่มขืนอีกเลย แต่พอกลับข่มขืนคุณพวงชมพูหลายครั้งจนคุณพวงชมพูต้อง ตอนแรกคุณพวงชมพูยังไม่รู้ตัวว่าท้อง คิดว่าตนเองไม่สบายจึงคลื่นไส้ อาเจียน คุณพวงชมพูเริ่มทนไม่ไหวกับพฤติกรรมของพ่อจึงหนีออกจากบ้าน คุณพวงชมพูพยายามจะไปหาป้าซึ่งเป็นพี่สาวแม่ บ้านของป้าอยู่ไม่ไกลจากบ้านคุณพวงชมพูนัก ป้าถามว่าทำไมถึงมาที่บ้านของป้า ตอนแรกคุณพวงชมพูไปกล้าเล่าให้ฟัง ป้าจึงบอกให้เล่ามา ถ้าไม่เล่าจะโทรศัพท์ไปให้พ่อมารับกลับบ้าน คุณพวงชมพูจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ป้าฟัง ป้าของคุณพวงชมพูตกใจมากบอกว่าจะไปแจ้งตำรวจ คุณพวงชมพูจึงห้ามไว้เพราะสงสารพ่อ แต่ป้ายืนยันให้ไปแจ้งความ เมื่อเข้าแจ้งความตำรวจจึงส่งคุณพวงชมพูไปตรวจร่องรอยการถูกข่มขืน ทำให้ทราบว่าคุณพวงชมพูท้องได้ 2 เดือนแล้ว ตำรวจพาคุณพวงชมพูไปสภหัตถ์มูลนิธิเพื่อขอความช่วยเหลือ ทางสภหัตถ์มูลนิธิจึงส่งคุณพวงชมพูมาที่บ้านพักฉุกเฉิน ส่วนพ่อนั้นก็ถูกตำรวจจับข้อหาข่มขืน

ป้าบอกให้คุณพวงชมพูไปอยู่บ้านพักฉุกเฉินก่อนเพราะถ้าหากอยู่บ้านป้า คนแถวบ้านจะนินทาได้ ป้าได้สัญญากับคุณพวงชมพูว่าจะมาเยี่ยมบ่อย ๆ และจะรับกลับไปอยู่ด้วยเมื่อคุณพวงชมพูคลอดเรียบร้อยแล้ว ระหว่างที่คุณพวงชมพูพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินทางเจ้าหน้าที่แจ้งข่าวว่า พ่อของคุณพวงชมพูเสียชีวิตแล้วตอนอยู่ในคุก เมื่อทราบข่าวคุณพวงชมพูรู้สึกเสียใจมาก แต่เพื่อนของคุณพวงชมพูที่อยู่บ้านพักฉุกเฉินบอกว่าเป็นเวรกรรมของพ่อคุณพวงชมพูเอง

“เพื่อนบอกว่าเป็นกรรมของเขาเอง เขาทำกับคนอื่นมามาก ตอนนี้กรรมตามทันแล้ว แต่หนูก็เสียใจนะ เพราะเขาเป็นพ่อ ถึงเขาจะทำไม่ได้กับหนูแต่ตอนพ่อตายหนูก็น้ำตาไหล”

ช่วงแรกที่คุณพวงชมพูมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณพวงชมพูรู้สึกเครียดและเหงามาก ไม่ยอมพูดกับคนอื่นเลย แต่พออยู่ที่นี้สักพักก็เริ่มปรับตัวได้ เริ่มคุยมากขึ้น โดยคุณพวงชมพูจะสนิทกับเพื่อนคนหนึ่งมาก เพื่อนคนนี้อายุ 11 ปี ถูกพ่อข่มขืนจนต้องเหมือนกัน การพูดคุยกับเพื่อนทำให้คุณพวงชมพูหายเครียด ช่วงที่คุณพวงชมพูคลอดเพื่อนที่บ้านพักฉุกเฉินก็ไปเยี่ยมที่โรงพยาบาล ช่วงก่อนคลอดคุณพวงชมพูคิดที่จะยกลูกแต่เมื่อคลอดและได้เห็นหน้าลูกก็เปลี่ยนใจ ตอนที่คุณพวงชมพูคลอดแล้วและพักที่บ้านพักฉุกเฉินบ้างก็มาเยี่ยม โดยป้าให้คุณพวงชมพูตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะยกลูกหรือเลี้ยงลูก คุณพวงชมพูรักลูกมากจึงตัดสินใจเลี้ยงลูกเอง ป้าจึงบอกคุณพวงชมพูว่าถ้าใครถามก็ให้บอกว่าเป็นลูกของป้าแล้วป้าก็ให้คุณพวงชมพูกลับไปเรียนต่อ คุณพวงชมพูอยากเรียนหนังสือมากและก็รู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ได้คิดถึงเรื่องเรียน วันที่ป้ามารับ คุณพวงชมพูกลับบ้านคุณพวงชมพูดีใจจนน้ำตาไหล แล้วกล่าวลาเพื่อนด้วยความอาลัย เมื่อไปอยู่กับป้าคุณพวงชมพูตั้งใจว่าจะช่วยป้าทำงานบ้านและจะตั้งใจเรียนหนังสือให้ดีที่สุด

ไดอะแกรมเครือญาติ

พ่อของคุณพวงชมพูเสียชีวิตไปแล้วเมื่อตอนคุณพวงชมพูอายุ 13 ปี คุณพวงชมพูไม่ทราบสาเหตุการเสียชีวิตของพ่อ รู้เพียงว่าพ่อเสียชีวิตระหว่างอยู่ในคุก ส่วนแม่ของคุณพวงชมพูเสียชีวิตตั้งแต่คุณพวงชมพูยังเด็ก คุณพวงชมพูจึงไม่รู้เรื่องราวเกี่ยวกับแม่ คุณพวงชมพูมีพี่ชาย 2 คน พี่ชายคนแรกอายุ 26 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป พี่ชายคนที่ 2 อายุ 22 ปี ไปทำงานที่กรุงเทพฯ แล้วไม่เคยติดต่อกลับมา คุณพวงชมพูมีลูกสาว 1 คน อายุ 3 เดือน การตั้งครรภ์ของคุณพวงชมพูเกิดจากถูกพ่อข่มขืน ปัจจุบันคุณพวงชมพูไปอยู่กับป้า

ชีวิตประจำวัน

ก่อนที่คุณพวงชมพูมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพวงชมพูได้รับความช่วยเหลือจากสหทัยมูลนิธิ เนื่องจากคุณพวงชมพูตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืน ปัจจุบันคุณพวงชมพูพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอป้ามารับกลับบ้าน ระหว่างอยู่ที่นี้คุณพวงชมพูต้องตื่นนอน 6 โมงเช้า จากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาดเวลา เวลา 7 โมงทานอาหารเช้า หลังทานอาหารเช้าเสร็จ คุณพวงชมพูจะให้นมลูกและนั่งเลี้ยงลูกบริเวณที่ทางบ้านพักฉุกเฉินจัดให้ ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นคอนกรีตยกระดับมีหลังคา ในช่วงกลางวันมารดานอกสมรสส่วนใหญ่จะมานั่งเลี้ยงลูกที่บริเวณนี้เพราะร่มเย็นและลมโกรก เวลาเที่ยงก่อนที่คุณพวงชมพูทานข้าวคุณพวงชมพูจะกล่อมลูกให้หลับก่อนและจึงมาทานข้าว หลังทานข้าวเสร็จคุณพวงชมพูจะไปเลี้ยงลูกต่อ เวลา 5 โมง คุณพวงชมพูทานข้าวเย็นเสร็จแล้วจึงอาบน้ำให้ลูกแล้วนั่งเล่นพูดคุยกับเพื่อนสักพักจึงเข้านอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

คุณพวงชมพูรักลูกมาก คุณพวงชมพูไม่เคยคิดที่จะทำแท้งเนื่องจากสงสารลูก

“ไม่อยากทำแท้ง ตอนแจ้งความพี่ที่มูลนิธิเขาก็ถามว่าจะทำแท้งมั้ย ตอนนั้นบอกพี่เขาว่าไม่อยากทำเพราะสงสารลูกและก๊อกลัวเจ็บด้วย แต่สงสารลูกมากกว่า ก็เลยไม่ทำ”

ช่วงตั้งครรภ์ได้ 8-9 เดือน คุณพวงชมพูจะหาชื่อให้ลูก แล้วจะเริ่มเรียกชื่อลูกตามตัวละครที่ดูช่วงค่ำ โดยจะเปลี่ยนชื่อให้ลูกทุกวัน พอคลอดคุณพวงชมพูชอบเล่นกับลูกมาก และมักจะสมมติให้ลูกเป็นตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ สายตาที่คุณพวงชมพูมองลูกนั้นเต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก

ศีลธรรม

คุณพวงชมพูเชื่อในเรื่องของเวรกรรม และคิดว่าที่พ่อเสียชีวิตนั้นเกิดจากเวรกรรมที่พ่อเคยก่อเอาไว้ เวลาอยู่บ้านคุณพวงชมพูมักไปวัดแถวบ้านเสมอ ๆ คุณพวงชมพูเชื่อว่าหากทำแท้งเด็กจะกลับมาหาเหมือนกุมารทอง คุณพวงชมพูจึงไม่คิดที่จะทำแท้ง

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัวของคุณพวงชมพูเป็นแบบไม่สนใจซึ่งกันและกัน ทะเลาะกันเป็นประจำ อีกทั้งการตั้งครรภ์ของคุณพวงชมพูยังเกิดจากพ่อข่มขืนอีกด้วย ความสัมพันธ์ระหว่าง

พอกับลูกจึงเป็นความสัมพันธ์ที่แตกร้าง แต่เมื่อคุณพวงชมพูหนีมาอยู่กับป่า ป่าได้ช่วยเหลือคุณพวงชมพูหลายเรื่องเช่น การแจ้งความ การให้คุณพวงชมพูมาอยู่ด้วยหลังคลอด การช่วยคุณพวงชมพูเลี้ยงลูก ป่าจึงเป็นเสมือนครอบครัวใหม่ของคุณพวงชมพู อีกทั้งป่ายังช่วยส่งเสริมให้คุณพวงชมพูเรียนต่อทำให้คุณพวงชมพูรู้สึกดีกับตัวเองและมีกำลังใจมากขึ้น

การได้รับบริการสังคม

คุณพวงชมพูมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอคลอด ในช่วงแรกที่มาพักคุณพวงชมพูมีอาการเครียดอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งยังไม่ยอมพูดคุยกับใคร แต่เมื่อมาพักที่นี้สักพักคุณพวงชมพูเริ่มคุยกับคนอื่นมากขึ้น จึงเป็นการระบายความทุกข์ในใจ อีกทั้งที่บ้านพักฉุกเฉินยังมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาตลอด นอกจากนี้ยังมีการให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกส่งผลให้คุณพวงชมพูสบายใจมากขึ้นและมีความพร้อมในบทบาทแม่มากขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจ

คุณพวงชมพูไม่มีความคิดที่จะทำแท้งอยู่แล้ว แม้จะสามารถทำแท้งได้ตามกฎหมาย อาญามาตรา 301-305 เนื่องจากเป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการถูกข่มขืน แต่ด้วยความที่สงสารลูกและความกลัวบาปจึงตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ จึงอาจกล่าวได้ว่าถึงแม้ว่าคุณพวงชมพูจะมีเงินในการทำแท้ง คุณพวงชมพูก็ตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อ

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

คุณพวงชมพูมีอาการเครียด สับสนและเก็บตัวก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน แม้แต่ช่วงแรกที่มาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินคุณพวงชมพูก็ไม่ค่อยคุยกับใคร แต่เมื่อคุณพวงชมพูเริ่มปรับตัว อีกทั้งสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อน ๆ จนมีเพื่อนสนิท 1 คน คุณพวงชมพูก็เริ่มพูดมากขึ้น เริ่มมีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ พูดคุยเล่นกับเพื่อน อาการเก็บตัวไม่ไว้ใจคนอื่นนั้นก็ค่อย ๆ หายไป ปัจจุบันคุณพวงชมพูไม่มีอาการเครียด ซึมเศร้าเหมือนแต่ก่อนแล้ว คุณพวงชมพูเข้มแข็งขึ้นและมีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิตมากขึ้น ครอบครัวยุติของคุณพวงชมพูกำลังจะเปลี่ยนเป็นรอยยิ้มและความหวังที่จะมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 10 : คุณช่อแก้ว

ข้อมูลทั่วไป

คุณช่อแก้วอายุ 17 ปี รูปร่างเล็ก ผิวค่อนข้างคล้ำ หน้าตาคมเข้ม สูงประมาณ 155 เซนติเมตร เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดชลบุรี คุณช่อแก้วเป็นคนพูดจา สุภาพ พูดเก่ง กล้าแสดงออก พ่อของคุณช่อแก้วเป็นคนจังหวัดชลบุรี อายุ 61 ปี ประกอบ อาชีพเก็บของเก่าขาย ส่วนแม่ของคุณช่อแก้วเสียชีวิตไปแล้วตั้งแต่คุณช่อแก้วอายุ 9 ปี ด้วย โรคตับ ช่วงที่แม่มีชีวิตอยู่แม่ของคุณช่อแก้วทำอาชีพขายผักในตลาด แม่ของคุณช่อแก้วเป็นคน ใจดี อ่อนโยน และมีน้ำใจกับทุกคน ส่วนพ่อเป็นคนที่พูดน้อย ไม่ค่อยแสดงความรักต่อลูก คุณช่อแก้วมีพี่สาว 1 คน อายุ 23 ปี ทำงานที่โรงงานสับประรดกระป๋อง ตอนที่แม่เสียชีวิตพ่อ และคุณช่อแก้วเสียใจมาก คิดถึงแม่ทุกวัน คุณช่อแก้วสนิทกับพี่สาวมากเวลาไปไหนก็มักจะไป ด้วยกัน เมื่อพี่สาวอายุ 22 ปี พี่สาวของคุณช่อแก้วมีแฟนและย้ายไปอยู่ห้องเช่ากับแฟน ทำให้ คุณช่อแก้วเหงามาก คุณช่อแก้วจึงมักไปหาพี่สาวบ่อย ๆ

ห้องเช่าของพี่อยู่ไม่ไกลจากบ้านของคุณช่อแก้วจึงสะดวกในการเดินทาง วันหนึ่ง คุณ ช่อแก้วมาหาพี่แต่พี่ไม่อยู่คุณช่อแก้วจึงรอพี่อยู่ในห้องเช่าของพี่ วันนั้นมีเพื่อนของแฟนพี่ มาหา คุณช่อแก้วเห็นว่าเป็นคนคุ้นเคยกันจึงเปิดประตูให้เข้ามา ตอนแรกเขาก็ชวนคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป แต่สักพักเขาก็เริ่มเข้ามานั่งใกล้ ๆ และเข้ามาข่มขืน คุณช่อแก้วพยายามขัดขืนแต่สู้แรงของ เขาไม่ไหวจึงพยายามร้องขอความช่วยเหลือ เขาตบหน้าและเอามือปิดปากคุณช่อแก้วไว้ เมื่อ ข่มขืนเสร็จก็ขู่ไม่ให้คุณช่อแก้วไปบอกใคร ถ้าบอกจะฆ่าพี่สาวคุณช่อแก้ว

“ตอนนั้นกลัวมาก ตัวสั่นไปหมด หนูอยากจะทำอะไร แต่มันขู่ไว้ว่าถ้าบอกคนอื่นจะฆ่าพี่ ก็เลยไม่ได้บอกใครแล้วก็ไม่ได้แจ้งความด้วย...หลังจากที่เขาทำหนู หนูแค้นมาก อยากจะฆ่ามัน แต่ทำไม่ได้ ไม่รู้จะฆ่ายังไง เครียดมาก อาเจียนตลอด รู้สึกขยะแขยงไปหมด”

อีกทั้งเพื่อนของแฟนพี่คนนี้ก็เคยติดคุก คุณช่อแก้วจึงยังไม่กล้าทำร้ายเขา เวลาผ่านไป ประมาณ 1 สัปดาห์ คุณช่อแก้วเครียดมากจนไม่สบาย นอนพักอยู่ที่ห้องเช่าพี่ แล้วเพื่อนของ แฟนพี่ก็มาอีก คุณช่อแก้วพยายามขอร้อง บอกว่าตนไม่สบาย เขาก็ไม่ฟังและข่มขืนคุณช่อแก้ว อีกครั้ง หลังจากนั้นคุณช่อแก้วก็รู้สึกแค้นและเครียดมาก

“เสียใจมาก อยากจะเอาเรื่องผู้ชายคนนั้น แค้น แต่ก็กลัวมันจะแก้แค้นกับพี่”

เวลาผ่านไปประมาณ 4 เดือน คุณช่อแก้วเริ่มรู้สึกคลื่นไส้ อาเจียน เหม็นเขียวหอม ทอดมัน พี่สาวเริ่มสงสัยจึงซื้อที่ตรวจการตั้งครรภ์มาให้คุณช่อแก้วตรวจ ผลการตรวจปรากฏว่าคุณช่อแก้วตั้งครรภ์ พี่สาวจึงพาคุณช่อแก้วเข้ามากรุงเทพฯ โดยไปตามโรงพยาบาลหลายโรงพยาบาลเพื่อขอให้หมอทำแท้งให้แต่ทุกโรงพยาบาลปฏิเสธ ตอนนั้นคุณช่อแก้วตั้งครรภ์ได้ 4 เดือนแล้ว และอยากจะเอาลูกออกเพราะโมโหและแค้นผู้ชายคนนั้นมาก เมื่อไม่สามารถทำแท้งได้คุณช่อแก้วและพี่จึงกลับบ้านเพื่อมาบอกเรื่องราวทั้งหมดให้พ่อทราบ

พ่อของคุณช่อแก้วเครียดมากแต่ก็พยายามปลอบคุณช่อแก้ว

“พ่อบอกว่าไม่เป็นไร บอกให้เข้มแข็ง ส่วนเรื่องลูกในท้องไม่ต้องไปฆ่าเขาก็ได้เพราะมันบาป เขาไม่ผิดอะไร ตอนพ่อพูดพ่อน้ำตาไหล หนูก็น้ำตาไหล”

ช่วงที่คุณช่อแก้วท้อง คุณช่อแก้วเครียดมาก นอนไม่หลับ ร้องไห้ตลอด คิดเรื่องผู้ชายคนนั้นตลอดเวลาเพราะคุณช่อแก้วแค้นมาก พี่สาวแนะนำให้คุณช่อแก้วไปบ้านพักฉุกเฉินเพราะถ้าอยู่ที่บ้านพ่อ กลัวชาวบ้านนินทา จากนั้นจึงพาคุณช่อแก้วมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ตอนแรกคุณช่อแก้วอยากกลับบ้านเพราะยังไม่ชิน แต่พ่อยุ่ที่นี้สักพักความคิดอยากกลับบ้านก็หายไป เพราะคุณช่อแก้วมีเพื่อนเยอะ อีกทั้งความคิดที่อยากจะเอาลูกออกก็ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นเริ่มรู้สึกผูกพันกับลูกมากขึ้น

“พ่อยุ่เครียดหนูก็เริ่มรู้สึกรักลูก รักเขา บางทีลูกตื่นก็ดีใจ หนูเคยคุยกับเขาด้วย เขาก็รู้เรื่อง แม้ว่าเขายังอยู่ในท้อง เขาก็เข้าใจที่หนูพูด”

คุณช่อแก้วไปฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลวชิระ หมอที่นั่นก็แนะนำว่าอย่าคิดมาก อย่าเครียด เพราะถ้าเครียดจะมีผลเสียต่อลูกในครรภ์ คุณช่อแก้วจึงเริ่มรู้สึกดีกับตัวเองและลูกมากขึ้น ไม่เครียดเหมือนเมื่อก่อน อีกทั้งความแค้นที่มีกับผู้ชายคนนั้นก็เริ่มหายไป

“ปลงแล้ว แค้นไปก็ไม่ได้อะไร เขาไม่รับรู้กับเราหรอก”

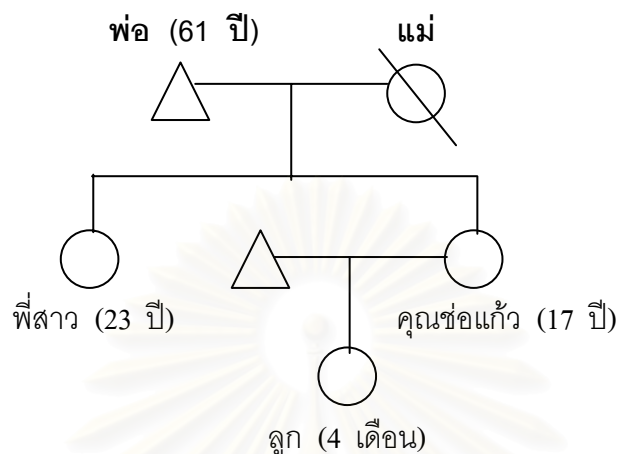
แม้ว่าคุณซอแก้วจึงเริ่มคลายความเกลียดแต่คุณซอแก้วก็ยังไม่ชอบและไม่ไว้ใจผู้ชาย คุณซอแก้วยังกลัวว่าถ้าหากไว้ใจผู้ชายแล้วอาจเกิดเรื่องเหมือนในอดีตได้ คุณซอแก้วจึงรู้สึกหวาดระแวงผู้ชายตลอดเวลา พ่อและพี่สาวของคุณซอแก้วจะมาเยี่ยมคุณซอแก้วเดือนละประมาณ 2 ครั้ง และก่อนคุณซอแก้วจะคลอดทางบ้านพักฉุกเฉินให้คุณซอแก้วตัดสินใจว่าจะเลี้ยงหรือจะยกลูก คุณซอแก้วกังวลใจมากเพราะรู้สึกรักและผูกพันกับลูก แต่ถ้าจะพาเขาไปเลี้ยงก็กลัวเขาลำบาก จึงตัดสินใจยกลูกให้กับมูลนิธิ

“เสียใจ ร้องไห้ อยากอยู่กับลูก ตอนนั้นรู้สึกใจหาย แต่ก็คิดว่าน่าจะให้มูลนิธิ ให้เขาไปสบาย เราเอากลับไปจะให้เขากินอะไร เขาจะอยู่ยังไง ใจอยากให้เขาอยู่กับเราแต่มันเป็นไปไม่ได้”

ช่วงที่อยู่บ้านพักฉุกเฉินคุณซอแก้วมีเพื่อนเยอะ คุณซอแก้วจึงไม่เหงา ไม่เครียด อีกทั้งเวลาไม่สบายใจคุณซอแก้วจะไปปรึกษาเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ปัจจุบันคุณซอแก้วคลอดลูกได้ 4 เดือนแล้ว และกำลังรอพ่อและพี่สาวมารับ เหตุผลที่คุณซอแก้วต้องอยู่บ้านพักฉุกเฉินต่อหลังคลอด เนื่องจากต้องอยู่ในหม่อมลูกก่อน 3 เดือน เพราะทางบ้านพักฉุกเฉินต้องการให้มารดาทุกคนเลี้ยงลูกด้วยน้ำนมธรรมชาติ เพราะมีประโยชน์และมีภูมิคุ้มกัน

หลังจากคุณซอแก้วมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน พี่สาวกับแฟนก็ย้ายไปอยู่กับพ่อ เพราะพ่อเครียดมากและมักจะป่วยบ่อย ๆ พี่สาวจึงช่วยดูแลพ่อ ส่วนแฟนที่เมื่อรู้เรื่องของคุณซอแก้วก็โกรธเพื่อนมากจนมีเรื่องชกต่อยกัน ตอนนี้เลิกคบเพื่อนคนนี้ไปแล้ว คุณซอแก้วอยากกลับบ้านเร็ว ๆ จะได้ไปอยู่เป็นเพื่อนพ่อ ช่วยพ่อทำงานบ้านเพราะพ่อแก่แล้ว และก็อยากกลับไปเรียนหนังสือ คุณซอแก้วอยากเรียนหนังสือและเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี แต่คุณซอแก้วก็ไม่ว่าจะเรียนหรือไม่ เพราะถ้าที่บ้านไม่มีเงินก็ต้องหางานทำช่วยครอบครัว อนาคตคุณซอแก้วอยากมีร้านขายของชำเป็นของตนเอง เพราะจะได้ดูแลพ่อด้วย ขยายของด้วย และพ่อไม่ต้องเดินไกล ๆ ออกไปซื้อของอีกและถ้ามีเงินคุณซอแก้วอยากไปรับลูกกลับมาอยู่ด้วยกัน

ไต่อะแกรมเครือญาติ

ครอบครัวของคุณช่อแก้วประกอบไปด้วย พ่อ พี่สาว และคุณช่อแก้ว พ่อของคุณช่อแก้ว อายุ 61 ปี ประกอบอาชีพเก็บของเก่าขาย แม่ของคุณช่อแก้วเสียชีวิตตั้งแต่คุณช่อแก้วอายุ 9 ปี ด้วยโรคตับ ส่วนพี่สาวอายุ 23 ปี ทำงานที่โรงงาน คุณช่อแก้วมีลูกสาว 1 คน อายุ 4 เดือน การตั้งครรภ์ของคุณช่อแก้วเกิดจากถูกเพื่อนของแฟนพี่สาวข่มขืน ปัจจุบันคุณช่อแก้วพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน

ชีวิตประจำวัน

ก่อนที่คุณช่อแก้วมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณช่อแก้วอยู่กับพ่อที่บ้าน โดยช่วยพ่อทำงานบ้านในตอนเช้า ช่วงสายจึงไปเรียนหนังสือ กลับจากโรงเรียนก็มาช่วยพ่อทำอาหารเย็น ช่วยล้างจาน จากนั้นจึงอาบน้ำแล้วเข้านอน ปัจจุบันคุณช่อแก้วพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอพี่สาวมารับกลับบ้าน ตอนนี้คุณช่อแก้วคลอดลูกได้ 4 เดือนแล้ว ระยะเวลาที่อยู่บ้านพักฉุกเฉินคุณช่อแก้วต้องตื่นนอนตี 5 เพื่อออกกำลังกาย จากนั้นจึงทำเวรทำความสะอาด เวลา 7 โมงครึ่งทานอาหารเช้าแล้วจึงพักผ่อน คุยกับเพื่อน คุณช่อแก้วตัดสินใจที่จะยกลูก ดังนั้นทางบ้านพักฉุกเฉินจึงไม่ให้คุณช่อแก้วเลี้ยงลูกเองหลังจาก 3 เดือนแรก เนื่องจากกลัวเด็กจะติดแม่ ที่ต้องเลี้ยงเอง 3 เดือนแรกเนื่องจากต้องให้นมลูก เวลาเที่ยงคุณช่อแก้วทานข้าวจากนั้นช่วงกลางวันคุณช่อแก้วไปช่วยงานที่ we-train เช่น ล้างจาน ซักผ้า โดยทาง we-train จะให้เงินค่าจ้างด้วย เวลา 5 ทุ่มครึ่ง คุณช่อแก้วทานอาหารเย็น จากนั้นจึงประชุมเวรต่อ หลังจากประชุมเวรคุณช่อแก้วจึงอาบน้ำแล้วเข้านอน

ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

ในตอนแรกคุณช่อแก้วยังไม่รู้สึกผูกพันกับลูกมากนักเพราะแค่ผู้ชายที่มาข่มขืนมาก แต่เมื่อคุณช่อแก้วบอกพ่อ พ่อก็ปลอบใจทำให้คุณช่อแก้วรู้สึกโล่งใจและสบายใจมากขึ้น นอกจากนี้ การที่คุณช่อแก้วมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณช่อแก้วมีเพื่อนมากมาย ทำให้ลืมเรื่องทุกข์ใจในอดีตได้มาก อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่ให้กำลังใจจึงทำให้คุณช่อแก้วไม่เครียด และนึกถึงลูกในครรภ์มากขึ้น คุณช่อแก้วมักลูบท้องและคุยกับลูกในครรภ์เสมอ และเชื่อว่าลูกเข้าใจในสิ่งที่คุณช่อแก้วพูด คุณช่อแก้วจึงมีความรู้สึกรักและผูกพันกับลูกตั้งแต่นั้นมา

ศีลธรรม

คุณช่อแก้วคิดว่าการทำงานแท้งเป็นสิ่งที่ไม่บาปขัดต่อคำสอนของศาสนาพุทธ แต่ตอนที่ คุณช่อแก้วคิดที่จะทำแท้ง คุณช่อแก้วคิดถึงแต่ผู้ชายที่มาข่มขืนจึงทำให้แค้นและโมโห จึงอยากที่จะทำแท้ง แต่พอเริ่มมีสติคิดถึงตนเองกับลูกก็ไม่อยากทำแท้งเพราะสงสารลูก อีกทั้งพ่อของคุณช่อแก้วก็ไม่อยากให้ทำแท้งเพราะเป็นบาปมาก และบาปนี้ก็จะติดตัวเราไปตลอด

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ครอบครัวของคุณช่อแก้วมีความรักใคร่ ห่วงใยกัน แม่พ่อของคุณช่อแก้วจะเป็นคนเจียม ๆ ไม่ค่อยพูดแต่ก็รักลูกมาก ช่วงแรกคุณช่อแก้วรู้สึกแค้น สับสน อยากไปทำแท้ง แต่เมื่อพ่อของคุณช่อแก้วรู้เรื่องและปลอบใจ คุณช่อแก้วก็ตัดสินใจไม่ทำแท้งเพราะพ่อบอกว่าการทำแท้งเป็นบาป พ่อให้กำลังใจคุณช่อแก้วจนทำให้คุณช่อแก้วรู้สึกสบายใจ ทุกครั้งที่คุณช่อแก้วเครียด พ่อจะพยายามทำทุกอย่างไม่ให้คุณช่อแก้วเครียด เช่น พูดจาปลอบใจ ทำอาหารที่คุณช่อแก้วชอบให้ทาน คุณช่อแก้วจึงรักพ่อมาก

การได้รับบริการสังคม

คุณช่อแก้วตัดสินใจตั้งครรถ่อจนคลอดก่อนที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน จึงอาจกล่าวได้ว่า บ้านพักฉุกเฉินไม่มีบทบาทต่อการตัดสินใจตั้งครรถ่อ เพราะคุณช่อแก้วตัดสินใจก่อนหน้าทีไปแล้ว แต่บ้านพักฉุกเฉินช่วยให้จิตใจของคุณช่อแก้วเข้มแข็งขึ้น ไม่เครียด ไม่กังวล หากเครียดคุณช่อแก้วก็จะไปปรึกษาเจ้าหน้าที่ อีกทั้งคุณช่อแก้วยังได้ฝึกอาชีพช่วยเหลือเด็ก ซึ่งนอกจากคุณช่อแก้วจะเรียนรู้ทักษะในการเลี้ยงเด็กแล้วยังได้เงินตอบแทนเด็ก ๆ น้อย ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ทางบ้านพักฉุกเฉินยังจัดกิจกรรมกลุ่มในช่วงบ่าย เช่น การอบรมเกี่ยวกับการ

คิดในทางบวก การเห็นคุณค่าตนเอง จึงมีส่วนช่วยให้คุณช่อแก้วคิดถึงตนเอง รู้คุณค่าตนเองมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดความรู้สึกดีกับตนเอง อีกทั้งความเครียดและความแค้นก็ค่อยๆ หายไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ

คุณช่อแก้วเคยพยายามไปตามโรงพยาบาลเพื่อทำแท้ง แต่เหตุผลที่ไม่ได้ทำแท้งมิใช่คุณช่อแก้วไม่มีเงิน แต่ทางโรงพยาบาลไม่ให้ทำแท้งเพราะถ้าจะสามารถทำแท้งได้ต้องไปแจ้งความกับตำรวจว่าตนเองถูกข่มขืนจริง แต่คุณช่อแก้วไม่ได้แจ้งความไว้จึงไม่สามารถทำแท้งได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีบทบาทต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณช่อแก้ว เพราะเหตุผลที่คุณช่อแก้วทำแท้งไม่ได้อยู่ที่ยังไม่ได้แจ้งความกับตำรวจ

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

ก่อนที่คุณช่อแก้วจะมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณช่อแก้วมีอาการเครียดและมีความโกรธแค้นมาก พยายามคิดหาทางแก้แค้นตลอด แต่เมื่อได้มาพักที่นี่คุณช่อแก้วมีเพื่อนเยอะ เพราะคุณช่อแก้วเป็นคนคุยเก่ง เมื่อได้คุยกับเพื่อนก็ช่วยทำให้คุณช่อแก้วไม่คิดเรื่องถูกข่มขืน จึงทำให้ไม่เครียด อีกทั้งเพื่อนๆ ก็คอยให้กำลังใจคุณช่อแก้วอยู่เสมอ คุณช่อแก้วจึงไม่รู้สึกเหมือนต้องเผชิญปัญหาตามลำพังคนเดียว คุณช่อแก้วสามารถพูด ระบายความรู้สึกกับเพื่อนๆ ได้ ซึ่งเพื่อนก็รับฟัง อีกทั้งเพื่อนยังแนะนำให้คุณช่อแก้วเลิกแค้นผู้ชายที่มาข่มขืน เพราะแค้นแล้วก็เครียดเอง คุณช่อแก้วจึงค่อยๆ ปลงเรื่องผู้ชายคนนั้น แต่คุณช่อแก้วก็ยังคงไม่ไว้ใจ ไม่เชื่อใจผู้ชาย และเมื่อมีผู้ชายเดินเข้ามาใกล้ๆ คุณช่อแก้วจะรีบเดินถอยห่างไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ผลการวิจัยและการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยเรื่องการตัดสินใจดำรงชีวิตและการปรับตัวของมารดานอกสมรสในเขตกรุงเทพมหานคร จะแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ตารางที่ 41 ตารางแสดงอายุของผู้ให้ข่าวสำคัญ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11-15	3	30.0
16-20	3	30.0
21 ปีขึ้นไป	4	40.0
รวม	10	100.0

ผู้ให้ข่าวสำคัญมีอายุอยู่ในช่วง 21 ปีขึ้นไปมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือช่วง 11-15 ปี และ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 เท่ากัน

ตารางที่ 42 ตารางแสดงร้อยละระดับการศึกษาของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	1	10.0
มัธยมศึกษา	7	70.0
ปริญญาตรี	2	20.0
รวม	10	100.0

ผู้ให้ข่าวสำคัญมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 20 และระดับประถมศึกษาร้อยละ 10 ตามลำดับ

ตารางที่ 43 ตารางแสดงร้อยละอาชีพของผู้ให้ข่าวสำคัญ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน, นักศึกษา	3	30.0
รับจ้าง	4	40.0
ทำงานโรงงาน	2	20.0
ไม่ได้ทำงาน	1	10.0
รวม	10	100.0

ผู้ให้ข่าวสำคัญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง เช่น เย็บผ้า, เลี้ยงเด็ก คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ เป็นนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 30 ,ทำงานโรงงานร้อยละ 20 และไม่ได้ทำงานร้อยละ 10 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 : การพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 : ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

การสร้างเกณฑ์วัดระดับความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรนั้นผู้วิจัยจะปรับใช้เกณฑ์พัฒนาการความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของ Cropley เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ 44 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	10.0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	20.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	30.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	20.0
รวม	100.0

การให้ระดับคะแนน

30 คะแนน	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
20 คะแนน	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง
10 คะแนน	หมายถึง	มีความสำคัญแต่ค่อนข้างน้อย

การแปลผลคะแนน

100-80	หมายถึง	ระดับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์สูง
79-60	หมายถึง	ระดับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ปานกลาง
59-50	หมายถึง	ระดับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ต่ำ
ต่ำกว่า 50	หมายถึง	ไม่มีความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์เลย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ

ในช่วงแรกของการตั้งครรภ์คุณเบญจมาศไม่มีความผูกพันกับลูกมากนัก แต่พอปัญหาเริ่มคลี่คลายคุณเบญจมาศเริ่มนึกถึงตนเองและลูกมากขึ้น คุณเบญจมาศมักจะสัมผัสท้องและคุยกับลูกบ่อยๆ และวางแผนในอนาคตว่าจะเลี้ยงลูกเองและจะเลี้ยงลูกให้ดีที่สุด ถึงแม้ว่าคุณเบญจมาศจะเคยคิดทำแท้งแต่เมื่อตั้งสติได้คุณเบญจมาศคิดตลอดว่าไม่ควรทำแท้ง เพราะการทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปเหมือนการที่เราฆ่าคน ๆ หนึ่ง

ตารางที่ 45 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณเบญจมาศกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	15.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	20.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	10.0
รวม	65.0

คุณเบญจมาศมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี

คุณนารีรักลูกมากและไม่เคยโทษลูกว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ในชีวิตเลย ทุกครั้งที่คุณนารีนึกถึงลูกจะทำให้คุณนารีมีความสุขมาก คุณนารีมักลูกห้องและคุยกับลูกเสมอ ๆ และ คิดว่าลูกคือกำลังใจให้คุณนารีสู้ชีวิตต่อไป เมื่อคลอดคุณนารีตั้งใจว่าจะเลี้ยงลูกให้ดีให้ลูกเรียนหนังสือสูง ๆ และหวังว่าสักวันคุณนารีจะมีครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่ประกอบไปด้วยแม่กับลูก

ตารางที่ 46 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณนารีกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	20.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	30.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	20.0
รวม	90.0

คุณนารีมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า

ในช่วงแรกคุณเฟื่องฟ้าไม่รู้สึกผูกพันกับลูกเลยเนื่องจากการตั้งครรภ์ครั้งนี้เกิดจากการถูกข่มขืน แต่เมื่ออายุครรภ์เพิ่มมากขึ้นคุณเฟื่องฟ้าก็เริ่มมีความผูกพันมากขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มลูกท้องและคุยกับลูกในครรภ์ ไปหาหมอฝากครรภ์ แต่คุณเฟื่องฟ้าตัดสินใจยกบุตรให้มูลนิธิเมื่อคลอด เนื่องจากยังไม่พร้อมในบทบาทความเป็นแม่ และอายุยังน้อย แต่คุณเฟื่องฟ้าก็คิดถึงลูกทุกวัน

ตารางที่ 47 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณเฟื่องฟ้ากับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	15.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	20.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	0
รวม	55.0

คุณเฟื่องฟ้ามีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 55.5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง

ในช่วงแรกคุณผกากรองไม่รู้สึกลัวผูกพันกับลูกและเคยพยายามทำแท้งหลายครั้ง แต่เมื่อปัญหาเริ่มคลี่คลาย คุณผกากรองเริ่มสนใจและดูแลลูกมากขึ้น โดยเริ่มลูบท้องและพูดคุยกับลูก อีกทั้งคุณผกากรองได้ตัดสินใจว่าเมื่อลูกคลอดจะเลี้ยงลูกด้วยตัวเอง

ตารางที่ 48 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณผกากรองกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	15.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	15.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	10.0
รวม	60.0

คุณผกากรองมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก

คุณการเวกเคยพยายามทำแท้งด้วยการทานยาขับประจำเดือนและเหล้าขาวมาแล้ว แต่เมื่อพ่อของคุณการเวกรู้เรื่องการตั้งครรภ์และให้กำลังใจ คุณการเวกจึงคลายเครียด และเริ่มดูแลสุขภาพของตนเองและลูกในครรภ์ โดยคุณการเวกจะรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เริ่มพูดคุยกับลูก โดยเฉพาะเวลาลูกตื่นคุณการเวกจะมีความสุขมาก อีกทั้งตอนที่คุณการเวกคลอดและเห็นลูกเป็นครั้งแรก คุณการเวกรู้สึกปลื้มใจที่สุด ดังนั้นคุณการเวกจึงตัดสินใจเลี้ยงลูกเอง ไม่ยกให้มูลนิธิ

ตารางที่ 49 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณการเวกกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	20.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	20.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	15.0
รวม	75.0

คุณการเวกมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพุกษา

คุณพุกษาวางแผนการตั้งครรภ์โดยวางแผนว่าจะมีลูก ช่วงแรกของการตั้งครรภ์คุณพุกษาคูแลสุขภาพของตนเองและลูกในครรภ์มาก แต่พอแฟนหนีไปคุณพุกษาเริ่มไม่สนใจตนเอง ไม่สนใจลูก และคิดที่จะทำแท้งแต่ก็ทำไม่ลงเพราะสงสารลูก เมื่อคุณพุกษาคลอดและได้เห็นหน้าลูกก็รู้สึกดีใจ ปลื้มใจ ตอนนี้คุณพุกษาคิดแต่เรื่องลูกและตัดสินใจจะเลี้ยงลูกเองไม่ยกให้มูลนิธิ

ตารางที่ 50 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณพุกษากับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	10.0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	10.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	10.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	30.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	10.0
รวม	70.0

คุณพุกษามีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช

คุณชมพูนุชรักลูกมากและไม่เคยคิดที่จะทำแท้งเลย อีกทั้งตอนที่คุณชมพูนุชท้องได้ลาออกจากร้านคาราโอเกะเพราะเสียงดังกลัวเป็นอันตรายต่อลูก คุณชมพูนุชชอบลูบท้องและพูดคุยกับลูกเป็นประจำ อีกทั้งชอบตั้งชื่อให้ลูกอีกด้วย

ตารางที่ 51 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณชมพูนุชกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	20.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	30.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	15.0
รวม	85.0

คุณชมพูนุชมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 : คุณลีลาวดี

ถึงแม้ว่าคุณลีลาวดีจะเป็นผู้ป่วยทางจิต ประเภทเห็นภาพหลอน แต่คุณลีลาวดีก็รู้สึกรักและผูกพันกับลูกแต่จะค่อนข้างแตกต่างจากคนทั่วไป คือ คิดว่าถ้าลูกมีชีวิตอยู่ลูกอาจต้องลำบาก ดังนั้นจึงควรฆ่าลูก ลูกจะได้ไปสบาย แต่ถึงคุณลีลาวดีจะมีความคิดที่แตกต่างจากคนทั่วไป คุณลีลาวดีก็ไม่เคยคิดจะทิ้งลูกหรือทำแท้งเลย

ตารางที่ 52 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณลีลาวดีกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	8.0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	5.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	20.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	10.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	10.0
รวม	53.0

คุณลีลาวดีมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 53.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

คุณพวงชมพูรักลูกมากและไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง ก่อนหน้าที่คุณพวงชมพูคลอด คุณพวงชมพูมักจะพูดคุยกับลูกในครรภ์ตลอดเวลา อีกทั้งยังชอบตั้งชื่อให้ลูกด้วย พอคลอดคุณพวงชมพูชอบเล่นกับลูกและเวลาคุณพวงชมพูจะไปไหนก็มักจะอุ้มลูกไปด้วยเสมอ

ตารางที่ 53 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณพวงชมพูกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	20.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	30.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	20.0
รวม	90.0

คุณพวงชมพูมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่ 10 : คุณช่อแก้ว

ในช่วงแรกของการตั้งครรภ์คุณช่อแก้วไม่ค่อยมีความรู้สึกผูกพันกับลูกมากนัก แต่เมื่ออายุครรภ์มากขึ้นคุณช่อแก้วเริ่มนึกถึงลูกในครรภ์ อีกทั้งคุณช่อแก้วมักจะลูบท้องและคุยกับลูกเสมอและเชื่อว่าลูกก็เข้าใจสิ่งที่คุณช่อแก้วพูด แต่เมื่อคลอดคุณช่อแก้วตัดสินใจยกลูก เนื่องจากถ้าตัดสินใจเลี้ยงกลัวลูกลำบาก ถ้าลูกอยู่กับที่มูลนิธิน่าจะสบายมากกว่า ช่วงแรกที่ยกลูกคุณช่อแก้วรู้สึกเสียใจและคิดถึงลูกมาก

ตารางที่ 54 ตารางแสดงระดับความผูกพันระหว่างคุณช่อแก้วกับลูกในครรภ์

เกณฑ์ในการวัดระดับความผูกพัน	ระดับคะแนน
มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า	0.0
มีการรับรู้การดิ้นของบุตร	15.0
ยอมรับความเป็นบุคคลของบุตรในครรภ์	15.0
มีการพูดคุยกับบุตรในครรภ์	20.0
มีการวางแผนการเลี้ยงบุตรเมื่อคลอด	5.0
รวม	55.0

คุณช่อแก้วมีความผูกพันกับลูกในครรภ์ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 55.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของมารดานอกสมรสทุกรายมารวมกันจะได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 69.8
จึงยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 55 ตารางแสดงความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของ
มารดานอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	ระดับคะแนน (ร้อยละ)
คุณเบญจมาศ	65.0
คุณนารี	90.0
คุณเฟื่องฟ้า	55.0
คุณผกากรอง	60.0
คุณการเวก	75.0
คุณพฤษภา	70.0
คุณชมพูนุช	85.0
คุณลีลาวดี	53.0
คุณพวงชมพู	90.0
คุณช่อแก้ว	55.0
ค่าเฉลี่ย	69.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 2 : การมีศีลธรรมของมารดานอกสมรสมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของ
มารดานอกสมรส

การสร้างเกณฑ์วัดระดับความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรสนั้น ผู้วิจัยจะใช้คำสอนทางศาสนาในเรื่องที่เกี่ยวกับประเด็นการทำแท้งมาใช้ในการกำหนดระดับความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรส

ตารางที่ 56 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรส

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	30.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	100.0

การให้ระดับคะแนน

- 30 คะแนน หมายถึง มีความสำคัญมาก
20 คะแนน หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง
10 คะแนน หมายถึง มีความสำคัญแต่ค่อนข้างน้อย

การแปลผลคะแนน

- 100-80 หมายถึง มารดานอกสมรสมีศีลธรรมในระดับสูง
79-60 หมายถึง มารดานอกสมรสมีศีลธรรมในระดับปานกลาง
59-50 หมายถึง มารดานอกสมรสมีศีลธรรมในระดับต่ำ
ต่ำกว่า 50 หมายถึง มารดานอกสมรสไม่มีศีลธรรมในเรื่องการประพฤติตนเป็นมารดาเลย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ

คุณเบญจมาศเคยพยายามทำแท้งเพราะเครียดมากแต่พอปัญหาเริ่มคลี่คลาย คุณเบญจมาศจึงคิดได้ว่าการทำแท้งเป็นสิ่งที่บาปเพราะลูกในท้องก็เป็นชีวิตหนึ่ง ถ้าทำแท้งก็เหมือนไปฆ่าเขา

ตารางที่ 57 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณเบญจมาศ

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	20.0
รวม	50.0

คุณเบญจมาศมีศีลธรรมในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี

คุณนารีคิดว่าการทำงานแท้งเป็นสิ่งที่บาป เป็นการฆ่าชีวิตคน ๆ หนึ่ง ซึ่งคนนั้นยังไม่ได้ทำอะไรผิดเลย เขาบริสุทธิ์ อีกทั้งยังคิดว่าการทำงานแท้งไม่ใช่ความผิดไม่จำเป็นต้องปิดบังหรือทำงานแท้ง

ตารางที่ 58 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณนารี

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	30.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	95.0

คุณนารีมีศีลธรรมในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 95.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า

คุณเฟื่องฟ้าคิดว่าการทำงานหนักเป็นการสร้างบาป สร้างเวรกรรม เป็นเหมือนการฆ่าคน ซึ่งสักวันหนึ่งกรรมที่สร้างจะกลับมาหาเราเอง ดังนั้นคุณเฟื่องฟ้าจึงไม่คิดที่จะทำแท้ง

ตารางที่ 59 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณเฟื่องฟ้า

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	20.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	90.0

คุณเฟื่องฟ้ามีศีลธรรมในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง

คุณผกากรองเคยพยายามทำแท้งหลายครั้งและหลายวิธีทั้งการกินยาขับ กระจกโศดเอาท้องลง กระจกโศดเอากันกระแทกพื้น เป็นต้น การที่คุณผกากรองพยายามทำแท้งเนื่องจากเกิดความเครียดมาก แต่เมื่อปัญหาชีวิตของคุณผกากรองเริ่มคลี่คลายคุณผกากรองจึงคิดว่าการทำแท้งเป็นบาปและเป็นอันตราย

ตารางที่ 60 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณผกากรอง

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	10.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	10.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	10.0
รวม	30.0

คุณผกากรองไม่มีศีลธรรมในเรื่องการประพฤติตนเป็นมารดาที่ดีเลย เนื่องจากพยายามทำแท้งหลายครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก

คุณการเวกเคยพยายามทำแท้ง แต่แม่ห้ามเอาไว้โดยบอกว่าการทำแท้งเป็นบาป เป็นเวรเป็นกรรม ถ้าทำแท้งเด็กที่ตายไปก็จะกลับมาหาเรา คุณการเวกจึงเชื่อแม่และไม่เคยคิดทำแท้งอีกเลย

ตารางที่ 61 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณการเวก

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	25.0
รวม	55.0

คุณการเวกมีศีลธรรมในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 55.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพุกษา

คุณพุกษามองว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่บาปมาก เป็นการทำร้ายลูกและคิดถึงแต่ตนเอง เป็น
 เวนเป็นกรรม และเป็นตราบาปติดตัวไปตลอด

ตารางที่ 62 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณพุกษา

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	25.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	90.0

คุณพุกษามีศีลธรรมในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.0

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช

คุณชมพูนุชไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง ด้วยความเชื่อที่ว่าการทำแท้งเป็นบาป เด็กแม่จะยังไม่เกิด ก็ถือเป็นชีวิต

ตารางที่ 63 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณชมพูนุช

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	30.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	95.0

คุณชมพูนุชมีศีลธรรมในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 95.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 : คุณลีลาวดี

คุณลีลาวดีไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง และต่อต้านการทำแท้งมาก เพราะถือว่าการทำแท้งเป็นการฆ่าคนด้วยความตั้งใจ และยังเป็นการสร้างเวรสร้างกรรมอีกด้วย

ตารางที่ 64 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณลีลาวดี

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	30.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	10.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	90.0

คุณลีลาวดีมีศีลธรรมในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

คุณพวงชมพูคิดว่าหากทำแท้งเด็กจะกลับมาหาเหมือนกุมารทอง เพราะเราสร้างเวรสร้างกรรมกับเขาเอาไว้ อีกทั้งยังเชื่อว่าการที่พ่อเสียชีวิตในคุกก็เพราะเวรกรรมที่พ่อก่อขึ้น ด้วยเหตุนี้คุณพวงชมพูจึงไม่คิดที่จะทำแท้ง

ตารางที่ 65 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณพวงชมพู

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	30.0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	20.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	17.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	30.0
รวม	97.0

คุณพวงชมพูมีศีลธรรมในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 97.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 10 : คุณช่อแก้ว

คุณช่อแก้วเคยพยายามที่จะทำแท้ง เพราะโกรธแค้นผู้ชายที่มาข่มขืน แต่พอเริ่มปลงก็เริ่มสงสารลูก และคิดว่าการทำแท้งเป็นบาป คุณช่อแก้วจึงไม่คิดที่จะทำแท้งอีกเลย

ตารางที่ 66 ตารางแสดงระดับศีลธรรมของคุณช่อแก้ว

เกณฑ์ในการวัดระดับความมีศีลธรรม	ระดับคะแนน
ไม่เคยมีความคิดที่จะทำแท้ง	0
มีความเชื่อในเรื่องเวรกรรม	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นบาป	15.0
มีความเชื่อว่าการทำแท้งเป็นเสมือนการฆ่าชีวิตหนึ่ง	20.0
รวม	50.0

คุณช่อแก้วมีศีลธรรมในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของมารดานอกสมรสทุกรายมารวมกันจะได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 74.2
จึงยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 67 ตารางแสดงควมมีศีลธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	ระดับคะแนน (ร้อยละ)
คุณเบญจมาศ	50.0
คุณนารี	95.0
คุณเฟื่องฟ้า	90.0
คุณผกากรอง	30.0
คุณการเวก	55.0
คุณพฤษภา	90.0
คุณชมพูนุช	95.0
คุณลีลาวดี	90.0
คุณพวงชมพู	97.0
คุณช่อแก้ว	50.0
ค่าเฉลี่ย	74.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อ 3 : ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดา

นอกสมรส

การสร้างเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของ วันทนีย์ วาสิกะสิน ในเรื่องผลกระทบของปัญหามารดานอกสมรสมาปรับใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ 68 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	20.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	30.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	30.0
รวม	100.0

การให้ระดับคะแนน

- 30 คะแนน หมายถึง มีความสำคัญมาก
 20 คะแนน หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง
 10 คะแนน หมายถึง มีความสำคัญแต่ค่อนข้างน้อย

การแปลผลคะแนน

- 100-80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวระดับสูง
 79-60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวระดับปานกลาง
 59-50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวระดับต่ำ
 ต่ำกว่า 50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ

ครอบครัวของคุณเบญจมาศมีความสัมพันธ์แบบรักใคร่ปรองดอง เมื่อคุณเบญจมาศมีปัญหาจะปรึกษาแม่เสมอ แต่เมื่อตั้งครรภ์คุณเบญจมาศไม่กล้าบอกแม่เพราะกลัวแม่ผิดหวัง จึงพยายามที่จะทำแท้ง พ่อแม่ของคุณเบญจมาศรู้เรื่องและให้กำลังใจก็ทำให้คุณเบญจมาศเลิกคิดที่จะทำแท้งและมีความผูกพันกับลูกมากขึ้น

ตารางที่ 69 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณเบญจมาศ

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	15.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	20.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	20.0
รวม	75.0

ครอบครัวของคุณเบญจมาศมีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี

ครอบครัวของคุณนารีนั้นมีลักษณะไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งคุณนารีอยู่กับอามาตั้งแต่เด็กจึงไม่สนิทกับพ่อแม่ เมื่อคุณนารีตั้งครรภ์ครอบครัวของคุณนารีรวมทั้งอาต้องการให้คุณนารีทำแท้ง เพราะกลัวคนอื่นนินทา แต่คุณนารีก็ยืนยันจะไม่ทำแท้ง

ตารางที่ 70 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณนารี

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	20.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	0.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	0.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	10.0
รวม	30.0

ครอบครัวของคุณนารีมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 30.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า

คุณเฟื่องฟ้าอยู่กับป้ามาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากพ่อและแม่เสียชีวิต ป้าของคุณเฟื่องฟ้ามักจะทำร้ายคุณเฟื่องฟ้าอยู่เสมอและขายคุณเฟื่องฟ้าเพื่อชดเชยจนคุณเฟื่องฟ้าตั้งครรรภ์ ภายหลังคุณเฟื่องฟ้าจึงหนีมาอยู่กับน้า น้าดูแลคุณเฟื่องฟ้าอย่างดีและคอยให้กำลังใจคุณเฟื่องฟ้าตลอด

ตารางที่ 71 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณเฟื่องฟ้า (ตอนที่อยู่กับน้า)

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรรภ์	20.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรรภ์ครั้งนี้	20.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	25.0
รวม	85.0

ครอบครัวของคุณเฟื่องฟ้า (ตอนที่อยู่กับน้า) มีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ

85.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง

คุณผกากรองอยู่กับป้ามาตั้งแต่เด็ก ป้าเลี้ยงดูคุณผกากรองอย่างดี และเมื่อป้าทราบว่าคุณผกากรองถูกข่มขืนจนท้อง ป้าก็ได้ปลอบใจและให้กำลังใจคุณผกากรอง อีกทั้งบอกคุณผกากรองไม่ให้ทำแท้งเพราะจะเป็นอันตรายต่อตัวคุณผกากรองเอง

ตารางที่ 72 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณผกากรอง

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	20.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	15.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	25.0
รวม	80.0

ครอบครัวของคุณผกากรองมีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก

ในช่วงแรกของการตั้งครุฑคุณการเวกเครียดมาก เนื่องจากกลัวใจเรื่องการจัดตั้งครุฑและต้องปิดบังพ่อจนทำให้คุณการเวกพยายามที่จะทำแท้ง แต่ตอนหลังพ่อรู้ พ่อไม่ว่า ไม่ซ้ำเติม คุณการเวกอีกทั้งยังให้กำลังใจ จึงทำให้คุณการเวกรู้สึกดีและไม่คิดที่จะทำแท้งอีก

ตารางที่ 73 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณการเวก

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการจัดตั้งครุฑ	15.0
ครอบครัวยอมรับในการจัดตั้งครุฑครั้งนี้	25.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	15.0
รวม	75.0

ครอบครัวของคุณการเวกมีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพุกษา

คุณพุกษาไม่บอกครอบครัวว่าตนเองตั้งครรภ์ เนื่องจากกลัวแม่เสียใจและกลัวชาวบ้าน
 นินทาว่าท้องไม่มีพ่อ อีกทั้งคุณพุกษาไม่สนิทกับแม่และไม่ได้กลับไปเยี่ยมแม่หลายปีแล้ว เนื่องจาก
 ต้องไปเรียนหนังสือที่จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 74 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณพุกษา

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	0.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	0.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	0.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	0.0
รวม	0.0

ครอบครัวของคุณพุกษามีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี โดยคิดเป็นร้อยละ 0.0 (คุณพุกษาไม่ได้บอก
 ครอบครัวเรื่องการตั้งครรภ์)

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช

คุณชมพูนุชไม่ได้บอกครอบครัวเรื่องการตั้งครรภ์ เนื่องจากกลัวพ่อแม่รับไม่ได้ว่าไปขายบริการทางเพศ อีกทั้งลูกคนโตของคุณชมพูนุชก็ฝากพ่อแม่เลี้ยงอยู่จึงกลัวว่าจะเป็นการเพิ่มภาระให้พ่อแม่

ตารางที่ 75 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณชมพูนุช

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	0.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	0.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	0.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	0.0
รวม	0.0

ครอบครัวของคุณชมพูนุชมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี โดยคิดเป็นร้อยละ 0.0 (คุณชมพูนุชไม่ได้บอกครอบครัวเรื่องการตั้งครรภ์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 : คุณลีลาวดี

พ่อและแม่ของคุณลีลาวดีเสียชีวิตตั้งแต่คุณลีลาวดียังเป็นเด็ก คุณลีลาวดีจึงต้องอยู่กับคนข้างบ้าน เวลามีปัญหาคุณลีลาวดีก็ไม่สามารถปรึกษาใครได้ ชีวิตเหมือนอยู่ตามลำพัง

ตารางที่ 76 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณลีลาวดี

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรรภ์	0.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรรภ์ครั้งนี้	0.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	0.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	0.0
รวม	0.0

ครอบครัวของคุณลีลาวดีมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี โดยคิดเป็นร้อยละ 0.0 (พ่อแม่ของคุณลีลาวดีเสียชีวิต ส่วนพี่และน้องไม่ได้อยู่กับคุณลีลาวดี ดังนั้นจึงไม่สนิทกัน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

ครอบครัวของคุณพวงชมพูนั้นไม่สนใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งพ่อของคุณพวงชมพูยังข่มขู่คุณพวงชมพู และพี่ชายก็ห้ามคุณพวงชมพูแจ้งตำรวจ จึงทำให้คุณพวงชมพูต้องหนีมาอยู่กับป้า ป้าคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจคุณพวงชมพู ป้าจึงเสมือนครอบครัวใหม่ของคุณพวงชมพู

ตารางที่ 77 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณพวงชมพู (ตอนอยู่กับป้า)

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรรค์	20.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรรค์ครั้งนี้	20.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	20.0
รวม	80.0

ครอบครัวของคุณพวงชมพู (ตอนอยู่กับป้า) มีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80.0

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 10 : คุณช่อแก้ว

ก่อนที่คุณช่อแก้วจะบอกพ่อว่าคุณช่อแก้วถูกข่มขืนจนตั้งครรภ์ คุณช่อแก้วเครียดมาก อยากไปทำแท้ง แต่เมื่อพ่อทราบและช่วยปลอบใจ อีกทั้งบอกไม่ให้ทำแท้งเพราะบาป คุณช่อแก้วจึงไม่คิดที่จะทำแท้ง

ตารางที่ 78 ตารางแสดงระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวคุณช่อแก้ว

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	ระดับคะแนน
ครอบครัวรับรู้เรื่องการตั้งครรภ์	20.0
ครอบครัวยอมรับในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	30.0
ครอบครัวไม่ซ้ำเติม ประณาม	20.0
ครอบครัวให้ความช่วยเหลือ	25.0
รวม	95.0

ครอบครัวของคุณช่อแก้วมีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 95.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของมารดานอกสมรสทุกรายมารวมกันจะได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 52.0
จึงยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 79 ตารางแสดงความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีบุตรของมารดา
นอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	ระดับคะแนน (ร้อยละ)
คุณเบญจมาศ	75.0
คุณนารี	30.0
คุณเฟื่องฟ้า	85.0
คุณผกากรอง	80.0
คุณการเวก	75.0
คุณพฤษภา	0.0
คุณชมพูนุช	0.0
คุณลีลาวดี	0.0
คุณพวงชมพู	80.0
คุณช่อแก้ว	95.0
ค่าเฉลี่ย	52.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 4 : ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

การสร้างเกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจนั้นผู้วิจัยต้องการทราบว่าหากมารดานอกสมรสมีเงินเพียงพอที่จะสามารถทำแท้ง (เถื่อน) ได้ มารดานอกสมรสจะตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้ง เพราะจากการสัมภาษณ์พบว่ามารดานอกสมรสบางคนอยากที่จะทำแท้งแต่ไม่มีเงินเพียงพอ

ตารางที่ 80 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	50.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	30.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	20.0
รวม	100.0

การให้ระดับคะแนน

50	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
30	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง
20	หมายถึง	มีความสำคัญแต่ค่อนข้างน้อย

การแปลผลคะแนน

100-80	หมายถึง	ถ้ามีเงินมารดานอกสมรสจะทำแท้ง
79-50	หมายถึง	ถ้ามีเงินมารดานอกสมรสเกิดความลังเลว่าจะตั้งครรภ์ต่อหรือทำแท้ง
ต่ำกว่า 50	หมายถึง	แม้มารดานอกสมรสจะมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ

คุณเบญจมาศเคยพยายามทำแท้งมาแล้วด้วยการทานยาขับประจำเดือน อีกทั้งเคยไปคลินิกทำแท้งมาแต่ก็ไม่สามารถทำแท้งได้ เพราะไม่มีเงินเพียงพอ

ตารางที่ 81 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณเบญจมาศ

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	50.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	30.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0.0
รวม	90.0

หากมีเงินคุณเบญจมาศคิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี

คุณนารีมีเงินเก็บอยู่บ้างและเพียงพอหากคิดที่จะทำแท้ง แต่คุณนารีก็ไม่ทำแท้ง เพราะไม่อยากทำร้ายลูกในครรภ์

ตารางที่ 82 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณนารี

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	0

แม้คุณนารีมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า

ป่าของคุณเฟื่องฟ้ามีเงินแต่ไม่ให้คุณเฟื่องฟ้าทำแท้ง อีกทั้งตอนนั้นคุณเฟื่องฟ้ายังเด็กจึงไม่เคยทราบเรื่องการทำแท้งเถื่อน

ตารางที่ 83 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณเฟื่องฟ้า

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	20.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	10.0
รวม	30.0

แม้คุณคุณเฟื่องฟ้ามีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง

คุณผกากรองเคยพยายามที่จะทำแท้งหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ และถ้าคุณผกากรองมีเงินคุณผกากรองคิดที่จะไปทำแท้ง แต่เมื่อป่าของคุณผกากรองทราบเรื่องการตั้งครรภ์ ป่าไม่ยอมให้คุณผกากรองทำแท้งเพราะกลัวเป็นอันตราย

ตารางที่ 84 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณผกากรอง

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	50.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	30.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	80.0

หากมีเงินคุณผกากรองคิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก

แม่ของคุณการเวกมีเงินเพียงพอที่จะให้คุณการเวกทำแท้งได้ แต่แม่ไม่ยอมให้ทำแท้ง เนื่องจากการคิดว่าการทำแท้งเป็นบาปหนักมาก

ตารางที่ 85 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณการเวก

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	30.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	10.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	40.0

แม่ของคุณการเวกมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพฤษชา

คุณพฤษชาไม่คิดที่จะทำแท้งแม้ว่าจะพอมีเงินอยู่บ้าง เนื่องจากสงสารลูก ยิ่งตอนเห็นหน้าลูกครั้งแรกยิ่งรู้สึกดีใจที่ตนตัดสินใจถูกต้องที่ไม่ทำแท้ง

ตารางที่ 86 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณพฤษชา

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	10.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	10.0

แม่ของคุณพฤษชามีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช

ช่วงที่ทราบว่าจะตั้งครรภ์คุณชมพูนุชพอมีเงินเก็บอยู่บ้างและเพียงพอหากคิดที่จะทำแท้ง แต่ที่คุณชมพูนุชตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ เนื่องจากคิดว่าการทำแท้งเป็นบาปและสงสารลูก

ตารางที่ 87 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณชมพูนุช

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	0

แม้คุณชมพูนุชมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 : คุณลีลาวดี

การตั้งครรภ์ของคุณลีลาวดีนั้นเกิดจากความรักร่วมกับแฟน คุณลีลาวดีจึงไม่คิดที่จะทำแท้งแม้ต่อมาแฟนจะหนีไปก็ตาม อีกทั้งคุณลีลาวดียังคิดว่าการทำแท้งเป็นสิ่งที่เป็นบาป

ตารางที่ 88 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณลีลาวดี

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	0

แม้คุณลีลาวดีมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

คุณพวงชมพูไม่มีความคิดที่จะทำแท้ง ไม่ว่าจะจะมีเงินหรือไม่มีเงิน เนื่องจาก คิดว่าการทำแท้งเป็นบาป

ตารางที่ 89 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณพวงชมพู

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	5.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	0
รวม	5.0

แม้คุณพวงชมพูมีเงินก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 10 : คุณช่อแก้ว

คุณช่อแก้วเคยพยายามที่จะทำแท้งโดยไปตามโรงพยาบาลต่างๆ แต่ที่คุณช่อแก้วไม่สามารถทำแท้งได้แม้จะมีเงิน เนื่องจาก ไม่มีโรงพยาบาลไหนรับทำแท้งและคุณช่อแก้วไม่รู้จักคลินิกทำแท้งที่ไหน

ตารางที่ 90 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณช่อแก้ว

เกณฑ์วัดระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับคะแนน
พยายามไปทำแท้งมาแล้ว	50.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ตอนเกิดปัญหา)	30.0
คิดว่าหากมีเงินก็จะทำแท้ง (ปัจจุบัน)	5.0
รวม	85.0

หากมีเงินคุณช่อแก้วคิดที่จะทำแท้ง

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของมารดานอกสมรสทุกรายมารวมกันจะได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 34.0 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 91 ตารางแสดงฐานะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจตั้งครมร์ต่อของมารดานอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	ระดับคะแนน (ร้อยละ)
คุณเบญจมาศ	90.0
คุณนารี	0
คุณเฟื่องฟ้า	30.0
คุณผกากรอง	80.0
คุณการเวก	40.0
คุณพฤษภา	10.0
คุณชมพูนุช	0
คุณลีลาวดี	0
คุณพวงชมพู	5.0
คุณช่อแก้ว	85.0
ค่าเฉลี่ย	34.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 5 : การได้รับบริการสังคมมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส

การสร้างเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรสนั้นผู้วิจัยปรับแนวคิดของวันทนี วาสิกะสิน เรื่องการให้บริการสังคมมาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ยิ่งขึ้น

ตารางที่ 92 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อนตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ	50.0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	50.0
รวม	100.0

การให้ระดับคะแนน

50 หมายถึง มีความสำคัญมาก

การแปลผลคะแนน

100-51 หมายถึง การรับบริการสังคมทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ
ต่ำกว่า 50 หมายถึง การรับบริการสังคมไม่ส่งผลให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ

คุณเบญจมาศเคยทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ และด้วยอายุครรภ์ที่มากจึงไม่สามารถทำแท้งได้ จึงทำให้คุณเบญจมาศเครียดมาก ต่อมาอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือและให้มาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ส่งผลให้คุณเบญจมาศเกิดความรู้สึกสบายใจและมีกำลังใจมากขึ้น

ตารางที่ 93 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ
ของคุณเบญจมาศ

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อนตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณเบญจมาศตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี

ก่อนหน้าที่คุณนารีเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณนารีรู้สึกเครียดและสิ้นหวังมาก แต่เมื่อมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินก็ช่วยให้คุณนารีคิดทางบวกกับตนเองมากขึ้นและมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น แม้ว่าบ้านพักฉุกเฉินจะไม่มีส่วนในการตัดสินใจตั้งครมรต่อของคุณนารี

ตารางที่ 94 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครมรต่อของคุณนารี

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อนตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครมรต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลให้คุณนารีตัดสินใจตั้งครมรต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า

คุณเฟื่องฟ้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครมรได้ 9 เดือน จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณเฟื่องฟ้าตัดสินใจไม่ทำแท้งก่อนมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน และการที่มาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยทำให้คุณเฟื่องฟ้ารู้สึกมีกำลังใจ อีกทั้งคุณเฟื่องฟ้ายังได้มีโอกาสได้ศึกษาต่ออีกด้วย ทำให้คุณเฟื่องฟ้ารู้สึกดีใจและตื่นเต้นมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 95 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ
ของคุณเฟื่องฟ้า

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อน ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณเฟื่องฟ้าตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง

คุณผกากรองมาที่บ้านพักฉุกเฉินเนื่องจากตำรวจแนะนำให้มาพักเพื่อรอคลอด คุณผกากรอง
ตัดสินใจที่จะไม่ทำแท้งตั้งแต่มาก่อนมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน เพราะสงสารลูก แต่การมาอยู่ที่บ้านพัก
ฉุกเฉินช่วยทำให้คุณผกากรองไม่ซีมีเศร้า มีกำลังใจและคิดในทางบวกกับตนเองมากขึ้น

ตารางที่ 96 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ
ของคุณผกากรอง

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อน ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	10.0
รวม	10.0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณผกากรองตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก

คุณการเวกไม่สามารถอยู่ที่บ้านตนเองได้เพราะกลัวพ่อรู้ว่าตั้งครรภ์ จึงมาพักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน ก่อนที่จะมาพักที่นี่คุณการเวกพยายามที่จะทำแท้งแต่แม่ห้ามไว้ คุณการเวกจึงไม่ทำแท้ง

ตารางที่ 97 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ
ของคุณการเวก

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อนตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	20.0
รวม	20.0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณการเวกตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพฤษา

ก่อนหน้าที่คุณพฤษาจะเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพฤษาเครียดมากและมีอาการซึมเศร้า แต่เมื่อมาพักที่นี่คุณพฤษามีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจโดยให้เห็นคุณค่าของตนเอง คุณพฤษามาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรภ์ได้ 9 เดือน เมื่อมาถึงวันรุ่งขึ้นก็คลอดเลย

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 98 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ
ของคุณพฤษา

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อน ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรรค์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณพฤษาตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช

คุณชมพูนุชไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง เนื่องจากรักลูกและคิดว่าการทำแท้งเป็นบาป หลังจากที่มา
พักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณชมพูนุชเริ่มที่จะคลายเครียด โดยเฉพาะความเครียดในเรื่องเงิน เพราะทาง
บ้านพักฉุกเฉินจะจัดหางานให้ทำหลังคลอด

ตารางที่ 99 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ
ของคุณชมพูนุช

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อน ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรรค์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณชมพูนุชตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 : คุณลีลาวดี

คุณลีลาวดีไม่เคยคิดที่จะทำแท้ง และการที่คุณลีลาวดีมาที่บ้านพักฉุกเฉินเพราะไม่มีที่ไปและเพื่อฟื้นฟูจิตใจ เมื่อคุณลีลาวดีมาพักที่นี่ทำให้คุณลีลาวดีเครียดน้อยลงเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาตลอดเวลา และยังพาคุณลีลาวดีไปรักษาพยาบาลเพื่อการบำบัดอาการทางจิตอีกด้วย

ตารางที่ 100 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของคุณลีลาวดี

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อนตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแท้งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณลีลาวดีตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

คุณพวงชมพูตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อก่อนที่จะมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ในช่วงแรกที่คุณพวงชมพูมาพักที่นี่ คุณพวงชมพูไม่ยอมคุยกับใคร แต่เมื่อคุณพวงชมพูปรับตัวได้ก็ทำให้คุณพวงชมพูสบายใจและมีความพร้อมในบทบาทความเป็นแม่มากขึ้น

ตารางที่ 101 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ
ของคุณพวงชมพู

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อน ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรรค์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแห่งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	15.0
รวม	15.0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณพวงชมพูตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 10 : คุณช่อแก้ว

คุณช่อแก้วตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อก่อนที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน แต่บ้านพักฉุกเฉิน
ช่วยให้คุณช่อแก้วไม่เครียด ไม่วิตกกังวล อีกทั้งยังให้คำปรึกษาว่าไม่ควรคิดแค้นผู้ชายที่มาข่มขืน
เพราะจะทำให้เราเครียดและเจ็บปวดตลอดเวลา

ตารางที่ 102 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ
ของคุณช่อแก้ว

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉินก่อน ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรรค์ต่อ	0
ตัดสินใจไม่ทำแห่งเมื่อมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน	0
รวม	0

การรับบริการสังคมไม่ส่งผลทำให้คุณช่อแก้วตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของมารดานอกสมรสทุกรายมารวมกันจะได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.5
 จึง
 ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 103 ตารางแสดงการให้บริการสังคมกับการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	ระดับคะแนน (ร้อยละ)
คุณเบญจมาศ	0
คุณนารี	0
คุณเฟื่องฟ้า	0
คุณผกากรอง	10.0
คุณการเวก	20.0
คุณพฤษภา	10.0
คุณชมพูนุช	0
คุณลีลาวดี	0
คุณพวงชมพู	15.0
คุณช่อแก้ว	0
ค่าเฉลี่ย	5.5

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 6 : การสร้างวัฒนธรรมย่อยช่วยให้มารดานอกสมรสมองตัวเองให้แง่ดีและมีทัศนคติเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น

การสร้างเกณฑ์วัดระดับวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อปรับตัวของมารดานอกสมรสนั้นผู้วิจัยปรับแนวคิดของ Hall และ Jefferson เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ยิ่งขึ้น

ตารางที่ 104 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของมารดานอกสมรส

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	30.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	30.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	20.0
รวม	100.0

การให้ระดับคะแนน

30	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
20	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง

การแปลผลคะแนน

100-80	หมายถึง	วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของมารดานอกสมรส ในระดับสูง
79-50	หมายถึง	วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของมารดานอกสมรส ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 50	หมายถึง	วัฒนธรรมย่อยไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของมารดานอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 : คุณเบญจมาศ

ก่อนมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินของคุณเบญจมาศเครียดมาก แต่เมื่อมาพักที่นี่และได้คุยกับเพื่อน ทำให้คุณเบญจมาศรู้ว่าตนเองยังโชคดีกว่าคนอื่นอีกหลายคน ทำให้มารดานอกสมรสรู้สึกมีกำลังใจและเข้มแข็งมากขึ้น

ตารางที่ 105 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณเบญจมาศ

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	20.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	20.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	20.0
รวม	80.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณเบญจมาศในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 2 : คุณนารี

ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณนารีรู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า ไม่เป็นที่ยอมรับ แต่เมื่อคุณนารีมีเพื่อนที่นี่ คุณนารีจึงเริ่มมีกำลังใจมากขึ้น เนื่องจากเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคุณนารีและเพื่อน

ตารางที่ 106 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณ
นารี

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	25.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	25.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	15.0
รวม	85.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณนารีในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 : คุณเฟื่องฟ้า

เพื่อนที่อยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินมักให้กำลังใจคุณเฟื่องฟ้าว่าคุณเฟื่องฟ้ายังเด็ก สามารถเริ่มต้น
ชีวิตใหม่ได้ ไม่ต้องอยู่แต่ในอดีตที่เจ็บปวด เพื่อนพยายามให้คุณเฟื่องฟ้านึกถึงวันข้างหน้า ทำให้คุณ
เฟื่องฟ้าอยากสู้ชีวิตมากขึ้น

ตารางที่ 107 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณ
เฟื่องฟ้า

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	30.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	25.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	15.0
รวม	90.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณเฟื่องฟ้าในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 : คุณผกากรอง

ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณผกากรองรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง แต่เมื่อคุณผกากรองมีเพื่อนที่คอยปลอบใจและให้กำลังใจ คุณผกากรองจึงรู้สึกหายเครียด อีกทั้งเวลาที่คุณผกากรองไม่สบายใจก็มักปรึกษาเพื่อน

ตารางที่ 108 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างความผ่อนคลายที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณผกากรอง

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	20.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	30.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	20.0
รวม	90.0

วัดผ่อนคลายมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณผกากรองในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 5 : คุณการเวก

การที่คุณการเวกมีเพื่อนที่บ้านพักฉุกเฉินทำให้คุณการเวกเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น อีกทั้งคุณการเวกยังมีเพื่อนๆ ให้กำลังใจในขณะเดียวกันคุณการเวกยังให้กำลังใจเพื่อนด้วย ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 109 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณ
การเวก

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	20.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	25.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	15.0
รวม	80.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณการเวกในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 6 : คุณพุกษา

ก่อนที่คุณพุกษาจะมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพุกษาเครียด กังวลและซึมเศร้า แต่เมื่อมาอยู่ที่นี่คุณพุกษาสามารถระบายความทุกข์ให้เพื่อนฟังได้ และเพื่อนก็คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือให้คุณพุกษา ทำให้คุณพุกษารู้สึกมีกำลังใจและรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับอีกครั้ง

ตารางที่ 110 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณพุกษา

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	30.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	30.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	15.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	15.0
รวม	90.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณพุกษาในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 7 : คุณชมพูนุช

การที่คุณชมพูนุชได้พูดคุยกับเพื่อน ทำให้คุณชมพูนุชหายเครียด ซึ่งถือว่าเป็นเป็นการระบายความทุกข์ในใจ โดยเฉพาะคุณชมพูนุชมักจะเครียดเรื่องเงิน กลัวไม่มีเงินส่งกลับบ้าน

ตารางที่ 111 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณชมพูนุช

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	20.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	25.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	15.0
รวม	80.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณชมพูนุชในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 : คุณลีลาวดี

เพื่อนมีบทบาทมากสำหรับคุณลีลาวดีเพราะเพื่อนจะคอยพูดเล่นให้คุณลีลาวดีหายเครียดเมื่อคุณลีลาวดีไม่เครียดก็จะได้ไม่ทำร้ายตนเองและลูก อีกทั้งเมื่อเห็นคุณลีลาวดีเครียดเพื่อนก็จะเลี้ยงลูกของคุณลีลาวดีให้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 112 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณ ลีลาวดี

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	25.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	23.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	10.0
รวม	78.0

วัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณลีลาวดีในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 78

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9 : คุณพวงชมพู

ก่อนที่คุณพวงชมพูจะมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณพวงชมพูรู้สึกเครียดและซึมเศร้า ไม่พูดกับใคร แต่เมื่อมาพักที่บ้านพักฉุกเฉินคุณพวงชมพูมีเพื่อนสนิท 1 คน การมีเพื่อนสนิททำให้คุณพวงชมพูสามารถระบายความรู้สึกของตนเองได้ ทำให้คุณพวงชมพูสบายใจมากขึ้น

ตารางที่ 113 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณ พวงชมพู

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	25.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	25.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	20.0
รวม	90.0

วัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณพวงชมพูในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90

ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 10 : คุณช่อแก้ว

ก่อนที่คุณช่อแก้วจะมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน คุณช่อแก้วมีความรู้สึกโกรธแค้นผู้ชายมาก แต่เมื่อมาอยู่ที่นี้คุณช่อแก้วมีเพื่อนที่คอยให้กำลังใจ ทำให้คุณช่อแก้วไม่รู้สึกว่าต้องเผชิญปัญหาตามลำพังคนเดียวอีกต่อไป อีกทั้งเพื่อนยังบอกว่าคุณช่อแก้วเลิกคิดแค้นผู้ชาย เพราะถ้าคิดจะทำให้เครียดเอง คุณช่อแก้วจึงค่อยๆ เริ่มที่จะหายเครียด

ตารางที่ 114 ตารางแสดงเกณฑ์วัดระดับการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณช่อแก้ว

เกณฑ์วัดระดับการให้บริการสังคม	ระดับคะแนน
รู้สึกเป็นที่ยอมรับ	30.0
เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น	25.0
สามารถระบายความทุกข์ได้	20.0
พูดคุยกันอย่างสบายใจ	20.0
รวม	95.0

วัฒนธรรมย่อยมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคุณช่อแก้วในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 95

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของมารดานอกสมรสทุกรายมารวมกันจะได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 85.8 จึง
ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 115 ตารางแสดงการสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของมารดานอกสมรส

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	ระดับคะแนน (ร้อยละ)
คุณเบญจมาศ	80.0
คุณนารี	85.0
คุณเฟื่องฟ้า	90.0
คุณผกากรอง	90.0
คุณการเวก	80.0
คุณพฤษภา	90.0
คุณชมพูนุช	80.0
คุณลีลาวดี	78.0
คุณพวงชมพู	90.0
คุณช่อแก้ว	95.0
ค่าเฉลี่ย	85.8

ตารางที่ 116 ตารางสรุปการทดสอบสมมติฐาน

ลำดับที่	สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	ความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส	√	
2.	ความมีศีลธรรมของมารดานอกสมรสมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส	√	
3.	ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส	√	
4.	ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส		√
5.	การได้รับบริการทางสังคมสงเคราะห์มีผลต่อการตัดสินใจที่จะมีบุตรของมารดานอกสมรส		√
6.	การสร้างวัฒนธรรมย่อยช่วยให้มารดานอกสมรสมองตัวเองในแง่ดีและมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น	√	

กระบวนการปรับตัว (Adjustment Process) ของมารดานอกสมรส

จากการศึกษาผ่านประวัติชีวิตพบว่า การปรับตัวของมารดานอกสมรสแต่ละกรณีนั้นมีลักษณะการกระทำที่ต่อเนื่องเป็นกระบวนการ จากแนวคิดของ Heyns ได้อธิบายถึงกระบวนการปรับตัว ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงขับเคลื่อน
2. พฤติกรรมในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. บรรลุถึงเป้าหมาย
4. ความตึงเครียดลดลง

1. มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงขับเคลื่อน

มารดานอกสมรสแต่ละคนจะมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนในลักษณะที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แต่ละคนกำลังประสบอยู่ ซึ่งแรงขับเคลื่อนนั้นเกิดจากภาวะความเครียดของมารดานอกสมรส **ภาวะความเครียด**

มารดานอกสมรสมีภาวะความเครียดและความคับข้องใจแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ชีวิตที่แต่ละคนได้รับ ในกรณีที่มารดานอกสมรสตั้งครมร์จากการถูกข่มขืนจะได้รับผลกระทบทางจิตใจมาก (rape trauma syndrome) อาการเจ็บปวดจากการถูกข่มขืนที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะดังนี้

เกิดภาวะสับสน

หลังจากถูกข่มขืนมารดานอกสมรสจะเกิดภาวะสับสนซึ่งอาจแสดงออก 2 แบบ คือ แสดงอารมณ์ (expressed) เช่น ร้องไห้ แสดงอาการโกรธแค้น หวาดกลัว วิตกกังวล เช่นในกรณีของคุณเฟื่องฟ้า คุณพวงชมพู และคุณช่อแก้ว

“ตอนนั้นร้องไห้ตลอด รู้สึกสับสน ทำอะไรไม่ถูก” (คุณเฟื่องฟ้า)

“เกลียดมันมาก อยากจะฆ่ามัน แต่ไม่รู้จะทำยังไง กลัวมันกลับมาทำร้ายพี่” (คุณช่อแก้ว)

ในกรณีของคุณพวงชมพูนั้นจะเกิดภาวะสับสนค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้ที่ข่มขืนเป็นพ่อของตนเอง ความรู้สึกของความเป็นลูกที่รักพ่อกับความรู้สึกเกลียดคนที่มาข่มขืนจึงอยู่ในคน ๆ เดียวกัน ซึ่งความรู้สึกนี้ได้สร้างความเจ็บปวดทางจิตใจให้กับคุณพวงชมพูมาก

“เกลียด กลัว พ่อแต่ก็ไม่อยากแจ้งความ สงสารเขายังไงเขาก็เป็นพ่อ” (คุณพวงชมพู)

ภาวะสับสนยังอาจแสดงออกในลักษณะเก็บกดอารมณ์ (controlled) กล่าวคือ จะซ่อนความรู้สึกหรืออาการข้อเคเอาไว้ เช่นในกรณีของคุณผกากรอง

“ตอนนั้นไม่ได้บอกใคร ไม่อยากร้องไห้ เดี่ยวคนอื่นรู้เลยพยายามทำตัวปกติ มันเจ็บปวดแต่ไม่รู้จะทำยังไง” (คุณผกากรอง)

การฝันร้าย

มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืนจะมีอาการฝันร้าย โดยฝันว่าอยู่ในสถานการณ์ที่เหมือนกับที่เกิดขึ้นจริง โดยในระยะแรกของการถูกข่มขืนมารดานอกสมรสจะมีความฝันในลักษณะนี้บ่อยทำให้สะดุ้งตื่นในเวลากลางคืน นอนไม่หลับ ตื่นขึ้นมาร้องไห้ และบางคนไม่ยอมกอนอน

“หลับตามันก็เห็นภาพ พยายามไม่คิดมันก็คิด คิดแล้วก็ร้องไห้ตลอด” (คุณพวงชมพู)

ความกลัว

ความกลัวที่เกิดจากการถูกข่มขืน อาจเกิดจากความกลัว หรือจากการถูกข่มขู่ว่าจะฆ่าหรือทำร้ายตนเองหรือคนใกล้ชิดทำให้มารดานอกสมรสรู้สึกถึงความโหดร้าย และการที่ต้องตกอยู่ใต้อำนาจบังคับส่งผลให้เกิดความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ โกรธและอยากแก้แค้น เช่น ในกรณีของคุณช่อแก้ว อีกทั้งมารดานอกสมรสบางคนกลัวว่าเหตุการณ์ที่ถูกข่มขืนนั้นจะเกิดขึ้นอีก เช่น กรณีของคุณพวงชมพู

“กลัวพ่อ พ่อพอกลับบ้าน หนูก็ขึ้นห้องลือคประตุ กลัวพ่อจะมาทำร้ายอีก” (คุณพวงชมพู)

ความรู้สึกอาย

มารดานอกสมรสที่ถูกข่มขืนจะเกิดความรู้สึกวิตกกังวลกลัวผู้อื่นจะรู้ กลัวถูกนินทาเนื่องจากคิดว่าการถูกข่มขืนเป็นเรื่องที่น่าอาย น่ารังเกียจ อีกทั้งยังรู้สึกว่าตนเองถูกทำให้แตกต่างจากคนอื่น เป็นเสมือนสินค้าที่ชำรุดแล้ว (damaged good syndrome) การข่มขืนจึงเป็นการประทับตราบาป (Stigmatization) ให้แก่มารดานอกสมรส

“ไม่อยากจะบอกเพื่อนบ้านให้ช่วย เพราะเขาไม่ช่วยหรือก็มีแต่จะนินทา” (คุณพวงชมพู)

ความรู้สึกผิด

มารดานอกสมรสมักจะถามตัวเองอยู่บ่อยครั้งว่า ทำไมต้องเป็นพวกเธอ พวกเธอทำอะไรผิดถึงต้องเผชิญกับเหตุการณ์แบบนี้ มารดานอกสมรสมักจะคิดอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีกและจะมองตัวเองอย่างสิ้นหวังส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า (powerless)

“ทำไมเขาถึงทำอย่างนี้ เขาก็เห็นหนูมาตั้งแต่เด็ก ๆ ทำไมถึงทำกันอย่างนี้” (คุณผกากรอง)

มารดานอกสมรสบางคนรู้สึกว่าการกลับคืนสู่ภาวะปกติในชีวิตประจำวันนั้นยากลำบากมาก บางคนถึงกับคิดว่าพวกเธออาจไม่สามารถมีชีวิตปกติได้อย่างเดิมอีก เนื่องจากตนเองมักจะกังวลถึงเหตุการณ์ไม่ดีที่เกิดขึ้นเสมอ เช่นกรณีของคุณพฤษชา ที่เฝ้าตามหาสามี และรอวันที่สามีจะกลับมาหา โดยที่มักจะคิดว่าถ้าไม่มีสามีตนเองกับลูกจะทำอย่างไร

“ไม่รู้จะอยู่ยังไง จะเลี้ยงลูกยังไง ตอนแรกเราวางแผนไว้มีพ่อแม่ลูก ตอนนี้ไม่มีเขาแล้ว เราจะทำยังไง” (คุณพฤษชา)

ความรู้สึกไม่เป็นที่ยอมรับ

วาทกรรม “ครอบครัวที่ดี” ของสังคมไทย คือการที่ครอบครัวต้องประกอบไปด้วยพ่อแม่ลูก ดังนั้นมารดาที่มีลูกโดยที่ยังมิได้จดทะเบียนสมรสหรือตั้งครรภ์โดยสามีไม่รับผิดชอบนั้นยังคงไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ส่งผลให้เมื่อมารดานอกสมรสรู้สึกว่าตนเองตั้งครรภ์จึงเกิดความรู้สึกวิตกกังวลอย่างท่วมท้น อีกทั้งยังมีอารมณ์เศร้าและมีความรู้สึกผิด (guilt) ความรู้สึกที่ไม่อยากบอกเรื่องการตั้งครรภ์ให้คนอื่นรู้ เพราะกลัวครอบครัวหรือคนใกล้ชิดจะเสียใจ อับอาย เช่นในกรณีของคุณเบญจมาศ, คุณนารี, คุณการเวก, คุณพฤษชา และคุณชมพูนุช

“ไม่อยากบอกพ่อแม่ เพราะถ้าเขารู้ว่าพี่ท้องเพราะออกไปกับเขาก็จะยิ่งเสียใจ แล้วก็ยิ่งเพิ่มภาระให้เขา เพราะตอนนี้พ่อแม่ก็ช่วยเหลือลูกคนแรกให้อยู่แล้ว” (คุณชมพูนุช)

“ตัวเองไม่เป็นไรหรอก สงสารพ่อ ไม่กล้ามองหน้าพ่อ มองแล้วก็น้ำตาไหล สงสารพ่อ รู้ว่าพ่อต้องผิดหวังกับเราแต่เขาไม่พูด เพราะเขารักเรา ทำอย่างนี้ยิ่งทำให้เรารู้สึกเจ็บปวดมากขึ้น” (คุณการเวก)

“ไม่กล้าบอกแม่ เพราะไม่อยากเห็นแม่เสียใจ แล้วก็กลัวแม่อาย เพราะถ้าคนอื่นรู้เขาก็จะนินทาแม่” (คุณพฤษษา)

การทำร้ายตนเอง

มารดานอกสมรสบางคนพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาโดยคิดว่า ลูกคือปัญหา ดังนั้นการขจัดปัญหาก็คือการทำร้ายตนเองหรือพยายามทำแท้ง มารดานอกสมรสบางคนปกปิดเรื่องการตั้งครรภ์ โดยไม่อยากให้ครอบครัวรับรู้ โดยพยายามทำตัวให้เป็นปกติ และหาวิธีการทำแท้งด้วยตนเอง เช่น การรับประทานยาขับประจำเดือน การใช้สารเสพติด การล้มนิ้วโดยเอาทองลง การตีท้องตนเอง หรือแม้แต่การไปคลินิกเพื่อทำแท้ง แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้เป็นการขจัดปัญหาแต่อย่างใด หากจะทำให้เกิดปัญหาทางร่างกายตามมา เช่น บางคนเกิดอาการเจ็บท้องมาก เช่นในกรณีของคุณเบญจมาศ, คุณเฟื่องฟ้า, คุณผกากรอง, คุณการเวก และคุณช่อแก้ว

“อยากจบปัญหา ก็เลยไปคลินิกทำแท้ง หนูไปคนเดียว กลัวมากแต่ก็ต้องไป” (คุณเบญจมาศ)

“พยายามกระโดดก็แล้ว ล้มนิ้วก็แล้ว ลูกไม่เป็นอะไรเลย แต่ตัวเองจุกมาก” (คุณเฟื่องฟ้า)

เกิดปัญหาสุขภาพจิต

มารดานอกสมรสบางรายเกิดความเครียดมาก จิตใจสับสนวุ่นวาย เกิดความแปรปรวนทางอารมณ์ ซึ่งนำมาสู่การตีความหมายที่ผิดไปจากความจริง บางครั้งเกิดความหลงผิดและอาการประสาทหลอนขึ้น ซึ่งอาการดังกล่าวจัดเป็นอาการทางจิตหรือโรคจิตเภท (Schizophrenia) โดยจะแสดงอาการเช่น มีความคิดสับสน เพ้อฝัน อารมณ์แปรปรวน ประสาทหลอน หุนหันพลันแล่น เช่น กรณีของคุณลีลาวดี ที่มักเห็นตัวการ์ตูนต่อสู้กัน หรือบางที่อยากจะตีผมเพื่อน เป็นต้น

“อยากฆ่าตัวตายแล้วก็ฆ่าลูกด้วย กลัวลูกลำบาก...สงสารลูกก็เลยต้องฆ่าลูกด้วย” (คุณลีลาวดี)

เมื่อเกิดภาวะความเครียดมากขึ้น มารดานอกสมรสจึงพยายามค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาเพื่อคลายความตึงเครียด ซึ่งการแก้ไขปัญหาก็แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่มารดานอกสมรสแต่ละคนได้รับ

2. พฤติกรรมในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

มารดานอกสมรสมีวิธีการเผชิญกับปัญหาและการจัดการกับปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งการจัดการกับปัญหาถือว่าเป็นกลไกการป้องกันตนเองของบุคคล เป็นวิธีลดความเครียด ความ คับข้องใจ ความกังวลใจ และความขัดแย้งในใจ เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการกับปัญหานั้นผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 2 ประการ คือ การจัดการกับปัญหาในทางบวกและการจัดการกับปัญหาในทางลบ

การจัดการกับปัญหาในทางบวก

การปล่อยวาง

มารดานอกสมรสบางคนสามารถปรับความคิดต่อสิ่งที่เผชิญอย่างมีสติ แรงผลักดันที่สามารถทำให้มารดานอกสมรสเรียนรู้การแก้ไขปัญหามีสติและรู้จักปล่อยวางนั้นเกิดจากแรงผลักดันจากตัวมารดานอกสมรสเองและแรงผลักดันจากภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ครอบครัว อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

แรงผลักดันจากตัวมารดานอกสมรส

มารดานอกสมรสที่ครั้งหนึ่งเคยตกอยู่ในสภาพสงสารตนเอง ต้องการความช่วยเหลือ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง สภาพที่เกิดขึ้นกับมารดานอกสมรสนับวันก็ยิ่งเลวร้ายมากขึ้น เสมือนอยู่ในวังวนแห่งทุกข์ แต่เมื่อพวกเขาได้ตระหนักรู้ว่าหากพวกเขาไม่พยายามปรับตัว ปรับทัศนคติ พวกเขาก็ไม่สามารถพบความสุขได้ มารดานอกสมรสบางคนจึงเลือกที่จะปล่อยวาง พยายามไม่คิดถึงเหตุการณ์ที่เจ็บปวดในอดีต เช่นกรณีของคุณช่อแก้ว ที่เคยแค้นผู้ชายที่มาข่มขืนมากถึงขนาดอยากจะทำผู้ชายคนนั้น ความรู้สึกของคุณช่อแก้วในขณะนั้นคือโกรธแค้น คับข้องใจ แต่เมื่อคุณช่อแก้วเริ่มปล่อยวางก็ส่งผลให้ความทุกข์ใจ ความคับข้องใจนั้นค่อย ๆ หายไป

แรงผลักดันจากภายนอก

มารดานอกสมรสบางคนเริ่มคลายความทุกข์ใจและรู้จักปล่อยวางเมื่อครอบครัวทราบถึงเรื่องการตั้งครรภ์และครอบครัวมีส่วนในการให้กำลังใจ ปลอบใจ ส่งผลให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกสบายใจ ใฝ่ใจ เนื่องจากมารดานอกสมรสสามารถที่จะระบายอารมณ์ความรู้สึกที่กำลังกดดันตนเองได้ เช่นในกรณีของคุณเบญจมาศ คุณการเวกและคุณช่อแก้ว

“ตอนนี้รู้สึกสบายใจขึ้น ไม่ต้องปิดบังใคร ที่บ้านก็มาเยี่ยมบ้าง ไม่มีอะไรต้องเป็นห่วงแล้ว ลูกก็จะฝากให้แม่เลี้ยงไปก่อน ตอนนี้จะตั้งใจเรียนหนังสือ เรื่องท้องก็จะจำไว้เป็นบทเรียนจะจำจนวันตาย” (คุณเบญจมาศ)

มารดานอกสมรสบางคนได้รับการให้คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ทั้งการให้คำปรึกษาเป็นรายคนและการบำบัดกลุ่ม ซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มารดานอกสมรสมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและคนอื่นเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งทางบ้านพักฉุกเฉินยังให้โอกาสมารดานอกสมรสในการเรียนหนังสือและการฝึกอาชีพ ส่งผลให้มารดานอกสมรสมีความหวังว่าต่อไปตนจะมีชีวิตที่ดีขึ้น จึงถือได้ว่าเป็นการสร้างกำลังใจให้แก่มารดานอกสมรส เช่นในกรณีของคุณนารี, คุณเฟื่องฟ้า, คุณผกากรอง, คุณพฤษภา และคุณชมพูนุช

“ตอนแรกพีเครียดมาก เครียดเรื่องลูก เครียดเรื่องเงิน ไม่มีเงินส่งทางบ้าน ก็เลยไปปรึกษาเจ้าหน้าที่เขาก็ให้คำปรึกษา แล้วก็สัญญาว่าจะหางานให้หลังคลอด ตอนนี้ก็เลยสบายใจขึ้น” (คุณชมพูนุช)

“เจ้าหน้าที่ที่นี่ดูแลดี เวลาเครียดก็ปรึกษาได้ เขาสอนให้เรารู้ว่าเราก็มีค่า สอนให้คิดถึงตัวเอง ดูแลตัวเอง นึกถึงลูก” (คุณพฤษภา)

การใช้หลักศาสนา

จากการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณทำให้ทราบว่ามารดานอกสมรสบางคนใช้หลักศาสนาในการจัดการกับปัญหา เช่น การให้อภัย, การไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น เป็นต้น อีกทั้งมารดานอกสมรสยังมีคติประจำใจที่สอดคล้องกับหลักพุทธศาสนา เช่น ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน การศึกษาหลักศาสนานั้นทำได้โดยการอ่านหนังสือธรรมะหรือฟังวิทยุ การศึกษาหลักศาสนาส่งผลให้มารดานอกสมรสตั้งอยู่ในสติมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเรียนรู้ที่จะใช้ปัญญาในการดำรงชีวิต รู้จักเคารพตนเอง พึ่งพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพยายามพึ่งตนเองมากขึ้น

การยอมรับความจริงและยอมรับว่าคนเรานั้นแตกต่างกัน

บางครั้งการยอมรับความจริงนั้นก่อให้เกิดความเจ็บปวด ส่งผลให้มารดานอกสมรสบางคนมีอาการเก็บกดหรือบางคนพยายามปฏิเสธความจริง การยอมรับความจริงจึงเป็นสิ่งที่ยากลำบาก แต่หลังจากที่มารดานอกสมรสเริ่มตั้งสติได้และพยายามคิดในแง่ดีมองหาประโยชน์จากสถานการณ์เลวร้าย โดยคิดว่าสิ่งนี้ได้สอนให้พวกเขาเข้มแข็ง อดทน และคนที่เข้มแข็งเท่านั้นที่จะฝ่าฝืนความ

ทุกข์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตได้ การคิดในแง่ดีทำให้มารดานอกสมรสทำใจยอมรับและสามารถปรับตัว เพื่อที่จะได้มีจิตใจที่สงบและมีความสุขในชีวิตมากยิ่งขึ้น เช่นในกรณีของคุณเบญจมาศ, คุณนารี และคุณพฤษภา

“ตอนนี้ทำใจได้แล้ว เขาไม่กลับมาก็ไม่เป็นไร รู้แต่ว่าตอนนี้จะเลี้ยงลูกให้ดีที่สุด” (คุณพฤษภา)

การจัดการกับปัญหาในทางลบ

การปฏิเสธไม่ยอมรับความจริง (Denial of Reality)

มารดานอกสมรสบางคนไม่ยอมรับรู้ ไม่ยอมเข้าใจ และไม่ยอมเผชิญหน้ากับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพราะเมื่อคิดถึงสภาพความจริงจะเกิดความทุกข์ ความเสียใจ เช่นในกรณีของคุณลีลาวดีที่คิดเสมอว่าแฟนสำนักผิดแล้วจะกลับคืนดีด้วย โดยไม่คิดว่าในอดีตแฟนเคยทอดทิ้งตนเองกับลูกแล้วไปมีผู้หญิงคนใหม่

“ไม่เครียดแล้ว อีกไม่กี่วันเขาก็จะมารับเราไปอยู่กับเขา...ดีใจมาก เรารู้ว่าเขายังรักเราอยู่ (คุณลีลาวดี)

การหาสิ่งมาทดแทน (Displacement)

มารดานอกสมรสบางคนระบายอารมณ์โกรธหรือความคับข้องใจต่อคนอื่นหรือบุคคลรอบข้าง เพราะไม่สามารถระบายกับต้นเหตุของคนที่ทำให้การคับข้องใจได้ เช่น การตีลูกเพื่อประชดพ้อ เช่นในกรณีของคุณลีลาวดี

“ลงใครไม่ได้ก็เลยลงที่ลูก...ไม่อยากตีแต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร” (คุณลีลาวดี)

การค้นหาวិธีการแก้ไขปัญหาในแบบต่างๆ ทำให้มารดานอกสมรสสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งหมายถึงมารดานอกสมรสสามารถปรับตัวได้นั่นเอง

3. การบรรลุเป้าหมาย

มารดานอกสมรสพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เช่น การปล่อยวาง การยอมรับความจริง และการหาสิ่งทดแทน เป็นต้น เพื่อจะไปให้ถึงเป้าหมายคือ ความสามารถที่จะปรับตัว โดยบางคนอาจใช้

เพียงระยะเวลาอันสั้นในขณะที่บางคนต้องใช้ความพยายามอยู่นาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เลวร้ายที่ประสบ และสภาพจิตใจของมารดานอกสมรสแต่ละคน หากมารดานอกสมรสสามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ ความตึงเครียดก็จะลดลง ในทางตรงข้ามหากมารดานอกสมรสไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็ต้องทนอยู่ท่ามกลางความทุกข์ ความเสียใจ เหมือนดังเช่นมารดานอกสมรสคนหนึ่ง ที่ตอนในแบบสอบถามว่าตนเองอยู่เพื่อรอความตายเท่านั้น

4. ความตึงเครียดลดลง

มารดานอกสมรสที่สามารถปรับตัวได้นั้นจะส่งผลให้ความตึงเครียดลดลงและมีความสุขมากขึ้น โดยมารดานอกสมรสจะรู้สึกพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เคารพตนเอง และนับถือตนเอง จิตใจเข้มแข็ง มีเหตุผล และนึกถึงอนาคตของตนเองและลูกมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถปรับตัวสู่บทบาทความเป็นแม่ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย เช่นในกรณีของคุณเบญจมาศ, คุณนารี, คุณเฟื่องฟ้า, คุณผกากรอง, คุณการเวก, คุณพฤษษา, คุณชมพูนุช, คุณพวงชมพู และคุณช่อแก้ว

“อดีตคือบทเรียนราคาแพง ตอนนี้อยู่ดีมีสุข มีสติขึ้น ตอนนี้จะตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด” (คุณเบญจมาศ)

“รู้สึกรักพ่อกับแม่มากขึ้น รู้แล้วว่าพ่อกับแม่รักเราที่สุด และเราก็จะรักลูก ดูแลเขาให้ดีที่สุด” (คุณการเวก)

“ตอนนี้คิดแต่อนาคตของลูก อยากให้เขาได้สิ่งที่ดี ๆ” (คุณพฤษษา)

กระบวนการปรับตัวของมารดานอกสมรสแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันออกไป แต่ทั้งหมดมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อระบายความคับข้องใจและทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตใจของมารดานอกสมรสมีความสุขและเข้มแข็งมากขึ้น อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสภาพปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

การสร้างวัฒนธรรมย่อย

เมื่อมารดานอกสมรสคลายความตึงเครียดลง และเริ่มเห็นคุณค่าของตนเองทำให้มารดานอกสมรสเริ่มเปิดใจยอมรับตนเองและยอมรับคนรอบข้างมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมย่อยขึ้นในกลุ่มของมารดานอกสมรส การสร้างวัฒนธรรมย่อย เช่น การให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน การช่วยกันเลี้ยงลูก การให้คำแนะนำในการเลี้ยงลูกและเรื่องทั่ว ๆ ไป การพูดคุยจนถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งผลให้มารดานอกสมรสมีทัศนคติเชิงบวกกับตนเองและคนอื่นมากยิ่งขึ้น เช่นในกรณีของคุณเบญจมาศ, คุณนารี, คุณเฟื่องฟ้า, คุณผกากรอง, คุณการเวก, คุณพฤษภา, คุณชมพูนุช, คุณลีลาวดี, คุณพวงชมพู และคุณช่อแก้ว

“เพื่อน ๆ ที่นี่ดี ช่วยให้กำลังใจ เวลาเหงาก็เข้ามาปลอบเข้ามาคุยด้วย ตอนนี้ไม่เหงาแล้วคะ” (คุณเบญจมาศ)

“ก่อนเข้ามาที่นี้ทำใจไม่ได้ แต่ตอนนี้คิดว่าตนเองยังโชคดี เพราะมีคนเข้าใจเรา” (คุณนารี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การตัดสินใจดำรงชีวิตและการปรับตัวของมารดานอกสมรส” นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ มารดานอกสมรสนั้นมีอายุเฉลี่ย 26 ปี โดยอายุของผู้หญิงที่เป็นมารดานอกสมรสนั้นมีแนวโน้มที่จะมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันสื่อมีการนำเสนอในเรื่องเพศมากขึ้น อีกทั้งการรับวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้เรื่องเพศกลายเป็นเรื่องที่เปิดเผย มารดานอกสมรสส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง อีกทั้งยังไม่เคยจดทะเบียนสมรส โดยปัจจุบันผู้ที่เคยจดทะเบียนสมรสส่วนใหญ่มีสถานภาพหย่าร้าง มารดานอกสมรสมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด โดยเหตุผลที่เข้ามากรุงเทพฯ คือ มาหางานทำ ในส่วนสาเหตุการตั้งครรภ์นั้น การตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ได้ตั้งใจ และเมื่อมารดานอกสมรสตั้งครรภ์สามีก็จะแสดงความไม่รับผิดชอบ บางรายตำหนิและทุบตีภรรยา บางรายทอดทิ้งภรรยา และบางรายไปมีภรรยาใหม่ โดยผู้ชายมักคิดว่าการตั้งครรภ์เป็นความผิดของผู้หญิงฝ่ายเดียว เมื่อตั้งครรภ์และถูกทอดทิ้งมารดานอกสมรสจะเกิดความรู้สึกเครียด ซึมเศร้า วิตกกังวล รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า ไม่รู้ว่าจะต่อไปจะทำอย่างไร ด้วยความท้อแท้และสิ้นหวังนี้เองที่ทำให้มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีความคิดที่จะทำแท้ง โดยส่วนใหญ่จะคิดแต่ยังไม่ได้ลงมือทำ แต่บางส่วนก็พยายามที่จะทำแท้งแล้วแต่ไม่สำเร็จ การทำแท้งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การรับประทานยาขับประจำเดือน ฉีด ยา ตบท้อง จนถึงเสพยาเสพติด มารดานอกสมรสรู้ดีว่าการกระทำดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายกับตนเองได้ แต่ก็ยังทำเพราะอยากที่จะยุติปัญหา

มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อมักถูกสังคมหรือแม้แต่คนใกล้ตัวตีตราว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ใจง่าย ท้องไม่มีพ่อ ไม่รักนวลสงวนตัว ซึ่งการตีตรานี้ถือว่าสังคมกำลังซ้ำเติมมารดานอกสมรสด้วยความไม่ยุติธรรม และได้สร้างความเครียดและความทุกข์ใจให้แก่มารดานอกสมรสเป็นอย่างมาก การได้ตอบของมารดานอกสมรสคือการไม่ยอมแพ้กับปัญหา พวกเขาได้พยายามปรับตัวโดยหาวิธีการแก้ไขปัญหาย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตัวเอง ซึ่งการปรับตัวของมารดานอกสมรสจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ชีวิตและภูมิหลังของแต่ละคน

การอธิบายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส

1. ความผูกพันระหว่างมารดากับลูกในครรภ์

ในช่วงแรกของการตั้งครรภ์มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ยังไม่มีความผูกพันกับลูกในครรภ์มากนัก เนื่องจากการตั้งครรภ์ที่ยังไม่พร้อม เช่น มารดานอกสมรสบางคนถูกข่มขืน บางคนยังเรียนหนังสืออยู่ บางคนเมื่อตั้งครรภ์แล้วแฟนหนีไป เป็นต้น จากการที่มารดานอกสมรสตั้งครรภ์เมื่อยังไม่พร้อมจึงก่อให้เกิดเป็นอาการเครียด และอาการเครียดที่มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ประสบคือ นอนไม่หลับ ไม่อยากอาหาร ไม่ทานข้าว ร้องไห้ตลอด สะดุ้งตื่นเวลากลางคืน คลื่นไส้ อาเจียน ซึมเศร้า คิดแต่เรื่องในอดีต เป็นต้น

ในช่วงนั้นมารดานอกสมรสจึงยังไม่นึกถึงลูกมากนักโดยเฉพาะช่วง 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ การที่ยังไม่มีความรู้สึกผูกพันกับลูกเนื่องจากยังไม่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างแม่กับลูก แต่เมื่อตั้งครรภ์ได้ 4 เดือนขึ้นไป ลูกในครรภ์เริ่มดิ้น เริ่มมีการเคลื่อนไหว มารดานอกสมรสจึงมีปฏิสัมพันธ์กับลูกมากขึ้น โดยเริ่มลูบท้องตัวเอง พูดกับลูกในครรภ์ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เริ่มตั้งชื่อลูก คิดถึงอนาคตของลูกมากขึ้น เมื่อเริ่มนึกถึงลูกความคิดที่จะทำแท้งก็เริ่มหมดไป เพราะสงสารลูกและตระหนักถึงสภาพความเป็นบุคคลของลูก ซึ่งจากข้อมูลภาคสนามดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องความผูกพัน (Attachment) ของ Bowlby ที่กล่าวว่าความผูกพันจะมากขึ้นเมื่ออายุครรภ์มากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่ามารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อเพราะรู้สึกรักและผูกพันกับลูก

2. ศีลธรรม

สังคมไทยถูกปลูกฝังค่านิยม ค่าเชื่อ ตามหลักของพุทธศาสนา เช่นความเชื่อในเรื่องเวรกรรม บาปบุญคุณโทษ ส่วนความเชื่อในเรื่องของการทำแท้งนั้นเชื่อว่าเป็นการทำบาปมาก เป็นเสมือนการฆ่าคน ซึ่งผิดต่อหลักศีลห้า ข้อหนึ่งที่ว่า ห้ามฆ่าสัตว์ ในที่นี้ได้หมายรวมถึงการทำแท้งคน ห้ามทำร้ายคนอื่น อีกทั้งยังมีความเชื่อในเรื่องกรรม โดยคิดว่าถ้าฆ่าลูกในท้อง ลูกจะกลับมาหา มาสร้างควมวิบัติให้กับตัว เพราะเราไปทำเวรกรรมไว้กับเขาก่อน อีกทั้งการทำแท้งตามหลักความเชื่อทางพุทธศาสนานั้นถือว่าเป็นการทำกรรมชั่ว ซึ่งผลของการกระทำจะทำให้ตกนรกซึ่งสอดคล้องกับหลักกรรมของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ที่กล่าวถึงสังคมไทยนั้นมีความเชื่อในเรื่องของหลักกรรม ทั้งกรรมใหม่ กรรมการกระทำในปัจจุบัน กับกรรมเก่าการกระทำในอดีต

มารดานอกสมรสจึงตัดสินใจไม่ทำแท้งเพราะความเกรงกลัวต่อบาป ไม่อยากสร้างเวรสร้างกรรม อีกทั้งยังผิดต่อหลักศีลธรรมอันดีของไทยอีกด้วย ถ้าในกรณีที่มารดานอกสมรสอยู่ในช่วงวัยรุ่นและพยายามที่จะทำแท้ง เมื่อพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ทราบก็จะบอกไม่ให้ทำแท้ง เพราะกลัวผลกรรมจะกลับมาหาตัวของมารดานอกสมรสเอง

3. ความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส โดยมารดานอกสมรสหลายคนพยายามที่จะทำแท้งเพราะกลัวพ่อแม่ต่อว่าและไม่ยอมรับ จึงต้องปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์ไม่ให้ทางบ้านรับรู้ ส่งผลให้มารดานอกสมรสเกิดความกดดัน ความเครียด เก็บกด ไม่สามารถระบายความทุกข์ให้ใครฟังได้จึงมีความคิดที่จะทำแท้ง แต่เมื่อทางบ้านของมารดานอกสมรสรับรู้และให้กำลังใจ ความคิดที่จะพยายามทำแท้งก็เริ่มหายไปโดยเริ่มนึกถึงลูกมากขึ้น ในขณะเดียวกันถ้าทางบ้านของมารดานอกสมรสไม่ยอมรับ มารดานอกสมรสจะรู้สึกโดดเดี่ยวและอ้างว้างมากขึ้น จนมารดานอกสมรสหลายคนพยายามยุติปัญหาด้วยการทำแท้งหรือไม่ก็พยายามฆ่าตัวตาย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา อักษรวิทย์ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนความต้องการบุตรของมารดานอกสมรส ในงานวิจัยอ้างว่าความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวจะช่วยให้มารดานอกสมรสยอมรับในบุตรของตนเองเพิ่มมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส

1. ฐานะทางเศรษฐกิจ

มารดานอกสมรสส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องการทำแท้งแต่ไม่มีเงินเพียงพอจึงไม่สามารถทำแท้งได้ แต่ทว่ามารดานอกสมรสก็มีทางเลือกในเรื่องนี้ คือ หากมารดานอกสมรสต้องการทำแท้งจริงก็สามารถไปกู้หรือขอยืมเงินก่อนได้ เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่ามารดานอกสมรสมีทางเลือกหลายทางในการได้เงินมาเพื่อไปทำแท้ง อีกทั้งมารดานอกสมรสที่บ้านพักฉุกเฉินที่เคยพยายามทำแท้งแต่ไม่สำเร็จนั้น พวกเขาไม่ได้ใช้เงินมากเพื่อทำแท้ง เช่น ใช้วิธีทานยาขับประจำเดือน ซึ่งมีขายทั่วไปและราคาไม่แพง วิธีกดท้องตัวเอง กระโดดเอาท้องลง เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีบทบาททำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวคิดของKinsey(1953) ที่กล่าวถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจของมารดานอกสมรสว่า เมื่อครอบครัวไม่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือมารดานอกสมรสไม่มีเงินเพื่อที่จะไปทำแท้งเธออาจต้องตัดสินใจดำรงครรภ์ต่อไป ข้อมูลภาคสนามที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดนั้นอาจมาจากบริบททางสังคมที่ต่างกัน

2. การได้รับบริการสังคม

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มาพักที่บ้านพักฉุกเฉินเมื่อตั้งครรภ์ได้หลายเดือนแล้วและเหตุผลที่เข้ามาพักที่นี่ เนื่องจากมารดานอกสมรสได้ตัดสินใจแล้วว่า จะตั้งครรภ์ต่อ บ้านพักฉุกเฉินจึงไม่มีบทบาทในการตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อของมารดานอกสมรส แต่บ้านพักฉุกเฉินมีความสำคัญต่อมารดานอกสมรสในเรื่องการให้ความช่วยเหลือ ให้ที่พักพิง ให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ เรื่องการเลี้ยงลูก ตลอดจนการสร้างกำลังใจให้เข้มแข็ง การฟื้นฟูจิตใจ และการฝึกอาชีพให้แก่มารดานอกสมรส บ้านพักฉุกเฉินจะเตรียมความพร้อมเพื่อให้มารดานอกสมรสสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างเข้มแข็งและมีความสุข ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับจากงานวิจัยของมาลี จิรวัดมนานนท์ (2545) ที่พบว่า การจัดหาบริการโดยหน่วยงานสวัสดิการสังคมทั้งภาครัฐบาลและเอกชนมีบทบาทที่สำคัญในการประคับประคองให้ครอบครัวแม่คนเดียวสามารถดำรงอยู่ได้

การปรับตัวของมารดานอกสมรส

จากการศึกษาผ่านประวัติชีวิตพบว่า การปรับตัวของมารดานอกสมรสแต่ละกรณีนั้นมีลักษณะการกระทำที่ต่อเนื่องเป็นกระบวนการ ตามแนวคิดของ Heyns ที่ได้อธิบายถึงกระบวนการปรับตัว ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงขับขึ้น
2. พฤติกรรมในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. บรรลุถึงเป้าหมาย
4. ความตึงเครียดลดลง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Heyns มาวิเคราะห์กับกรณีมารดานอกสมรส พบว่าประสบการณ์ชีวิตของมารดานอกสมรสที่แต่ละคนประสบได้ก่อให้เกิดความเครียดและความคับข้องใจ ดังนั้นมารดานอกสมรสจึงต้องค้นหาวิธีการเผชิญกับปัญหาและการจัดการกับปัญหา ซึ่งการจัดการกับปัญหาถือว่าเป็นกลไกการป้องกันตนเองของบุคคล เป็นวิธีลดความเครียด ความคับข้องใจ ความกังวลใจ และความขัดแย้งในใจ ซึ่งนำมาสู่การบรรลุเป้าหมายคือ จะรู้สึกพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ เคารพตนเองและนับถือตนเอง จิตใจเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถปรับตัวสู่บทบาทความเป็นแม่ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย ซึ่งหากมารดานอกสมรสสามารถปรับตัวได้ความตึงเครียดก็จะลดลง อีกทั้งยังเริ่มเปิดใจยอมรับตนเองและยอมรับคนรอบข้างมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมย่อยขึ้นในกลุ่มของมารดานอกสมรส การสร้างวัฒนธรรมย่อยจะทำให้มารดานอกสมรสมีทัศนคติเชิงบวกกับตนเองและคนอื่นมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากข้อจำกัดในด้านเวลาทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถสร้างความสนิทสนมกับมารดานอกสมรสได้ทุกคน เพราะต้องใช้เวลาในการสร้างความสนิทสนมจนมารดานอกสมรสยอมรับและไม่มองเป็นผู้วิจัยเป็นคนนอกอีกต่อไป อีกทั้งการทำความรู้จักสนิทสนมเหมือนเป็นเพื่อนสนิททำได้ยาก เนื่องจากมารดานอกสมรสบางคนไม่เปิดใจรับคนแปลกหน้า เนื่องจากพวกเขามีประสบการณ์ชีวิตที่เลวร้าย จึงทำให้ผู้วิจัยสร้างความสนิทสนมได้อย่างลำบาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรใช้เทคนิคการวิจัยอีกหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบทางจิตวิทยา การจัดสนทนากลุ่ม เป็นต้น
2. ควรใช้เวลาในการศึกษามากกว่า 1 ปี เนื่องจากเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน
3. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเฉพาะในบ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งจะไม่ทำให้เห็นภาพของการต่อสู้ชีวิตและการปรับตัวในโลกแห่งความเป็นจริง (Real World) ที่ไม่มีใครปกป้องพวกเขา การปรับตัวของมารดานอกสมรสที่เผชิญกับโลกภายนอก ที่ไม่มีใครปกป้องจึงมีความน่าสนใจและท้าทายในการทำวิจัยครั้งต่อไปยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. มารดานอกสมรสจัดอยู่ในกลุ่มคนชายขอบของสังคม เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองได้ อีกทั้งยังอยู่ท่ามกลางตราประทับของสังคม การที่ผลักดันให้มารดานอกสมรสออกจากชายขอบของสังคมนั้นสามารถทำได้โดยการให้โอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ถึงสิทธิของตนเอง การให้ความรู้ทางกฎหมายซึ่งอาจเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมารดานอกสมรส เช่น กฎหมายแรงงาน เป็นต้น
2. การให้สวัสดิการสังคมแก่มารดานอกสมรส ในปัจจุบันการช่วยเหลือมารดานอกสมรสนั้นอยู่ในรูปของการสงเคราะห์ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ปลายของปัญหา การให้ความช่วยเหลือในทัศนะของผู้วิจัยคือ ควรกระตุ้นที่ตัวมารดานอกสมรส โดยอาจช่วยเหลือทางการเงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและการเลี้ยงดูบุตรต่อไป หรืออาจจัดอยู่ในรูปแบบของการตั้งศูนย์ฝึก

อาชีพสำหรับกลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม โดยรัฐควรสนับสนุนในเรื่องของค่าใช้จ่าย เพื่อให้มารดานอกสมรสได้ประกอบอาชีพที่ตนเองถนัดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มที่ต่อไป

3. รัฐควรส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกของมารดานอกสมรส ซึ่งเป็นการมอบโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีทุนเรียนหนังสือ เพื่อที่เด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

4. สังคมควรสร้างความเข้าใจและแสดงความเห็นใจแก่มารดานอกสมรส เพราะพวกเขาถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นกัน ดังนั้นจึงควรเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน อีกทั้งไม่ควรที่จะตีตราหรือตำหนิพวกเขา เพราะการกระทำเช่นนั้นถือเป็นการลงโทษของสังคม เป็นการลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ได้กระทำสิ่งใดผิด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

กรวิภา บุญเชื้อ . **แนวคิดการพัฒนาศรี : มุมมองการวิเคราะห์เชิงหญิงชาย.**
กรุงเทพฯ : โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2538.

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. **สังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

งามพิศ สัตย์สงวน. **การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

งามพิศ สัตย์สงวน . **ทัศนคติเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของนิสิตไทยและอเมริกัน : การ
วิจัยข้ามวัฒนธรรมในประเทศอเมริกา .** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2545.

งามพิศ สัตย์สงวน. **การหน้าที่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสถาบันศาสนาในกรุงเทพมหานคร :**
กรณีศึกษาศาสนาพุทธ(วัดปทุมวราราม วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร วัดมังกรกม-
ลาวาส และวัดเชิงหวาย) . ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน, 2546.

งามพิศ สัตย์สงวน. **การหน้าที่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสถาบันศาสนาในกรุงเทพมหานคร :**
กรณีศึกษาศาสนาคริสต์, ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน, 2546.

งามพิศ สัตย์สงวน. **การหน้าที่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสถาบันศาสนาในกรุงเทพมหานคร :**
กรณีศึกษาศาสนาอิสลาม. ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน, 2546.

งามพิศ สัตย์สงวน. **วงจรวิตครอบครัวอเมริกันของสังคมเพนซิลลีนในสหรัฐอเมริกา ในวารสาร
สังคมศาสตร์ (ปีที่ 16 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2522 หน้า 72-83)**

งามพิศ สัตย์สงวน. **มานุษยวิทยาศาสนา. ในรัฐศาสตร์ 50 ปี (2541 หน้า 373 - 390)**

งามพิศ สัตย์สงวน. **สถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวอเมริกัน : การปรับตัวของคู่สมรสในประเทศอเมริกา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

งามพิศ สัตย์สงวน. **ประวัติชีวิตของคนหลายวัฒนธรรมในประเทศอเมริกา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทเกอร์เพรส, 2547.

งามพิศ สัตย์สงวน. **การวิจัยทางมานุษยวิทยา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

งามพิศ สัตย์สงวน. **หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : บริษัท รามการพิมพ์ จำกัด, 2543.

งามพิศ สัตย์สงวน. **ประสบการณ์วิจัยทางมานุษยวิทยาข้ามวัฒนธรรม (บรรณาธิการ)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

งามพิศ สัตย์สงวน. **ความเชื่อทางศาสนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โครงการวิจัยเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสกาญจนาภิเษกสมโภช)** กรุงเทพฯ : บริษัทเท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด, 2545.

จูลณี เทียนไทย. **เพศศึกษา : สิ่งจำเป็นกับสังคมไทยวันข้างหน้า** รวมบทความสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ. 2547. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

นิเทศ ดินณะกุล. **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

นิเทศ ดินณะกุล. **ความเครียดในสังคมไทย**. ปัญหาสังคมไทยในมิติทางสังคมวิทยา มานุษยวิทยาและอาชญาวิทยาโครงการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

นิเทศ ดินณะกุล . **สถาบันสังคม** . กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2544.

มูลนิธิหญิง. **ขบวนการผู้หญิงไทยในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์รุ่งแสงการพิมพ์,
2543.

นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว 20 ปี (2535 – 2554).จัดทำโดยคณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี,2535.

ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล. **ชีวิตชายขอบ ตัวตนกับความหมาย**. กรุงเทพฯ :ศูนย์
มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน),2546.

ปัทมา ลีดิวัฒนา. **การพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย , 2535.

ทิชา ณ นคร. **ความรุนแรงต่อผู้หญิง...ปัญหาส่วนตัวหรือโครงสร้าง**. เอกสาร
ประกอบการประชุมวิชาการ เรื่องมิติสตรี วิถีสังคมไทย. กรุงเทพฯ :สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มิถุนายน 2546.

รายงานประจำปี 2545 . **สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี** ,2544.

รายงานประจำปี 2545 . **สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี** ,2545.

วันทนี วาสิกะลิน และ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. **สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง**.
กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

วันทนี วาสิกะลิน. **การสังคมสงเคราะห์กับปัญหามารดานอกสมรส**. การศึกษาวิจัย
เสริมหลักสูตร คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2528.

วันทนีย์ วาสิกะสิน . ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์ .
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2526.

วันเพ็ญ บุญประกอบ. การเลี้ยงดูลูกด้วยนมแม่และการพัฒนาด้านจิตใจ. ใน อารี วัลยะ
เสวีและคณะ. **อาหารและโภชนาเพื่อสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์ จำกัด, 2534.

วันเพ็ญ บุญประกอบ. “เด็กขาดรัก” .ใน **ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลักลอบทำแท้งใน
ประเทศไทย**. รวบรวมและจัดพิมพ์โดย สุพร เกิดสว่าง .กรุงเทพฯ : ธีระการพิมพ์ , 2523.

ฝน แสงสิงแก้ว . **สุขภาพจิตของหญิงมีครรภ์และเด็กในระยะก่อนคลอด** . วารสาร
สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับพิเศษ รวมเรื่องสุขภาพจิต (กรกฎาคม –ตุลาคม 2510).

ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ . **ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม**. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุกานดา สุวณิชชาติ .” การป้องกันการจัดตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา “ . ใน **ข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศไทย** . รวบรวมและจัดพิมพ์โดยสุพร เกิดสว่าง .กรุงเทพฯ :
ธีระการพิมพ์, 2503.

สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี.**รหัสฉุกเฉิน**,ฉบับที่ 26 ตุลาคม 2544.

สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี.**รหัสฉุกเฉิน**,ฉบับที่ 26 ตุลาคม 2545.

สุพัตรา สุภาพและคนอื่นๆ.**สังคมไทย : มุมมองของนักสังคมวิทยาและนัก
มานุษยวิทยา : เอกสารประกอบคำบรรยาย**.โครงการสัมมนาวิชาการภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา วันที่ 16 มีนาคม 2544 ณ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ.**สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี**.
กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา**.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2547.

สุพัตรา สุภาพ. **ปัญหาสังคม**.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2547.

สุพัตรา สุภาพ. **เรื่องรุ่น วัยรุ่นไฮเทค** . กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. **ศีลธรรมกับเพศศึกษาในวัยรุ่น**. อาชญาวิทยาและงานยุติธรรมกับสังคมภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545.

สุพัตรา สุภาพ . **“วัยรุ่นกับพฤติกรรมรุนแรงยุคโลกาภิวัตน์” สังคมไทย:มุมมองนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา**.ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545 .

สุพัตรา สุภาพ. **“นักเรียนกับเพศสัมพันธ์ก่อนวันอันควร” ปัญหาสังคมไทยในมิติทางสังคมวิทยา**.ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545.

สุพัตรา สุภาพ. **“ความรุนแรงยุค IT” วัยรุ่นกับความรุนแรง : ทิศทางสังคมวิทยา มานุษยวิทยาและอาชญาวิทยา** . ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2546.

สุริชัย หวันแก้ว.**กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ (Marginalization)**. คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,2546.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.**พุทธสังคมวิทยา**.กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2543.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.**สังคมวัฒนธรรมพุทธ**.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **สังคมวิทยาครอบครัว** .กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **สังคมวิทยาประยุกต์** .กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **หลักสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **ทฤษฎีสังคมวิทยา : การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **สังคมวิทยาปัญหาสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อภิญา เพ็ญฟูสกุล. **อัตลักษณ์ (Identity)** . กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546.

อภิญา เวชชัย, กิติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์. **การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มคนจนผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม**. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ภาษาต่างประเทศ

- Alfred,C.K. and other. **Sexual Behavioral the Human Female**.Philadelphia : W.B.Saunders Co,1953.
- Aronson, Amy ,Kimmel, Michael . **The gendered society reader** . Oxford : Oxford University Press, 2004.
- Bowlby,J.**Attachment and loss**.New york:Basic Books.1980.
- Colebrook, Claire . **Gender** . New York : Palgrave Macmillan, 2004.
- Cranley,M.S.**Development of a Tool for the Measurement of maternal attachment During Pregnancy**.Nursing Research,1981.
- Cropley,C.Assessment of mothering behavior.In Johnson (ed.). **High – risk Parenting : Nursing assessment and strategies for the famiky at risk**.Phikadelphia : J.B. Lippincott,1979.
- Daniele Belanger and Khuat Thu Hong.**Young Single Woman Using Abortion in Hanoi**.Viet Nam,Asia-Pacific Population Journal,June 1998.
- Darlington, Yvonne.**Qualitative research in practice : stories from the field** , Buckingham : Open University Press, 2002.
- Family Planning Perspectives. **Understanding Changes in Sexual Activity among Young Metropolitan Men : 1975-1995** . Vol. 30.No.6.November/ December, 1998.

Grace. **Development of maternal-fetus attachment during pregnancy**, Nursing Research Vol.38.No4,1989.

Jane Lewis . **Lone mothers in European welfare regimes : shifting policy logics** . London : Jessica Kingsley Publishers, 1997.

Journal of Child Psychology and Psychiatry. **Stress during pregnancy is associated with developmental outcome in infancy**.Vol.44 Issue 6.September ,2003.

Kimmel, Michael S . **The gendered society** . New York : Oxford University Press, 2000.

Klaus,M.H.,and Kennell,J.H.**Parent-Infant Bonding**.Saint Louis:The C.V. Mosby Company,1982.

Lofland, John . **Analyzing social settings : a guide to qualitative observation and analysis**. Belmont Calif. : Wadsworth Publishing, 1995.

Ludtke, Melissa. **On our own : unmarried motherhood in America**. Berkeley : University of California Press, 1997.

Marvasti, Amir. **Qualitative research in sociology : an introduction , Researching society and culture**. London : Sage, 2004.

Neuman, W. Lawrence . **Social research methods : qualitative and quantitative approaches** . Boston : Allyn and Bacon, 2003

Ronald R. Rindfuss, S. Philip Morgan and C. Gray Swicegood. The Transition to Motherhood : The Intersection of Structural and Temporal Dimensions. American Sociological Review. vol.49. June, 1984.

Rowlingson, Karen . Lone parent families : gender, class and state . Harlow England : Prentice Hall, 2002.

Woman's International Network . Japan : Single matherhood is rare, Woman's International Network News. Summer 96. Vol.22 Issue 3, 1994.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การตัดสินใจดำรงครุภักดิ์และการปรับตัวของมารดานอกสมรส

*****

แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน

- ส่วนที่ 1   ข้อมูลส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2   ประวัติการตั้งครุภักดิ์
- ส่วนที่ 3   การมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรส

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้ท่านตัดสินใจที่จะมีบุตรและการปรับตัวของท่าน โดยคำตอบในแบบสอบถามไม่มีคำตอบใดถือว่าถูกหรือผิด ดังนั้น โปรดตอบตามความสบายใจและตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาให้ท่านโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพราะคำตอบที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและเป็นการหาคำตอบให้กับงานวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหามารดานอกสมรสและปัญหาอื่นๆ ที่ตามมา แบบสอบถามนี้จะถูกเก็บเป็นความลับโดยจะนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้นและในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยชื่อจริงของท่าน (ใช้นามสมมติ) และไม่ทำให้เกิดผลเสียหายแก่ตัวท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านเป็นอย่างสูง

นางสาว ภาสนันท์ อัครวิทย์
 นิติศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา
 ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

รหัสของแบบสอบถาม

วัน .....

สถานที่ .....

ผู้แจกและกรอกแบบสอบถาม .....

เรื่อง การมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรส

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านต้องการ หรือ เติมข้อความลงในช่องว่างตามความ เป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุของท่าน ..... ปี
2. อายุของสามีของท่าน ..... ปี
3. ศาสนาที่ท่านนับถือ .....
4. ศาสนาที่สามีท่านนับถือ .....
5. ท่านเคยจดทะเบียนสมรสหรือไม่
  - 1. เคย
  - 2. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 7)
6. ปัจจุบันสถานภาพการสมรสของท่านกับสามี
  - 1. หย่าร้าง
  - 2. แยกกันอยู่แต่ยังไม่ได้หย่าร้าง
  - 3. อยู่ด้วยกัน
  - 4. อื่นๆ โปรดระบุ .....
7. ท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุด
  - 1. ไม่เคยเข้ารับการศึกษ
  - 2. ประถมศึกษา
  - 3. มัธยมศึกษา
  - 4. ปวช.
  - 5. ปวส.
  - 6. อุดมศึกษา
  - 7. อื่นๆ โปรดระบุ .....

8. สามีของท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุด

1. ไม่เคยเข้ารับการการศึกษา
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. ปวช.
5. ปวส.
6. อุดมศึกษา
7. อื่นๆ โปรดระบุ .....

9. บิดาของท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุด

1. ไม่เคยเข้ารับการการศึกษา
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. ปวช.
5. ปวส.
6. อุดมศึกษา
7. อื่นๆ โปรดระบุ .....

10. มารดาของท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุด

1. ไม่เคยเข้ารับการการศึกษา
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. ปวช.
5. ปวส.
6. อุดมศึกษา
7. อื่นๆ โปรดระบุ .....

11. ท่านประกอบอาชีพ (ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน)

☐ 1. รับราชการ	☐ 2. ค้าขาย
☐ 3. เกษตรกรรม	☐ 4. รับจ้าง โปรดระบุ .....
☐ 5. กำลังศึกษา	☐ 6. ว่างาน
☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ	

12. บ้านเกิดของท่านอยู่ในภาคใด

1. ภาคเหนือ โปรรระบุงจังหวัด .....
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) โปรรระบุงจังหวัด .....
3. ภาคกลาง โปรรระบุงจังหวัด ..... (กรณีบ้านเกิดอยู่ในกรุงเทพฯ ข้ามไปข้อ16)
4. ภาคตะวันออก โปรรระบุงจังหวัด .....
5. ภาคตะวันตก โปรรระบุงจังหวัด .....
6. ภาคใต้ โปรรระบุงจังหวัด .....

13. เหตุผลที่ท่านย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ

1. หางานทำ 2. มาเรียนหนังสือ
3. ย้ายตามครอบครัว 4. อื่นๆ โปรรระบุง .....

14. ก่อนย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ท่านรู้จักใครที่อยู่กรุงเทพฯ หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ไม่รู้จักใคร 2. ญาติ
3. เพื่อน 4. สามี
5. อื่นๆ โปรรระบุง .....

15. ระยะเวลาที่ท่านย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ รวม ..... เดือน

16. ก่อนการตั้งครรรค์ครั้งนี้ท่านพักอยู่ที่ใด

1. บ้านของตนเอง 2. เข้าบ้านอยู่
3. บ้านญาติ 4. อื่นๆ โปรรระบุง .....

17. ก่อนการตั้งครรรค์ครั้งนี้ท่านพักอยู่กับใคร

1. อยู่คนเดียว
2. บิดา มารดาของท่าน
3. ญาติ
4. สามี
5. เพื่อนสนิท
6. อื่นๆ โปรรระบุง .....

18. ปัจจุบันท่านตัดสินใจพักที่บ้านพักฉุกเฉินเพราะ .....

.....

.....

.....

.....

19. หลังออกจากบ้านพักฉุกเฉินท่านตัดสินใจพักอยู่กับใคร

1. อยู่คนเดียว เพราะ .....
- .....
- .....
2. บิดา มารดาของท่าน เพราะ .....
- .....
- .....
3. ญาติ เพราะ .....
- .....
- .....
4. สามี เพราะ .....
- .....
- .....
5. เพื่อนสนิท เพราะ .....
- .....
- .....
6. อื่นๆ โปรดระบุ ..... เพราะ .....
- .....
- .....

20. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านประมาณ ..... บาทต่อเดือน (ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน)

21. กรณีที่ท่านไม่มีรายได้หรือรายได้ของท่านไม่เพียงพอท่านได้รับการช่วยเหลือจากใคร

1. บิดา มารดาของท่าน 2. ญาติ
3. สามี 4. เพื่อนสนิท
5. อื่นๆ โปรดระบุ .....

22. รายจ่ายในแต่ละเดือนก่อนการตั้งครุภัณฑ์ใช้จ่ายในเรื่องใดมากที่สุด (ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน)

1. ค่าใช้จ่ายในบ้าน 2. ค่ารักษาพยาบาล
3. ชำระหนี้สิน 4. ส่งเงินกลับบ้าน
5. ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง เช่น เที่ยว ดูหนัง
6. อื่นๆ โปรดระบุ .....

23. รายจ่ายในแต่ละเดือนระหว่างการตั้งครรภ์ใช้จ่ายในเรื่องใดมากที่สุด (ก่อนเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน)

- 1. ค่าใช้จ่ายในบ้าน
- 2. ค่ารักษาพยาบาล ค่าฝากครรภ์
- 3. ค่าใช้จ่ายสำหรับบุตร
- 4. ชำระหนี้สิน
- 5. ส่งเงินกลับบ้าน
- 6. อื่นๆ โปรดระบุ .....

24. รายจ่ายในแต่ละเดือนหลังคลอดบุตรใช้จ่ายในเรื่องใดมากที่สุด (หลังออกจากบ้านพักฉุกเฉิน)

- 1. ค่าใช้จ่ายในบ้าน
- 2. ค่ารักษาพยาบาล
- 3. ค่าใช้จ่ายสำหรับบุตร
- 4. ชำระหนี้สิน
- 5. ส่งเงินกลับบ้าน
- 6. อื่นๆ โปรดระบุ .....

25. ใครเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่าย (ก่อนและหลังเข้ามาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน)

- 1. ตัวท่าน
- 2. สามียของท่าน
- 3. รับผิดชอบร่วมกัน
- 4. อื่นๆ โปรดระบุ .....

26. ท่านเป็นบุตรคนที่ .....ของครอบครัว

27. ท่านมีพี่น้องทั้งหมดกี่คน

- 1. ไม่มี
- 2. 1 คน
- 3. 2 คน
- 4. 3 คนขึ้นไป

28. ความสัมพันธ์ในครอบครัวของท่านเป็นลักษณะใด

- 1. รักใคร่ปรองดอง
- 2. มีความขัดแย้งกันบ้าง
- 3. มีความขัดแย้งเป็นประจำ
- 4. ไม่สนใจซึ่งกันและกัน
- 5. อื่นๆ โปรดระบุ .....

ส่วนที่ 2 ประวัติการตั้งครรภ์

29. การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรกหรือไม่

1. ใช่ (ข้ามไปข้อ 30) 2. ไม่ใช่

30. การตั้งครรภ์ก่อนหน้านี้ท่านได้จดทะเบียนสมรสหรือไม่

1. จดทะเบียนสมรส เพราะ .....

.....

2. ไม่จดทะเบียนสมรส เพราะ .....

.....

31. อายุครรภ์ของท่านเมื่อเริ่มรู้ว่าตั้งครรภ์ ..... เดือน

- อายุครรภ์ของท่านในปัจจุบัน ..... เดือน (กรณีที่ท่านกำลังตั้งครรภ์)

- ขณะนี้ท่านคลอดบุตรได้กี่เดือนแล้ว ..... เดือน (กรณีท่านคลอดบุตรแล้ว)

32. การตั้งครรภ์ของท่านครั้งนี้เกิดจากสาเหตุใด

1. ถูกต่อลวง ข่มขืน
 2. ความไม่ได้ตั้งใจ
 3. ความยินยอม รักใคร่ชอบพอกัน
 4. ต้องการนำไปสู่การสมรส
 5. อื่นๆ โปรดระบุ .....

32. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อการตั้งครรภ์นอกสมรส

1. วิตกกังวล เนื่องมาจากสาเหตุใด .....

.....

.....

.....

2. ไม่วิตกกังวล เนื่องมาจากสาเหตุใด .....

.....

.....

.....

34. การตั้งครรภ์ครั้งนี้สามีของท่านทราบหรือไม่

1. ทราบ 2. ไม่ทราบ

35. การตั้งครรภ์ครั้งนี้สามีของท่านยอมรับหรือไม่

1. ยอมรับ 2. ไม่ยอมรับ

36. การตั้งครรภ์ครั้งนี้สามีของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ คุณเล่าท่านในระหว่างตั้งครรภ์หรือไม่

1. ไม่มีส่วนร่วม
 2. มีส่วนร่วมบ้างเล็กน้อยในเรื่อง .....

.....

3. มีส่วนร่วมมาก (โปรดระบุกรณีที่สามีของท่านมีส่วนร่วม) .....

.....

37. ท่านคิดอย่างไรต่อการมีหรือไม่มีส่วนร่วมของสามีในการช่วยเหลือ คุณเล่าท่านในระหว่างตั้งครรภ์

1. รู้สึกดี เพราะ .....
2. รู้สึกเฉยๆ เพราะ .....
3. รู้สึกไม่ดี เพราะ .....

38. ปัญหาที่ท่านประสบเกี่ยวกับการตั้งครรภ์

- กับสามี

.....

.....

.....

- ทางครอบครัวและบุคคลรอบข้าง

.....

.....

.....

กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่างพอสังเขป (การตอบสามารถตอบโดยใช้การเล่าถึงประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่เคยประสบในชีวิตของตนเองได้) กรณีที่ต้องการเขียนข้อความเพิ่มเติมกรุณาเขียนต่อในกระดาษแผ่นสุดท้าย

ส่วนที่ 3 การมีบุตรและการปรับตัวของมารดานอกสมรส

42. เหตุผลใดที่ทำให้ท่านเลือกที่จะตั้งครรรภ์ต่อและไม่ทำแท้ง

---

43. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความดังต่อไปนี้ “ยิ่งนานวันความผูกพันระหว่างแม่กับลูกในครรภ์ยิ่งมากขึ้น”
เพราะเหตุใด

---

44. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความดังต่อไปนี้ “ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องที่บาปแต่อย่างใด”
เพราะเหตุใด

---

45. ถ้าท่านมีฐานะการเงินที่ดี ท่านจะตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อและไม่ทำแท้งหรือไม่ เพราะเหตุใด

---

46. การตัดสินใจตั้งครรภ์ทำให้ชีวิตของท่านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไร

---

47. ท่านคิดว่าสังคมสร้างภาพอย่างไรต่อมารดานอกสมรส และท่านรู้สึกอย่างไร

---

48. การที่ท่านได้มาใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนๆ ที่มีชีวิตคล้ายกับท่านทำให้ท่านได้เรียนรู้สิ่งใดบ้าง

---

49. เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ท่านมีปัญหาในด้านใดบ้างและท่านจัดการกับปัญหาอย่างไร

---

50. เมื่อมีบุตร ท่านประสบกับปัญหาอะไรบ้างและท่านจัดการกับปัญหาอย่างไร

---

51. ท่านคิดว่าใครมีส่วนช่วยในการลดปัญหาของท่านและด้วยวิธีใด

---

52. สิ่งใดที่ช่วยประคับประคองตัวท่านให้ดำรงอยู่ได้และมีกำลังใจมากขึ้น

ท่านมีปรัชญาชีวิต (คติประจำใจ) อย่างไร

---

53. ท่านวางแผนในอนาคตสำหรับตัวท่านอย่างไร

---

54. ท่านวางแผนในอนาคตสำหรับบุตรของท่านอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เขียนเพิ่มเติม

จากข้อ .....

จากข้อ .....

จากข้อ .....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

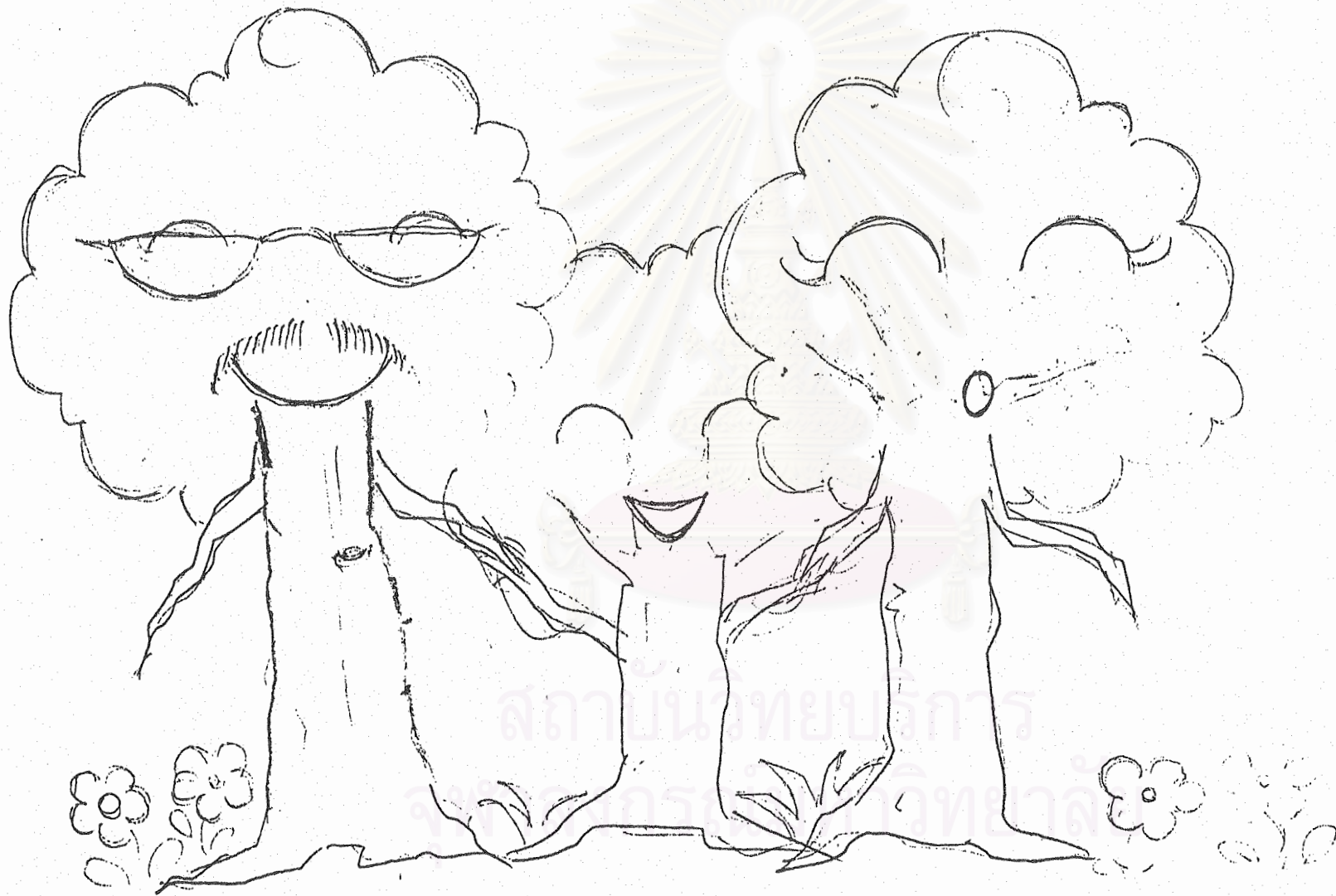

ภาคผนวก ข

หลังจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยให้มารดานอกสมรสวาดภาพในหัวข้อ "ครอบครัว
ของฉัน" โดยสามารถใช้จินตนาการได้ตามใจชอบและไม่จำเป็นต้องเป็นความจริง
ผู้วิจัยให้มารดานอกสมรสวาดรูปเนื่องจาก เห็นว่ามารดานอกสมรสที่เป็นผู้ให้ข่าว
สำคัญนั้นมีอายุน้อยและภาพที่วาดสามารถสื่อสิ่งที่อยู่ในใจได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

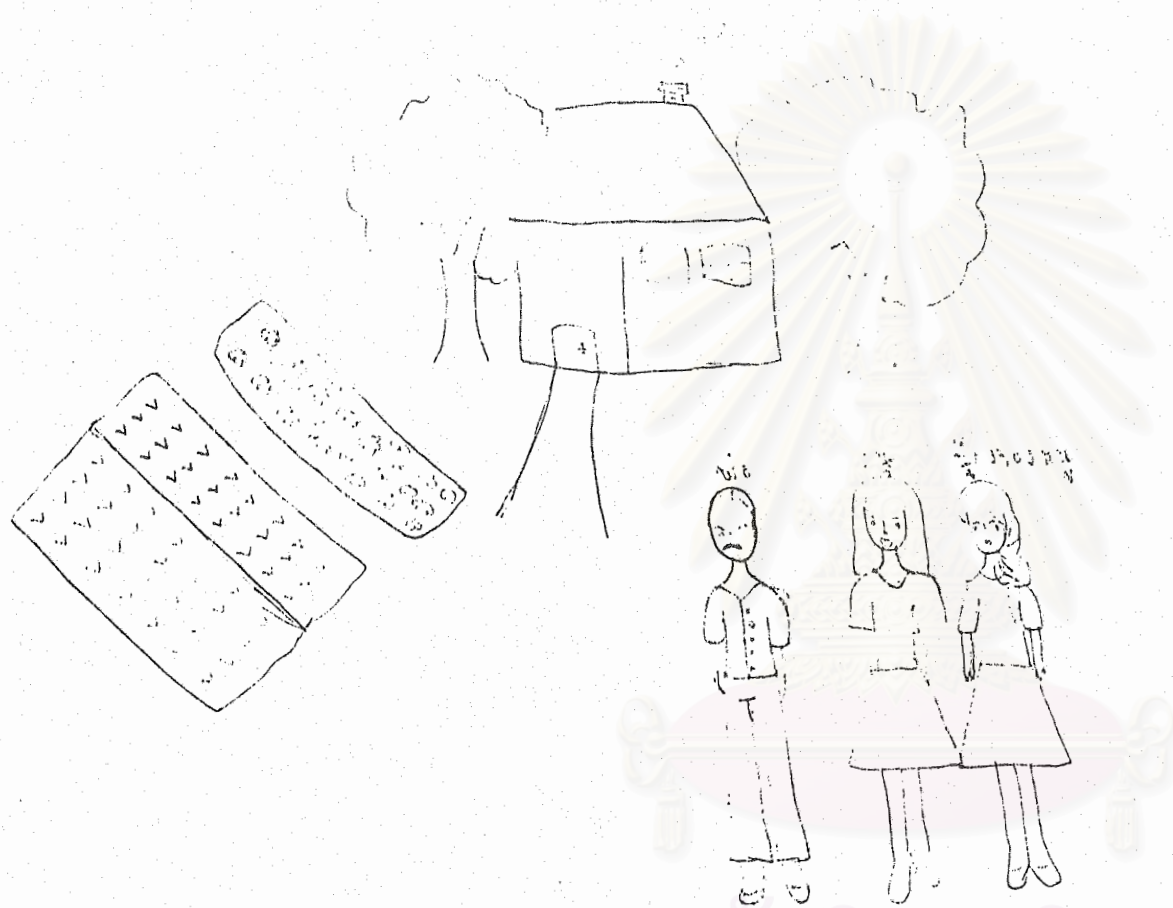
ไม้เลื้อย : ไม้ประดับ เลื้อยขึ้น - ไม้เลื้อย - ซึ่งถ้าจะปลูก

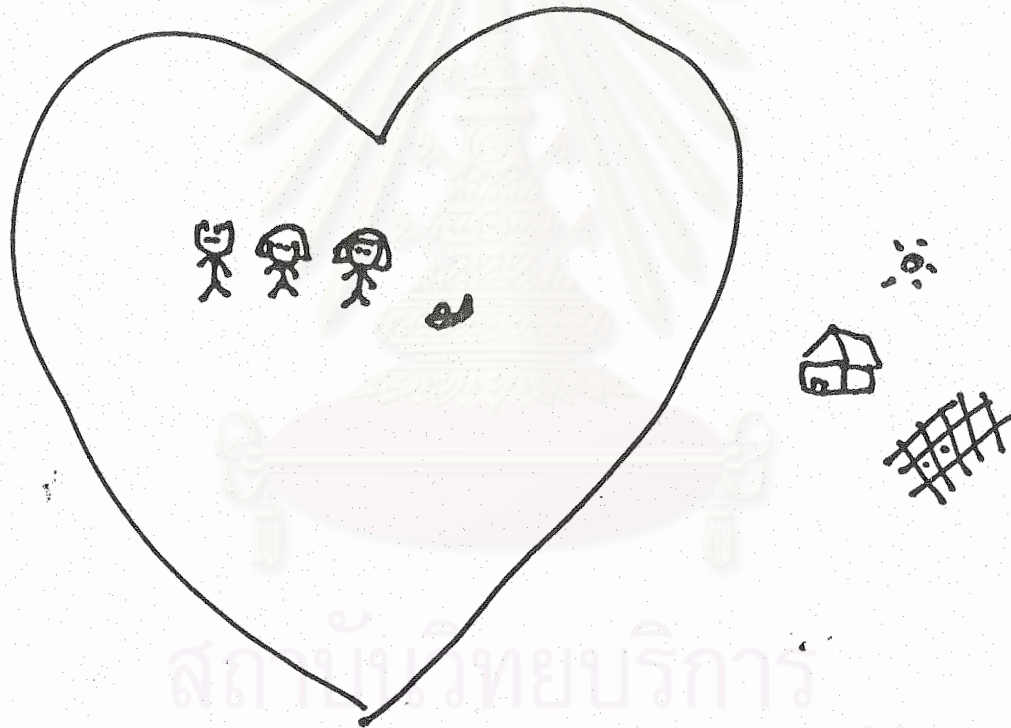

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

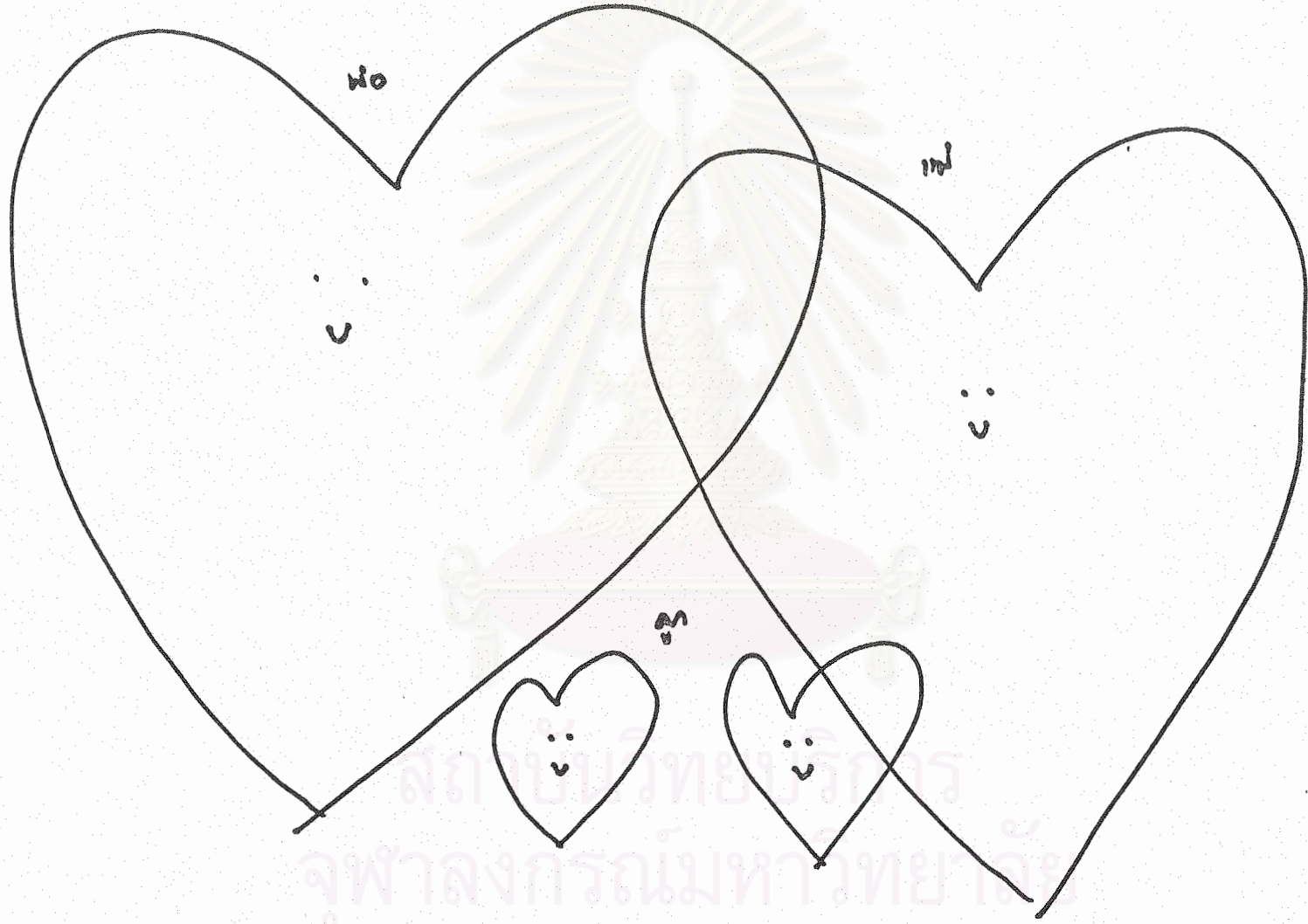
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

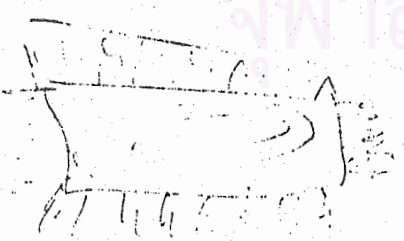
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

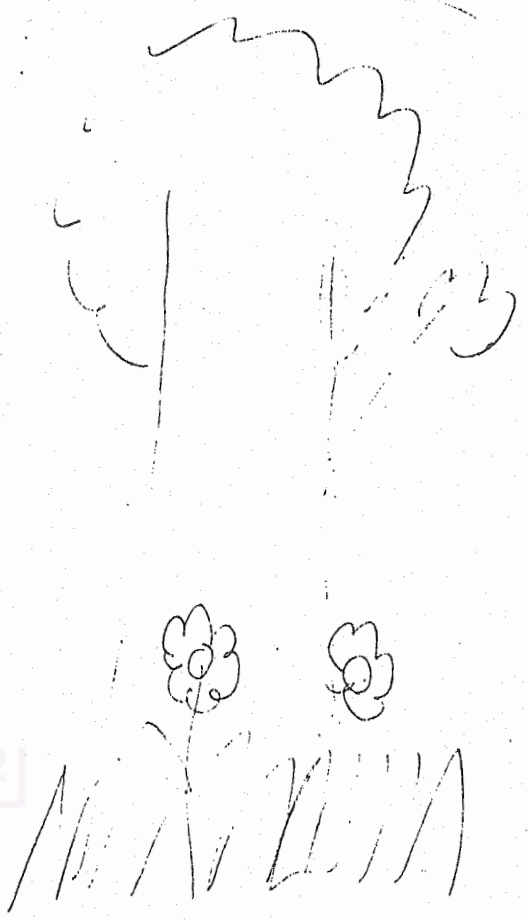
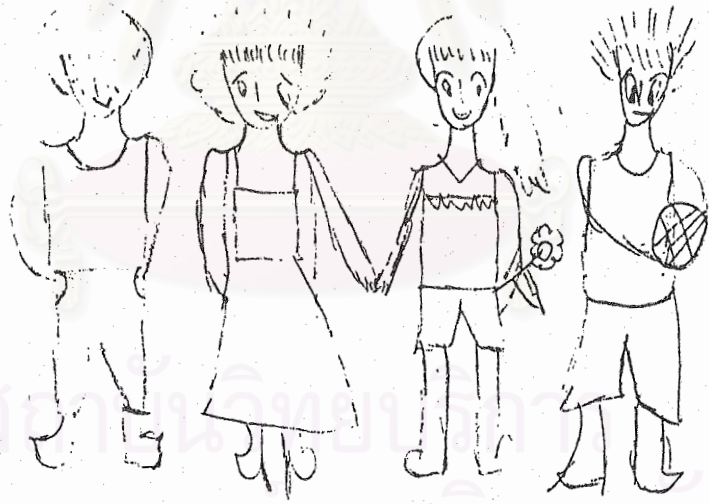
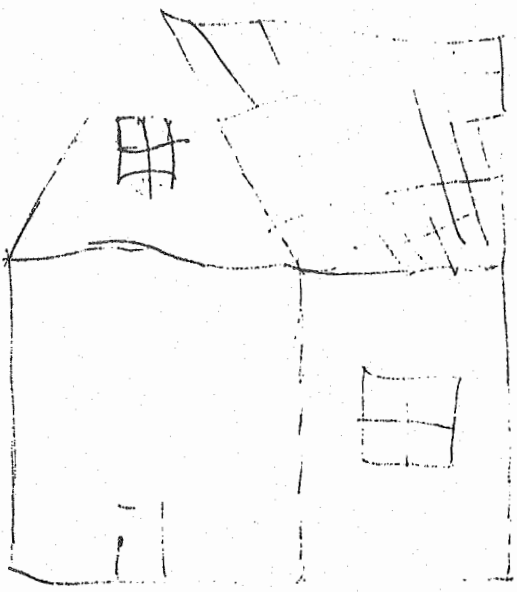
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

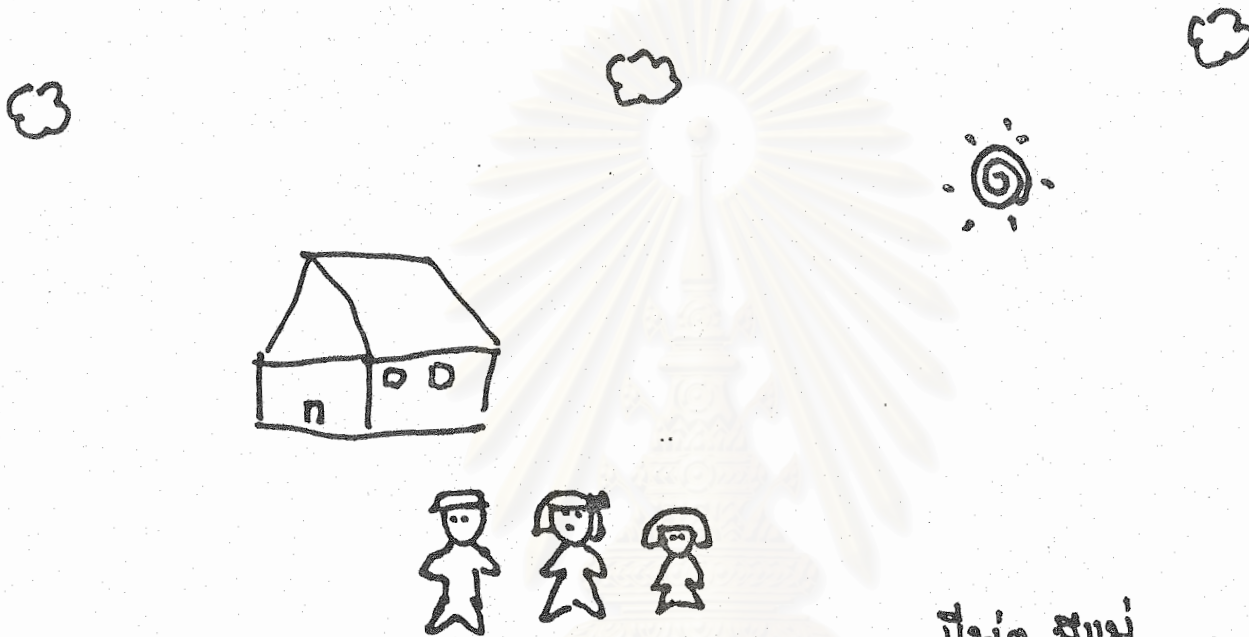
M M M
M M M
M M M

๐๐๐๐๐๐

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

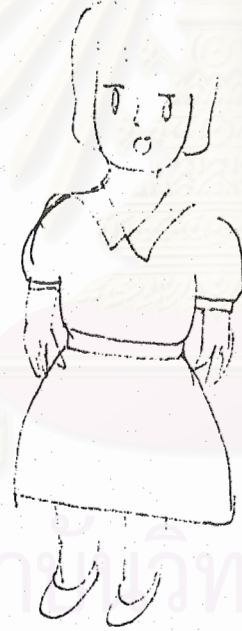
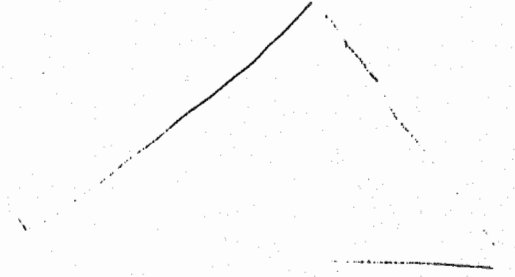
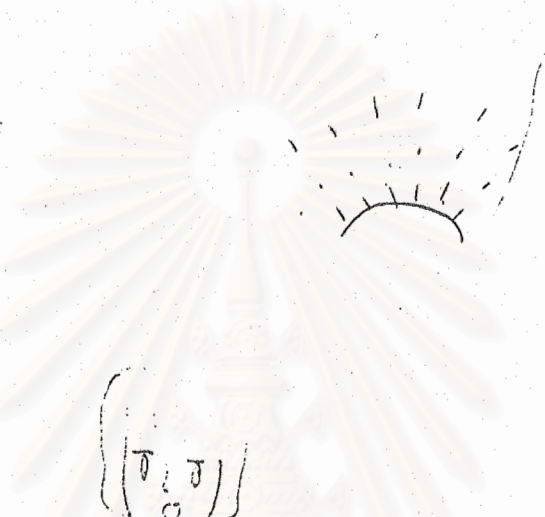

มีพ่อ มีแม่

มีบ้านของครอบครัว

♡ มีความรักต่อกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวภาสนันท์ อัครวัชร เกิดเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2523 จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโท สาขาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาการวิจัย ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Certificate of Achievement, The Eighth Annual Asian Training and Study Session on Human Rights

ทุนการวิจัย

- ทุนอุดหนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม
- ทุนวิทยานิพนธ์สำหรับเผยแพร่และตีพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

- เจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (2547 – ปัจจุบัน)
- ผู้ช่วยสอน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2545-2547 (4 ภาคการศึกษา)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย